

කුසලසීස උපසම්පදා

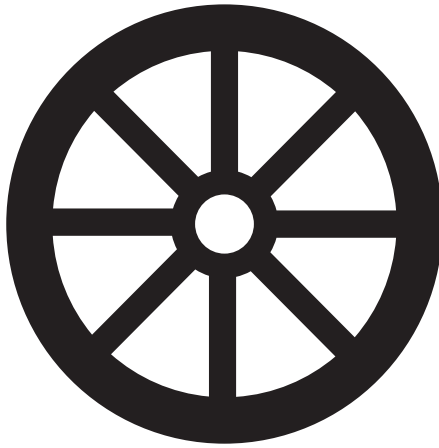
~ ආදිකරණය ~

- සාලෙයියක සූත්‍ර විචරණය -

කුසලසීස උපසම්පදා

~ ආදිකලාණං ~
(සාමන්තසාධක සූත්‍ර විවරණය)

ධර්ම දානය පිණිස යි.

ශ්‍රී:චූ:ච: 2564

(2021)

පළමු වන මුද්‍රණය :- 2021 පෙබරවාරි

© කුසලස්ස උපසම්පදා

(2013.09.05)

ISBN : 978-624-97339-0-9

මෙම ග්‍රන්ථය තුළ අන්තර්ගත වන කරුණු
ඇතුළත් කරමින් මුද්‍රණය කර මූල්‍යමය ද්‍රව්‍යයක් ලෙස
විකිණීම සපුරා නොගනී වන අතර,
ධර්මදානය පිණිස මුද්‍රණය කර නොමිලයේ
බෙදාහැරීම උදෙසා කිසිදු බාධාවක් නොමැත.

~ධර්ම දානය උදෙසාම පමණි~

~ පිටුම ~

අපගේ සාක්ෂා වූ
 ගෞතම බුදුන් වහන්සේගේ
 අනුසාසනාව පරිදි සංසිඳොමන්
 සසුන් කෙතතුල කුසල බීජ අඝ්චද්දමන්
 රුදුරු වූ සසර කතරන්
 එතෙර වීම පැතුම කොටගත්
 ඒ උදෙසා තම දිවිය කැපකරමින්
 සසුන් කෙත සෝභමාන කරන
 සංසිඳොන මගෙහි නික්මීමට උත්සුක වන
 උත්තම වූ ගිහි පෑවිදි සාවකයා හට
 අපගේ මෙම උත්සාහය
 නිස පැලුදි ආභරණයක්ම වේත්වා!

~සංකේත නිරූපණය~

දී.නි.	:	දීඝ නිකාය
ම.නි.	:	මජ්ඣිම නිකාය
සං.නි.	:	සංයුත්ත නිකාය
අං.නි.	:	අංගුත්තර නිකාය
බු.නි.	:	බුද්දක නිකාය
සු.නි.	:	සුත්ත නිපාතය
ප්‍රේ.ව.පා.	:	ප්‍රේත වත්ථු පාළි
වි.ව.පා.	:	විමාන වත්ථු පාළි
ථේ.ගා.	:	ථේරගාථා පාළි
ථේරී.ගා.	:	ථේරීගාථා පාළි
බු.ජ.මු.	:	බුද්ධ ජයන්ති මුද්‍රණය
ම.මෙ.ප්‍ර.	:	මහමෙව්නා ප්‍රකාශන

~ ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ ~

1. බුද්ධ ජයන්ති මුද්‍රණය
2. මහමෙව්නාවේ බෝධිඥාන ග්‍රන්ථ මාලා
3. ධම්ම පදය -
ඒ අමා නිවන් දුටු රහතන් වහන්සේලා -
පූජ්‍ය කිරිඳිගොඩ ඥාණානන්ද ස්වාමීන් වහන්සේ
4. පාලි-සිංහල ශබ්දකෝෂය -
පූජ්‍ය මඩිතියවෙල සිරි සුමංගල ස්වාමීන් වහන්සේ

~පාඨක ඔබගේ දැනුවත්වීම සඳහා~

සබ්බ පාපස්ස අකරනං කුසලස්ස උප සම්පදා, සචිත්ත පරියෝදපනං ඒතං බුද්ධානුසාසනං යන උතුම් වූ සතර පද ගාථාව තුළින් සම්මා සම්බුදුවරු විසින් පෙන්වා දෙනු ලබන කුසලය, අකුසලය කුමක් ද? ඒ තුළින් ඉස්මතු කොට ගත යුතු වන චතුරාර්ය සත්‍ය කුමක් ද? යනුවෙනි මෙම සදහම් ග්‍රන්ථයේ පෙන්වා දෙමින් පෙළ ගස්වා ඇත්තේ මෙය පරිශීලනය කිරීමේදී වරක් කියවා පසෙක තැබිය යුතු ග්‍රන්ථයක් නොවන අතර මෙය හැදෑරීම පිනිස සකසන ලද්දකි. මෙය පරිශීලනය කිරීමේදී ඒ සෑම සදහම් කරුණක්ම පවතින උතුම් වූ සූත්‍ර පොත් වහන්සේලා සහ එහි පිටු අංක පෙන්වා දී ඇත. ඒ අයුරින්ම සූත්‍ර දේශනාව ද සොයමින් පෙළගස්වා මෙය හැදෑරිය යුතුය. එසේ සිදු කරන්නාවුවන්ට පමණක් ම පිරිසිදුව වැටහෙන, ගැලපෙන අයුරින් සියලු දුකින් වෙන්ව නිදහස් වීම අර්ථවත් කොටගෙනම මෙය සැකසුවෙමි. වත්මන් ලොව තුළ පවතින ධර්ම දේශනා ධර්ම ග්‍රන්ථයන් සූත්‍ර පිටකයේ බහාලමින් ධර්මයට විනයට යටත්ව තුලනය කළ යුතු ආකාරය දීඝ නිකායේ මහා පරිනිබ්බාන සූත්‍රයේ භාග්‍ය වතුන් වහන්සේ විසින් දේශිත සිව් මහාපදේශනා මගින් මැනවින් පෙන්වා දී ඇත.

ඒ අයුරින් ධර්මයේ පවතින ආකාරයට ඇතිකරගත් දැකීම තුළ පිහිටා, තම කය, වචනය, මනස හික්මවා ගැනීම ගැන පැහැදිලි දැක්මක් ඇති කරගත යුතු වේ. ඒ ආකාරවතී ශ්‍රද්ධාවයි. කුසලය අකුසලය ගැක සදහම් දැනුම නොමැතිනම් එය අමුලිකා ශ්‍රද්ධාවයි. ඒය සසර දුක තුළ

සිරවීමටත්, පිං පව් පිනිසත් උපකාර වන්නේ වේ. ආකාරවතී ශ්‍රද්ධාවෙන් දුකින් වෙන්ව නිදහස්වීම සිදුවන්නේ ම වේ. එය ඒකායන නිවන් මගේ පළමු පියවරද වන්නේ වේ.

එමෙන් ම මෙම සදහම් ග්‍රන්ථයේ අකුරු සැකසීමේ දී ඇති වූ වැරදි කිහිපයක් පසු පිටුවෙහි නිවැරදි කර දන්වා ඇත

සම්බුදු දහම සොයා යන්න වූ ඔබ, අපගේ අන්තර්ජාලයට පිවිසෙන අප විසින් සකසනු ලබන ධම්ම විනයානුකූල ලිපි, ග්‍රන්ථවල PDF නොමිලයේ ලබා ගන්න. අදහස් හා යෝජනා සදහම් ගැටලු වෙන්නම් පහත සදහන් gmail වෙත යොමු කරන්න.

kusalassaupasampadapadanama@gmail.com සහ 2022 වෙසක් පුන් පොහෝදා සිට අන්තර්ජාල සම්බන්ධතාවයට, <https://kusalassaupasampada.com/> වෙත පිවිසෙන්න

මෙයට

ගෞතම සම්බුදු සසුනේ චිර පැවැත්ම වෙනුවෙන් තම දිවිය කැප කළ කුසලස්ස උපසම්පදා පදනමේ අනුශාසක.

ලි.ප.අංකය: සො/සසං/03/ස්.සං/01/2022

~අංගුත්තර නිකාය - චතුක්ක නිපාතෝ~

චතුක්ක නිපාතෝ - මහාපදේසදේසනා සුත්තං

එක් සමයක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හෝග නගරයෙහි ආනන්ද සෑයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “මහණෙනි” යි හික්ෂුන් ඇමතු සේක. “පින්වතුන් වහන්සැ” යි ඒ හික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය සේක. “මහණෙනි, මේ සතරක් වූ මහා අපදේශයන් දෙසන්නෙමි. එය අසව්. මැනවින් මෙනෙහි කරව්. පවසන්නෙමි.” “එසේය ස්වාමීනි” යි ඒ හික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළහ.

“මහණෙනි, සතර මහා අපදේශය යනු මොනවා ද?

1. මහණෙනි, මෙහිලා හික්ෂුවක් මෙසේ කියන්නේ වෙයි. ‘ආයුෂ්මත්තී, මෙකරුණ මා විසින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුවෙහි අසන ලද්දේ ය. හමුවෙහි පිළිගන්නා ලද්දේ ය. ධර්මය යනු මෙය යි. විනය යනු මෙය යි. ශාස්තෘ ශාසනය යනු මෙය යි’ කියා ය. මහණෙනි, ඒ හික්ෂුවගේ කථාව නොපිළිගත යුත්තේ ය. ප්‍රතික්ෂේප නොකළ යුත්තේ ය. නොපිළිගෙන, ප්‍රතික්ෂේප නොකොට ඒ පද ප්‍රකාශනයන් මැනවින් ඉගෙන සූත්‍රයෙහි බහා බැලිය යුත්තේ ය. විනයෙහිලා සැසඳිය යුත්තේ ය. ඉදින් සූත්‍රයෙහි බහා බලද්දී, විනයෙහිලා සසඳද්දී ඒ පැවසූ දෙය සූත්‍රයෙහි නොබැස ගනියි නම්, විනයෙහි නොසැසඳෙයි නම් ඒ පිළිබඳ ව නිෂ්ඨාවකට පැමිණිය යුත්තේ ය. ‘ඒකාන්තයෙන් මෙය ඒ භාග්‍යවත් අරහත් සම්බුදුරජුන්ගේ වචනයක් නොවෙයි. මේ හික්ෂුව විසින් වැරදි ලෙස ගන්නා ලද දෙයකි’ යි. මහණෙනි, මෙසේ මෙය බැහැර කර දමව්.

මහණෙනි, මෙහිලා හික්ෂුවක් මෙසේ කියන්නේ වෙයි.

‘ආයුෂ්මත්ති, මෙකරුණ මා විසින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුවෙහි අසන ලද්දේ ය. හමුවෙහි පිළිගන්නා ලද්දේ ය. ධර්මය යනු මෙය යි. විනය යනු මෙය යි. ශාස්තෘ ශාසනය යනු මෙය යි’ කියා ය. මහණෙනි, ඒ හික්ෂුවගේ කථාව නොපිළිගත යුත්තේ ය. ප්‍රතික්ෂේප නොකළ යුත්තේ ය. නොපිළිගෙන, ප්‍රතික්ෂේප නොකොට ඒ පද ප්‍රකාශනයන් මැනවින් ඉගෙන සූත්‍රයෙහි බහා බැලිය යුත්තේ ය. විනයෙහිලා සැසඳිය යුත්තේ ය. ඉදින් සූත්‍රයෙහි බහා බලද්දී, විනයෙහිලා සසඳද්දී ඒ පැවසූ දෙය සූත්‍රයෙහි බැස ගනියි නම්, විනයෙහි ලා සැසඳෙයි නම් ඒ පිළිබඳ ව නිෂ්ඨාවකට පැමිණිය යුත්තේ ය. ‘ඒකාන්තයෙන් මෙය ඒ භාග්‍යවත් අරහත් සම්බුදුරජුන්ගේ වචනයකි. මේ හික්ෂුව විසින් මැනවින් ගන්නා ලද දෙයකි’ යි. මහණෙනි, මෙම පළමු මහාපදේශය ධරාගනිවි.

2. මහණෙනි, මෙහිලා හික්ෂුවක් මෙසේ කියන්නේ වෙයි. ‘ආයුෂ්මත්ති, අසවල් ආවාසයෙහි ස්ථවිරයන් වහන්සේලා සහිත ප්‍රමුඛයන් වහන්සේලා සහිත සංඝයා වහන්සේ වැඩවෙසෙති. මෙකරුණ මා විසින් සංඝයා හමුවෙහි අසන ලද්දේ ය. හමුවෙහි පිළිගන්නා ලද්දේ ය. ධර්මය යනු මෙය යි. විනය යනු මෙය යි. ශාස්තෘ ශාසනය යනු මෙය යි’ කියා ය. මහණෙනි, ඒ හික්ෂුවගේ කථාව නොපිළිගත යුත්තේ ය. ප්‍රතික්ෂේප නොකළ යුත්තේ ය. නොපිළිගෙන, ප්‍රතික්ෂේප නොකොට ඒ පද ප්‍රකාශනයන් මැනවින් ඉගෙන සූත්‍රයෙහි බහා බැලිය යුත්තේ ය. විනයෙහිලා සැසඳිය යුත්තේ ය. ඉදින් සූත්‍රයෙහි බහා බලද්දී, විනයෙහිලා සසඳද්දී ඒ පැවසූ දෙය සූත්‍රයෙහි නොබැස ගනියි නම්, විනයෙහි නොසැසඳෙයි නම් ඒ පිළිබඳ ව නිෂ්ඨාවකට පැමිණිය යුත්තේ ය. ‘ඒකාන්තයෙන් මෙය ඒ භාග්‍යවත් අරහත් සම්බුදුරජුන්ගේ වචනයක් නොවෙයි. ඒ සංඝයා විසින් වැරදි ලෙස ගන්නා ලද දෙයකි’ යි. මහණෙනි, මෙසේ

මෙය බැහැර කර දමවී.

මහණෙනි, මෙහිලා භික්ෂුවක් මෙසේ කියන්නේ වෙයි. 'ආයුෂ්මත්ති, අසවල් ආවාසයෙහි ස්ථවිරයන් වහන්සේලා සහිත ප්‍රමුඛයන් වහන්සේලා සහිත සංඝයා වහන්සේ වැඩවෙසෙති. මෙකරුණ මා විසින් සංඝයා හමුවෙහි අසන ලද්දේ ය. හමුවෙහි පිළිගන්නා ලද්දේ ය. ධර්මය යනු මෙය යි. විනය යනු මෙය යි. ශාස්තෘ ශාසනය යනු මෙය යි' කියා ය. මහණෙනි, ඒ භික්ෂුවගේ කථාව නොපිළිගත යුත්තේ ය. ප්‍රතික්ෂේප නොකළ යුත්තේ ය. නොපිළිගෙන, ප්‍රතික්ෂේප නොකොට ඒ පද ප්‍රකාශනයන් මැනවින් ඉගෙන සුත්‍රයෙහි බහා බැලිය යුත්තේ ය. විනයෙහිලා සැසඳිය යුත්තේ ය. ඉදින් සුත්‍රයෙහි බහා බලද්දී, විනයෙහිලා සසඳද්දී ඒ පැවසූ දෙය සුත්‍රයෙහි බැස ගනියි නම්, විනයෙහි ලා සැසඳෙයි නම් ඒ පිළිබඳ ව නිෂ්ඨාවකට පැමිණිය යුත්තේ ය. 'ඒකාන්තයෙන් මෙය ඒ භාග්‍යවත් අරහත් සම්බුදුරජුන්ගේ වචනයකි. ඒ සංඝයා විසින් මැනවින් ගන්නා ලද දෙයකි' යි. මහණෙනි, මෙම දෙවෙනි මහාපදේශය ධරාගනිවී.

3. මහණෙනි, මෙහිලා භික්ෂුවක් මෙසේ කියන්නේ වෙයි. 'ආයුෂ්මත්ති, අසවල් ආවාසයෙහි බහුග්‍රාහ වූ උගත් සුත්‍රාන්තයන් ඇති ධර්මධර විනයධර මාතෘකාධර බොහෝ ස්ථවිර භික්ෂුහු වැඩවෙසෙති. මෙකරුණ මා විසින් තෙරුන් වහන්සේලා හමුවෙහි අසන ලද්දේ ය. හමුවෙහි පිළිගන්නා ලද්දේ ය. ධර්මය යනු මෙය යි. විනය යනු මෙය යි. ශාස්තෘ ශාසනය යනු මෙය යි' කියා ය. මහණෙනි, ඒ භික්ෂුවගේ කථාව නොපිළිගත යුත්තේ ය. ප්‍රතික්ෂේප නොකළ යුත්තේ ය. නොපිළිගෙන, ප්‍රතික්ෂේප නොකොට ඒ පද ප්‍රකාශනයන් මැනවින් ඉගෙන සුත්‍රයෙහි බහා බැලිය යුත්තේ ය. විනයෙහිලා සැසඳිය යුත්තේ ය. ඉදින් සුත්‍රයෙහි බහා බලද්දී, විනයෙහිලා සසඳද්දී ඒ පැවසූ දෙය සුත්‍රයෙහි නොබැස

ගනියි නම්, විනයෙහි නොසැසඳෙයි නම් ඒ පිළිබඳ ව නිෂ්ඨාවකට පැමිණිය යුත්තේ ය. 'ඒකාන්තයෙන් මෙය ඒ භාග්‍යවත් අරහත් සම්බුදුරජුන්ගේ වචනයක් නොවෙයි. ඒ ස්ථවිර භික්ෂූන් විසින් වැරදි ලෙස ගන්නා ලද දෙයකි' යි. මහණෙනි, මෙසේ මෙය බැහැර කර දමවි. මහණෙනි, මෙහිලා භික්ෂුවක් මෙසේ කියන්නේ වෙයි. 'ආයුෂ්මත්ති, අසවල් ආවාසයෙහි බහුශුභ වූ උගත් සුත්‍රාන්තයන් ඇති ධර්මධර විනයධර මාතෘකාධර බොහෝ ස්ථවිර භික්ෂූහු වැඩවෙසෙති. මෙකරුණ මා විසින් තෙරුන් වහන්සේලා හමුවෙහි අසන ලද්දේ ය. හමුවෙහි පිළිගන්නා ලද්දේ ය. ධර්මය යනු මෙය යි. විනය යනු මෙය යි. ශාස්තෘ ශාසනය යනු මෙය යි' කියා ය. මහණෙනි, ඒ භික්ෂුවගේ කථාව නොපිළිගත යුත්තේ ය. ප්‍රතික්ෂේප නොකළ යුත්තේ ය. නොපිළිගෙන, ප්‍රතික්ෂේප නොකොට ඒ පද ප්‍රකාශනයන් මැනවින් ඉගෙන සුත්‍රයෙහි බහා බැලිය යුත්තේ ය. විනයෙහිලා සැසඳිය යුත්තේ ය. ඉදින් සුත්‍රයෙහි බහා බලද්දී, විනයෙහිලා සසඳද්දී ඒ පැවසූ දෙය සුත්‍රයෙහි බැස ගනියි නම්, විනයෙහි ලා සැසඳෙයි නම් ඒ පිළිබඳ ව නිෂ්ඨාවකට පැමිණිය යුත්තේ ය. 'ඒකාන්තයෙන් මෙය ඒ භාග්‍යවත් අරහත් සම්බුදුරජුන්ගේ වචනයකි. ඒ ස්ථවිර භික්ෂූන් විසින් මැනවින් ගන්නා ලද දෙයකි' යි. මහණෙනි, මෙම තෙවෙනි මහාපදේශය ධරාගනිවි.

4. මහණෙනි, මෙහිලා භික්ෂුවක් මෙසේ කියන්නේ වෙයි. 'ආයුෂ්මත්ති, අසවල් ආවාසයෙහි බහුශුභ වූ උගත් සුත්‍රාන්තයන් ඇති ධර්මධර විනයධර මාතෘකාධර එක් ස්ථවිරයන් වහන්සේ නමක් වැඩවෙසෙති. මෙකරුණ මා විසින් ඒ තෙරුන් වහන්සේ හමුවෙහි අසන ලද්දේ ය. හමුවෙහි පිළිගන්නා ලද්දේ ය. ධර්මය යනු මෙය යි. විනය යනු මෙය යි. ශාස්තෘ ශාසනය යනු මෙය යි' කියා ය. මහණෙනි, ඒ භික්ෂුවගේ කථාව නොපිළිගත යුත්තේ ය. ප්‍රතික්ෂේප නොකළ යුත්තේ ය. නොපිළිගෙන,

ප්‍රතික්ෂේප නොකොට ඒ පද ප්‍රකාශනයන් මැනවින් ඉගෙන සූත්‍රයෙහි බහා බැලිය යුත්තේ ය. විනයෙහිලා සැසඳිය යුත්තේ ය. ඉදින් සූත්‍රයෙහි බහා බලද්දී, විනයෙහිලා සසඳද්දී ඒ පැවසූ දෙය සූත්‍රයෙහි නොබැස ගනියි නම්, විනයෙහි නොසැසඳෙයි නම් ඒ පිළිබඳ ව නිෂ්ඨාවකට පැමිණිය යුත්තේ ය. 'ඒකාන්තයෙන් මෙය ඒ භාග්‍යවත් අරහත් සම්බුදුරජුන්ගේ වචනයක් නොවෙයි. ඒ ස්ථවිර භික්ෂුව විසින් වැරදි ලෙස ගන්නා ලද දෙයකි' යි. මහණෙනි, මෙසේ මෙය බැහැර කර දමව්.

මහණෙනි, මෙහිලා භික්ෂුවක් මෙසේ කියන්නේ වෙයි. 'ආයුෂ්මත්ති, අසවල් ආවාසයෙහි බහුශ්‍රැත වූ උගත් සූත්‍රාන්තයන් ඇති ධර්මධර විනයධර මාතෘකාධර එක් ස්ථවිරයන් වහන්සේ නමක් වැඩවෙසෙති. මෙකරුණ මා විසින් ඒ තෙරුන් වහන්සේ හමුවෙහි අසන ලද්දේ ය. හමුවෙහි පිළිගන්නා ලද්දේ ය. ධර්මය යනු මෙය යි. විනය යනු මෙය යි. ශාස්තෘ ශාසනය යනු මෙය යි' කියා ය. මහණෙනි, ඒ භික්ෂුවගේ කථාව නොපිළිගත යුත්තේ ය. ප්‍රතික්ෂේප නොකළ යුත්තේ ය. නොපිළිගෙන, ප්‍රතික්ෂේප නොකොට ඒ පද ප්‍රකාශනයන් මැනවින් ඉගෙන සූත්‍රයෙහි බහා බැලිය යුත්තේ ය. විනයෙහිලා සැසඳිය යුත්තේ ය. ඉදින් සූත්‍රයෙහි බහා බලද්දී, විනයෙහිලා සසඳද්දී ඒ පැවසූ දෙය සූත්‍රයෙහි බැස ගනියි නම්, විනයෙහි ලා සැසඳෙයි නම් ඒ පිළිබඳ ව නිෂ්ඨාවකට පැමිණිය යුත්තේ ය. 'ඒකාන්තයෙන් මෙය ඒ භාග්‍යවත් අරහත් සම්බුදුරජුන්ගේ වචනයකි. ඒ ස්ථවිර භික්ෂුව විසින් මැනවින් ගන්නා ලද දෙයකි' යි. මහණෙනි, මෙම සිව්වෙනි මහාපදේශය ධරාගනිව්.

මහණෙනි, මේ වනාහී සතරක් වූ මහාපදේශයෝ ය.

සාදු! සාදු!! සාදු!!!

~පටුන~

- ★ මාර්ගයන් අතුරෙන් ශ්‍රේෂ්ඨ වූ සංසිදෙන මාර්ගය
- ★ හැඳින්වීම
- ★ කතුවරයාගෙන් වදනක්
- ★ කුසලස්ස උපසම්පදා-
 - සාලෙය්යක සූත්‍රය ඇසුරෙන්
 - බුදුගුණ
 - දස අකුසල් දහම්
 - දස කුසල් දහම්
 - ධර්මයෙහි හැසිරීම නිසා මරණින් මතු සුගති ලෝකවල උපදින බව
- ★ කුසල් සහිත බුද්ධිමතුන්ට සිතන්නට
- ★ තම දිවිය ධර්මයට අනුව හික්මවා ගැනීම
- ★ ආර්ය මාර්ගයේ හැසිරීම් රටාව
 - මෙමත්‍රි භාවනාව
- ★ මෙත්තානිසංස සූත්‍රය
 - අසුභ භාවනාව
- ★ විජය සූත්‍රය
- ★ කායගතාසනිය සම්බන්ධව
 - සම්පජාන භාවනාව
 - ධාතු මනසිකාර භාවනාව
 - නවසීවථික භාවනාව
 - ආහාරයේ පටික්කුල සංඥාව
 - බුද්ධානුස්සති භාවනාව
 - ධම්මානුස්සති භාවනාව
 - සංඝානුස්සති භාවනාව
 - සීලානුස්සති භාවනාව

- වාගානුස්සති භාවනාව
- දේවතානුස්සති භාවනාව
- මරණානුස්සති භාවනාව
- ★ ධර්මයෙහි හැසිරෙන සාවකයින්ගේ දැනගැනීම පිණිස
- ★ සම්මා වාචා සම්මා කම්මන්ත සම්මා ආජීව
- ★ ධර්මයට අනුව ජීවිත පැවැත්ම සකසා ගැනීම
 - තිසරණ සහිත ආජීව අට්ඨමක සීලය
 - තිසරණ සහිත නවාංග උපෝසථ සීලය
- ★ සීලව අරහත් මුනිඳුන් වදාළ ගාථා
- ★ සිකපද පැනවීමට හේතු වූ කරුණු දසය
- ★ බුදුරජාණන් වහන්සේලාගේ පහළ වීම සැපයකි
- ★ සක්කා සූත්‍රය
- ★ ආතාපි
- ★ සංසිදෙන දිවි පැවැත්ම තුලින් සමාධිය කරා
 - ආභිසමාවාරික වත
 - ඉන්ද්‍රිය සංවරය
 - අධර්ම රාගය
 - විෂම ලෝභය
 - මිත්‍යා ධර්ම
- ★ සංයෝගවිසංයෝග ධම්මපරියාය සූත්‍රය
- ★ නිමි වදන
- ★ නිකෙළෙස් මුනිවරුන්ගේ අමා දහම්
- ★ නිකෙළෙස් මුනිවරියන්ගේ අමා දහම්
- ★ සංසිදීම පිණිස දෙසා වදාළ සදහම් ඔසු
- ★ ශ්‍රේත ලෝකයේ දුක් විඳින සත්වයින් ගැන
- ★ සුගතියෙහි සැප විඳින සත්වයින් ගැන

~මාර්ගයන් අතුරින් ශ්‍රේෂ්ඨ වූ සංසිද්දෙන මාර්ගය~

මග්ගානට්ඨංගිකො සෙට්ඨො - සච්චානං චතුරො පදා
විරාගො සෙට්ඨො ධම්මානං - ද්විපදානං ච චක්ඛුමා

අපගේ සාස්තෘ වූ සංසිද්ධිය අතිඋතුම් හැසිරීම් රටාවකින් යුක්ත වූ ඒ අපමණ ගුණයෙන් පිරි ඉතිරිගිය මහා සයුරක් බඳු වූ උපමා කළ නොහැකි වූ මහත් ඉර්ධි ඇති ඒ උත්තම තථාගතයන් වහන්සේ එක් කලෙක සැවැත් නුවර ජේතවන සෙනසුන තුල වැඩවසනවිට එක් දිනක් කොසොල් රාජ්‍යයේ අගරජු පැමිණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙසේ පැවසුවේය..

ස්වාමීනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස; හුදෙකලාව විවේකයෙන් යුතුව සිටි අවස්ථාවක මට මෙබඳු වූ ආකල්පයක් ඇතිවිය, එනම් “මහත් වූ භෝග සම්පත් ඇති එහෙත් මමත්වයෙන් එය හා එකතු නොවී එයින් මත්නොවී එයින් තෘප්තිමත් නොවෙමින් ඒ වූ පංචකාම සම්පත්තියේ ගිජු නොවී නොඇලි කයෙන් වචනයෙන් මනසින් කුසල් දහම්හි හික්මෙන උත්තම පුද්ගලයන් ලොව ස්වල්පයක්ම සිටින බවත් එමෙන්ම මහත් වූ භෝග වස්තු සැප සම්පත් වලට ඇලීගිය ඒ වූ පංචකාම සැපයට බැසගත් එයින් මූලාවී තෘප්තිමත්ව කයෙන් වචනයෙන් මනසින් කුසල් දහම්හි නොහික්මෙන පිරිසම ලොව බොහෝ වශයෙන්ම සිටින බවත්ය..” එකල්හි සුගත වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක්;

මහරජ එය එසේම වන්නේවේ. “මහත් වූ භෝග සම්පත් ඇති එහෙත් මමත්වයෙන් එය හා එකතු නොවී එයින් මත්නොවී එයින් තෘප්තිමත් නොවෙමින් ඒ වූ පංචකාම

සම්පත්තියේ ගිණු නොවී නොඇලි කයෙන් වචනයෙන් මනසින් කුසල් දහමිහි හික්මෙන උත්තම පුද්ගලයන් ලොව ස්වල්පයක්ම සිටිත් එමෙන්ම මහත් වූ හෝග වස්තු සැප සම්පත් වලට ඇලීගිය ඒ වූ පංචකාම සැපයට බැසගත් එයින් මූලාවී තෘප්තිමත්ව කයෙන් වචනයෙන් මනසින් කුසල් දහමිහි නොහික්මෙන සත්වයෝම ලොව බෝහො වශයෙන්ම සිටින බවත්ය..”

පෙළ දහම, සංඛි: 01 කෝසල සංයුත්තය-බන්දන වර්ගය-අප්පහාකා යුත්තය-(ඉ: 2෦: 2෦), 2෦: 138
පෙළ දහම, සංඛි: 01 කෝසල සංයුත්තය-බන්දන වර්ගය-අප්පහාකා යුත්තය-(ම: ෧෧: 2෦), 2෦: 167

ඒ උත්තම වූ සංසිදෙන මාර්ගය වන කිසිවකුට යළි ආපසු හරවාලිය නොහැකි වන්නා වූ අංග අටකින් සමන්විත වන සසර ගමනතුල නොයෙක් ආකාර වූ හැසිරීම් සහිත හික්මීම් සහිත වැඩපිළිවෙලවල් අතර පරම උත්තම වූ සුන්දර වූ පරම සංසිදීම ලබාදෙන ඒ මාර්ගයෙහි පමණක්ම සසර ගමනතුල අවබෝධ නොකල පරම සත්‍යවන සදාතනික නොවෙනස්වන සතරක් වූ ධර්මයන් අවබෝධය පරතෙරටම ලබාදෙන ඒ අවබෝධය තුලින් කැළඹීගිය කැකෑරෙන ගිහි ගුලියක් බඳු වූ කෙළෙසුන් කෙරෙහි පවතින ඒ ආශාවෙන් වෙන්කරමින් තම අධ්‍යාත්මය පූර්ණ වශයෙන් සංසිදවන ඒ උත්තම සංසිදීමට මගකියූ අප සාස්තෘ වූ සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේ සියලු සත්වයන්ට පරම ශ්‍රේෂ්ඨ උත්තම වූ එකම එක පුද්ගලයා වන්නේ වේ.

ඒ උතුම් සාස්තෘවරයා විසින් කුසල්මුල් සහිත මිනිස් ලොව වැඩසිටින උත්තම වූ තථාගත ගිහිපැවිදි සාවකයාහට මේ උතුම් වූ සියලු දුක සංසිදවන මාර්ගය පෙන්වා වදාළ සේක්මය. ඒ උතුම් මග වල්බිහිකරමින් වසාදමන එහි අතුරුදහන්වීම පැතුම කොටගත් බොහෝ පිරිස්

සේනාසහිත මරුගේ ලෝකයතුළ අතිඋතුම් සදහම් මගෙහි රැදෙන රැකෙන හික්මෙන තථාගත සාවකයා වනාහි අති උත්තම දුර්ලභ දියමන්තියක් බඳු වූ කිසිවකුට සොලවාලිය නොහැකි උතුම් මනුෂ්‍යරත්නයක් ද වන්නේ වේ.

මෙම ග්‍රන්ථය තුළින් පෙන්වාදෙනු ලබනුයේ ඒ උතුම් වූ සංසිදෙන මගෙහි සංසිදීම පිණිස ගමන් කලයුතු දිසාවද ඒ දිසාව තුළට ගමන් කිරීමට අවැසිවන මාර්ගෝපකරණ කිහිපයක් සකසා දෙමින් ඔබව දිරිමත් කිරීම පමණක්ම වේ.

කුසල් සහිත වූවන්ටම පමණක්ම සිදුකෙරෙන තමන්ගේ ආත්මගත ධේරුයයත් නිර්භීත කමත් නොනවත්වා සටන්වැදිය හැකි අයෝමය මානසික ශක්තියකින් හෙබි බුද්ධිමත් වූ ඒ සංසිදීම සොයා යන්නවුන්ට කරනලද ග්‍රන්ථයක්ම පමණක් බව මතකයේ රඳවාගෙන තථාගත දහමතුළ **“ආදිකාලාණං මජ්ඣකාලාණං පරිශොඝානකාලාණං ඝාතං ඝරාඤ්ජනං කෙචලපරිපුණ්ණං පරිඤ්ඤං බ්‍රහ්මචරියං පකාඝෙනි”** යන උත්තම වදනතුළ කැටිකොට පෙන්වා වදාළ ධර්මයේ අර්ථය යම් මට්ටමකින් හෝ ගෙනහැර පාමින් ඒවූ අවබෝධය වෙත බුද්ධිමත් බවින් යුතු උතුම් මනුෂ්‍යරත්නයකට ගමන් කිරීම පිණිස උපකාරයක් වශයෙන් සිදුකරනු ලැබූ උත්සාහයක ප්‍රතිඵලයකි මෙම ග්‍රන්ථය. අද ලොවතුළ බොහෝ කලක් තිස්සේ කෙළෙසිගිය **“නිසරණිසරණි”** යන උත්තම වදනින් ඒ තුළ අන්තර්ගත වන්නා වූ **“ආකාරචනි ඝද්ධාච”** ද ඒ තුළින් සුපෝෂිතව බිහිවෙන තථාගත සාවකයාතුළ අද්භූත ධර්මයක් ලෙස ගොඩනැගෙමින් පිහිටන **“ඝණිමච්චිධිය”** කුමක්ද යනුවෙනි මෙම ග්‍රන්ථය තුළින් විස්තර කරනුයේ. ඒ උතුම් වූ කිසිවෙකුට සොලවාලිය නොහැකිවන උත්තම

අංග අටකින් නිර්මිත වූ සංසිද්දෙන ගමන් මගෙහි ගමන් කොට සියලු දුක්පීඩා බියතැති ගැනීම් ඉක්මවා යමින් සදාතනික සෑපයවෙත පැමිණීම පිණිසම මේ මාර්ගයතුල හික්මීම ගමන් කරන්නේ වේ.

මෙම ග්‍රන්ථයතුල **“අභිධර්මය අභිචිනය”** හෙවත් මාර්ගයතුල තම දිවිය පුහුණු කිරීමෙන්ම අත්දකිමින් සාක්ෂාත් කොට අවබෝධ කලයුතු ඒ අවබෝධ කරගත් වැටහීම තුළින් පමණක්ම තේරුම්ගත හැකිවන **“චිශ්ඡධ චූ ධර්මය භා චිනය”** කොටස්වන **“සන්තිස්සබෝධිපාක්ෂික ධර්මයන්”** (තිස්හතක් වූ ඒ උත්තම අවබෝධය පිණිස පුහුණුකොට ප්‍රගුන කලයුතු තම මනසතුල උපදවා ගතයුතු ධර්මයන්) ගැන මෙහිදී වැඩිදුරටත් හාත්පස කතානොකරන අතර ඒ උතුම් සංසිද්ධිය මනසින් සිත සමාධිමත් කරගෙන ධ්‍යාන සමාපත්ති මෙන්ම විශේෂ වූ හැකියාවන්හීලා අත්දැක අවබෝධ කරගත යුතුවන ඒ උත්තම **“අභිධර්මය අභිචිනය”** මෙම ග්‍රන්ථය තුල පෙන්වාදෙනු නොලැබෙන්නේ වේ.

ඒ උත්තම වූ අවබෝධය තමතමන්ම මෙම පුහුණුවීම් තුල කය වචනය මනස හික්මවාගනිමින්ම තමතමන්ම අත්දකිත්වා යන ගෞරවනීය මිතුරු සහගත හැඟීමක් මෙම කතුවරයාගේ සිතෙහි පවතින්නේ වේ. එබඳු උත්තම කුසල් බීජ සහිත බුද්ධිමතුන්ට නැවතත් ආරාධනා කරමි! පැමිණෙන්න ඔබත් ඒ සංසිද්දෙන මාර්ගය සම්බුදු වදනට අනුවම ගලපාගෙන ඒ සංසිද්ධිය ධර්මයතුල සංසිදීම පිණිසම පිළිපදිනු මැනව!.

එමෙන්ම මෙම කතුවරයා විසින් සම්බුදු වදන සිංහල බසින් සරල ප්‍රකාශන මාධ්‍යයකින් සැකසීමට ගත් උත්සාහයේදී එකම එක වදනකින් හෝ අප සාස්තෘන්

වහන්සේගේ සුපිරිසිදු අවබෝධයට අල්පමාත්‍ර වූ හෝ වරදක් කැළලක් සිදු වී නම් ඒ වරදට උතුම් තිසරණයෙන් සමාව අයදින්නේවේ. එමෙන්ම අප සාස්තෘන් වහන්සේගේ සුපිරිසිදු අවබෝධයෙහි පවතින්නා වූ අයුරින්ම මෙම කතුවරයා ඒ සදහම් අර්ථය දුකෙන් වෙන්වයාම අර්ථවත් කොටගෙන සකසා ඇත්නම් ඒ උතුම් වූ සංසිද්ධිම පිණිස පවතින මරණයෙන් වෙන්වීමට උපකාර වන්නා වූ ඒ පමණකල නොහැකි කුසල ආනිසංසයන් මෙම කතුවරයා විසින් ඔබ සැමට සතුව සිතින් යුතුව දුක සංසිද්ධිමෙන් පැමිණි යුතු සැපයට පත්වීම පිණිසම ඔබටද ඒ කුසලය තුලින් සකසාගත් උත්තම සැප විපාකයන් අනුමෝදන් කරමි!. අනුමෝදන් වෙත්වායි!. ඔබ සැමවෙත දායක කරන්නේ වේ. ඔබ සැමට සියලු යහපතම උදාවෙත්වා!

දිසා පි මෙ ධම්මකථං සුණන්තු
 දිසා පි මෙ යුඤ්ජන්තු බුද්ධසාසනෙ
 දිසා පි මෙ තෙ මනුජේ භජන්තු
 යෙ ධම්මමේවාදාපෙන්ති සන්තො

මට ඝතරුකම් කරන්නෝ ද මෙසේ මෙම දහම් කථාව
 අසන්නෝ! මාගේ ඝතරු ද මෙසේ ඒ බුදුන් වහන්සේගේ
 අනුසාසනාවෙහි යෙදෙන්නෝ! දහමින් සංසිදුණු යම් වූ
 ඝතරුකයෙක් ඒ ඝතදහමින් අනුග්‍රහ කරයි ද මා හට
 ඝතරුකම් කරන්නෝ ද මෙසේ එබඳු ශ්‍රේෂ්ඨ වූ උත්තමයන්
 ඇසුරු කරන්නෝ !

~හැඳින්වීම~

~අංගුලිමාල මහ භ්‍රෘතන් වහන්සේ~

සසර දුකින් මිදී නිදහස්වීම සොයා යන්නවුන් විසින් තම ජීවිතයට නිතැතින්ම පමුණුවා ගත යුතු, හික්මිය යුතු, දස කුසල් දහමුත් හා තම ජීවිතය තුළ නිතැතින් ම පවතින හඳුනාගෙන දුරින්ම දුරු කළ යුතු දස අකුසල් ධර්මයන් ගැන ද තථාගත සම්මා සම්බුදු වදනට අනුවම ගළපා ගැනීම පිණිසම මේ උතුම් සදහම් පණිවිඩය කුසලවත්තයන්ගේ නෙත ගැටේවා! චිත්ත සන්තානය තුළ උත්තම අයුරින් පිහිටුවා ගනිත්වා!

මේ උතුම් ගෞතම සම්මා සම්බුදු සසුන තුළදීම සියලු දුකින් නිදහස් ව නිවී සැනසෙත්වා!

සියලු සත්වයන්ට සියලු යහපතම උදාවෙත්වා!

යො ව පුබ්බෙ පමජ්ජිත්වා පච්ඡා සො නප්පමජ්ජති,
සො මං ලොකං පහාසෙති අබ්භා මුත්තො ව චන්දිමා.

**ඉදින්, යමෙක් ජෙර අකුසලයෙහිම යෙදෙමින් සිටියේ ද,
පසුව ඔහු අකුසලයෙන් වෙන්ව
කුසලයෙහි යෙදෙන්නේ වේ ද,
ඔහු මෙම ලෝකය ආලෝකමත් කරන්නේ වේ
අදුරු චළචෙන් මිදී එන සුසුන් සඳු සෙ.**

~කතුවරයාගෙන් වදනක්~

මෙම සදහම් ග්‍රන්ථය තුළ අන්තර්ගතවන සියලු කරුණු සැකසීමේ දී සිංහල භාෂාව තුළ පැනවෙන ව්‍යාකරණයෙන් යුතු වූ ප්‍රකාශන මාධ්‍යය ඇසුරු නොකළ අතර මෙහි පවතින්නේ භූදෙකම අප සමාජය තුළ කතාබස් කරන වචනට ආසන්නවන සරල පද යෙදුම් සහිත ගබ්දය තුළ කැට්වෙන අර්ථය ඉස්මතු කිරීම පිණිස කරනු ලැබූ උත්සාහයක් තුළින් රචිත පද ගැලපුම් සහිත ග්‍රන්ථයකි.

මෙම ග්‍රන්ථය ප්‍රායෝගිකව දුක සංසිද්ධාලිමෙන් පැමිණිය යුතු සැපයට පත්වීම සොයා යන්නාවූන්ට ඒ උත්තම ගමන් මගට උපකාරයක් වෙන්නා යන මෙන් හැගුම මුල්කොට සිදු කරනු ලැබූයේ වේ. මෙම කතුවරයාගේ පුර්වනාව ද හැගීම ද වනුයේ එයයි. එබැවින් ඔබ නොකළ වරදට ඔබ නොගැටේවා! සදොස් නැත් නිදොස් කොට නමතමන්ගේ උගන් කමට සර්ලන අයුරින් එය සකසා ගනින්නවා! නමුත් මෙම ග්‍රන්ථය උගනුන්ට පමණක් නොවන අතර කුසල සහිත බුද්ධිමතුන්ටම දුක සංසිද්ධාලිමෙන් පැමිණිය යුතු සැපයට පත්වීම වෙත ගමන් කිරීම පිණිස කරනු ලැබූ ආරාධනාවක් පමණක්ම වේ. මෙම උත්සාහය: එබඳු උත්තමයන් හටම උපකාරයක්ම වෙන්නවා! එයින් සියලු සැනසීම ද අත් කරගනින්නවා!

අත්තනාව කථං පාපං - අත්තනා සංකිලිස්සති
අත්තනා අකතං පාපං - අත්තනා ව විසුජ්ඣති
සුද්ධි අසුද්ධි පච්චත්තං - නාඤ්ඤමඤ්ඤෝ විසොධයේ
පෙළ දැවැ, බු.නි. 01-ධම්ම ජයං- ආචාර්ය (1965)-(බු.ජ්.ඉ.)

තමාම කරන ලද අයහපත තමාම කෙලෙසන්නේ වේ. තමාම නොකරන ලද අයහපත තමාම පිරිසිදු කරන්නේ වේ. කිලිටි නොකිලිටි බව තමා පදනම් කොට ගෙනය. අනෙකෙකුගෙන් අනෙකෙක් පිරිසිදු නොවන්නේ වේ.

~අප සාසනා වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ~

නමෝ තස්ස භගවතෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස!
ඒ භාග්‍යවත් වූ අරහත් වූ සම්මා සම්බුදුරජාණන්
වහන්සේට මාගේ නමස්කාරය වේවා...!!!

~කුසලස්ස උපසම්පදා~

සසර දුකින් නිදහස්වීමට උපකාර වන්නා වූ ආකාර දහයකින් යුතු වැඩපිළිවෙලත්, සංසාරයේ පැවැත්මට උපකාර වන්නා වූ ආකාර දහයකින් යුතු වැඩපිළිවෙලත් ගැන දැනගැනීම පිණිස.

චන්දිම නිකාය 01වන පොත්වහන්සේගේ මූල පණ්ණාසකයේ චූළ යමක වර්ගය

~සාලෝයක යුත්‍රය~

උපකාර ග්‍රන්ථ, බු.ජ.මු. යුත්‍ර විවකය - මහමේව්නා යුත්‍ර විවකය.

“සාලා නම් බ්‍රාහ්මණ ගමෙහි දී වදාළ දෙසුම”

එවං මේ සුතං: එකං සමයං භගවා කොසලෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසංඝෙන සද්ධිං යෙන සාලා නාම කොසලානං බ්‍රහ්මණගාමො කදවසරි.

අස්සොසුං බො සාලෙය්‍යකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා: “සමණො ඔලු හො ගොතමො සක්‍යචුත්තො සක්‍යකුලා පබ්බජ්තො කොසලෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසංඝෙන සද්ධිං සාලං අනුච්ඡන්තො. තං බො පන භගවන්තං ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අබ්‍භුග්ගතො: ඉතිපි සො භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජාවරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථී සත්ථා දේවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා.

ඒ සාලා ගම්වැසි බ්‍රාහ්මණ ගෘහපතියන්ට උතුම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගැන මෙවැනි සුන්දර වූ කීර්ති රාවයක් උස්ව පැනනැගී භාත්පස පැතිරීලා තියෙනවා කියල අසන්නට ලැබුණා. එනම්, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ මේ කරුණුවලින්,

(ඉතිපී සෝ භගවා)

ඒ ඒ අවස්ථාවලදී සිදුවූ සිදුවීම් නිසා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ

(අරහං)

සිතක් අපිරිසිදු බවට පත්කරවන ආශාවත්, තරඟවත්, සංසාර පැවැත්ම ගැන පවතින අනවබෝධයත් නිසා හටගත් නොදන්නාකම තුලින් කෙළෙසී ගිය සත්ව ලෝකය තුළ ඒ සියලු කෙළෙසුන්ගෙන් නිදහස්ව සියලු දෙව් මිනිස් ලෝකයාගේ සියලු පුදපූජාවන් පිළිගැනීමට සුදුසු වූ ගුණයෙන් යුතු රහතන් වහන්සේ නමක් බවද,

(සම්මාසම්බුද්ධො)

තම අධ්‍යාත්මය තුළ අනවබෝධයෙන් හටගත් ආශාව තුලින්ම උපදවනු ලබන සියලු දුකට හේතුවන උපකාරක ධර්මයන් නිරුද්ධ කර දමමින්, තමන් තුලින්ම අත්කරගත් සංසිදීමට සම වූ උතුම් අවබෝධයකින් යුක්තව වැඩ සිටිමින් ඒ අවබෝධය ලෝකයේ සංසිදීම සොයායන සත්වයන්ගේ දුක සංසිදවීම පිණිස දේශනා කරන බව ද,

(විජ්ජාවරණසම්පන්නො)

තමන් වහන්සේ තුළම සංසිදීමෙන් ඇතිකරගන්නා ලද උත්තම අවබෝධයත් ඒ අවබෝධයටම යටත් වුණු සංසිදී ගිය උත්තම ජීවිත පැවැත්මකින් ද යුක්ත බව ද,

(සුගතො)

ඒ උතුම් වූ ජීවිත පැවැත්ම තුළ කිසිවෙකුට කිසිදා වෙනස් කළ නොහැකි ආකාරයට සංසිදී ගිය, අභාවයට පත්වී ගිය රාග, ද්වේෂ, මෝහ (ආශාව, නපුරු බවින් දූෂිත බවට පත්වීම හා සසර ගමන ගැන පවතින නොදන්නා බව) නිසා සැකසුණු විතරාගී, විතරෝෂී, විතරෝහි ගුණයන් අකම්පිත වූ අනුත්තර

වූ, කායික වාවසික මානසික හැසිරීම් රටාවකින් ජීවිත පැවැත්මකින් යුක්ත බව ද,

(ලොකවිදු)

යම්තාක් මෙලොවත් පරලොවත් අනන්ත වූ නොයෙක් ආකාරවලින් යුතු වූ විවිධ සියලු විෂයන්ද, අධ්‍යාත්මික වූත් බාහිර වූත් දූතගත යුතු දූකගත යුතු අවබෝධ කළයුතු යම් ධර්මතාවයක් වන්නේද ඒ සියලු ධර්මතාවයන් අභිවිශිෂ්ඨ ඥානයකින් පරතෙරටම පත් වූ අවබෝධයකින් යුක්ත වූ බවද,

(අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථී)

සියලු ලෝකයන්හි යම් දෙවියෙකු හෝ යම් මිනිසෙකු හෝ ඕනෑම සත්වයෙකු නොහික්මුණු නොදමුණු සාපරාධීවූවකු සසර දුකින් නිදහස් කරවාලීම පිණිස යම් ආකාරයකින් දමනය කළ යුතුද ඒ දමනය කරන්නවුන් හික්මවන්නවුන් අතුරෙන් පරම උත්තම වූ හික්මවන්නෙකු බවද,

(සත්ථා දේවමනුස්සානං)

සියලු ලෝකයන්හි යම්තාක් බුද්ධිමත් වූ සියලු දුක් සංසිඳුවන උතුම් වූ ධර්මය වෙත පැමිණෙන්නා වූ පැහැදුනා වූ දෙවි මිනිස් ප්‍රජාවක් වෙතද ඒ ගුණයෙන් යුතු සියලු බුද්ධිමතුන්ගේ පරම වූ ගුරුවරයා මඟපෙන්වන්නා වූ සියලු ගුණයන්ගෙන් පුර්ණත්වයට පත් පුද්ගලයෙකු බවද,

(බුද්ධො)

අවබෝධ කළයුතු යම්තාක් වූ ධර්මයන් වේද, ඒ සියල්ල අභි උතුම් අයුරින් තමන්වහන්සේ තුළින්ම උපදවා ගනුලැබූ විශිෂ්ඨ ඥානයකින් යුතුවම කිසිදු ගුරු උපදේශයකින් තොරවම මෙලොව පරලොව මුලු මහත් විශ්වීය

ධර්මයෝ ද පරිපූර්ණ වශයෙන් අවබෝධ කර වැඩසිටින බව ද,
(හගවා)

යම්තාක් අවබෝධ කළයුතු ධර්මයන් වූ ‘දුක’ අවබෝධ කොට ප්‍රභාණය කළයුතු සියලු ‘ධර්මයන්හි පැවැත්ම’ ප්‍රභාණය කරමින් අවබෝධ කරගැනීමෙන් පැමිණිය යුතු ධර්මතාවය වූ දුකින් වෙන්වීමෙන් ලබන නිදහස්වීම වෙත අවබෝධයෙන්ම පැමිණ පුහුණු කිරීමෙන් පැමිණිය යුතු ධර්මයන් පරතෙරටම ප්‍රගුණකොට පැමිණිය යුතු යම් වූ රාග ද්වේෂ මෝහ නිවීමෙන් ලද සැපයක් වෙත් ද ඒ සැපයට පැමිණ දෙව් මිනිස් ලෝක සත්වයාහට ඒ උතුම් සැපය තුල පිහිටුවමින්ම ඒ උතුම් වූ ධර්මය දායාද කරමින් ඒ සියලු ලෝකයන් තුල පරම වූ කීර්තියකට ලක්වෙමින්, සසර ගමන නවතා දුමීමට පළමුවම වාසනාවන්ත වූ උතුමෙකු බව ද වශයෙන් වේ.

සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්‍රහ්මකං, සස්සමණබ්‍රහ්මණීං පජං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති. ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣේධිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්‍යඤ්ජනං, කේවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මවරියං පකාසෙති. සාධු ඛො පන තථාරූපානං අරහතං දස්සනං හොතිති.

අථ ඛො සාලෙය්‍යකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා යෙන හගවා තෙනුපසංකමීංසු. උපසංකමිත්වා අප්පෙකච්චෙ හගවන්තං අභිවාදෙන්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. අප්පෙකච්චෙ හගවතා සද්ධිං සම්මොදිංසු, සම්මොදනීයං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙන්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. අප්පෙකච්චෙ හගවතො සන්තිකෙ නාමගොන්තං සාවෙන්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. අප්පෙකච්චෙ තුණ්හිභුතා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්තා ඛො සාලෙය්‍යක බ්‍රාහ්මණගහපතිකා හගවන්තං එතදවොචුං:

ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කියා දෙන්නේ මේ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බඹුන් සහිත ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයන් සහිත දෙවිමිනිස් ප්‍රජාව සහිත ලෝකය තම නුවණින්ම ප්‍රත්‍යක්ෂව

අවබෝධ කරගෙනයි. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රේෂ්ඨත්වය කරා ගෙනයන ඒ උතුම් ධර්මය ආරම්භයත් ශ්‍රේෂ්ඨ වූ මැදත් ශ්‍රේෂ්ඨ වූ අවසානයත් ශ්‍රේෂ්ඨ වූ නිවන අර්ථකොටගත් පිරිපුන් වූ පැහැදිලි වචනවලින් යුතු භාත්පස කෙළෙසුන්ගෙන් සුපිරිසිදු කරවන්නා වූ දුක සංසිදුවන්නා වූ මුළුමනින්ම පිරිසිදු පිරිපුන් නිවන් මග හැසිරීම කියා දෙනවා.

කො නු බො හො ගොතම හෙතු කො පච්චයො යෙනමිධෙකච්චේ සත්තා කායස්ස හෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්ති? කො පන හො ගොතම හෙතු කො පච්චයො යෙනමිධෙකච්චේ සත්තා කායස්ස හෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්තිති?

භාග්‍යවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ ලෝකෙ සමහර සත්වයන් කය බිඳිලා මළාට පස්සෙ සැප විඳීමෙන් වෙන්වුණු බොහෝ දරුණු දුක් සහිත ගති ඇති නිරයේ උපදිනවා නම් ඒකට හේතුව මොකක් ද? ඒකට පසුබිම වුණේ මොකක් ද? ඒ වගේ ම භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ ලෝකෙ තවත් සත්වයින් කය බිඳිල මළාට පස්සෙ අප්‍රමාණ සැපවිඳීම් ඇති, සුන්දර ගති පැවතුම් වලින් යුතු උත්තම පුරුෂයන්ගේ භූමියෙහි උපදිනවා නම් ඒකට හේතුව මොකක් ද? ඒකට පසුබිම වුණේ මොකක් ද?

අධම්මචරියා විසමචරියා හෙතු බො ගහපතයො ඵචමිධෙකච්චේ සත්තා කායස්ස හෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්ති. ධම්මචරියා සමචරියා හෙතු බො ගහපතයො ඵචමිධෙකච්චේ සත්තා කායස්ස හෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්තිති.

න බො මයං ඉමස්ස හොතො ගොතමස්ස සංඛිත්තේන භාසිතස්ස විත්ථාරෙන අත්ථං අවිභත්තස්ස විත්ථාරෙන අත්ථං ආජානාම. සාධු නො භවං ගොතමො තථා ධම්මං දෙසෙතු යථා මයං ඉමස්ස හොතො ගොතමස්ස සංඛිත්තේන භාසිතස්ස විත්ථාරෙන අත්ථං අවිභත්තස්ස විත්ථාරෙන අත්ථං ආජානෙයාමිති. තෙන හි ගහපතයො සුණාථ, සාධුකං මනසි කරොථ,

භාසිස්සාමිති. එවං හොති ඛො සාලෙය්‍යකා බ්‍රහ්මණගහපතිකා භගවතො පච්චස්සොසුං භගවා එතදවොච:

සුගතීන් තුල මෙන් සැප විඳීමෙන් වෙන් ව ගිය දරුණු දුක් සහිත ගති ඇති මරණින් පසු ඒකාන්ත වශයෙන්ම නිරයන්හි තිරිසන් ලොව ප්‍රේත ලොව අසුර ලොව ඉපදීමට උපකාර වන්නා වූ සසර දුක්ඛිත ස්වභාවය තුලම සිරවීමට හේතුවන්නා වූ අධර්මානුකූල ලෙස ජීවිතය හැසිරවීමත් වැරදි ආකාරයට ජීවිත හැසිරවීමත් ය.

අප්‍රමාණ සැපවිඳීම් ඇති සුන්දර ගති පැවතුම් වලින් යුතු උත්තම පුරුෂයන්ගේ භූමිය වන දිව්‍යලෝකයෙහි උපත ලැබීමටත්, සංසාර දුක්ඛිත බවින් වෙන්වෙමින් දුක සංසිද්ධාලිමෙන් පැමිණියුතු සැපයට පත්වීම පිණිස උපකාර වන්නා වූ ධර්මයට අනුවම පවත්වන උතුම් වූ ජීවිත පැවැත්මත් යහපත් අයුරින් පවත්වන ජීවිත පැවැත්මත් ය.

තිව්ධං ඛො ගහපතයො කායෙන අධම්මචරියා විසමචරියා හොති. වතුබ්බිධං වාචාය අධම්මචරියා විසමචරියා හොති. තිව්ධං මනසා අධම්මචරියා විසමචරියා හොති.

නොසංසිද්ධිම පිණිස පවතින අධර්මානුකූල හැසිරීමත් වරදවා හැසිරීමත්,

- කය මුල්කොට තුන් ආකාරයකින් ද,
- වචනය මුල්කොට සතර ආකාරයකින් ද,
- මනස මුල්කොට තුන් ආකාරයකින් ද සිදුවෙනවා.

කථඤ්ච ගහපතයො තිව්ධං කායෙන අධම්මචරියා විසමචරියා හොති. ඉධ ගහපතයො එකච්චො පාණාතිපාති හොති ලුද්දො ලොහිතපාණී භතපහතෙ නිව්ච්චො අදයාපන්නො පාණභුතේසු. අදින්නාදායී ඛො පන හොති, යං තං පරස්ස පරචිත්තුපකරණං ගාමගතං වා අරඤ්ඤගතං වා අදින්නං ථෙය්‍යසංඛාතං ආදාතා හොති. කාමේසු මිච්ඡාචාරී ඛො පන හොති,

යා තා මාතුරක්ඛිතා පිතුරක්ඛිතා මාතාපිතුරක්ඛිතා භාතුරක්ඛිතා භගිනීරක්ඛිතා ඤාතිරක්ඛිතා ගොත්තරක්ඛිතා ධම්මරක්ඛිතා සස්සාමිකා සපරිදණ්ඩා, අන්තමසො මාලාගුණපරික්ඛිත්තාපී, තථාරූපාසු වාරිත්තං ආපජ්ජතා හොති. එවං ඛො ගහපතයො තිවිධං කායෙන අධම්මචරියා විසමචරියා හොති.

කය මුල් කරගත් තුන් ආකාරය වනුයේ,

1. කෙනෙක් ජීවිත විනාස කිරීමෙහිලාම යෙදෙන්නෙ වේ. ඔහු.. (එකවුවො පාණාතිපාති හොති)

- නපුරු කර්මය කෙනෙක්. (ලුද්දො)
- ලෙයිත් තෙත් වූ අත් ඇත්තෙකි. (ලෝභිතපාණි)
- සත්වයන් කපා කොටා විනාස කිරීමෙහි නියුතු වූයේ වේ. (හතපහතො නිවිට්ඨො)
- සත්වයන් කෙරෙහි අනුකම්පාවක් කරුණාවක් නැතිව කටයුතු කරන්නේ වේ. (අදයාපන්නො පාණභුක්ඛු)

2. අත්සතු වූ තමන්ට නොදන්නා වූ දේ සොරකම් කිරීමෙන් යුතු ජීවිතයක් ගෙවන්නේ වේ. ඔහු.. (අදින්නාදාසී ඛො පන හොති)

- යම් වූ අනුන්තට අයත්වන. (යං තං පරස්ස)
- අනුන්ගේ සිතේ කැමැත්තට අනුව පවතින. (පරචිත්තුපකරණං)
- ගමක හෝ වේවා කැලයක හෝ වේවා. (ගාමගතං වා ආරඤ්ඤගතං)
- සොරකම් කිරීමක් යනුවෙන් සම්මත වන කුමන හෝ නො දුන් දෙයක් අරගන්නේ වේ. (අදින්නං ථෙස්සසංඛාතං ආදාතා හොති)

3. ධාර්මික පදනම ඉක්මවා ලිංගික සතුට පිණිස කායික ව හැසිරෙයි. ඔහු..

(කාමේසු මිච්ඡාචාරී ඛො පන හොති)

එමෙන්ම තමන් හා විවාහයකින් එක් නොවුණා වූ යම් වූ (පුරුස ස්ත්‍රී) පුද්ගලයන් කෙරෙහි,

- මව විසින් රකින (මාතූරක්ඛිතා)
- පියා විසින් රකින (පිතූරක්ඛිතා)
- දෙමව්පියන් විසින් රකින (මාතෘපිතූරක්ඛිතා)
- සහෝදරයා විසින් රකින (භාතූරක්ඛිතා)
- සහෝදරිය විසින් රකින (භගිනීරක්ඛිතා)
- නෑදෑයන් විසින් රකින (ඤාතිරක්ඛිතා)
- පරම්පරා නාමයක් යටතේ රැකෙන (ගෝත්තරක්ඛිතා)
- අනගාරික බ්‍රහ්මචාරී උපාසක උපසිකාවරු සිල්මැණිවරු හික්බු හික්බුනි වැනි ධර්මය තුළ පවතින බ්‍රහ්මවරිය සීලයන්ට යටත්ව ධර්මානුකූලව ජීවත් වන්නා වූ (ධම්මරක්ඛිතා)

■ ස්වාමියෙක් සිටින, (සස්සාමිකා)

■ යම් රාජ්‍ය නීතියක් තුළින් දඬුවමකට හෝ ආයතනයක් තුළ වගකීමට ලක් කොට ඇති සේවක සේවිකාවක් කුමන හෝ නිලතලවලට යටත් කරනු ලැබූ, (සපරිදණ්ඩා)

■ යම් අයුරකින් කුමන හෝ ආකාරයකට වෙන අයෙකුට පවරා ඇති ලියාපදිංචියෙන් වෙන්කොට ඇති, (මාලාගුණපරික්ඛිත්තාපි)

එබඳු වූ පුරුස ස්ත්‍රීන් කෙරෙහි කැමැත්තකින් හෝ අකැමැත්තකින් හෝ අධාර්මික වූ කායික ලිංගික එකතුවීමකට පැමිණෙන්නේ වෙයි ද, ඒ ආකාරයට ගෘහපතිය තුන් ආකාරයකින් කයෙන් වරදවා හැසිරෙන්නේ වේ.

කථඤ්ච ගහපනයො චතුබ්බිධං වාචාය අධම්මවරියා විසමවරියා හොති. ඉධ ගහපනයො එකච්චො මුසාවාදී හොති සහාගතො වා පරිසගතො වා ඤාතිමජ්ඣගතො වා පුගමජ්ඣගතො වා රාජකුල මජ්ඣගතො වා අභිනීතො සක්ඛිපුට්ඨො: 'එහම්භො පුරිස යං ජානාසි තං වදෙහි'ති. සො අජානං වා ආහ ජානාමීති, ජානං වා ආහ න ජානාමීති, අපස්සං වා ආහ පස්සාමීති, පස්සං වා ආහ න පස්සාමීති. ඉති අත්තහෙතු වා පරහෙතු වා ආමිස කිඤ්චික්ඛහෙතු වා සම්පජානමුසා භාසිතා හොති. පිසුණාවාවො ඛො පන හොති: ඉතො සුත්වා අමුත්‍ර අක්ඛාතා ඉමෙසං හෙදාය, අමුත්‍ර වා සුත්වා ඉමෙසං අක්ඛාතා අමුසං හෙදාය. ඉති සමග්ගානං වා හෙදකො භින්නානං වා අනුප්පදාතා, වග්ගරාමො වග්ගරතො වග්ගන්දි වග්ගකරණිං වාවං භාසිතං හොති. එරුසාවාවො ඛො පන හොති. යා සා වාවා අණ්ඨකා කක්කසා පරකටුකා පරාභිසජ්ජනී කොධසාමන්තා අසමාධිසංවත්තනිකා, තථාරුපිං වාවං භාසිතා හොති. සම්ඵප්පලාපී ඛො පන හොති. අකාලවාදී අභුතවාදී අනත්ථවාදී අධම්මවාදී අචිත්තවාදී අනිධානවතිං වාවං භාසිතා අකාලෙන අනපදෙසං අපරියන්තවතිං අනත්ථසංභිතං. එවං ඛො ගහපනයො චතුබ්බිධං වාචාය අධම්මවරියා විසමවරියා හොති.

වචනය මුල්කොට සතර ආකාරයක් වේ. එනම්

4. යම් කෙනෙක් අසත්‍ය වූ දේ පවසන්නේ වේ.

ඔහු.. (එකච්චො මුසාවාදී හොති)

සභාවක් මැද හෝ පිරිසක් සිටින තැනක හෝ නැදෑයන් රැස්වී සිටින තැනක වේවා කුමන හෝ පිරිසක් මැද (පොලිසිය, හමුදාව වැනි..) රාජ්‍ය නීතියට යටත්ව පිරිස මැදට ගෙන විනිශ්චයකරුවන් සත්‍ය අසත්‍ය වශයෙන් සාක්ෂි විමසන විට 'පුරුෂය යමක් දන්නවා ද? දූන් එය පවසව'යි කියන්නේ වේ ද

- ඔහු නොදනම එය ගැන දන්නෙමි යැයි කියන්නේ වේ.
(සො අජානං වා ආහ ජානාමිති)
- දන්නා වූ දේම, මම දන්නෙ නැහැයි කියන්නේ වේ.
(ජානං වා ආහ න ජානාමිති)
- නොදකින දැකීමට නොපැමිණිදේ මම දකින ලද්දි
කියන්නේ වේ. (අපස්සං වා ආහ පස්සාමිති)
- දකින ලද්දා වූ දේවල් ගැන මම දැක්කේ නැහැයි
කියන්නේ වේ. (පස්සං වා ආහ න පස්සාමිති)

යම් කෙනෙක් තමාගේ දෙයක් රැකගැනීමට හෝ වේවා අනුන්ගේ දෙයක් රැකීමට වේවා (සතර අගතිය -අධාර්මික කැමැත්ත, තරහින් දූසිත මනස, හය පත්වීමෙන්, පවතින සත්‍ය වූ ම කරුණු නොදැනීම) කුමන හෝ ලාභයක් මුල්කරගෙන වේවා සත්‍ය වූ සිදු වූ කරුණු දකිමින්ම එය වසා දැනදනම අසත්‍ය පවසන්නේ වේද එය බොරු කීම වන්නේ වේ. (අැසෙන් දකින ලද කනෙන් අසන ලද නාසයෙන් දිවෙන් කයෙන් දැනගත්තා වූ මනසෙන් දැනගත් දේ ගැන අසත්‍ය පැවසීම - බොරු කීම වේ.)

5. සමගි වූ සමාජයක් අතර ප්‍රිය වූ සම්බන්ධතා බිඳවැටෙන දූවී යන්නා වූ වචන පවසන්නේ වේ. (කේලාමි කීම) ඒ දෙපිරිස අතර ඔහු.. (පිසුණාවාවො බො පන හොති)

- යම් තැනකින් අහගෙන සත්‍යවශයෙන් සිදු වූ හෝ නොවූණු නොපවතින දේ හෝ පවතින දේ ගැන වෙනත් තැනක පිරිස බිඳවීමට (එතැන) කියන්නේ වේ. (ඉතො සුත්වා අමුත්‍ර අක්ඛාතා ඉමේසං හෙදාය)
- එතැනින් අහගෙන පැමිණ එතැන පිරිස බිඳවීම පිණිස අනිත් පිරිසෙහි කියන්නේ වේ. (අමුත්‍ර වා සුත්වා ඉමේසං)

අක්ඛාතා අමුසං හෙදාය)

- යම් ආකාරයකින් සමගි බවට පැමිණි පිරිස් වන්නේ වේද බිඳවයි. (ඉති සමග්ගානං වා හෙදකො)
- යම් කරුණකින් වෙන් වූ අය තව තවත් වෙන් කරන්නේ වේ. (හින්තානං වා අනුප්පදානා)
- අසමගි වූ කණ්ඩායම් හැඳීමෙන්ම කැමති වන්නේ වේ. (වග්ගාරාමො)
- අසමගි වූ කණ්ඩායම් හැඳීමටම ඇලීයන්නේ වේ. (වග්ගරතො)
- අසමගි වූ කණ්ඩායම් හැඳීමටම සතුටු වන්නේ වේ. (වග්ගනන්දි)
- අසමගි වූ කණ්ඩායම් හැඳීමටම කටයුතු කරන්නේ වේ. (වග්ගකරණිං)

ඒ උදෙසාම ඒ පුද්ගලයා වචන කතාකිරීමටම පැමිණෙනවා. මෙය සමගි වූ සමාජයක් අතර සම්බන්ධතා බිඳවැටෙන දැවී යන වචන කීම වන්නේ වේ. (කේලාම් කීම)

6. දරුණු වූ සැරපරුෂ වචන කියන්නේ වේ.
(ඵරුසාවාවො ඛො පන හොති)

ඒ යම් වූ ආකාරයක වචන කියන්නේ වේද ඔහු..

- කටු ඇතීමෙන් පීඩා වන සෙයින් (අණඩකා/ කණ්ටකා)
- කර්කශ වූ (කක්කසා)
- අනුන්ට දරාගැනීමට අපහසු වූ (පරකටුකා)
- අනුන්ගේ සිත ඒ නපුරු වූ දරුණු වූ වචනය තුලටම විශේෂ කොට බැසගන්නා වූ බියෙන් මුසපත්වන (පරාහිසප්පතී)

- නපුරු බවින් කැකැරෙන මනසක් සැකසීම පිණිසම පවතින (කොධසාමන්තා)
- එක් අරමුණක සංසිදී පවතින මනසක් එයින් වෙන් කිරීමට උපකාර වන්නා වූ (අසමාධිසංවත්තනිකා)

ඒ ආකාර වූ වචන කතා කිරීමට යම් පුද්ගලයෙක් පැමිණෙන්නේ වෙයිද එය දරුණු වූ සැරපරුෂ වචන කීමක් වේ.

7. ලෝකය තුළ සත්‍යවශයෙන් සිදු වූ හෝ නොවූණු මෙලොව පරලොව ධාර්මික වූ දියුණුවට උපකාර නොවන්නා වූ නිවනට උපකාරී නොවන්නා වූ ‘අනර්ථකාරී වචන කියන්නේ වේ’ එනම් ඔහු.. (සම්පූජ්ජලාපී බො පන හොති)

- කිවයුතු කාලයේ කිවයුතු සුදුසු දේ නොකියන (අකාලවාදී)
- සත්‍යවශයෙන්ම සිදු වූ දෙයක් නොකියන (අභූතවාදී)
- අර්ථවත් නොවන හරසුන් දෙයක් කියයි ද - මෙලොව පරලොවට ධාර්මික වූ දියුණුවට ද උපකාර නොවන දේ (අනන්ථවාදී)
- අසත්‍ය වූ ධර්මයක් කියයි ද - කුසලයෙන් බැහැර වූ (අධම්මවාදී)
- අසත්‍ය වූ විනයක් කියන්නේ වේ - කුසලයෙන් බැහැර වූ (අවිනයවාදී)
- තම සිතතුළ දරාගැනීමට නුසුදුසු වූ වචන කියයි ද (අනිධානවතීං වාචං භාසිතා)
- ණුසුදුසු කාලයේ නුසුදුසු කරුණුවලට අවවාද පිණිස උපදෙස් සීමාවක් නැතිව ලබාදීම

කුසලයෙන් බැහැරවීම පිණිස පවතින (අකාලේන අනපදේසං අපරියන්තවති)

- දුක සංසිඳවාලීමෙන් පැමිණි යුතු සැපයට පත්වීම පිණිස මෙන්ම මෙලොව පරලොව ධාර්මික දියුණුව පිණිස උපකාර නොවන්නා වූ (අනන්ථසංහිතං)

යම් වචන කතාකිරීමක් ඇත් ද එය හරසුන් අනර්ථකාරී වචන කතාබහ කිරීමක් වන්නේ වේ.

කථඤ්ච ගහපනයො තිවිධං මනසා අධම්මවරියා විසමවරියා හොති. ඉධ ගහපනයො එකච්චො අභිජ්ඣාලු හොති. යං තං පරස්ස පරචින්තුපකරණං තං අභිජ්ඣාතා හොති. 'අහො වන යං පරස්ස තං මම අස්සාති. බ්‍යාපන්නචින්තො ඛො පන හොති පදුට්ඨමනසංකප්පො: ඉමෙ සත්තා හඤ්ඤන්තු වා චජ්ඣන්තු වා උච්ඡජ්ජන්තු වා චිතස්සන්තු වා මා වා අහෙසුං ඉති වාති. මිච්ඡාදිට්ඨි ඛො පන හොති විපරිතදස්සනො: නත්ථි දින්නං, නත්ථි සිට්ඨං, නත්ථි හුතං, නත්ථි සුකට්ඨක්කටානං කම්මානං ඵලං විපාකො, නත්ථි අයං ලොකො, නත්ථි පරො ලොකො, නත්ථි මාතා, නත්ථි පිතා, නත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා, නත්ථි ලොකෙ සමණධ්‍රාහ්මණා සම්මග්ගතා සම්මා පටිපන්නා යෙ ඉමඤ්ච ලොකං පරඤ්ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්වා පචෙදෙන්තිති. ඵවං ඛො ගහපනයො තිවිධං මනසා අධම්මවරියා විසමවරියා හොති.

යම් කෙනෙකුගේ ජීවිත පැවැත්ම තුළ මනස මුල්කරගෙන අධර්මානුකූල වූත් වරද සහිත වූත් හැසිරීමක් වන්නේ වේද ඒ මනෝ කර්මය ආකාර තුනකින් වේ.

8. යම් කෙනෙක් පංචකාම සහගත අරමුණු ගැන විශේෂකොට බැසගත් මානසික ස්වභාවයකින් යුක්ත වේ. ඔහු.. (එකච්චො අභිජ්ඣාලු හොති)

යම් ආකාරයකට අන්සතු වූ තමාගෙන් බැහැර වූණු අනුන්ගේ සිතේ කැමැත්තට යටත්ව පවතින දේවල් ගැන විශේෂකොට බැසගත් මානසික බැඳීමක් වේ.

(යං තං පරස්ස පරචින්තුපකරණං තං අභිජ්ඣාතා හොති)

▪ ඒ වූ මා හට නොපවතින්නා වූ මාගෙන් බැහැර වූ දේ මා හට ලැබේවා'යි මානසික පැතුමකින් යුතු වේ. එනම්

ඇසෙන් දකින රූපයක් ගැන
කනෙන් ශබ්දයක් අසා ඒ ගැන
නාසයෙන් සුවඳක් දැන ඒ ගැන
දිවට රසක් දැන

කයට පහසක් දැන ඒ ගැන එමෙන්ම

අනාගතයේ ඒ දෙය ලැබීමට හෝ ඒ ගෙවීගිය අතීතය තුළ විඳින ලද්දා වූ දෙයක් ගැන වේවා වර්තමානය තුළ බැසගත් ආශාවක් වන්නේ වේද එයයි.

(අහෝ වන යං පරස්ස තං මම අස්සාති)

9. යම් කෙනෙක් දුෂ්ඨබවින් පෙරලීගිය සිතින් දරුණු බවට පැමිණෙයි ද ඔහු.. (එකවුවො බ්‍යාපන්නවින්තො)

▪ යම් වූ පංචකාම අරමුණක් තුළින් අතීතඅනාගත වශයෙන් වර්තමානය තුළ දුෂ්ඨබවින් පෙරලීගිය සිතින් දරුණු වූ මනසින් ආකල්ප සිතිවිලි මනසින් ගලාගෙන එන්නේ වේද, (බ්‍යානපන්නවින්තො ඛො පන හොති පදුවධමනසංකප්පො)

▪ මේ සත්වයෝ මරලා දාන්න ඕන සහමුලින්ම විනාස කරලා දාන්න ඕන මොවුන්ගේ හිස සිඳදමන්න ඕන මොවුන් විනාසවෙලා වැනසිලා යන්න ඕන... වශයෙන් මෙබඳු ආකල්පයන් මනසින් සැකසෙන්නේ වේද එයයි. (ඉමේ සත්තා හඤ්ඤන්තු වා වජ්ඣධන්තු වා උච්ඡජ්ජන්තු වා විනස්සන්තු වා මා වා අහේසුං ඉති වාති)

10. යම් කෙනෙක්ගේ මනසෙහි ලෝක ධර්මයන් ගැන පවතින්නා වූ සත්‍ය ස්වභාවයෙන් තොර වූ දැනීමකින් වැටහීමකින් දැකීමකින් යුක්ත වේ. (මිච්ඡාදිට්ඨි ඛො පන හොති)

■ යම් කෙනෙක් සත්‍ය වශයෙන්ම පවතින්නා වූ දස ආකාරයක් වූ සංසිදෙන දැක්ම තම ජීවිතයට ගලපාගෙන නැත් ද ඒ ඔහුගේ ජීවිතය රාග ද්වේෂ මෝහය තුල නිරන්ත කැලඹෙන්නේ වේ. (විපරීතදස්සනො)

තම ජීවිතය පීඩාවට දුකට පත්කරවන්නා වූ ඒ දස ආකාරයක් වන දැක්ම කුමක්ද යත්..

1. නත්ථි දින්නං -

සිව්පසය අයත් දෑ දීමෙන් තමන්හටම පෙරලා විපාක ලැබීමක් සිදුනොවන බවත්,

2. නත්ථි සිට්ඨං -

ඒ සිව්පසයට යටත්ව පවතින්නා වූ වත්පිලිවෙත් හා අප උපස්ථානයෙන් උපකාර කිරීමෙන් තමන්හටම පෙරලා විපාක ලැබීමක් සිදුනොවන බවත්,

3. නත්ථි හුතං -

විශේෂ කොට ඒ ඒ තැන සිදුකළයුතු පුද පූජා ගෞරව සත්කාර වැදුමෙහි පිදුමෙහි ආදී වශයෙන්... විපාක පෙරලා තමන්හටම ලැබීමක් සිදුනොවන බවත්,

4. නත්ථි සුකට්ඨක්කවානං කම්මානං ඵලං විපාකො -

සැපය පිණිසත් දුක පිණිසත් පවතින්නා වූ තමන්ම කරන ලද ක්‍රියාවේ විපාක තමන්හටම පෙරලා ලැබීමක් සිදුනොවන බවත්,

5. නත්ථි අයං ලොකො -

මේ ලෝකය තුල තමන් විසින්ම කරන ලද්දාවූම ක්‍රියාවන්හි විපාක වශයෙන් සැප දුක් විඳිමින් ජාති ජරා මරණ දුක උරුම කරගත් සත්වයන්ගේ ස්වභාවයන් ලෝකය තුල සත්‍යවශයෙන්ම නොපවතින බවත්,

6. නන්ථි පරො ලොකො -

මෙම මනුෂ්‍ය ලෝකයෙන් බැහැරව සතර අපාය තුළත් නොයෙක් ආකාර වූ දිව්‍ය බ්‍රහ්මලෝකවලත් තමන් විසින්ම කරන ලද්දා වූ ක්‍රියාවන් හි විපාක වශයෙන් සැප දුක් විඳිමින් ජාති ජරා මරණ උරුම කරගත් සත්වයන්ගේ ස්වභාවයන් ලෝකය තුළ සත්‍යවශයෙන්ම නොපවතින බවත්,

7. නන්ථි මාතා -

මනුෂ්‍යයාට ලොව බිහිවීමට අවශ්‍ය පරිසරය තම මව්කුස තුළ සකසා දෙමින් කිරි බවට පත් වූ තම රුධිරය පොවමින් තමාව පෝෂණය කරනු ලැබූ ඒ මව තමන්හට කරනලද උපකාර සිහිකරමින් පෙරලා නිරන්තර උපස්ථාන කරමින් ගෞරවයෙන් ආරක්‍ෂා කළයුතු මව් කියාකෙනෙක් ලොවතුළ නොමැති බවත්,

8. නන්ථි පිතා -

තමන්ට මෙලොව බිහිවීම පිණිස මව්කුස සැකසීමට උපකාර කළ සියලු අවශ්‍යතා ඉටු කරමින් පෝෂණය කරමින් ආරක්‍ෂා කරන ලද පියාණන්ට ඒ තමාහට කරන ලද උපකාර සිහිකරමින් නිරන්තරයෙන් පෙරලා උපස්ථාන කරමින් ගෞරව සත්කාර දක්වමින් ආරක්‍ෂා කළයුතු පියාණන් කියා කෙනෙක් ලොවතුළ නොමැති බවත්,

9. නන්ථි සත්ථා ඕපපාතිකා -

යහපත් වශයෙන් හෝ අයහපත් වශයෙන් තමන් විසින්ම කරනලද කාය වචී මනෝකර්මයන්ගේ දුක්විපාකය ප්‍රතිඵලය වශයෙන් 136ක් වූ නිරයන්වල ද නොයෙක් ආකාර වූ තිරිසන් විෂය තුළ ද ප්‍රේත හා අසුර විෂය තුළ ද සැප විපාක වශයෙන් මිනිස් දිව්‍ය බ්‍රහ්ම ලෝකතලයන්වල පතිත වන නියෝජනය ලබන තමන්ම කරනලද ක්‍රියාවේ ප්‍රතිඵලය

වශයෙන් සැකසෙන්නා වූ එබඳු සත්වයන්ගේ වාසස්ථාන ලොවතුල සත්‍යවශයෙන්ම නොපවතින බවත්,

10. නත්ථි ලොකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සම්මග්ගතා සම්මා පටිපන්නා යේ ඉමඤ්ච ලොකං පරඤ්ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සවිඡිකන්වා පවෙදෙන්තිති.

මේ ලෝකයේ සංසිදෙන වැඩපිළිවෙලක සංසිදෙමින් මෙලොවත් පරලොවත් අන්‍ය වූ සියලු ලෝක ධාතු පිළිබඳවත් තමන් වහන්සේ තුලින්ම උපදවා ගන්නා ලද විශිෂ්ඨ වූ ඥානයකින් අවබෝධකොට ඇතිකරගන්නා වූ ඒ උත්තම වූ අවබෝධය දෙවිමිනිස් ලෝකයාහටද අවබෝධ කරගැනීම පිණිස ධර්මය දේශනා කරනු ලබන ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයින් ලොවතුල සත්‍යවශයෙන්ම නොමැති බවත්ය.

මේ ආකාරයට යම් කෙනෙකුගේ ජීවිතය තුල කයින් වචනයෙන් මනසින් අයහපත් වූ අධාර්මික වූත් වරද සහිත වූත් ක්‍රියාවන් තම ජීවිතය තුල පවත්වයි ද නැවත නැවත සිදු කරයි ද ඒ සත්වයෝ මේ ජීවිතය ගෙවා දමා මරණයට පත් වූ පසු සියලු ආකාරයෙන්ම සැපයෙන් වෙන්වුණු අතිශයින්ම දරුණු ගතිපැවතුම් ඇතිකරන උපදවාදෙනුලබන තමන්ම කරනලද කර්ම ස්වභාවයට අනුවම 136ක් නිරයන් අතුරින් කුමන හෝ නිරයක උපදින්නේම වේ.

ඒවං අධම්මවරියා විසමවරියා හේතු බො ගහපතයො ඒවම්ධෙකච්චේ සත්තා කායස්ස හේදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්ති.

ගෘහපතිවරුනි; ඒ ආකාරයෙන් අධර්මානුකූලව අයහපතෙහි වරදෙහි හැසිරීම නිසා ඇතැම් සත්වයෝ කය බිඳී මරණින් පසු සුගතීන් තුල මෙන් සැප විඳීමෙන් වෙන්ව ගිය දරුණු දුක් සහිත ගති ඇති නිරයන්හි උපදින්නේ වේ.

‘හොති ඛො සො භික්ඛවෙ, සමයො යං කඳුච්චි කර්හච්චි දීඝස්ස අද්ධනො අච්චයෙන තස්ස මහාතිරයස්ස පුරත්ථිමං ද්වාරං අචාපුරියති. සො තත්ථ සීඝේන ජවෙන ධාවති. තස්ස සීඝෙන ජවෙන ධාවතො ජච්චිපි ඛය්හති, චම්මම්පි ඛය්හති, මංසම්පි ඛය්හති, නභාරුම්පි ඛය්හති, අට්ඨිතිපි සම්පට්ඨපායන්ති. උඛිතතං තාදීසමෙව හොති. යතො ච සො භික්ඛවෙ, ඛනුසම්පත්තො හොති, අථ තං ද්වාරං පිටීයති. සො තත්ථ දුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා වෙදනා වෙදෙති. න ච තාව කාලං කරොති. යාව න තං පාපං කම්මං ඛපන්තිහොති.’

පෙළ දැනම, ම:නි: 03 - දේවදුත සූත්‍රය (ඔ: 2෪: 2෫) 2: 392

පින්වත් මහණෙනි, ඉතා දීර්ඝ කාලයක්, වඩාහෝ කාලයක් ගතවුණාට පස්සේ ඒ මහා නිරයේ පෙරදිග දොරටුව විවෘත වෙනවාද, ඒබඳු කාලයක් එනවා. එතකොට අර නිරසනා ඒලියට පනිනිනට සිතාගෙන ඉතා වේගයෙන්, මහා ජවයකින් ඒ පැත්තට දුවනවා. එහෙම වේගයෙන් දුවද්දී ඔහුගේ සිවියක් පිච්චිලා යනවා. සමත් පිච්චිලා යනවා. මසුත් පිච්චිලා යනවා. නහරවලෙන් පිච්චිලා යනවා. අඤ්චලින් දුම් දානන පටන් ගන්නවා. ගින්නදරකින් උඩට ගත්තු සතෙක් අඤ්ච අනින ඒ විදිහයි.

පින්වත් මහණෙනි, ඔහු ඒ දුවගෙන එන ගමනට අචුරුදු දහස් ගාණක් ගතවෙනවා. යම් විටෙක ඒ දොරටුව ලඟට ලං වුනාද, එතකොට ඒ දොරටුව විවෘතවෙනවා. එතකොට ඔහු ඒ හේතුවෙන් දරුණු, නියුණු, කට්ඨක දුක් වේදනා විඳිනවා. යමකක් කල් ඔහුගේ පාපකර්මය ගෙවී නොතිබෙයිද, ඒ තාක් ඔහු මරණයට පත්වෙන්නෙ නැ.

සිංහල පරිවර්තනය, ම:නි: 03 - දේවදුත සූත්‍රය (ම: මෙ: 2෫) 2: 331

ඉධ සොවති පෙච්ච සොවති - පාපකාරී උභයත්ථ සොවති
සො සොවති සො විහඤ්ඤති - දිස්වා කම්ම කිලිට්ඨමත්තනො

කයෙන් චචනයෙන් මනසින් අයහපත් ක්‍රියාවන්හි යෙදෙන කෙනා මෙහිදීම පීඩාකාරී නොසතුටින් යුතුව ජීවත් වේ. ඔහු පරලොච ද ඵඤාකාරයෙන්ම පීඩාවටත් දුකටත් පැමිණෙන්නන්ම වේ. ඵ අයුරින් ඔහු කයෙන් චචනයෙන් මනසින් ඵ කරන ලද හිංසාකාරී බියකරු දේවල් දැක පීඩාකාරීව දුකින් යුතුව දිවි ගෙවන්නන් වේ.

පෙළ දැනම, ඔ:නි: 01-ධම්ම පදය-යමකවර්ගය (ගාථාව: 15)-(ඔ: 2෪: 2෫) 2: 28

තිවිධං ඛො ගහපනයො කායෙන ධම්මවරියා සමවරියා හොති. වතුබ්බිධං වාචාය ධම්මවරියා සමවරියා හොති. තිවිධං මනසා ධම්මවරියා සමවරියා හොති.

ගාහපතිවරුනි; ධර්මානුකූල ව යහපතේ හැසිරීම නිවැරදි වූ හැසිරීම,

- කය මුල්කොට තුන් ආකාරයකින් සිදුවෙනවා.
- වචනය මුල්කොට සතර ආකාරයකින් සිදුවෙනවා.
- මනස මුල්කොට තුන් ආකාරයකින් සිදුවෙනවා.

කථඤ්ච ගහපනයො තිවිධං කායෙන ධම්මවරියා සමවරියා හොති. ඉධ ගහපනයො එකච්චො පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිච්චතො හොති: නිහිතදණ්ඛො නිහිතසත්ථො ලජ්ජී දයාපන්නො සබ්බපාණභුතහිතානුකමපී විහරති. අදින්නාදානං පහාය අදින්නාදානා පටිච්චතො හොති: යං තං පරස්ස පරචිත්තුපකරණං ගාමගතං වා අරඤ්ඤගතං වා තං නාදින්නං ථෙය්‍යසංඛාතං ආදානා හොති. කාමෙසු මිච්ඡාවාරං පහාය කාමෙසු මිච්ඡාවාරා පටිච්චතො හොති: යා තා මාතුරක්ඛිතා පිතුරක්ඛිතා මාතාපිතුරක්ඛිතා භාතුරක්ඛිතා හනිනීරක්ඛිතා ඤාතීරක්ඛිතා ගොත්තරක්ඛිතා ධම්මරක්ඛිතා සස්සාමිකා සපරිදණ්ඩා, අන්තමසො මාලාගුණපරික්ඛිත්තාපි, තථාරූපාසු න වාරිත්තං ආපජ්ජිතා හොති. එවං ඛො ගහපනයො තිවිධං කායෙන ධම්මවරියා සමවරියා හොති.

සංසිද්ධිම පිණිස පවතින ධාර්මිකවූත් නිවැරදිවූත් කායික ක්‍රියාවන් තුන් ආකාරයක් වන්නේ වේ,

1. යම්කෙනෙක් සත්වයන්ගේ ජීවිතය විනාස කිරීමෙන් වෙන්වූයේම ඒ තුලින්ම සතුටු වන්නේ වේ. ඔහු.. (එකච්චො පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිච්චතො හොති)

- දඬු මුඟුරු පරිහරණයෙන් වෙන් වූයේ වේ. (නිහිතදණ්ඛො)
- අවි ආයුධ පරිහරණයෙන් වෙන් වූයේ වේ. (නිහිතසත්ථො)

- සත්වයන්ගේ ජීවිත විනාස කිරීමට ලැජ්ජයි. (ආර්යයන් වහන්සේලාගේ ගැරහීමට ලක්වන බැවිනි.) (ලජ්ජ)
- සත්වයන් කෙරෙහි ප්‍රිය වූ මිතුරු ස්වභාවයෙන් යුක්තයි. (දයාපන්නො)
- සියලු සත්වයන් කෙරෙහි තම දිවිය සමකොටගත් හැඟීමකින් යුතුව යහපත සතුව කැමතිව වාසය කරන්නේ වේ. (සබ්බපාණභූතහිතානුකම්පී විහරති)

2. යම් කෙනෙක් තමන්ට නුදුන්දෙය ලබාගැනීමෙන් වෙන්වූයේම එතුලින්ම සතුව වන්නේ වේ. ඔහු..
(අදින්නාදානං පහාය අදින්නාදානා පටිච්චතො හොති)

- යම් වූ අනුන්ට අයත් වන (යං තං පරස්ස)
- අනුන්ගේ සිතේ කැමැත්තට අනුවම පවතින්නා වූ (පරචිත්තපකරණං)
- ගමක් තුල වේවා වනාන්තරයක් තුල වේවා (ගාමගතං වා අරඤ්ඤගතං වා)
- සොරකම් කිරීමක් වශයෙන් සම්මත වන්නා වූ කුමන හෝ නොදුන් දෙයක් නොගන්නේ වේ.
(තං නාදින්නං ථෙය්‍යසංඛාතං ආදාතා හොති)

3. ධාර්මික පදනම ඉක්මවා ලිංගික සතුව පිණිස කායිකව හැසිරීමෙන් වෙන් වූයේම, ධාර්මික පදනමින්ම ඒ සතුව ලබන්නේ වේ. ඔහු..
(කාමෙසු මිච්ඡාචාරං පහාය කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්චතො හොති)

එමෙන්ම යම් ආකාරයකින් තමන් හා විවාහයකින් එකතු නොවුණා වූ යම් වූ (පුරුස ස්ත්‍රී) පුද්ගලයන් කෙරෙහි එනම්,

● මව විසින් ආරක්ෂා කරන (මාතූරක්ඛිතා)

- පියා විසින් ආරක්ෂා කරන (පිතුරක්බිතා)
- දෙමව්පියන් විසින් ආරක්ෂා කරන (මාතෘපිතුරක්බිතා)
- සහෝදරයා විසින් ආරක්ෂා කරන (භාතුරක්බිතා)
- සහෝදරිය විසින් ආරක්ෂා කරන (භගිනීරක්බිතා)
- නෑදෑයන් විසින් ආරක්ෂා කරන (ඤානීරක්බිතා)
- පරම්පරා නාමයක් යටතේ රැකෙන (ගෝත්තරක්බිතා)

■ අනගාරික බ්‍රහ්මචාරී උපාසක උපසිකාවරු සිල්මැණිවරු හික්බු හික්බුනි වැනි ධර්මය තුළ පවතින බ්‍රහ්මචරිය සීලයන්ට යටත්ව ධර්මානුකූලව ජීවත් වන්නා වූ (ධම්මරක්බිතා)

- ස්වාමියෙක් යටතේ සිටින (සස්සාමිකා)
- යම් රාජ්‍ය නීතියක් තුළින් දඬුවමකට හෝ ආයතනයක් තුළ වගකීමට ලක් කොට ඇති සේවක සේවිකාවක් කුමන හෝ නිලතලවලට යටත් කරනු ලැබූ (සපරිදණ්ඩා)
- යම් අයුරකින් කුමන හෝ ආකාරයකට වෙන අයෙකුට පවරා ඇති ලියාපදිංචියෙන් වෙන්කොට ඇති, (මාලාගුණපරික්බිත්තාපි)

එබඳු වූ පුරුස ස්ත්‍රී පුද්ගලයන් කෙරෙහි කැමැත්තකින් හෝ වේවා බලහත්කාරයෙන් වේවා කායිකව ලිංගිකව එකතුවීමක් වේද ඒ වරදසහිත අධාර්මික වූ එබඳු හැසිරීමකට නොපැමිණෙන්නේ වේ.

ගෘහපතිය, මේ ආකාරයට කායික ක්‍රියාවන් තුළින් සංසිදීම පිණිස පවතින ධාර්මික වූත් නිවැරදි වූත් හැසිරීමකින් යුක්තව දිවිගෙවන්නේ වේ.

කථඤ්ච ගහපතයො චතුබ්බිධං වාචාය ධම්මචරියා සමචරියා හොති. ඉධ ගහපතයො එකච්චො මුසාවාදං පහාය මුසාවාදා පටිච්චතො හොති: සභාගතො වා පරිසගතො වා ඤාතිමජ්ඣගතො වා සුගමජ්ඣගතො වා රාජකුලමජ්ඣගතො වා අභිනීතො සක්ඛිපුට්ඨො: 'එහම්හො පුරිස යං ජානාසි තං වදෙහී'ති. සො අජානං වා ආහ න ජානාමීති, ජානං වා ආහ ජානාමීති, අපස්සං වා ආහ න පස්සාමීති, පස්සං වා ආහ පස්සාමීති. ඉති අත්තහෙනු වා පරහෙනු වා ආමිස කිඤ්චික්ඛහෙනු වා න සම්පජානමුසා භාසිතා හොති. පිසුණං වාචං පහාය පිසුණාය වචාය පටිච්චතො හොති: ඉතො සුත්චා න අමුත්ත අක්ඛාතා ඉමෙසං හෙදාය, අමුත්ත වා සුත්චා න ඉමෙසං අක්ඛාතා අමුසං හෙදාය. ඉති භින්නානං වා සන්ධාතා සහිතානං වා අනුප්පදාතා, සමග්ගාරාමො සමග්ගරතො සමග්ගන්දි සමග්ගකරණීං වාචං භාසිතං හොති.

එරුසං වාචං පහාය එරුසාය වාචාය පටිච්චතො හොති: යා සා වාචා නෙලා කණ්ණසුධා පෙමනීයා හදයංගමා පොරී බහුජනකන්තා බහුජනමනාපා තථාරුපිං වාචාං භාසිතං හොති. කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී විනයවාදී නිධානවතිං වාචං භාසිතා කාලෙන සාපදෙසං පරියන්තවතිං අත්ථසංහිතං. එවං ඛො ගහපතියො චතුබ්බිධං වාචාය ධම්මචරියා සමචරියා හොති.

සංසිද්ධිම පිණිස පවතින ධාර්මිකවූත් නිවැරදිවූත් වචන කතාකිරීම සතර ආකාරයක් වන්නේ වේ. එනම්,

4. යම් කෙනෙක් අසත්‍ය වූදේ පැවසීම බැහැරකොට එයින් වෙන්වූයේම එතුලින්ම සතුටු වන්නේ වේ. ඔහු..

(එකච්චො මුසාවාදං පහාය මුසාවාදා පටිච්චතො හොති)

සභාවක් මැද හෝ පිරිසක් සිටින තැනක හෝ නැදැයින් සිටින තැනක දී ඒ තුල වේවා කුමන හෝ පිරිසක් මැද වේවා (පොලිසිය, හමුදාව..) රාජ්‍ය නීතියට යටත්ව පිරිස මැදට ගෙන විනිශ්චයකරුවත් සත්‍ය අසත්‍ය වශයෙන් සාක්ෂි විමසන විට "පුරුෂය, යමක් දන්නවා ද? දෑත් එය පවසව"යි කියන්නේ වේද,

- ඔහු නොදන්නා වූ දේ ගැන මම දන්නේ නැහැයි කියනවා. (සො අජානං වා ආහ න ජානාමීති)

- දන්නා වූ දේ ගැන මම එය දන්නෙමි යැයි පවසනවා. (ජානං වා ආහ ජානාමිති)
- නොදකින, දැකීමට නොපැමිණි දේ ගැන මම දැක්කේ නැහැයි කියනවා. (අපස්සං වා ආහ න පස්සාමිති)
- දකින ලද්දා වූ දේ ගැන මම එය දකින ලදැයි කියනවා. (පස්සං වා ආහ පස්සාමිති)

යම් කෙනෙක් තමාගේ දෙයක් හෝ අනුන්ගේ දෙයක් රැකගැනීම පිණිස (සතර අගතියට පැමිණීම) වේවා කුමන හෝ ලාභයක් මුල්කරගෙන වේවා සත්‍ය වූම සිදු වූ කරුණු දකිමින් එය වසා දැන දැනම අසත්‍ය වූ වචන පැවසීම සිදු කරයිද ඔහු එබඳු ස්වරූපයකට නොපැමිණෙන්නේ වේ. (ඉති අත්තභෙතු වා පරභෙතු වා ආමිසකිඤ්චික්ඛභෙතු වා න සම්පජානමුසා භාසිතා හොති)

ඇසෙන් දකින ලද කනිත් අසන ලද නාසයෙන් දිවෙන් කයෙන් මනසින් දැනගත් යම් දෙයක් පිළිබඳව ඒ දැනගත් දේ ඒ අයුරින්ම පවසමින් එයින් සතුටු වන්නේ වේ.

5. යම් කෙනෙක් සමගි වූ සමාජයක් අතර ප්‍රිය වූ සම්බන්ධතා බිඳවැටෙන දැවීයන්නා වූ වචන පැවසීමකට පැමිණෙන්නේ වේද ඒ ස්වරූපය බැහැරකොට එයින් වෙන්වූයේම ඒ තුලින්ම සතුටු වේ. (කේලාමි කීමෙන්) ඔහු.. (පිසුණං වාවං පභාය පිසුණාය වාවාය පටිචිරතො හොති)

- යම් තැනකින් අහගෙන සත්‍යවශයෙන් සිදු වූ හෝ නොවූණු නොපවතින දේ හෝ පවතින දේ ගැන වෙනත් තැනක පිරිස බිඳවීමට එතැන නොකියන්නේ වේ. (ඉතො සුත්වා න අමුත්‍ර අක්ඛාතා ඉමෙසං හෙදාය)

■ සත්‍යවශයෙන්ම නොවූ නොපවතින දේවල් ගැන (ගුණ අගුණ..) අනිත් පිරිසෙන් අසාගෙන ඒ පිරිස බිඳවීමට අනෙක් පිරිසෙහි නොකියන්නේ වේ. (අමුත්‍ර වා සුත්වා න ඉමෙසං අක්ඛාතා අමුසං හෙදාය)

■ යම් ආකාරයකින් බිඳුණුබවට පැමිණි පිරිස් වන්නේද ඒ අය එකිනෙකා අතර මිතුරුබව පිණිස වරද ඉවසීම පිණිස සමගිබවට අනුවම පැවැත්ම පිණිසම කතාකරන්නේ වේ. (ඉති භින්නානං වා සන්ධාතා සහිතානං වා අනුප්පදාතා)

- සමගියට කැමති වෙනවා. (සමග්ගාරාමො)
- කණ්ඩායම් සමාජයන් අතර සමගිබව ඇතිකිරීමට ප්‍රිය කරන්නේ වේ. (සමග්ගරතො)
- පිරිස් අතර වූ ධාර්මික සමගිය තුළින්ම සතුටට පත්වෙනවා. (සමග්ගනන්දි)
- සමාජයෙහි පිරිස් අතර සමගිය පිණිසම උපකාරවන්නා වූ දේවල්ගැන කතාකරනවා. (සමග්ගකරණිං වාවං භාසිතා හොති)

මේ ආකාරයට සමාජ පිරිස් කණ්ඩායම් අතර ධාර්මික වූ සමගියටම උපකාරවන්නා වූ වචන කතා කිරීමටම කැමතිවන්නේ වේ.

6. යම් කෙනෙක් දරුණු වූ සැරපරුෂ වචන කියන්නේ වෙයිද ඒ ස්වරූපය බැහැරකොට එයින් වෙන් වූයේම ඒ තුළින්ම සතුටුවන්නේ වේ.

(ඵරුසං වාවං පභාය ඵරුසාය වාවාය පටිච්චරතො හොති)

■ යම් ආකාරයකින් සමාජයෙහි වචන කථාබහ කරන්නේ වේද ඔහු..

- අකුසල් සහගත නොවන (නෙලා)

- කනින් ඇසීමට කැමති වන මිහිරි වචනයක්ම කියන (කණ්ණසුඛා)
- සෙනෙහස වර්ධනය වන්නා වූ (පෙමනීයා)
- හදවත තුලට බැසගන්නා වූ (හදයංගමා)
- සීලාචාර බවින් යුතු වැදගත් (පොච්චි)
- බොහෝ ජනතාවගේ සිත පැහැදෙන බොහෝ ජනතාවට ප්‍රියමනාප වූ වචන කතාබහක් ඇත්ද එබඳු වචන පවසන්නේ වේ.

(බහුජනකන්නා, බහුජනමනාපා තථාරූපිං වාචං භාසිතා හොති)

7. යම් වූ කෙනෙක් ලෝකයතුල සත්‍යවශයෙන්ම සිදු වූ හෝ නොවුණු මෙලොව පරලොව ධාර්මික දියුණුවට උපකාර නොවන්නා වූ අනර්ථකාරී වචනකියන්නේ වෙයි ද ඒ ස්වරූපය බැහැරකොට එයින් වෙන්වූයේම ඒ තුලින්ම සතුටුවන්නේ වේ. (ඔහු.. සම්ඵප්පලාපං පභාය සම්ඵප්පලාපා පට්චිරතො හොති)

- කිවයුතුදේ සුදුසුදේ කිවයුතුම කාලයේ කියන්නා වූ (කාලවාදී)
- සත්‍යවශයෙන්ම සිදු වූ දේම පවසන (භූතවාදී)
- මෙලොව පරලොව ධාර්මික දියුණුව මෙන්ම කුසලය පිණිසම පවතින්නා වූ දෙයක්ම කියන (අත්ථවාදී)
- නිවනට උපකාරවන්නා වූම සත්‍ය වූ ධර්මයක්ම කියයි ද (ධම්මවාදී)
- අකුසල් පදනමින් වෙන්වීමටම උපකාරවන්නා වූ දේ කියයි ද (විනයවාදී)
- තම සිතතුලම පිහිටුවාගතයුතු රඳවාගතයුතු වචන කියයි ද (නිධානවතිං වාචං භාසිතා)

▪ දුක සංසිද්ධාවාලිමෙන් පැමිණිය යුතු සැපයට පත්වීම පිණිසමෙන්ම මෙලොව පරලොව ධාර්මික වූ සැපය පිණිසත් පවතින්නා වූ අවවාද උපදෙස් ප්‍රමාණ සහිතව සුදුසු කාලයේ සුදුසු වූ කරුණු හාත්පස කතා කරයි ද, (කාලෙන, සාපදෙසං, පරියන්තවතිං, අත්ථසහිතං)

ඉහත සඳහන් සංසිද්ධිම පිණිස පවතින අර්ථ සහිත වූ සතරආකාරයක වචන කතා කිරීමක් වන්නේ වේද ඒ ආකාරයෙන් වචනයෙන් ධර්මයේ හැසිරීම වේ.

කථඤ්ච ගහපනයො තිවිධං මනසා ධම්මචරියා සමචරියා හොති. ඉධ ගහපනයො එකච්චො අනභිජ්ඣාලු හොති. යං තං පරස්ස පරචිත්තුපකරණං, තං නාභිජ්ඣාතා හොති. ‘අහො වත යං පරස්ස තං මම අස්සා’ති. අඛ්‍යාපන්නචිත්තො ඛො පන හොති අප්පද්ධධමනසංකප්පො. ඉමේ සත්තා අචේරා අඛ්‍යාපජ්ඣා අනිසා සුඛි අත්තානං පරිහරන්තු’ති. සම්මාදිට්ඨි ඛො පන හොති අච්චරිතදස්සනො: අත්ථි දින්නං, අත්ථි සිට්ඨං, අත්ථි හුතං, අත්ථි සුකට්ඨකථානං කම්මානං ඵලං විපාකො, අත්ථි අයං ලොකො, අත්ථි පරො ලොකො, අත්ථි මාතා, අත්ථි පිතා, අත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා, අත්ථි ලොකෙ සමණඛ්‍යාත්මනා සම්මග්ගතා සම්මාපටිපන්නා යෙ ඉමඤ්ච ලොකං පරඤ්ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදෙන්තිති. ඵචං ඛො ගහපනයො තිවිධං මනසා ධම්මචරියා සමචරියා හොති.

යම් කෙනෙකුගේ ජීවිත පැවැත්මතුල සංසිද්ධිම පිණිස පවතින මනස මුල්කරගත් ධර්මානුකූල වූත් නිවැරදි වූත් උතුම් වූ මානසික හැසිරීමක් කුමන ආකාරයක් වන්නේ වේද ඒ මනසින් කරන්නා වූ ක්‍රියාවන් (කර්ම) තුන් ආකාරයකින් යුක්ත වේ.

8. යම් කෙනෙකුගේ මනස පංචකාම ලෝකය හා බැඳුණු අරමුණුතුල විශේෂකොට බැසගැනීමකින් වෙන්වුණු ස්වරූපයක් වේ. (එකච්චො අනභිජ්ඣාලු හොති)

▪ පංචකාම ලෝකය ඇසුරු කරගත් එබඳු වූ අරමුණක

විශේෂකොට බැසගත් නැවත නැවත තමාගෙන් බැහැර වූ කාමසහගත අරමුණුවලම පවතින ඇසුරුකරන මානසික ස්වභාවයෙන් වෙන් වූයේ වේ.

(යං තං පරස්ස පරචිත්තුපකරණං, තං නාභිජ්ඣිතා හොති)

- ඒ වූ මාහට නොපවතින්නා වූ, බැහැර වූදේ මාහට ලැබේවායි මානසික පැතුමක් නොවන්නේ වේ. එනම්, ඇසින් රූපයක් දැක, කනින් ශබ්දයක් අසා, නාසයෙන් සුවඳක් දැන, දිවට රසයක් දැන, කයට සුවපහසක් දැන, එබඳු පංචකාම

ලෝකය හා බැඳුණු අරමුණක් ගැන, ගෙවීගිය අතීතය ඇසුරු කරගෙන හෝ නොපැමිණි අනාගතයක් පිණිස වේවා වර්තමානය තුළ මනස හා බැඳුණු සිතිවිලි ආකල්ප සංකල්ප වශයෙන් ආශාවෙන් බැසගෙන වෙළී ගිය මනසක් නොවන්නේ වේ. (අහො වත යං පරස්ස තං මම න අස්සාති)

9. යම් කෙනෙකුගේ මනස තරහා සිතින් දූෂිතව නපුරු බවට පැමිණෙයි ද එබඳු වූ ස්වරූපයෙන් වෙන් වූ සංසිඳුණු සිතක් වන්නේ වේ. (එකච්චො අබ්‍යාපන්නචිත්තො ඛො පන හොති)

- විවිධාකාර වූ පංචකාම ලෝකය ඇසුරු කරගෙන එනම්, ඇසින් දකින රූපනිසා, කනින් අසන්නා වූ ශබ්දනිසා, නාසයෙන් දැනගත් ගඳ සුවඳනිසා, දිවෙන් විඳින රස-නිරසනිසා, කයෙන් දැනගත් ප්‍රිය-අප්‍රිය පහස නිසා මනස තුළ අතීත අනාගත වශයෙන් වර්තමානය තුළ තරහා සිතින් දූෂිතව දරුණු වූ නපුරු වූ ආකල්ප සිතිවිලි සංකල්ප තම ජීවිතයට ගලාගෙන පැමිණීමක් නොවන්නේ වේ.

(අබ්‍යාපන්නචිත්තො ඛො පන හොති අප්පදුට්ඨමනසංකප්පො)

■ මේ සත්වයෝ පළිගැනීමෙන් වෙන්වෙත්වා, තරහින් දූෂිතව දරුණු බවට නොපැමිණෙත්වා දුක් පීඩා නැත්තෝ වෙත්වා සැප සහගතවම තම ජීවිතය පරිහරණය කරත්වා... යන ආකාරයට පවතින්නා වූ මිතුරු සහගත සෙනෙහසින් යුතු බිය තැතිගැනීමවලින් වෙන් වූ ආකල්ප සම්පත්තියක සිතිවිලි පිහිටුවාගත් ජීවිතයක් වන්නේ වේ.

(ඉමේ සත්තා අවෙරා, අබ්‍යපජ්ඣා, අනිසා, සුඛි අත්තානං පරිහරන්තුති)

* එනම් පිරිසිදුව තම මනසතුල දැඩිකොට පිහිටුවාගත් අවධානයකින් යුතුව නිරතුරුවම භාවනා අරමුණක පවත්වනු ලබන ධාර්මික වූ සංසිදුණු මනසකින් යුක්තවන්නේ වේ.

10. යම් කෙනෙක්ගේ මනසෙහි ලෝක ධර්මයන්ගැන පවතින්නාවූම සත්‍ය වූ ස්වභාවයන් ගැන ඒ පවතින්නා වූ ආකාරයෙන්ම යුතු දැනීමකින් වැටහීමකින් දැකීමකින් යුක්ත වේ. (සම්මාදිට්ඨි බො පන හොති)

■ යම් කෙනෙක් සත්‍ය වශයෙන්ම පවතින්නා වූ දස ආකාරයක් වූ සංසිදෙන දැක්ම තම ජීවිතය තුලට පමුණුවාගෙන ඒ දහමුත් තුල රැඳී සිටිත් ද පුරුදු පුහුණු කරද්ද ඒ ඔහුගේ ජීවිතය සෑම කල්හිම නොසන්සිඳුනා වූ රාග ද්වේෂ මෝහ සංසිදී යන්නේම වේ.

(සම්මාදිට්ඨි බො පන හොති අවිපරිතදස්සනො)

තම ජීවිතය සංසිදී යන්නා වූ සැපය පිණිසම පමුණුවන්නා වූ ඒ දස ආකාරයක දැනීම වැටහීම දැක්ම කුමක්ද යත්,

1. අත්ථි දින්නං -

සිව්පසය අයත් දෑ දීමෙන් තමන්හටම පෙරලා විපාක ලැබීමක් සිදුවන බවත්,

2. අත්ථි සිට්ඨං -

ඒ සිව්වසයට යටත්ව පවතින්නා වූ චත්පිළිවෙත් හා ඇප උපස්ථානයෙන් උපකාර කිරීමෙන් තමන්හටම පෙරලා විපාක ලැබීමක් සිදුවන බවත්,

3. අත්ථි භුතං -

විශේෂ කොට ඒ ඒ තැන සිදුකළයුතු පුද පූජා ගෞරව සත්කාර වැදුමෙහි පිදුමෙහි... තමන්හටම පෙරලා විපාක ලැබීමක් සිදුවන බවත්,

4. අත්ථි සුකට්ඨක්කටානං කම්මානං ඵලං විපාකො -

සැපය පිණිසත් දුක පිණිසත් පවතින්නා වූ තමන්ම කරන ලද ක්‍රියාවේ විපාක තම ජීවිතයට පෙරලා ලැබීමක් සිදුවන බවත්,

5. අත්ථි අයං ලොකො -

මේ ලෝකය තුළ තමන් විසින්ම කරන ලද්දාවූම ක්‍රියාවන්හි විපාක වශයෙන් සැප දුක් විඳිමින් ජාති ජරා මරණ දුක උරුම කරගත් සත්වයන්ගේ ස්වභාවයන් ලෝකය තුළ සත්‍යවශයෙන්ම පවතින බවත්,

6. අත්ථි පරො ලොකො -

මෙම මනුෂ්‍ය ලෝකයෙන් බැහැරව සතර අපාය තුළත් නොයෙක් ආකාර වූ දිව්‍ය බ්‍රහ්මලෝකවලත් තමන් විසින්ම කරන ලද්දා වූ ක්‍රියාවන් හි විපාක වශයෙන් සැප දුක් විඳිමින් ජාති ජරා මරණ උරුම කරගත් සත්වයන්ගේ ස්වභාවයන් ලෝකය තුළ සත්‍යවශයෙන්ම පවතින බවත්,

7. අත්ථි මාතා -

මනුෂ්‍යයාට ලොව බිහිවීමට අවශ්‍ය පරිසරය තම මව්කුස තුළ සකසා දෙමින් කිරි බවට පත් වූ තම රුධිරය පොවමින් තමාව පෝෂණය කරනු ලැබූ ඒ මව තමන්හට කරනලද

උපකාර සිහිකරමින් පෙරලා නිරන්තර උපස්ථාන කරමින් ගෞරවයෙන් ආරක්‍ෂා කළයුතු මව් කියාකෙනෙක් ලොවතුළ සිටින බවත්,

8. අත්ථි පිතා -

තමන්ට මෙලොව බිහිවීම පිණිස මව්කුස සැකසීමට උපකාර කළ සියලු අවශ්‍යතා ඉටු කරමින් පෝෂණය කරමින් ආරක්‍ෂා කරන ලද පියාණන්ට ඒ තමාහට කරන ලද උපකාර සිහිකරමින් නිරන්තරයෙන් පෙරලා උපස්ථාන කරමින් ගෞරව සත්කාර දක්වමින් ආරක්‍ෂා කළයුතු පියාණන් කියා කෙනෙක් ලොවතුළ සිටින බවත්,

9. අත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා -

යහපත් වශයෙන් හෝ අයහපත් වශයෙන් තමන් විසින්ම කරනලද කාය වච්චි මනෝ කර්මයන්ගේ දුක්විපාකය ප්‍රතිඵලය වශයෙන් 136ක් වූ නිරයන්වල ද නොයෙක් ආකාර වූ තිරිසන් විෂය තුළ ද ප්‍රේත හා අසුර විෂය තුළ ද සැප විපාක වශයෙන් මිනිස් දිව්‍ය බ්‍රහ්ම ලෝකතලයන්වල පතිත වන නියෝජනය ලබන තමන්ම කරනලද ක්‍රියාවේ ප්‍රතිඵලය වශයෙන් සැකසෙන්නා වූ එබඳු සත්වයන්ගේ වාසස්ථාන ලොවතුළ සත්‍යයවශයෙන්ම පවතින බවත්,

10. අත්ථි ලොකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සම්මග්ගතා සම්මාපටිපන්නා යෙ ඉමඤ්ච ලොකං, පරඤ්ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදන්තීති.

මේ ලෝකයේ සංසිඳෙන වැඩපිළිවෙලක සංසිඳෙමින් මෙලොවත් පරලොවත් අන්‍ය වූ සියලු ලෝක ධාතු පිළිබඳවත් තමන් වහන්සේ තුළින්ම උපදවා ගන්නා ලද විශිෂ්ඨ වූ ඥානයකින් අවබෝධකොට ඇතිකරගන්නා වූ ඒ උත්තම වූ අවබෝධය දෙව්මිනිස් ලෝකයාහටද අවබෝධ කරගැනීම

පිණිස ධර්මය දේශනා කරනු ලබන ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයින් ලොවතුල සත්‍යයවශයෙන්ම වැඩසිටින බවත්ය.

ඉහතින් දක්වන ලද සම්බුදුවදනට යටත් වූ කායික වාචසික මානසික හැසිරීමක් ඒ උතුම් වූ සද්ධර්මයට අනුව නිවැරදිව පිළිපදින්නේ වේද ඒ උතුම් ක්‍රියාවන් තම ජීවිතය තුල නැවත නැවත සිදු කරයි ද ඒ උතුම් වූ තථාගතයන් වහන්සේගේ සාවකයෝ මේ ජීවිතය ගෙවා දමමින් මරණයට පත් වූ පසු සියලු ආකාරයෙන්ම දුක් පීඩා බිය තැති ගැනීම් තැති අසහනකාරීත්වයෙන් පරිපූර්ණ වශයෙන් මිදීගිය උත්තම පුරුෂයන්ගේ භූමිය වන්නා වූ සුන්දර වූ දිවාබුන්ම ලෝකවල ස්වකීය කුසලයට යටත්ව පැමිණෙන්නේ වේ.

ඒ අයුරින් දසකුසල් ධර්මයන්ට යටත්ව තම ජීවිතය පුහුණුකරනු ලබන තථාගත සාවකයා බොහෝ දුක් ඇති මේ සසර ගමනින් වෙන්ව පිරිනිවීම කරාම යනබවත් තවදුරටත් සංසාර ගමන තුල පමාවෙමින් නොදෛන බවත් දැනගතයුතු සියල්ල දැනගත් දැකගතයුතු සියල්ල දැකගත් පමණ කළ නොහැකි මහත් වූ ඉර්ධි ඇති අප භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒකාන්ත වශයෙන්ම එම කරුණ සිදුවන්නක් බව **සෝනානුධන යුත්‍ර** දේශනාවෙහිදී හෙළිකොට පනවා වදාළේ කුසලයෙන් යුතු සාවක වූ ඔබ අපහට දිවි දෙවෙනි කොට ඒ දසකුසල් දහමුත් තුල හැසිරීම උදෙසාය. එසේනම් එම දෙසුමම සාරය කොට ගෙන දිවිපවතින තෙක්ම ඒ දසකුසල් දහමෙහිම හැසිරෙන්නෝ!

පෙළ දැවැන්, අංක: 02 - චතෘත්වග්ගය - සෝනානුධන යුත්‍රය (කු: 2෦: 2): 358

එවං ධම්මචරියා සමචරියා හෙතු ඛො ගහපතයො එවම්ධෙකච්චෙ සත්තා කායස්ස හෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.

ගෘහපතිවරුනි; ඒ ආකාරයට ධර්මානුකූලවූත් යහපත්වූත් හැසිරීම නිසා මෙලොව ඇතැම් සත්වයන් කය බිඳී මරණින් මතු සුන්දර වූ ගතිපැවතුම් වලින් යුතු දිව්‍යබ්‍රහ්ම සැපයෙත් යුතු ලෝකවල උපදිනවා.

ආකංඛේය්‍ය වෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සමචාරී අහො වතාහං කායස්ස හෙදා පරම්මරණා ඛත්තියමභාසාළානං වා සහව්‍යතං උපපජ්ජේය්‍යන්ති, ධානං ඛො පනෙතං විජ්ජති යං සො කායස්ස හෙදා පරම්මරණා ඛත්තියමභාසාළානං වා සහව්‍යතං උපපජ්ජේය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මචාරී සමචාරී. ආකංඛේය්‍ය වෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සමචාරී අහො වතාහං කායස්ස හෙදා පරම්මරණා බ්‍රාහ්මණමභාසාළානං වා සහව්‍යතං උපපජ්ජේය්‍යන්ති, ධානං ඛො පනෙතං විජ්ජති යං සො කායස්ස හෙදා පරම්මරණා බ්‍රාහ්මණමභාසාළානං වා සහව්‍යතං උපපජ්ජේය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මචාරී සමචාරී. ආකංඛේය්‍ය වෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සමචාරී අහො වතාහං කායස්ස හෙදා පරම්මරණා ගහපතිමභාසාළානං වා සහව්‍යතං උපපජ්ජේය්‍යන්ති, ධානං ඛො පනෙතං විජ්ජති යං සො කායස්ස හෙදා පරම්මරණා ගහපතිමභාසාළානං වා සහව්‍යතං උපපජ්ජේය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මචාරී සමචාරී.

ගෘහපතිවරුනි; යමෙක් මේ පෙන්නාදෙනු ලැබූ දසකුසල් දහමුත් තුල තම ජීවිතය හසුරුවාගනු ලබයිද ඉතින් ඒ සාවකයා කැමතිවන්නේ නම්, “මම කය බිඳී මරණින්මතු මහත් ධන සම්පතීන් යුතු සියලු සැපයෙත් පිරිගිය රජ පවුලක බ්‍රාහ්මණ පවුලක ගෘහපති පවුලක උපදිනවානම්” යනුවෙන් කියලා, ඔහු කය බිඳී මැරුණට පස්සෙ සියලු සැපයෙත් පිරිගිය රජ පවුලක් හා බ්‍රාහ්මණ පවුලක් හා ගෘහපති පවුලක් හා එකතුවී සිටිනබව ඒකාන්තයෙන්ම දකින්නට ලැබෙන දෙයක්. එයට හේතුව කුමක්ද? ඔහු දසකුසල් දහමුත් තුල තම ජීවිතය හසුරුවාගත්තේ එය ලැබෙන ආකාරයටයි.

ආකංඛේය්‍ය වෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සමචාරී අහො වතාහං කායස්ස හෙදා පරම්මරණා චාතුම්මහාරාජකානං දෙවානං සහව්‍යනං උපපජ්ජේය්‍යන්ති, ධානං ඛො පනෙනං විජ්ජති යං සො කායස්ස හෙදා පරම්මරණා චාතුම්මහාරාජකානං දෙවානං සහව්‍යනං උපපජ්ජේය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මචාරී සමචාරී.

ආකංඛේය්‍ය වෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සමචාරී අහො වතාහං කායස්ස හෙදා පරම්මරණා තාවතිංසානං දෙවානං සහව්‍යනං උපපජ්ජේය්‍යන්ති, ධානං ඛො පනෙනං විජ්ජති යං සො කායස්ස හෙදා පරම්මරණා තාවතිංසානං දෙවානං සහව්‍යනං උපපජ්ජේය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මචාරී සමචාරී.

ආකංඛේය්‍ය වෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සමචාරී අහො වතාහං කායස්ස හෙදා පරම්මරණා යාමානං දෙවානං සහව්‍යනං උපපජ්ජේය්‍යන්ති, ධානං ඛො පනෙනං විජ්ජති යං සො කායස්ස හෙදා පරම්මරණා යාමානං දෙවානං සහව්‍යනං උපපජ්ජේය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මචාරී සමචාරී.

ආකංඛේය්‍ය වෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සමචාරී අහො වතාහං කායස්ස හෙදා පරම්මරණා කුසිතානං දෙවානං සහව්‍යනං උපපජ්ජේය්‍යන්ති, ධානං ඛො පනෙනං විජ්ජති යං සො කායස්ස හෙදා පරම්මරණා කුසිතානං දෙවානං සහව්‍යනං උපපජ්ජේය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මචාරී සමචාරී.

ආකංඛේය්‍ය වෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සමචාරී අහො වතාහං කායස්ස හෙදා පරම්මරණා නිම්මානරතීනං දෙවානං සහව්‍යනං උපපජ්ජේය්‍යන්ති, ධානං ඛො පනෙනං විජ්ජති යං සො කායස්ස හෙදා පරම්මරණා නිම්මානරතීනං දෙවානං සහව්‍යනං උපපජ්ජේය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මචාරී සමචාරී.

ආකංඛේය්‍ය වෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සමචාරී අහො වතාහං කායස්ස හෙදා පරම්මරණා පරනිම්මිතවසවත්තීනං දෙවානං සහව්‍යනං උපපජ්ජේය්‍යන්ති, ධානං ඛො පනෙනං විජ්ජති යං සො කායස්ස හෙදා පරම්මරණා පරනිම්මිතවසවත්තීනං දෙවානං සහව්‍යනං උපපජ්ජේය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මචාරී සමචාරී.

ගාහපතිවරුනි; යමෙක් මේ පෙන්නාදෙනු ලැබූ දසකුසල් දහමුත් තුළ තමජීවිතය හසුරුවාගනු ලබයිද ඉතින් ඒ සාවකයා කැමතිවන්නේ නම්, “මම කය බිඳි මරණින්මතු

සියලු සැපයෙන් පිරිගිය වාතුම්මහාරාජික දෙවියන් අතර තාවකිංස දෙවියන් අතර යාම දෙවියන් අතර කුසිත දෙවියන් අතර නිම්මාණරතී දෙවියන් අතර පරනිම්මිතවසවත්ති දෙවියන් අතර උපදිනවානම්” යනුවෙන් කියලා, ඔහු කය බිඳි මැරුණට පස්සෙ සියලු සැපයෙන් පිරිගිය වාතුම්මහාරාජික දෙවියන් හා තාවකිංස දෙවියන් හා යාම දෙවියන් හා කුසිත දෙවියන් හා නිම්මාණරතී දෙවියන් හා පරනිම්මිතවසවත්ති දෙවියන් හා එකතුවී සිටිනබව ඒකාන්තයෙන්ම දකින්නට ලැබෙන දෙයක්. එයට හේතුව කුමක්ද? ඔහු දසකුසල් දහමුත් තුල තම ජීවිතය හසුරුවාගත්තේ එය ලැබෙන ආකාරයටයි.

ආකංඛේය්‍ය වෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සමචාරී අහො වතාහං කායස්ස හෙදා පරම්මරණා බුභ්මකායිකානං දෙවානං සහව්‍යනං උපපජ්ජේය්‍යන්ති, ධානං ඛො පනෙනං විජ්ජති යං සො කායස්ස හෙදා පරම්මරණා බුභ්මකායිකානං දෙවානං සහව්‍යනං උපපජ්ජේය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මචාරී සමචාරී.

ආකංඛේය්‍ය වෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සමචාරී අහො වතාහං කායස්ස හෙදා පරම්මරණා ආහානං දෙවානං සහව්‍යනං උපපජ්ජේය්‍යන්ති, ධානං ඛො පනෙනං විජ්ජති යං සො කායස්ස හෙදා පරම්මරණා ආහානං දෙවානං සහව්‍යනං උපපජ්ජේය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මචාරී සමචාරී.

ආකංඛේය්‍ය වෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සමචාරී අහො වතාහං කායස්ස හෙදා පරම්මරණා පරිත්තාහානං දෙවානං සහව්‍යනං උපපජ්ජේය්‍යන්ති, ධානං ඛො පනෙනං විජ්ජති යං සො කායස්ස හෙදා පරම්මරණා පරිත්තාහානං දෙවානං සහව්‍යනං උපපජ්ජේය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මචාරී සමචාරී.

ආකංඛේය්‍ය වෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සමචාරී අහො වතාහං කායස්ස හෙදා පරම්මරණා අප්පමාණාහානං දෙවානං සහව්‍යනං උපපජ්ජේය්‍යන්ති, ධානං ඛො පනෙනං විජ්ජති යං සො කායස්ස හෙදා පරම්මරණා අප්පමාණාහානං දෙවානං සහව්‍යනං උපපජ්ජේය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මචාරී සමචාරී.

ආකංඛේය්‍ය වෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සමචාරී අහො වතාහං කායස්ස හෙදා පරම්මරණා ආහස්සරානං දෙවානං සහව්‍යනං උපපජ්ජේය්‍යන්ති, ධානං ඛො පනේතං විජ්ජති යං සො කායස්ස හෙදා පරම්මරණා ආහස්සරානං දෙවානං සහව්‍යනං උපපජ්ජේය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මචාරී සමචාරී.

ගෘහපතිවරුනි; යමෙක් මේ පෙන්නාදෙනු ලැබූ දසකුසල් දහමුත් තුල තමජීවිතය හසුරුවාගනු ලබයිද ඉතින් ඒ සාවකයා කැමතිවන්නේ නම්, “මම කය බිඳි මරණින්මතු සියලු සැපයෙන් පිරිගිය බ්‍රහ්මකායික දෙවියන් අතර ආහා දෙවියන් අතර පරිතාහ දෙවියන් අතර අප්පමාණාහ දෙවියන් අතර ආහස්සර දෙවියන් අතර උපදිනවානම්” යනුවෙන් කියලා, ඔහු කය බිඳි මැරුණට පස්සෙ සියලු සැපයෙන් පිරිගිය බ්‍රහ්මකායික දෙවියන් හා ආහා දෙවියන් හා පරිතාහ දෙවියන් හා අප්පමාණාහ දෙවියන් හා ආහස්සර දෙවියන් හා එකතුවී සිටිනබව ඒකාන්තයෙන්ම දකින්නට ලැබෙන දෙයක්. එයට හේතුව කුමක්ද? ඔහු දසකුසල් දහමුත් තුල තම ජීවිතය හසුරුවාගත්තේ එය ලැබෙන ආකාරයටයි.

ආකංඛේය්‍ය වෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සමචාරී අහො වතාහං කායස්ස හෙදා පරම්මරණා සුභානං දෙවානං සහව්‍යනං උපපජ්ජේය්‍යන්ති, ධානං ඛො පනේතං විජ්ජති යං සො කායස්ස හෙදා පරම්මරණා සුභානං දෙවානං සහව්‍යනං උපපජ්ජේය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මචාරී සමචාරී.

ආකංඛේය්‍ය වෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සමචාරී අහො වතාහං කායස්ස හෙදා පරම්මරණා පරිත්තසුභානං දෙවානං සහව්‍යනං උපපජ්ජේය්‍යන්ති, ධානං ඛො පනේතං විජ්ජති යං සො කායස්ස හෙදා පරම්මරණා පරිත්තසුභානං දෙවානං සහව්‍යනං උපපජ්ජේය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මචාරී සමචාරී.

ආකංඛේය්‍ය වෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සමචාරී අහො වතාහං කායස්ස හෙදා පරම්මරණා අප්පමාණසුභානං දෙවානං සහව්‍යනං උපපජ්ජේය්‍යන්ති, ධානං ඛො පනේතං විජ්ජති යං සො කායස්ස හෙදා පරම්මරණා අප්පමාණසුභානං දෙවානං සහව්‍යනං උපපජ්ජේය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මචාරී සමචාරී.

ආකංඛේය්‍ය වෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සමචාරී අහො වතාහං කායස්ස හෙදා පරම්මරණා සුභකිණ්ණකානං දෙවානං සහව්‍යනං උපපජ්ජේය්‍යන්ති, ධානං ඛො පනෙනං විජ්ජති යං සො කායස්ස හෙදා පරම්මරණා සුභකිණ්ණකානං දෙවානං සහව්‍යනං උපපජ්ජේය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මචාරී සමචාරී.

ආකංඛේය්‍ය වෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සමචාරී අහො වතාහං කායස්ස හෙදා පරම්මරණා වේහස්ඵලානං දෙවානං සහව්‍යනං උපපජ්ජේය්‍යන්ති, ධානං ඛො පනේතං විජ්ජති යං සො කායස්ස හෙදා පරම්මරණා වේහස්ඵලානං දෙවානං සහව්‍යනං උපපජ්ජේය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මචාරී සමචාරී.

ගහපතිවරුනි; යමෙක් මේ පෙන්නාදෙනු ලැබූ දසකුසල් දහමුත් තුල තම ජීවිතය හසුරුවාගනු ලබයිද ඉතින් ඒ සාවකයා කැමතිවන්නේ නම්, “මම කය බිඳි මරණින්මතු සියලු සැපයෙන් පිරිගිය සුභ දෙවියන් අතර පරිත්තසුභ දෙවියන් අතර අප්පමාණසුභ දෙවියන් අතර සුභකිණ්ණක දෙවියන් අතර වේහස්ඵල දෙවියන් අතර උපදිනවානම්” යනුවෙන් කියලා, ඔහු කය බිඳි මැරුණට පස්සෙ සියලු සැපයෙන් පිරිගිය සුභ දෙවියන් හා පරිත්තසුභ දෙවියන් හා අප්පමාණසුභ දෙවියන් හා සුභකිණ්ණක දෙවියන් හා වේහස්ඵල දෙවියන් හා එකතුවී සිටිනබව ඒකාන්තයෙන්ම දකින්නට ලැබෙන දෙයක්. එයට හේතුව කුමක්ද? ඔහු දසකුසල් දහමුත් තුල තම ජීවිතය හසුරුවාගත්තේ එය ලැබෙන ආකාරයටයි.

ආකංඛේය්‍ය වෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සමචාරී අහො වතාහං කායස්ස හෙදා පරම්මරණා අවිහානං දෙවානං සහව්‍යනං උපපජ්ජේය්‍යන්ති, ධානං ඛො පනෙනං විජ්ජති යං සො කායස්ස හෙදා පරම්මරණා අවිහානං දෙවානං සහව්‍යනං උපපජ්ජේය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මචාරී සමචාරී.

ආකංඛේය්‍ය වෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සමචාරී අහො වතාහං කායස්ස හෙදා පරම්මරණා අතප්පානං දෙවානං සහව්‍යනං

උපපජ්ජේය්‍යන්ති, ධානං ඛො පනෙනං විජ්ජති යං සො කායස්ස හෙදා පරම්මරණා අතප්පානං දෙවානං සහවානං උපපජ්ජේය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මචාරී සමචාරී.

ආකංඛේය්‍ය වෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සමචාරී අහො වතාහං කායස්ස හෙදා පරම්මරණා සුදස්සානං දෙවානං සහවානං උපපජ්ජේය්‍යන්ති, ධානං ඛො පනෙනං විජ්ජති යං සො කායස්ස හෙදා පරම්මරණා සුදස්සානං දෙවානං සහවානං උපපජ්ජේය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මචාරී සමචාරී.

ආකංඛේය්‍ය වෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සමචාරී අහො වතාහං කායස්ස හෙදා පරම්මරණා සුදස්සීනං දෙවානං සහවානං උපපජ්ජේය්‍යන්ති, ධානං ඛො පනෙනං විජ්ජති යං සො කායස්ස හෙදා පරම්මරණා සුදස්සීනං දෙවානං සහවානං උපපජ්ජේය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මචාරී සමචාරී.

ආකංඛේය්‍ය වෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සමචාරී අහො වතාහං කායස්ස හෙදා පරම්මරණා අකනිට්ඨකානං දෙවානං සහවානං උපපජ්ජේය්‍යන්ති, ධානං ඛො පනෙනං විජ්ජති යං සො කායස්ස හෙදා පරම්මරණා අකනිට්ඨකානං දෙවානං සහවානං උපපජ්ජේය්‍ය. තං කිස්ස හේතු? තථා හි සො ධම්මචාරී සමචාරී.

ගෘහපතිවරුනි; යමෙක් මේ පෙන්නාදෙනු ලැබූ දසකුසල් දහමුත් තුල තම ජීවිතය හසුරුවාගනු ලබයිද ඉතින් ඒ සාවකයා කැමතිවන්නේ නම්, “මම කය බිඳි මරණින්මතු සියලු සැපයෙන් පිරිගිය අවිහ දෙවියන් අතර අතප්ප දෙවියන් අතර සුදස්ස දෙවියන් අතර සුදස්සී දෙවියන් අතර අකනිට්ඨක දෙවියන් අතර උපදිනවානම්” යනුවෙන් කියලා, ඔහු කය බිඳි මැරුණට පස්සෙ සියලු සැපයෙන් පිරිගිය අවිහ දෙවියන් හා අතප්ප දෙවියන් හා සුදස්ස දෙවියන් හා සුදස්සී දෙවියන් හා අකනිට්ඨක දෙවියන් හා එකතුවී සිටිනබව ඒකාන්තයෙන්ම දකින්නට ලැබෙන දෙයක්. එයට හේතුව කුමක්ද? ඔහු දසකුසල් දහමුත් තුල තම ජීවිතය හසුරුවාගන්නේ එය ලැබෙන ආකාරයටයි.

ආකංඛේය්‍ය වෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සමචාරී අහො වතාහං කායස්ස හෙදා පරම්මරණා ආකාසානඤ්චායතනුපගානං දෙව්‍යානං සහව්‍යනං උපපජ්ජේය්‍යන්ති, ධ්‍යානං ඛො පනෙනං විජ්ජති යං සො කායස්ස හෙදා පරම්මරණා ආකාසානඤ්චායතනුපගානං දෙව්‍යානං සහව්‍යනං උපපජ්ජේය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මචාරී සමචාරී.

ආකංඛේය්‍ය වෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සමචාරී අහො වතාහං කායස්ස හෙදා පරම්මරණා විඤ්ඤාණඤ්චායතනුපගානං දෙව්‍යානං සහව්‍යනං උපපජ්ජේය්‍යන්ති, ධ්‍යානං ඛො පනෙනං විජ්ජති යං සො කායස්ස හෙදා පරම්මරණා විඤ්ඤාණඤ්චායතනුපගානං දෙව්‍යානං සහව්‍යනං උපපජ්ජේය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මචාරී සමචාරී.

ආකංඛේය්‍ය වෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සමචාරී අහො වතාහං කායස්ස හෙදා පරම්මරණා ආකිඤ්චඤ්ඤායතනුපගානං දෙව්‍යානං සහව්‍යනං උපපජ්ජේය්‍යන්ති, ධ්‍යානං ඛො පනෙනං විජ්ජති යං සො කායස්ස හෙදා පරම්මරණා ආකිඤ්චඤ්ඤායතනුපගානං දෙව්‍යානං සහව්‍යනං උපපජ්ජේය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මචාරී සමචාරී.

ආකංඛේය්‍ය වෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සමචාරී අහො වතාහං කායස්ස හෙදා පරම්මරණා නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනුපගානං දෙව්‍යානං සහව්‍යනං උපපජ්ජේය්‍යන්ති, ධ්‍යානං ඛො පනෙනං විජ්ජති යං සො කායස්ස හෙදා පරම්මරණා නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනුපගානං දෙව්‍යානං සහව්‍යනං උපපජ්ජේය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මචාරී සමචාරී.

ගෘහපතිවරුනි; යමෙක් මේ පෙන්නාදෙනු ලැබූ දසකුසල් දහමුත් තුළ තමජීවිතය හසුරුවාගනු ලබයිද ඉතින් ඒ සාවකයා කැමතිවන්නේ නම්, “මම කය බිඳි මරණින්මතු සියලු සැපයෙන් පිරිගිය ආකාසනඤ්චායතන දෙවියන් අතර විඤ්ඤාණඤ්චායතන දෙවියන් අතර ආකිඤ්චඤ්ඤායතන දෙවියන් අතර නේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතන දෙවියන් අතර උපදිනවනම්” යනුවෙන් කියලා, ඔහු කය බිඳි මැරුණට පස්සෙ සියලු සැපයෙන් පිරිගිය ආකාසනඤ්චායතන දෙවියන් හා විඤ්ඤාණඤ්චායතන

දෙවියන් හා ආකිඤ්චඤ්ඤායනන දෙවියන් හා නේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනන දෙවියන් හා එකතු වී සිටිනබව ඒකාන්තයෙන්ම දකින්නට ලැබෙන දෙයක්. එයට හේතුව කුමක්ද? ඔහු දසකුසල් දහමුත් තුල තම ජීවිතය හසුරුවාගන්නේ එය ලැබෙන ආකාරයටයි.

ආකංඛේය්‍ය වෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සමචාරී ‘අහො වතාහං ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙනොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මේ සයං අභිඤ්ඤා සවිඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යන්ති. ධානං ඛො පනෙනං විජ්ජති යං සො ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙනොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මේ සයං අභිඤ්ඤා සවිඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍ය.’ තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මචාරී සමචාරී.

ගාහපතිවරුනි; යමෙක් මේ පෙන්නාදෙනු ලැබූ දසකුසල් දහමුත් තුල තමජීවිතය හසුරුවාගනු ලබයිද ඉතින් ඒ සාවකයා කැමතිවන්නේ නම්, සංසාර ගමනෙහි නොයෙක් ජීවිතයන් තුල හුරුපුරුදු කරනු ලැබූ ක්‍රියාවන්ගේ මතකසටහන් සියල්ල මුළුමනින්ම උපුටා උදුරා දමමින් (ආසවානං ඛයා අනාසවං) ආසුව රහිතව පංචනීවරණ ධර්මවලින් වෙන්වී තමසිත උතුම් අයුරින් නිදහස් කරගෙන (වෙනොවිමුත්තිං) අනවබෝධය තුලින් හටගත් ආශාවෙන් ඇලීයන ස්වභාවය සත්‍යවශයෙන්ම අවබෝධයෙන් දැකීමට පැමිණ සියලු පැවැත්මෙන් වෙන්වී උතුම් අයුරින් නිදහස් වීමත් (පඤ්ඤාවිමුත්තිං) මේ ජීවිතය තුලදීම විශිෂ්ඨ වූ දැකීමකට පැමිණ තමන් තුල ඒ උතුම් අවබෝධය උපදවාගෙන එයට යටත්ව වාසය කරනවා කියන ඒ කරුණ ඒකාන්තයෙන්ම දකින්නට ලැබෙනවාය යන්න සිදුවෙන දෙයක්. ඒකට හේතුව මොකක්ද? ඔහු දසකුසල් දහමුත් තුල තම ජීවිතය හසුරුවාගන්නේ එය ලැබෙන ආකාරයටයි.

එවං චූත්තෙ සාලෙය්‍යකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා හගචන්තං එතදවොචුං: “අභික්කන්තං හො ගොතම, අභික්කන්තං හො ගොතම. සෙය්‍යථාපි හො ගොතම නික්කුජ්ජනං වා උක්කුජ්ජෙයිස්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුල්භස්ස වා මග්ගං ආචික්ඛෙය්‍ය, අන්ධකාරෙ වා තෙලපජ්ජොතං ධාරෙය්‍ය ‘වක්ඛුමන්තො රූපානි දක්ඛන්තීති, එවමෙවං හොතා ගොතමෙන අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එතෙ මයං හගචන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාම ධම්මඤ්ච භික්ඛුසංසඤ්ච. උපාසකෙ නො හවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්‍යපෙනෙ සරණං ගතෙ”ති.

ඒ ආකාරයෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දසකුසල් දහමුත් හා දසඅකුසල් දහමුත් දේශනාකොට වදාළ කල්හි සාලෙය්‍යක ග්‍රාමවාසී බ්‍රාහ්මණ ගෘහපතිවරුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේ ආකාරයෙන් පැවසූ සේක. භාග්‍යවත් ගෞතමයන් වහන්ස! අපි එයට අතිශයින්ම සතුටු වන්නේමය. අපි ඒ වදාළ දහමුත්ට අතිශයින්ම සතුටු වන්නේමය. භාග්‍යවතුන් වහන්ස! යම් ආකාරයකින් යටට හරවන ලද්දක් උඩට හරවන්නා සේ වසා තැබූවක් විවෘතකර පෙන්වන්නාක් සේ වැරදි මාර්ගයක නිවැරදි යැයි සිතා ගමන් කළවූවෙකුට නිවැරදිව පාර කියා දෙන්නාක් සේ ආලෝකය යැයි සිතා රැවටී අන්ධකාරයෙහි සිටියා වූ පිරිසකට පහන් ආලෝකයක් දල්වා මේ ආලෝකයෙන් ඇස් ඇත්තෝ ඒ පවතින්නාවූම රූප දකින්නාවාසි යමෙක් පෙන්වනුයේ යම් සේ ද ඒ ආකාරයෙන්ම උතුම් වූ භාග්‍යවත් ගෞතමයන් වහන්සේ නොයෙක් නොයෙක් ආකාරයෙන් ඒ දූක සංසිද්ධිම පිණිස පවතින ධර්මය දේශනා කොට වදාළ සේක. එසේ වූ කල්හි අපිද උතුම් වූ භාග්‍යවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අපගේ ආරක්ෂාවත් පිහිටත් කොටගෙන ද එමෙන්ම ඒ උතුම් සංසිද්ධිම පිණිස පවතින ධර්මයන් ඊට යටත්ව තම ජීවිතය භික්මවාගත් ගිහි ජීවිතය හැරදමා පැමිණි භික්ෂු පිරිස ද අද පටන් ජීවිතය පවතින තුරාවට අපගේ ආරක්ෂාවත් පිහිටත්

කොට ගෙනම වාසය කරන බවට භාග්‍යවත් ගෞතමයන් වහන්සේ එය මතකයේ රඳවාගෙන දරා ගනිත්වා!

යම් උත්තමයෙකුගේ ජීවිතය තුළ පිහිටා පවතින්නෙහිද දසඅකුසල් පැවැත්මට ඇති අකමැත්තන් එමෙන්ම දසකුසල් දහමුත්භි යෙදීමට ඇති අකමැත්තන් නැවීගියා වූයේනම් හැම කල්හිම සංසිදීමට යටත්ව පිහිටුවාගත් මනසකින් ද යුතු වූයේනම් ඒ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ උතුම් ඝාතකයන්ගේ ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගයතුළ හැසිරීම පිරිසුන් ලෙස වැඩෙමින් දුක්සහිත සසර පැවැත්ම නොසැකසීම කරාම යන්නේ වේ.

~මහා කස්සප මහ භ්‍රෂ්ඨවහන්සේ~
පෙළ දහම; බුද්දකභිකාය-පේඟා: (ගාථාව: 1084)- (බු: 2෪: 2෭), 2෪: 246

ආයුධයකින් පහර කාල ගර්භය සිදුරු වී ගිය කෙනෙක් වගේ හිස මුදුන ගිනි ඇවිලගත් කෙනෙක් වගේ ගිනි ජීවිතය හැර දමා පැවිද්දට පැමිණි අනුන්ගෙන් යැපෙන්නාවූවනි. පංචකාමයටත් සංසාර පැවැත්මටත් පවතින ආශාවන් නැති කිරීම පිණිස හැම කල්හිම භාවනා අරමුණෙහි අවධානය පිහිටුවා ගනිමින් වාසය කරනු මැනවි..!

~මහා වොග්ගල්ලාන මහ භ්‍රෂ්ඨවහන්සේ~
පෙළ දහම; බුද්දකභිකාය-පේඟා: (ගාථාව: 1173/1174)- (බු: 2෪: 2෭), 2෪: 264

මේ ආකාරයට සුන්දර ලෙස දේශනා කරන ලදු ධර්මයක් ඇති කල්හිත් ඒ උතුම් වූ ධර්මයක් දැනගත් කල්හිත් කුමකට නම් කුසල් දහමිහි නොයෙදී වාසය කරන්නේ ද? ඒ නිසා හැම කල්හිම කුසල් දහමිහි යෙදෙමින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ අනුඝාතනාවට යටත්ව කටයුතු කරමින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට නිරන්තරව නමස්කාර කරමින් ඒ අනුවම තම ජීවිතය හික්මවාගනු මැනවි..!

~ආනන්ද මහ භ්‍රෂ්ඨවහන්සේ~
පෙළ දහම; බුද්දකභිකාය-පේඟා: (ගාථාව: 1257)- (බු: 2෪: 2෭), 2෪: 280

කණ්ඨං ධම්මං විප්පභාය - සුක්කං භාවෙට් පණ්ඨිතො
ඔකා අනොකා ආගම්ම - විවෙකෙ යත්ථ දුරමං

දස අකුසල් ධර්මයන් තම ජීවිතයෙන් දුරින්ම දුරු කරයි ද
දසකුසල් ධර්මයන් තුල තම ජීවිතය පවත්වන ඒ උතුම් බුද්ධිමතා ඒ
පිඤ්ඤා වූ ගිහිජීවිතයෙන් වෙන්ව සියලු පිඤ්ඤා බැඳීම් වලින් වෙන්වූ
පැවිද්දට පැමිණ ආමාන්‍ය ජනතාවට ලැබිය නොහැකි වන්නා වූ ඒ
උතුම් වූ සංසිද්ධිමත් ලබන්නා වූ සෑපය ලැබිය යුත්තේ වේ.

පෙළ දැනම, බු.හි. 01-ධම්ම චර්යා-පණ්ඨිතවර්ගය (ආචාර: 87)-(බු. 2෧. ඉ.) 42

සාරඤ්ඤා ව සාරතො ඤාත්වා - අසාරඤ්ඤා ව අසාරතො
තෙ සාරං අධිගච්ඡන්ති - සම්මාසංකප්පගොචරා

සාරවත් වූ සම්බුදු සසුනතුල හික්මෙන වැඩපිළිවෙල සාරවත්
දෙයක් වශයෙන්ම යමෙක් දැන ගෙන වටහා ගනීද අසාරවත් වූ
අනෙකුත් සියලු කටයුතු පිළිබඳව අසාරවත් දෙයක් වශයෙන්ම
දැනගෙන ඒ අයුරින්ම කටයුතු කරයිද ඒ උතුම් ආවකයා ඒ දුක
සංසිද්ධියන ආකල්ප සම්පන්නියට පැමිණ සාරවත් වූ අරහත් වලය
කරා ගමන් කරන්නේ වේ.

පෙළ දැනම, බු.හි. 01-ධම්ම චර්යා-යමකවර්ගය (ආචාර: 12)-(බු. 2෧. ඉ.) 28

~ කුසල් සහිත බුද්ධිමතුවන්ට විමසන්නට පිළිපදින්නට
ආරාධනා කරමි~

ලෝකයේ යම් සත්වයකුට අතිශයින්ම දුර්ලභව
මුණගැසෙන එකම එක කරුණක් ඇත්නම් ඒ උතුම් වූ
අසිරිමත් වූ අද්භූත වූ තථාගත සම්මා සම්බුදුරජාණන්
වහන්සේ නමක් ලෝකයට පහළ වූ සමයක ඒ උත්තම
මනුෂ්‍ය රත්නය සියැසින් දැක බලා ගන්නට ලැබීමත් ඒ
උත්තම අවබෝධය වන කිසිදා කිසිවකුහට වෙනස්කළ
නොහැකිවන සතරක් වූ සත්‍යයන් ගැන දේශනා කරනු

ලැබූ ඒ උත්තම ධර්මයන්ට සවන් දීමට ලැබීමත් ඒ උත්තම අවබෝධය වූ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ සත්‍ය ධර්මය තම අධ්‍යාත්මික මතකයතුළ නොමැකෙන ලෙස රඳවා ගැනීමත් ඒ මතකයේ රඳවාගත් උතුම් ධර්මයේ වචන අර්ථසහිතව විස්තර වශයෙන් තේරුම් ගැනීමට ලැබීමත් ඒ අයුරින් විස්තර කරගත් ධර්මය තම මනසට ගළපාගෙන පිළිවෙලකට සකසා පෙළගස්වාගෙන කුසලය මෙයයි - අකුසලය මෙයයි වශයෙන්ද එයට හේතු භූත වන උපකාරවන කුසල මූලය - අකුසල මූලය මෙයයි වශයෙන් වටහා ගැනීමෙන් පිරිසිදු දැක්මකට පැමිණීමම යම් සත්වයෙකුට අනන්ත වූ නිමක් නැති මේ දුකින් පිරීගිය වෙහෙසකාරී සංසාර ගමනතුළ සැරිසරමින් යන විට මුණගැසෙන අතිදුර්ලභම එකම එක කාරණය වන්නේ වේ.

සංසාර ගමනතුළ හැමදාමත් ඉමක් තෙරක් නොපෙනෙන මේ “සැප” යන්න කුමක්ද? යන එකම එක කරුණ ගවේෂණය පිණිසම තම මුළුදිවියම කැපකරමින් නොයෙක් විෂය කෙෂ්ත්‍රයන් හදාරමින් ඒ දැනුම මත පිහිටා නොයෙක් විශ්මයජනක දෙය සිදුකරමින් සකසමින් නවමු නිමවුම් යැයි කියමින් නමුත් සංසාර ගමනතුළ නැවත නැවත සිදුවෙන චක්‍රීය වූ මේ ක්‍රමවේදය තුළම “මමත්වයෙන්” යුක්තව විටෙක කාමාශාවෙන්ම රත්වෙමින් විටෙක නපුරු බවින් දුෂිතව දුවෙමින් සත්‍ය වූ ධර්මතාවය පිළිබඳව (කුසල්-අකුසල්) නොදන්නාබව තුළම ගිලෙමින් සුගති දුගතිතුළ නොයෙක් විචිත්‍ර වූ ආත්මභාව මවමින් අපි සංසාර ගමනතුළ සැරිසරාගිය අනේක වූ වාරයන්තුළ සිදුකරනුලැබූ කායික වාචසික මානසික ක්‍රියාවන් තුළ සංකල්පමය වශයෙන් ද එක් අරමුණකම තමසිත එකඟ කිරීමෙන් ලබන ධ්‍යාන සමාධි සමාපත්ති වැනි උතුම්

ක්‍රියාවන් තුළින් ද නොයෙක් වාරයන්හි නොයෙක් ස්වරූපයන් තුළ “සැප” විඳීම වින්දනය කිරීම තුලටම බැසගත් මානසිකත්වය සොයා ලුහුබඳින විට ඒ සම්බුදුවරුන්ගේ ධර්මය නොදැනීමෙන් හටගත් මූලාව නිසාම අනේක වූ කායික මානසික දුක් පීඩා වධ බන්ධන අසහනය අතෘප්තිකර ස්වරූපය අවිනිශ්චිත බව බිය තැතිගැනීම්... වැනි අනන්ත වූ “දුක්ඛිත ස්වභාවයන්ට” නොයෙක් ස්වරූපයන් තුළ ගොදුරු වෙමින් දුකෙන්ම පරපිටිතව කර කියා ගැනීමක් නැතිව සිටි ජීවිත කොපමණක් නම් මේ අනන්ත වූ සසරතුළ “දුගති-සුගති” වල ගෙවීගොස් ඇත් ද? මේ කරුණ මොහොතකට සිතා බලනු මැනව !

මේ සත්වයා සංසාර ගමනට පැමිණි දවසක් ආරම්භක වූ මූලක් සාවකයෙකුට දැකිය නොහැකි බව උතුම් වූ සම්මා සම්බුදුවරුන්ගේ වදනයි. නොයෙක් උපමාවලින් මේ බියකරු සංසාර ගමනගැන තථාගතයන් වහන්සේලා දේශනා කොට ඇත්තේම ය. නමුත් එදා මෙදාතුර සංසාර ගමනතුළ පෙර නොවූ විරු සත්වයෙකු නොවුණි නම් තවදුරටත් කුමක් පිණිස වැයුම් කරන්නෙමු ද කුමට වෙහෙසෙන්නට ද නමුත් “මමත්වයේ” ශාපය තුළින් සාපලත් මේ ජීවිත පැවැත්ම සම්මා සම්බුදුවරුන්ගේ උතුම් අවබෝධය වූ “සියලු කාලයෙන් වෙන්කරන සත්‍ය ධර්මය” දැනගැනීමට පැමිණ ඒතුළ පිහිටා කටයුතු කිරීමෙන් තම ජීවිතය සකසා ගැනීමෙන් විනා අන් කිසිදු අයුරකින් මේ “මමත්වයේ” ශාපය තුළින් සැකසෙන මායාකාරී මානසික දැනගැනීම” තුළින් නොනැවතී දුක තුලම සැරිසරායන අතිශයින්ම කටුක වූ දුක් පීඩාවන්ගෙන් යුතුව හාත්පස ආශාවෙන් වෙලීගිය මේ නොසිඳි පවතින පැවැත්ම තුළින් වෙන්වී නිදහස් වීමට නොහැකිව දුක තුලම සිරවී ගත් මානසිකත්වය තුලම සිටින්නේවේ. මේ කරුණ ද මොහොතකට සිතා බලනු මැනව!

එසේනම් මෙබඳු අතිඋත්තම සම්බුදුවරයෙකුගේ උතුම් ධර්මයට අනුවම පවතින කුසල - අකුසල විභේදනය උතුම් අයුරින් හඳුනා ගනිමින් ඒ අරිය සාවක තෙමේ තම ජීවිතයතුල උතුම් කුසලය ගොඩනගමින් අකුසලය දුරු කරයි ද අකුසල් මුල් තුලින් උතුරා ගලා එන පාපයටම නැමෙන ඒ "මමත්වයේ" ශාපය බැහැර කරයි ද මනස සම්බුදුදහමින් පෝෂණය කරමින් කුසලයතුල දැඩිකොට සිත පිහිටුවාගනිමින් යළි නූපදින අයුරින් අකුසල් හඳුනාගෙන නැසීමකට පත්කරයි ද ඒ අයුරින් කටයුතුකරන උත්තම ගිහි පැවිදි සම්බුදු සාවකයෙකු සිටිනතාක් මේ ගෞතම බුදුසසුන අතුරුදහන් නොවී විනාස නොවී පවතින බව සුගත වූ සාස්තෘන් වහන්සේගේ දේශනාවයි. එසේ වන්නේ ඒ උතුම් ධර්මය ප්‍රායෝගිකව සම්බුදු වදනටම අනුව ගලපාගත් ගිහි පැවිදි සාවකයන් සිටින තාක්ම පමණක්ම බවයි. එසේ නම් පිරිසිදුවම සම්මා සම්බුදුවරු විසින් දේශිත දුක සංසිද්ධාලීමෙන් පැමිණිය යුතු සැපයට පත්වීම පිණිස අර්ථ කොටගත් උතුම් වූ ශ්‍රී සද්ධර්මය ගලපාගැනීම වියයුත්තේම වේ.

ශ්‍රී බුද්ධ වර්ෂ 2564ක් ගෙවී ගියත් තවමත් උතුම් බුදුසසුන හෙවත් ධර්මයට අනුව පිළිපදින ගිහි පැවිදි සාවකයන් දකින්නට ලැබීම අති උත්තම ලාභයකි භාග්‍යයකි. එසේනම් බුද්ධිමත් බවින් යුතුව කුසල් මුල් සහිතව ධර්මය මෙයයි - විනය මෙයයි, අධර්මය මෙයයි - අවිනය මෙයයි යන්න ගලපා ගැනීමට තරම් දක්ෂ මනුස්සයන්ට හෝ දෙවියන්ට පමණි මේ උත්තම සත්‍ය වූ දුක සංසිද්ධාලීමෙන් පැමිණි යුතු සැපයට පත්වීම වෙත ගෙන යන ධර්මයෙන් ආරාධනා කරනුයේ, ඒ ආකාරයටම කුසල ධර්මයන් තුල පිහිටා අකුසල ධර්මයන් බැහැර කිරීම යන ධර්මය අනුවම ධර්මයේ හැසිරීම විසින්ම ඒ වෙත ගෙනයන්නේ වේ.

ඉතින් ඔබත් කුසලයට යටත්වුණු කුසල් බීජ සහිත වූ උත්තම මනුෂ්‍ය රත්නයක්නම් තවදුරටත් යම් වූ ස්වරූපයක් මත තෘප්තිමත්වීමක් පදනම් කොටගෙන කයෙන් වචනයෙන් මනසින් ධර්මයේ හැසිරීම සිදුනොකරමින් (පමාවීම නම් වූ) මළකඳක් ලෙස ජීවත් වනවාට වඩා මේ උතුම් ධර්මයට පැමිණ ඒ සඳහම් ඔසු පානය කොට (දසකුසල් දහම්) ඔබත් අවබෝධයෙන්ම සත්‍ය දකිමින් අසත්‍ය දුරුකරමින් සංසාර සැඬපහර ඉක්මවා යමින් සුවසේ සදාතනිකවම මරණයෙන් වෙන්කරන්නා වූ අමෘතයට පැමිණ වාසය කිරීමට කැමති වන්නේ නම් අප්‍රමාදීව මේ අයුරින් දසකුසල් දහමුත් තුල හික්මෙනු මැනවි!

මෙහි සඳහන් වන්නා වූ මනුෂ්‍ය ජීවිතයක් සද්ධර්මයට යටත්ව සංසිදුවා ගනුලබන මෙම ක්‍රමවේදය තම ජීවිතයට වැඩි වැඩියෙන් පමුණුවා ගතයුතු වන්නේ වේ. එනම් ඔබගේ දෛනික පීඩාකාරී දිවියතුල සනාතන සැනසිල්ල සොයායන උත්තම කුසල ගවේෂකයෙකු වශයෙන් ඔබ ලද දුර්ලභ මනුෂ්‍ය ආත්ම ලාභයේ පැවැත්ම - ධර්මයටම අනුගත වූ පැවැත්මක් කරා ගෙන එනු මැනවි!

“එතදෙව් නික්බවේ, බහුතරං යං වො ඉමිනා දිසෙහ ආද්ධිනා සන්ධාවනං සංසරතං ආමනාපසම්පයොගා මනාපච්ඡපයොගා කන්දන්තානං රදොන්තානං ආස්සු පස්සන්තං පග්ගරිතං, හ න්වෙච්ච චතුසු මහාසමුද්දෙසු උදුකං.”

වෙළ දුතම; සං.නි. 02 - අනමනග්ගාසංයුතය - අර්ඡ්‍යු සුත්‍රය (ඔ: 2෦: 2෭) 2෦: 278

පින්වත් මහණෙනි, මේ ඝා දීර්ඝ කාලයක් මුළුල්ලේ භවයෙන් භවයට ඝර්ඝරා යද්දී ඉපිද ඉපිද යද්දී අමනාප දේ ඝමග එක්වන්නට සිදුවීමෙනු න්, මනාප දෙයින් වෙන්වෙන්නට ඝ දුවීමෙනු න් ඔබ ගේ නෙතින් චෑභුන, චෑගිරෙන යම් කඳුලක් වේ නම් ඒ කඳුලමයි ඉතා චෑඩි. මේ ඝතර මහා ඝාගරයේ ජලය නම් නොවේ.

සිංහල පරිවර්තනය; සං.නි. 02 - අනමනග්ගාසංයුතය - අර්ඡ්‍යු සුත්‍රය (2: 20: 2෦) 2෦: 238 (2019 මුද්‍රණය)

“ඉදං ඛො ආහන්ද, එතර්හි මයා කඛ්‍යාණං චරිටං හිහිතං එකන්තනිඛිඛිදාය චිරාගාය නිරොධාය උපසමාය අනිකද්ද්දාය සමිඛොධාය නිඛිඛානාය සංචත්තති. කතමා චාහන්ද, එතර්හි මයා කඛ්‍යාණං චරිටං හිහිතං එකන්තනිඛිඛිදාය චිරාගාය නිරොධාය උපසමාය අනිකද්ද්දාය සමිඛොධාය නිඛිඛානාය සංචත්තති. අයමේච අරියො අරිධංගිකො මග්ගො සෙය්‍යථිදං: සමිමාදුට්ඨි සමිමාසංකප්පො සමිමාචාචා සමිමාකමිමන්තො සමිමාආභිචො සමිමාචායාමො සමිමාසති සමිමාසමාධි. ඉදං ඛො ආහන්ද, එතර්හි මයා කඛ්‍යාණං චරිටං හිහිතං එකන්තනිඛිඛිදාය චිරාගාය නිරොධාය උපසමාය අනිකද්ද්දාය සමිඛොධාය නිඛිඛානාය සංචත්තති. නං ඛො අහං ආහන්ද, එචං චදාමි: යෙන මෙ ඉදං කඛ්‍යාණං චරිටං හිහිතං අනුප්පචන්තෙය්‍යථ. මා ඛො මෙ තුමිහෙ අන්තිමපුරිසා අනුචත්ථ. යස්මිං ඛො ආහන්ද, පුරිසයුගෙ චත්තමාහෙ එචරංපස්ස කඛ්‍යාණස්ස චරිටස්ස සමුච්චේද්දො හොති, සො තේසං අන්තිමපුරිසො හොති. නං චො අහං ආහන්ද, එචං චදාමි: යෙන මෙ ඉදං කඛ්‍යාණං චරිටං හිහිතං අනුප්පචන්තෙය්‍යථ. මා ඛො මෙ තුමිහෙ අන්තිමපුරිසා අනුචත්ථා”ති.”

පෙළ දැවූ, මංගි: 02 - රාජවර්ගය - මබ්‍රාදේව යුග්‍ය (බු: 2෦: 2෭;) 2෦: 464

පින්වත් ආනන්ද දැන මම මේ කලාණ චෛතියිලිවෙලක් පිහිටුවල තියෙනවා. මෙය නම් ඵ්කාන්තයෙන්ම අචරොධයෙන්ම කලකිරීම පිණිස හේතු වෙනවා. චිරාගය පිණිස හේතු වෙනවා. නිරෝධය පිණිස හේතු වෙනවා. සංසිද්ධි පිණිස හේතු වෙනවා. විශිෂ්ට ඝඤාණය පිණිස හේතු වෙනවා. සම්බෝධය පිණිස හේතු වෙනවා. නිවන පිණිස හේතු වෙනවා. පින්වත් ආනන්ද මා විසින් පිහිටුවන ලද ඵ්කාන්තයෙන්ම අචරොධයෙන්ම කලකිරීම පිණිස, චිරාගය පිණිස, නිරෝධය පිණිස, සංසිද්ධි පිණිස, විශිෂ්ට ඝඤාණය පිණිස, සම්බෝධය පිණිස, නිවන පිණිස හේතු වන්නා වූ කලාණ චෛතියිලිවෙල කුමක්ද? ඵ් මේ ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය යි. ඵ් කුමක්ද යත්: සම්මා දිට්ඨි, සම්මා සංකප්ප, සම්මා චාරා, සම්මා කම්මන්ත, සම්මා ආජීව, සම්මා චායාම, සම්මා සති, සම්මා සමාධි යන මෙය යි.

පින්වත් ආනන්දය, දැන මා විසින් පිහිටුවන ලද මෙම කලාණ

චෛතියවෛර චකාන්තයෙන්ම අචබ්බයෙන්ම කලකිරීම පිණිස, චිරාගය පිණිස, නිරෝධය පිණිස, සංසිද්ධි පිණිස, විශිෂ්ට කඤ්ඤාය පිණිස, සම්බෝධිය පිණිස, නිවන පිණිස හේතු වෙනවා. එහෙයින් පින්වත් ආනන්ද මං ඒ ගැන කියන්නේ මෙහෙමයි. "මා විසින් පිහිටුවන ලද යම් කලාණ්ඩු චෛතියවෛරක් ඇද්දු එය ඒ අයුරින්ම පවත්වන්න" කියලයි. "ඔබ මා පිහිටවූ චෛතියවෛරෙහි අන්තිම සුරුෂයන් වෙන්නට වහා !" කියලයි.

පින්වත් ආනන්දය, යම් සුරුෂ යුගයක් පවතින කල්හි මේ ආකාර වූ කලාණ්ඩු චෛතියවෛර මුළුමනින්ම නැසී යයි ද ඔහු තමයි මේ කලාණ්ඩු චෛතියවෛර රැගෙන ආ පරම්පරාවෙහි අන්තිම සුරුෂයා වන්නේ. එහෙයින් පින්වත් ආනන්ද මං ඒ ගැන මෙහෙමයි කියන්නේ. "මා විසින් පිහිටුවන ලද යම් කලාණ්ඩු චෛතියවෛරක් ඇද්දු එය ඒ අයුරින්ම පවත්වන්න" කියලයි. "ඔබ මා පිහිටවූ චෛතියවෛරෙහි අන්තිම සුරුෂයන් වෙන්නට වහා !" කියලයි.

සිංහල ජර්නලයක්, මංගල 02 - භාජනවග්ගය - චෛතියවෛරය (මංගල 25) පි: 369-370

තමදිවිය ධර්මයට අනුගතව හික්මවා ගැනීම කුමන ආකාරයකින් කළයුතු වන්නේ වේ ද?

තම ජීවිතය දසකුසල් දහමුත්තුල ගොඩනගා ගැනීම පිණිස පොළව සකසා ගැනීම කෙසේ කළයුතු වන්නේ දැයි මූලික අදියර වශයෙන් සම්බුදුවදනට යටත්ව නිවැරදිවම හඳුනාගතයුතු වේ. ධර්මයේ නාමයෙන් පවතින පැමිණෙන සාම්ප්‍රදායික, ගතානුගතික ක්‍රමවේදයන් බැහැර කරමින් නොයෙක් ආකාරයන්ගෙන් යුතු නාමිකත්වයන් මුල්කොටගත් ධර්මයේ හැසිරීම්තුල පවතින මූලාව බැහැර කොට මේ අයුරින් තථාගත ධර්මයම මුල්කොට විමසමින් සසඳමින් බුද්ධිමත්ව කුසලය අකුසලය ගලපාගෙන ධර්මය අනුවම පිළිපදිනු මැනවි!

* අනන්ත සංසාර ගමනක සැරිසරායන අපහට පහසුවෙන් නොලැබෙන සිදුනොවන්නාවූ අවස්ථාවකි ඒ සුගත වූ ගෞතම සම්මා සම්බුදුරජුන්ගේ අවබෝධය වූ උත්තම ශ්‍රී සද්ධර්මය මුණගැසීම. සුගත තථාගතයන් වහන්සේගේ ඒ උතුම් වූ ධර්මය පිළිවෙලකට ගෞරවයෙන් යුතුව සකසා හැකි උපරිම මට්ටමින් පරිශීලනය කරනු මැනව! ඒ ආකාරයෙන් සදහම් දැන ගැනීම නිසා තමන්ගේ මනස තුලින් උපදින බුද්ධිමත් බවට යටත්ව ඒ ධර්මය තුල විස්තර වන කුසලය-අකුසලය වරද-නිවැරදි දෙය යහපත-අයහපත කැප-අකැප දෙය කළයුතු-නොකළයුතු දේවල් ගැන ඒ අයුරින්ම තේරුම් ගැනීම මෙහි මූලිකම අදියර වන්නේ වේ. එනම් උත්තම තිසරණ සරණයට පැමිණීමයි. ඒ තුලින් ආකාරවතී සද්ධාවතුල තමා බැසගන්නේ වේ.

ඒ පිළිබඳව සුගත වූ අප සාස්තෘන් වහන්සේ මේ අයුරින් වදාළ සේක...!

ඉතො හො සුගතිං ගව්ඡ මනුස්සානං සහවායනං,
මනුස්සහුතො සද්ධම්මෙ ලභ සද්ධං අනුත්තරං.

පිය වූ දේවේන්ද්‍රය, මෙයින් වෙන්ව සැප සහගත වූ මිනිසන් දිවිය හා එක්වීම පිණිස ගමන්කරන්න. එසේ මිනිසන් බවට පැමිණ සුන්දර වූ තථාගතයන් වහන්සේගේ ශ්‍රේෂ්ඨත්වය කරා ගෙනයන්නා වූ ධර්මය හැදෑරීමෙන් හැමදෙයටම වඩා උත්තම වූ සංසිද්ධිම පිණිස පවතින ඒ ධර්ම දැනීමට අවබෝධයෙන්ම පැමිණෙන්න.

සා තෙ සද්ධා නිව්ට්ඨස්ස මූලජාතා පතිට්ඨිතා,
යාවජ්චං අසංහිරා සද්ධම්මෙ සුප්පවෙදිතේ.

දුක සංසිද්ධාවලීමෙන් පැමිණියයුතු සැපයට පත්වීම කරා ගෙනයන ධර්මය දැනගෙන අවබෝධයෙන්ම පැහැදුනෙනහිද සුගත තථාගතයන් වහන්සේගේ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ මාර්ගයේ හැසිර අවබෝධයෙන් දේශනාකරන ලද්දා වූ ඒ උතුම් ධර්මය ගැන ඔබ ඒ ඇතිකරගත් දැනීමක් වේද ධර්මයේ

පවතින්නා වූ ආකාරය ගැනම බැසගත් හොඳින් වැඩුණු මුල් ඇත්තේ වේද එහි පිහිටා සිටින්නේ වේද දිවිඇතිනාක් කිසිවෙකුට කොලචාලිය නොහැකිවන්නේ වේද.

කායදූව්වරිතං හිත්වා වව්දූව්වරිතානි ව,
මනෝදූව්වරිතං හිත්වා යඤ්චඤ්ඤං දොසසඤ්භිතං.

කයෙන් චචනයෙන් මනසින් අයහපත් වූ හැසිරෙන ආකාරයත් බැහැර කරමින් නොයෙක් ආකාරයෙන් යුතු දොස් වරද සහගත (මිනිසා ධර්ම වැනි...) දෙයින් වෙන්වනු මැනව්!

කායෙන කුසලං කත්වා වාචාය කුසලං බහුං,
මනසා කුසලං කත්වා අප්පමාණං නිරූපධිං.

කයෙන් චචනයෙන් මනසින් බොහෝ සෙයින් දසකුසලයේම නම ජීවිතය හඤ්ජරාගනිමින් කෙළෙඤ්ජනගෙන් වෙන්ව ගිය පමණ කඳු නොහැකි දුක සංසිද්දාලීමෙන් පැමිණිය යුතු උතුම් වූ සැපයට පැමිණ වාසය කරනු මැනව්!

පෙළ දැවැමි, ඔ: හි: 01 - ඉතිවුත්තකපාළි - පුබ්බහිමිත්ත යුත්තය - (ඔ: 26: 29), පි: 420

එසේ නම් ඔබ...

උතුම් වූ සූත්‍ර පොත්වහන්සේලා පහත පිළිවෙලින් හදාරමින් ඒ උතුම් සදහම් පණිවිඩය යළි යළිත් පරිශීලනය කරනු මැනව!

- ★ සරල සිංහල බසින් පරිවර්තනය කරන ලද - මහමෙව්නාවේ ප්‍රකාශිත සූත්‍ර පොත් වහන්සේලා
- ★ හික්ඛු බෝධි ස්වාමීන් වහන්සේ විසින් පරිවර්ථනය කරනු ලැබූ ඉංග්‍රීසි සූත්‍ර පොත් වහන්සේලා
- ★ බුද්ධ ජයන්ති සූත්‍ර පොත් වහන්සේලා හෝ කියවන්න.
- ★ සරල සිංහල පිටකය අන්තර්ජාල පිවිසුම-

<https://kusalassaupasampada.com/> (පාලි සිංහල සහිත)

මේ අයුරින් සූත්‍ර පොත් වහන්සේලා..

* බුද්දක නිකාය පොත් වහන්සේලා පළමු කොට පරිශීලනය කරන්න.

විමාන වත්ථු ප්‍රේත වත්ථු; ථේර ථේරී ගාථා;
බුද්දක නිකාය පළමු කොටස; සුත්ත නිපාතය;
(මේ තුලින් කර්ම විපාක ආදී බුදු සසුනේ මූලික පදනම හඳුනා ගන්න.)

* දීඝ නිකාය පොත් වහන්සේලා දෙවනුව පරිශීලනය කරන්න මේ අයුරින් - 02/03/01

(මෙයින් සම්මා සම්බුදුවරුන්ගේ අනන්ත වූ ගුණයන් ගැන ද, නිවන වෙත ගෙනයන නොයෙක් ආකාර වූ ධර්මයේ ස්වභාවය ද ඒතුල පරිපූර්ණ වශයෙන් හික්මුණු අරහත්වය සාක්ෂාත් කරනු ලැබූ මගඵලලාභී ගිහි පැවිදි සාවකයන්ගේ ජීවිත පැවැත්මගැන ද අපේ අතීත සංසාර ස්වභාවයන් ගැන ද තවත් බොහෝ වූ කරුණු ගැන ද දැනගත හැකි ය.)

* මජ්ඣිම නිකාය පොත් වහන්සේලා තෙවනුව පරිශීලනය කරන්න මේ අයුරින් - 01/02/03

(මේ තුලින් වැඩි වශයෙන්ම නිවන් මග පුහුණුව පිළිබඳවත් මග නොමග පිළිබඳවත් තවත් නොයෙක් විස්තර ඇතුලත් වේ.)

* අංගුත්තර නිකාය පොත් වහන්සේලා සිව්වනුව පරිශීලනය කරන්න මේ අයුරින් - 01/02/03/04/05/06

(නිවන් මගට බාධක වන කරුණු දුබලතා පිරිහෙන කරුණු නිවන්මග දියුණු කරන ක්‍රම ගැන නොයෙක් උපදෙස් හා මෙලොව පරලොව පුද්ගලයන්ගේ ස්වභාව... වැනි බොහෝ කරුණු වේ.)

* සංයුක්ත නිකාය පොත් වහන්සේලා පස්වනුව
පරිශීලනය කරන්න මේ අයුරින් - 01/02/03/04/05/06

* මහා වග්ග පාලි - 01/02 පොත් වහන්සේලා

* පාවිත්තිය පාලි - හික්ඛු විභංගය/ හික්ඛුණී
විභංගය පොත් වහන්සේලා

* පාරාජිකා පාලි

* චුල්ලවග්ග පාලි - චුල්ලවග්ග පාලි 01 පොත් වහන්සේ
අවසාන වශයෙන් පරිශීලනය කල මැනවි!

අමතර පොත් පරිහරණය නොකර සූත්‍ර විනය පිටකයම
පරිශීලනය කල මැනවි!

අමතර කියවීම පිණිස:

- * සිංහල සූත්‍ර සංග්‍රහය:
පූජ්‍ය නිවන්දම ශ්‍රී ධම්මිච්චි හිමි
- * පූජ්‍ය කිරිඳිගොඩ ඤාණානන්ද හිමි විසින් රචිත;
 - අමා දම් රස වැහෙන විස්තරාර්ථ ධම්ම පද කතා පොත් පෙළ ගන්න.
 - ඒ අමා ගීතය/ ධම්ම පදය කුඩා අත්පොත
 - දුකසේ විදින කර්ම විපාක (ප්‍රේත වස්තුව ඇසුරෙනි)
 - ඒ අමා නිවන් දුටු රහතන් වහන්සේලා
- * බුදුහාමුදුරුවෝ කෘතිය:
පූජ්‍ය පණ්ඩිත ගණේගම සරණංකර හිමි
- * ශාසනාවතරණය කෘතිය:
පූජ්‍ය රේරුකානේ චන්දවිමල මහානාහිමි

වරඤ්චේ නාධිගච්ඡේයා - සෙයාං සද්දිසමන්තනො
එකවරියං දළ්භං කයිරා - නන්ථි ඛාලෙ සහායතා

නමන්ට වඩා උසස් කෙනෙකවයි ඇසුරු කරන්න කොයාගන
යුත්තෙන්. එහෙම නැතිනම් නමන්ට සමාන කෙනෙකවයි ඇසුරු
කරන්න කොයාගන යුත්තෙන්. එහෙමත් ඇසුරට සුදුසුකෙක
නැතිනම් සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්මයම මුල්
කොට ගෙන තනියම භුදුකලාව දිවි ගෙවන්න ඕන. සදහමට
අනුව දිවිගෙවන්න නැති කෙනෙකු සමග එකට වාසය කිරීමක්
නම් අවශ්‍යය නැහැ.

පෙළ දැනම, බු.හි. 01-ධම්ම පදා-ඛාලවර්ගය (භාෂා: 61)-(බු. 2෦. මු.) 2෦, 38

තුම්හෙහි කිව්වං ආතප්පං - අක්ඛාතාරො තථාගතා
පටිපන්නා පමොක්ඛන්ති - ඤායිතො මාරඛන්ධතා

කෙදෙසුන් තවමින් කුසලයට අනුවම කටයුතු කිරීමට පැමිණීම
නුඹලා සතුයි. නම ජීවිතය දමනයට පත්කරගනිමින් සසර
දුකින් වෙන්වයාම පිණිස ඒ උතුම් සදහම් සියල්ල දකින්නාවූ
සම්බුදුවරු කියාදෙනු ලැබේ. ඒ ධර්මය ගලපාගෙන නිවන් මගට
පැමිණ එක් අරමුණක් තුළ මනස සංසිදුවා ගනිමින් අකුසල
දව්‍යාලයේද එබඳු කුසල දහමින් යුතුවුවෝ පමණක්ම දිනන්නට
දුෂ්කර වූ දුසමාර සේනාවෙන් සැකසුණු භාන්සස වෙලිගිය
සසර කතරින් නිදහස්වීම වන්නේම වේ.

පෙළ දැනම, බු.හි. 01 - ධම්මපදාලි - මහභවර්ගය- භාෂා: 276 - (බු. 2෦. මු.) 2෦, 94

~ගෞතම බුදු පියාණන් වහන්සේ~

~ඒ ධර්මය තුල පවතින නිවන බලාම ගමන් කරන්නා
වූ ආර්යයන්ගේ මාර්ගයේ හැසිරීම් රටාව...~

සම්මා දිවධීය (සුත්‍ර විනය දැනුම මත ඇතිවන ධර්මානුකූල
වූ දැක්ම/දුක සංසිද්ධන) සුත්‍ර විනය දැනුම හා එය
නිවන වෙත ගමන් කරන අයුරු දසකුසල් දහමුත්මත
පිහිටමින් දැනුවත් වූ ඔබ දැන් ඒ උතුම් දැනුම යොදාගනිමින්
මේ උතුම් වූ දුක සංසිද්ධන මාර්ගයේ තවදුරටත් ඉදිරියට
ගමන් කරමින් මේ අයුරින් හික්මිය යුතුවේ.

සම්මා සංකප්පය (සුත්‍ර විනය දැනුම මත පිහිටා මනසින්
කරනු ලබන ධර්මානුකූල ආකල්ප රටාව/දුක සංසිද්ධන
ආකල්ප රටාව) ඒ උතුම් ධර්ම දැනීම තුලින් තම
ජීවිතය තුල පැසවන කාම ආශාවන්ට හා නපුරු වූ දරුණු
වූ ජීවිත ස්වභාවයන් සංසිද්ධවා ගැනීම පිණිසම, සංසිද්ධි ගිය
උතුම් තථාගතයන් වහන්සේ පෙන්වා වදාළ කායගතාසති
මෙමත්‍රිය මරණස්සති ආහාරයේ පටික්කුල ස්වභාවය
හඳුනාගැනීම වාගානුස්සති දේවතානුස්සති වැනි උතුම් වූ
කාමයෙන් වෙන්වුණු භාවනා අරමුණක් තුලින් තම
මනසතුලට එක් අරමුණක් ලෙස නැවත නැවත උතුම්
අයුරින් පුරුදු කරගනිමින් මනසතුල එකම එක අරමුණක්
ලෙස ඒ උතුම් ආකල්ප සම්පත්තිය පිහිටුවා ගනිමින් ඒ
තුලම තැන්පත් කරගනිමින් මේ සිත සමාධිමත් කරගත යුතු
ය. ඒ මානසික හික්මීම වන්නේ වේ. සෑම කල්හිම එකම එක
අරමුණක් මනසේ පවත්වාගනිමින් කාමසහගත මානසික
පදනම බිඳදමමින් පිරිසිදුව තම භාවනා අරමුණ තුලම සිත
තැන්පත් කරගත යුතු ය. භාවනා අරමුණු නොදැනී යනවා
නොව ඒ තුලම අවධානය නොසෙල්වී අඛණ්ඩවම පිහිටුවා
ගතයුතු ය. ඒ උතුම් මානසික හික්මීම කළ යුත්තේ කෙසේ
ද?

~මෙත්ති භාවනාව හඳුනා ගනිමු~

ව.නි. 03වන ජොන් වහන්සේගේ යුක්දැකූන ව්‍ර්ගයේ අනුභව්‍යධ සූත්‍රයත්, යුත්ත නිපාතයෙහි උභව්‍ර්ගයේ මෙන්ත සූත්‍රයත්, අං.නි. 02වන ජොන් වහන්සේගේ පත්තකම්ම ව්‍ර්ගයේ අහි සූත්‍රය (ඛන්ධ සූත්‍රය) යන තැන්හි තථාගතයන් වහන්සේ මෙත්සිත ලෝකයාට පැතිර විය යුතු අයුරු දේශනා කරඇත. ඒ අනුවම නිවැරදිව එම ක්‍රමවේදයන් භාවනා වශයෙන් වැඩිය යුතු ආකාරය අප කෙටියෙන් ගලපා ගනිමු.

ඉහතින් දක්වන ලද සූත්‍ර දේශනාවන්ට අනුව මෙත් සිත පැතිර විය යුතු ආකාර දෙකක් මූලිකවම සුගතයන් වහන්සේ විසින් පෙන්වා දෙනලද්දේ වේ.

* අප්පමාණ වේතෝ විමුක්තියත්

* මහග්ගත වේතෝ විමුක්තියත් ය.

මෙම ප්‍රධාන ක්‍රමවේදයට යටත්ව තථාගත සසුන තුල මෙත්සිත වැඩිම ගලපාගත යුතුවේ.

01. අප්පමාණ වේතෝ විමුක්තිය

(ප්‍රමාණයක් සීමාවක් නැතිව දිශාවක් අරමුණු කොට මෙත්ති සිත පැතිරවීම)

තමා සිටින තැන යම් වූ ආකාරයක් වේද සිටින්නා වූ කරන්නා වූ කුමන ආකාරයක් හෝ වන්නේ වේද ඒ සෑම කල්හිම තමන්ගේ මනස තුල එක් දිශාවක් අරමුණු කොටගෙන එහි නොයෙක් ආකාරයෙන් ජීවත්වන්නා වූ සත්වයන් අරමුණු කොට මිතුරු සිතීවිලි නිරන්තර පතුරුවා වාසය කිරීමවේ. මෙම ක්‍රමය තුල යම් කෙනෙකුගේ මනසින් තමන් අරමුණු කරගත්තතේ 'පෙර දිශාව' නම්, එය යම්

දිනෙක ධ්‍යාන සිත දක්වාම දියුණු වනතෙක්ම අතනොහැර නැවත නැවත ඒ වූ පෙර දිශාව වෙතම සෑම කල්හීම සෑම ඉරියව්වකදීම සෑම ක්‍රියාකාරකමකදීම දවස පුරාවටම ඒ පෙර දිශාව මනසින් දැඩි කොට අරමුණු කරගෙන ඒ තුළ නොයෙක් ආකාරයෙන් ජීවත් වන්නා වූ යැයි සිතන අරමුණු කරගත්තා වූ සත්වයන් වෙත මෙත්සිත තුලින් ගොඩනැගෙන මෙත්සිතුවිලි කැමති තාක් පතුරුවමින් ඒ ක්‍රමවේදය මත නැවත නැවත යෙදෙමින් වාසය කළ යුතුවේ. යම් වූ පසුකලෙක සමාධිමත් වූ මනස තුළ නැවත නැවත යෙදෙමින් ශක්තිමත් වන විට ඒ උතුම් සමාධිමත් මනසින් දෙවනදිශාව තුන්වනදිශාව සතරවනදිශාව උඩයට හා අනුදිශාවන් ද අරමුණු කරමින් ඒ සමාධිමත් වූ ධ්‍යාන සිත පතුරුවමින් වාසය කිරීමට පුහුණු වියයුතු වේ.

ථෙර ථෙරී ගාථාවන්හි - බදිරවනීයරේවත මහරහතන් වහන්සේ විසින් කියනලද ගාථාවන් අර්ථවත් කරගනු මැනවි.!

02. මහග්ගත වේතෝ විමුක්තිය

ම:හි: 03වන ජ්‍යෙෂ්ඨ චන්ද්‍රිකා ජ්‍යෙෂ්ඨ ජ්‍යෙෂ්ඨ අනුව තමා සිටින ස්ථානය තුළ එක් ප්‍රදේශයක් මනසින් අරමුණු කරගෙන මෙත්සිත පැතිරවීම වේ. එනම් එක් වැඩිගිය ගසක් දහවල් කාලයේ දී සෙවනැල්ල පොළව මත පතිතවන්නේ යම් මට්ටමකට ද එබඳු ප්‍රමාණයක් මනසින් අරමුණු කරගෙන හා එබඳු ප්‍රමාණ දෙකක් හෝ තුනක් වැනි විශාල ප්‍රදේශයක් මනසින් අරමුණු කරගනිමින් මෙත්සිත පතුරුවමින් ධ්‍යානසිත සකසා ගැනීම සිදුකිරීමයි.

ඒ තමන්ගේ මනස තුලින් කුමන හෝ ආකාරයකට යටත්ව මනස තුළ ගොඩනගාගත් එක් ප්‍රදේශයක හඳුනාගැනීම තුළ ජීවත්

වන්නා වූ හෝ නොවන්නා වූ සත්වයන් මනසින් අරමුණු කරගනිමින් මෙන්සිත තුලින් උපදින මිතුරු සිතිවිලි කැමතිතාක් පතුරුවමින් නැවත නැවත එහිම මනස දැඩි කොට අරමුණු කරගනිමින් වාසය කළයුතු වේ. තමා යම්තැනක සිටින්නේ වේද ගමන් කරන්නේ වේද එතැන තම මනසින් ඒ වූ ප්‍රදේශය අරමුණු කරගනිමින් පතුරුවන්නා වූ මෙන් සිතිවිලි තුලින් තම මනස එක් අරමුණක බැඳ තබමින් ඒ තුලින් ධ්‍යානගත සමාධිමත් මනසක් සකසා ගොඩනගාගන්නා තෙක් නැවත නැවත එහිම යෙදෙමින් වාසය කිරීමට මනස හුරුපුරුදු කිරීමයි. ඒ තුල සිත සමාධිමත් වන්නේ නම් ඒ උතුම් සමචත නැවත නැවත නොකඩවාම ඒ ක්‍රමවේදයම වෙනස් නොකරමින් දිගින් දිගටම ඒ අයුරින්ම පුහුණු කළ යුත්තේ වේ. ඒ තුලම පිහිටා මනසින් නැවත නැවත යෙදෙන විට ක්‍රමයෙන් සත්තිස්බෝධිපාසනික ධර්මයන් (අවබෝධය විනිසු තම දිවිය තුළ වඩාගතයුතු ප්‍රගුණ කළයුතු නිසඟතක් වූ ධර්මයන්) පරිපූර්ණ වෙමින් සෝතාපන්න සකාදාගාමී අනාගාමී අරහත් යන උතුම් ශ්‍රමණ ඵල ඔබට ද සැකසෙනු ඒකාන්ත වූ දෙයක් බව සුගත තථාගත සම්මා සම්බුදුවරුන්ගේ ධර්ම දේශනාව වන්නේ වේ.

මෙන්තං ච අභිජානාමි අප්පමාණං සුභාවිතං,
අනුපුබ්බං පරිචිතං යථා බුද්ධොන දෙසිතං.

යම් ආකාරයකින් මෙමනු භාවනාවෙහි යෙදියයුතු ආකාරය සුගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද්දේද එ සඳහාම විශේෂ කොට දැනගැනීමට සැමිණු ප්‍රමාණ රහිත මෙමනු ධ්‍යානසිත සුන්දර ආකාරයෙන් භාවනා කරමින් එ සඳහාමේ පවතින ආකාරයටම ක්‍රම ක්‍රමයෙන් එ සමචත භාත්පස වඩන ලද්දේ වේ ~

~ බද්ධවනියච්චන මහ භහතත් වහන්සේ ~
පෙළ දැවැව; බුද්දකනිකාය-පේඟා (ඟාවාව: 647)- (ඔ: 28; මු: 28; 28: 174

~මෙන්තානිසංස සුත්තං~

(මෙන් සිත චැඞුමෙන් ලද ප්‍රතිඵල ගැන චතුළ දෙසුම)

මෙන්තාය හික්ඛවෙ වෙනොවිමුත්තියා ආසෙවිතාය භාවිතාය බහුලිකතාය යානිකතාය වත්ථුකතාය අනුට්ඨිතාය පරිචිතාය සුසමාරද්ධාය එකාදසානිසංසා පාටිකංඛා. කතමෙ එකාදස:

සසර දුකින් වෙන්වීමට පැමිණි සිගමනෙන් යැපෙන පැවිද්දනි; මෙෙත්‍රි සිත තුල පිහිටා ඇතිකරගනු ලබන පංච නිවරණයන්ගෙන් සිත නිදහස් කරවා ගැනීම යමෙක් තම ජීවිතය තුල උපදවා ගනී ද ඒ උපදවා ගත් ධ්‍යාන සිත නැවත ඇසුරු කරයිද ඒ ධ්‍යාන සිත නැවත නැවත මනසින් පුරුදු කිරීම ද ඒ ආකාරයෙන්ම බොහෝ කාලයක් පුරුදු කරයිද සුවසේ ඕනෑම මොහොතක නැග යා හැකි යානාවක් සේ ඒ සමවත සුවසේ පහසුවෙන් ඇසුරු කරන්ද තමන්ට උපකාර පිණිස තමන් සතුව පවතින උපකරණයක් බදුව ඒ සමවත නැවත නැවත පරිහරණය කරද්ද තම මනසේ කැමැත්තට අනුව ඕනෑම මොහොතකදී ඒ සමවත තුල පිහිටන්ද තම ජීවිතයේ අංගයක් බවට ඒ සමවත භාත්පස අවබෝධ කරනු ලැබ එයට සමවදිද්ද ශ්‍රේෂ්ඨ අයුරින් වඩනලද ඒ ධ්‍යානගත සිත වෙත ඕනෑම මොහොතක සමවැදීමට හැකිවූවක් සෙයින් පුරුදු පුහුණු කොට ප්‍රගුණකර ඇන්ද ඒ ඔහු මෙහිදීම ලැබිය යුතු එකොළහක් වූ ප්‍රතිඵල කැමති වියයුතු වේ.

සුඛං සුපති, සුඛං පටිපබුජ්ඣති, න පාපකං සුපිනං පස්සති, මනුස්සානං පියො හොති, අමනුස්සානං පියො හොති, දෙවතා රක්ඛන්ති, නාස්ස අග්ගී වා විසං වා සත්ථං වා කමති, තුවටං චිත්තං සමාධියති, මුඛවණ්ණො විප්පසීදති, අසම්මුල්හො කාලං කරොති, උත්තරං අප්පට්චිජ්ඣන්තො බ්‍රහ්මලොකුපගො හොති.

ඒ මෙහිදීම ලැබිය යුතු ප්‍රතිඵල කවරක්ද යත්:

- සොඳුරු සැපයෙන් යුතුව නිදන්නේ වේ
- සොඳුරු සැපයෙන් යුතුව පිබිඳෙන්නේ වේ
- දුක්ඛිත අයහපත් බියට පත්වන සිහින නොදකින්නේ වේ
- මිනිසුන්හට ප්‍රිය මනාප වූවෙක් වේ
- මිනිස්බවින් වෙන් වූවන්හට ද ප්‍රිය මනාප වූවෙක් වේ (කිරිසන්, ශ්‍රේත, අසුර, දෙවියන් වැනි....)
- දෙවියන්ගේ ආරක්ෂාවද ලබන්නේ වේ
- ගින්නෙන් වස විසෙන් ද ආයුධයකින් ද ඔහුගේ සැප සහගත කයට කිසිදු අනතුරක් නොවන්නේ වේ
- මොහොතකින් ධ්‍යාන සිතතුලට බැසගන්නේ සමවදින්නේ වේ
- මුහුණෙහි පැහැපත් බව අතිශයින්ම පිරිසිදු වූයේ වේ
- සියල්ලට උතුම් වූ අරහත් ඵල අවබෝධයෙහි නොපිහිටිය හොත් බුන්මලෝක උපත පිණිසම ජීවිතය සැකසෙන්නේ වේ

මෙන්නාය හික්බවෙ වෙනොවිමුත්තියා ආසෙවිතාය භාවිතාය බහුලිකතාය යානිකතාය වත්ථුකතාය අනුට්ඨිතාය පරිචිතාය සුසමාරද්ධාය ඉමෙ එකාදසානිසංසා පාටිකංඛාති.

සසර දුකින් වෙන්වීමට පැමිණි සිගමනෙන් යැපෙන පැවිද්දැනි; මෙම ත්‍රි සිත තුල පිහිටා ඇති කරගනු ලබන පංච නීවරණයන්ගෙන් සිත නිදහස් කරවා ගැනීම යමෙක් තම ජීවිතය තුල උපදවා ගනී ද ඒ උපදවා ගත් ධ්‍යාන සිත නැවත ඇසුරු කරයිද ඒ ධ්‍යාන සිත නැවත නැවත මනසින් පුරුදු කිරීම ද ඒ ආකාරයෙන්ම බොහෝ කාලයක් පුරුදු කරයිද

සුවසේ ඕනෑම මොහොතක නැග යා හැකි යානාවක් සේ ඒ සමචන සුවසේ පහසුවෙන් ඇසුරු කරන්ද තමන්ට උපකාර පිණිස තමන් සතුව පවතින උපකරණයක් බදුව ඒ සමචන නැවත නැවත පරිහරණය කරද්ද තම මනසේ කැමැත්තට අනුව ඕනෑම මොහොතකදී ඒ සමචන තුල පිහිටන්ද තම ජීවිතයේ අංගයක් බවට ඒ සමචන භාත්පස අවබෝධ කරනු ලැබ එයට සමවදිද්ද ශ්‍රේෂ්ඨ අයුරින් වඩනලද ඒ ධ්‍යානගත සිත වෙත ඕනෑම මොහොතක සමවැදීමට හැකිවූවක් සෙයින් පුරුදු පුහුණු කොට ප්‍රගුණකර ඇන්ද ඒ ඔහු මෙහිදීම ලැබිය යුතු එකොළහක් වූ ප්‍රතිඵල කැමති වියයුතු බවට පැමිණෙන්නේම වේ.

පෙළ දැමූ: අ: හි: 06-ඒකාදාසක නිව්‍යානය-අනුස්ථානි වර්ගය-මෙත්තානිසංඝ සූත්‍රය-(ක: 25: 2), 25:644
සරල සිංහල පරිවර්තනය සඳහා අ: හි: 06-මෙත්තානිසංඝ සූත්‍රය-(ම: මෙ: 25), 25:425

~අසුභ භාවනාව හඳුනා ගනිමු~

සම්බුදු වදන තුල “අසුභානුපස්සිවිහරති” යනුවෙන් සඳහන් වන මෙම භාවනාව අද වනවිට මෙම නාමය තුලින් අර්ථවත්වන උතුම් වූ සත්‍යඅර්ථය පවා වර්තමානය තුල අප මනස තුලින් ගිලිහී ගොස් ඇති බව ප්‍රකටව පෙනෙන කරුණකි. එය අපි මෙසේ අර්ථවත් කර ගතයුතු ය. එනම්, “සත්‍යවශයෙන්ම පවතින්නා වූ අපිරිසිදු වූ අප්‍රසන්න බවට පැමිණි සුන්දර මිහිරි ප්‍රියස්වරූපයෙන් වෙන්වුණු ස්වභාවයෙන් යුතුවම පවතින්නා වූ තම කය ගැනම සත්‍යය දකිමින් වාසය කිරීම වේ.”

මෙම අර්ථය තුල පිහිටා සම්බුදු ධර්මයට අනුවම කුමන ආකාරයකට තම කය විමසා බැලිය යුතු වන්නේ ද?

පෙළ දැනම; ම: හි: 03 අනුපද වර්ගය - කායගතායනි යුත්‍රය-(ඈ 2෪ ඉ) 2෪ 238
සිංහල ජර්වර්තනය; ම: හි: 03 අනුපද වර්ගය - කායගතායනි යුත්‍රය (ම ෧෧ 2෪) 2෪ 206

“පුත ව පරං හික්ඛවෙ, හික්ඛු ඉමමෙව කායං උද්ධං පාදතලා අධො කෙසමන්ථකා තවපරියන්තං පුරං නානප්පකාරස්ස අසුචිනො පච්චවෙක්ඛති:”

නැවත වෙනත් ආකාරයක් කියන්නෙමි පිඬු සිගමින් දිවිගෙවන පැවිද්දනි; ගිහි දිවියෙන් වෙන්වුණු පැවිද්දා විසින් හිසකෙස්මතින් පහළට සම නම් වූ ආචරණයෙන් හාත්පස වැසිපවතින්නා වූ තමා යැයි සලකනු ලබන මේ කය යම් ආකාරයකින් පවතින්නේ ද ඒ තුල පිරි පවතින්නා වූ නොයෙක් ආකාර වූ (ගඳින් බරින් හැඩයෙන් සිදුවන කෘත්‍ය වශයෙන්...) පිරිසිදු බවෙන් වෙන්ව ගියා වූ අපිරිසිදු ස්වරූපයන් ගැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කරගැනීම පිණිස අධීක්ෂණයට ලක්කරමින් අවබෝධයකට පැමිණිය යුතු ය.

- අත්ථි ඉමස්මිං කායෙ කෙසා
- (මේ කයෙහි කෙස් කියන කොටසකිනුත් යුක්තයි)
- අත්ථි ඉමස්මිං කායෙ ලොමා
- (මේ කයෙහි ලොම් කියන කොටසකිනුත් යුක්තයි)
- අත්ථි ඉමස්මිං කායෙ නබා
- (මේ කයෙහි නිය කියන කොටසකිනුත් යුක්තයි)
- අත්ථි ඉමස්මිං කායෙ දන්තා
- (මේ කයෙහි දන් කියන කොටසකිනුත් යුක්තයි)
- අත්ථි ඉමස්මිං කායෙ තවො
- (මේ කයෙහි සම කියන කොටසකිනුත් යුක්තයි)
- අත්ථි ඉමස්මිං කායෙ මංසං
- (මේ කයෙහි මස් කියන කොටසකිනුත් යුක්තයි)
- අත්ථි ඉමස්මිං කායෙ නහාරු
- (මේ කයෙහි නහර කියන කොටසකිනුත් යුක්තයි)

- අත්ථි ඉමස්මිං කායෙ අථධී
(මේ කයෙහි ඇට කියන කොටසකිනුත් යුක්තයි)
අත්ථි ඉමස්මිං කායෙ අථධීමඤ්ජා
- (මේ කයෙහි ඇට-මිදුළු කියන කොටසකිනුත් යුක්තයි)
අත්ථි ඉමස්මිං කායෙ චක්කං
- (මේ කයෙහි චකුගඩු කියන කොටසකිනුත් යුක්තයි)
අත්ථි ඉමස්මිං කායෙ හදයං
- (මේ කයෙහි හදවත කියන කොටසකිනුත් යුක්තයි)
අත්ථි ඉමස්මිං කායෙ යකනං
- (මේ කයෙහි අක්මාව කියන කොටසකිනුත් යුක්තයි)
අත්ථි ඉමස්මිං කායෙ කිලෝමකං
- (මේ කයෙහි දලඳුව කියන කොටසකිනුත් යුක්තයි)
අත්ථි ඉමස්මිං කායෙ පිහකං
- (මේ කයෙහි බඩදිව කියන කොටසකිනුත් යුක්තයි)
අත්ථි ඉමස්මිං කායෙ පඨ්ඨාසං
- (මේ කයෙහි පෙනහළු කියන කොටසකිනුත් යුක්තයි)
අත්ථි ඉමස්මිං කායෙ අන්තං
- (මේ කයෙහි කුඩා බඩවැල කියන කොටසකිනුත් යුක්තයි)
අත්ථි ඉමස්මිං කායෙ අන්තගුණං
- (මේ කයෙහි මහා බඩවැල කියන කොටසකිනුත් යුක්තයි)
අත්ථි ඉමස්මිං කායෙ උදරියං
- (මේ කයෙහි ආමාශය කියන කොටසකිනුත් යුක්තයි)
අත්ථි ඉමස්මිං කායෙ කර්සං
- (මේ කයෙහි මළ කියන කොටසකිනුත් යුක්තයි)
අත්ථි ඉමස්මිං කායෙ පිත්තං
- (මේ කයෙහි පිත කියන කොටසකිනුත් යුක්තයි)
අත්ථි ඉමස්මිං කායෙ සෙම්භං
- (මේ කයෙහි සෙම කියන කොටසකිනුත් යුක්තයි)
අත්ථි ඉමස්මිං කායෙ පුබ්බො
- (මේ කයෙහි සැරව කියන කොටසකිනුත් යුක්තයි)
අත්ථි ඉමස්මිං කායෙ ලොහිතං

- (මේ කයෙහි ලේ කියන කොටසකිනුත් යුක්තයි)
අත්ථී ඉමස්මිං කායෙ සෙදො
- (මේ කයෙහි දහඩිය කියන කොටසකිනුත් යුක්තයි)
අත්ථී ඉමස්මිං කායෙ මෙදො
- (මේ කයෙහි මේදය කියන කොටසකිනුත් යුක්තයි)
අත්ථී ඉමස්මිං කායෙ අස්සු
- (මේ කයෙහි කඳුළු කියන කොටසකිනුත් යුක්තයි)
අත්ථී ඉමස්මිං කායෙ වසා
- (මේ කයෙහි වුරුණු තෙල් කියන කොටසකිනුත් යුක්තයි)
අත්ථී ඉමස්මිං කායෙ බෙළො
- (මේ කයෙහි කෙළ කියන කොටසකිනුත් යුක්තයි)
අත්ථී ඉමස්මිං කායෙ සිංසාණිකා
- (මේ කයෙහි සොටු කියන කොටසකිනුත් යුක්තයි)
අත්ථී ඉමස්මිං කායෙ ලසිකා
- (මේ කයෙහි සඳුම්ඳුළු කියන කොටසකිනුත් යුක්තයි)
අත්ථී ඉමස්මිං කායෙ මුත්තන්ති
- (මේ කයෙහි මුත්තා කියන කොටසකිනුත් යුක්තයි)

නැවතත් වෙනත් ආකාරයකට කය කෙරෙහි අවධානය පිහිටුවා ගැනීම ගැන පවසන්නෙමි. මහණෙනි, නිවන් මගට පැමිණෙන තැනැත්තවුන් විසින් යටිපතුලෙන් උඩට හිසකෙස්මතින් පහළට සම නම් වූ ආවරණයෙන් හාත්පස වැසීපවතින්නා වූ තමා යැයි සලකනු ලබන මේ කය ගැනම ඒ තුළ පිරි පවතින්නා වූ නොයෙක් ආකාර වූ (ගඳින්, බරින්, හැඩයෙන්, සිදුවන කෘත්‍ය වශයෙන්...) පිරිසිදු බවෙන් වෙන්ව ගියා වූ අපිරිසිදු ස්වරූපයන් ගැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කරගැනීම පිණිස අධීක්ෂණයට ලක්කරමින් අවබෝධයකට පැමිණිය යුතු ය.

“මම වශයෙන් සලකනු ලබන කයතුල පවතින්නේ කෙස්ස හෝ මේ කයෙහි පිරි පවතින්නේ කෙස් කියන කොටසකින් යුතුව යුක්තවයි” ආදී සංකල්ප වශයෙන් විමසමින් තම කයතුලම ඒ ඒ ශරීර කොටස් පිහිටි ප්‍රදේශ ගැන දැනුවත් වී ඒ ඒ රූප සටහන් මතකයට නගාගනිමින් ඒ බාහිරින් දකිනලද ශරීරයක අභ්‍යන්තරයේ පවතින සත්‍යස්වභාවය තම කයටම ගලපමින් තම කයතුලම පවතින්නා වූ මේ බොහෝ අපිරිසිදු වූ කොටස්ගොඩක එකතුවක් වශයෙන් සැකසිපවතින මූලාව තුලින් “මම” වශයෙන් සලකනු ලබන මේ කය ගැනම මැනවින් අවධානය(සතිය) පිහිටුවා ගනිමින් නැවත නැවත දිගින් දිගට විමසා බැලිය යුතු ය ඒ ඒ කොටස් පිහිටි ස්වභාවයන් ගැන.

මෙම සූත්‍ර දේශනාව තුල උපමාවක් මගින් මෙම භාවනා අරමුණ වැඩියයුතු පුහුණු කළයුතු අයුරු පෙන්වනු ලැබේ. ඒතුලින් ප්‍රකාශ කරන මතුකරන අර්ථය වනුයේ “අැස් අැති පුරුෂයෙක් නොයෙක් ධාන්‍ය වර්ග පුරවාඅැති මල්ලක් ලිහා එහි පවතින්නා වූ නොයෙක් වර්ගවලින් යුතු ධාන්‍ය මනාකොට හඳුනාගන්නේ යම් ආකාරයකින්ද ඒ අයුරින්ම තම කයගැන මනාකොට ධර්මයට අනුවම හඳුනාගත්, බුද්ධිමත් වූ සංසිදෙන දැක්මෙන් යුතු පුද්ගලයා තම කයගැන සම්බුදු වදනට අනුවම අවබෝධ කරගැනීමට පැමිණීම පිණිස විමසා බැලිය යුතු බවයි. මෙහිලා සැලකිය යුතු කරුණක් නම්; මෙයින් කොටස් කොටස් වශයෙන් වෙන්කරමින් ගොඩ ගසමින් බලන්නා වූ ආකාරයක් ගැන කිසිම අයුරකින් සඳහන් නොවේ. එය වරදවා පිළිපැදීමකි. අසද්ධර්මයකි. සම්බුදුවරුන් විසින් නොපවසන පුරුදු

නොකරන ලද ක්‍රමවේදයකි. කායගතාසති යන නාමයේ අර්ථය වනුයේ “තම කය යම් ආකාරයකින් පවතින්නේ ද ඒ පිහිටි කායික ස්වරූපයට අනුවම ගෙනයනු ලබන මනසේ අවධානය” වශයෙන් වේ.

කයෙන් බැහැරට ගනුලබන මනසේ අවධානය - කායගතාසතියක් නොවන බව ඔබ බුද්ධිමත්ව විමසා ගළපාගත යුතුව ඇත.

මේ ආකාරයෙන් ත්‍රිවිධ දුශ්චරිතයෙන් වෙන් වෙමින් තම ජීවිතය ධර්මයට යටත්වම පවත්වා ගනිමින් පංච කාමාශාවන්ට අනුව දිවයන තම මනස භාවනා අරමුණකුල දමනය කරගනිමින් වාසය කරන විට ක්‍රමයෙන් පංචනීවරණ සංසිද්ධියමින් තම මනස තුල එකම අරමුණක් බවට භාවනා අරමුණ පත්වෙමින් තම ජීවිතයතුල මූලිකම වගකීම ධර්මයේ හැසිරීම බවට පත්වෙමින් වාසය කරන විට පංච කාමලෝකයට යටත් වූ සිතිවිලි සංසිද්ධියමින් ඒවා බැහැර වෙමින් තම මනස තුලම ධ්‍යානගත සිතක් බවට පත්වෙමින් එකම එක මානසික අරමුණ බවට පත්වෙමින් සිත සමාධිගත වනබවයි සම්මා සම්බුදුවරුන්ගේ භාෂිතය. ඒ තුල සිත සමාධිමත් වන්නේ නම් ඒ උතුම් සමවන නැවත නැවත නොකඩවාම ඒ ක්‍රමවේදයම වෙනස් නොකරමින් දිගින් දිගටම ඒ අයුරින්ම පුහුණු කළ යුත්තේ වේ. ඒ තුලම පිහිටා මනසින් නැවත නැවත යෙදෙන විට ක්‍රමයෙන් සත්තිස්බෝධිපාක්ෂික ධර්මයන් (*චර්ණෝධය චිත්තය නව දිවිය තුල වඩාගතයුතු ප්‍රගුණ කළයුතු නිශ්භතක් වූ ධර්මයන්*) පරිපූර්ණ වෙමින් සෝතාපන්න සකාදාගාමී අනාගාමී අරහත් යන උතුම් ශ්‍රමණ ඵල ඔබට ද සැකසෙනු ඒකාන්ත වූ දෙයක් බව සුගත තථාගත සම්මා සම්බුදුවරුන්ගේ ධර්ම දේශනාව වන්නේ වේ.

ආතුරං අසුචිං පුත්තිං පස්ස කුල්ල සමුස්සයං,
උග්ගරන්තං පග්ගරන්තං බාලානං අභිනන්දිතං.

කුල්ලයෙහි: පොදු ජනයා විසින් විශේෂ කොට සතුවත් පිළිගත් නිතර
ලෙඩ දුකින් පෙළෙමින් පවතින අපිරිසිදු බවින් පිරි පවතින පිළිකුල්
බවට පැමිණි බොහෝ කුණප පිරුණු වැගිරෙමින් උතුරා යමින් පවතින
මේ කය දිහා ධර්මයට යටත්ව විමසා බලමින් අවබෝධයෙන්ම දැක
ගන්න ~

පඤ්චංගිකෙන තුරියෙන න රතී හොති තාදිසී,
යථා එකග්ගචිත්තස්ස සම්මා ධම්මං විපස්සතොති.

එ අයුරින් එකඟ බවට පැමිණි සිතීන් යුතුච කෙළෙසුන් සංසිදුචාලන
සදහමට යටත්ව තෘෂ්ණා (ඇලීම) සහගත ජීවිතය ගැන වෙන්ව
දකිමින් චාසය කරයි ද, එ සංසිදීමෙන් ලැබෙන සතුට සැපය නොයෙක්
ආකාර වූ සුමිහිරි තුරිය චාදනයන්ගෙන් ද කිසිදු නොලබන්නේ වේ ~

පෙළ දැවැ: බුද්දකනිකාය - කුල්ල ථේගා: (ගාථා: 394/398) - (බු. 25 ඉ.) 21: 120

අසුභානුපස්සිං විහරන්තං - ඉන්ද්‍රියෙසු සුසංචුතං
හොජනම්හි ව මත්තඤ්ඤං - සද්ධං ආරද්ධවීරියං
තං වෙ නප්පසහති මාරො - වාතො සෙලං ව පබ්බතං

රාගය දුරුවෙලා යන විදියට අසුභවත් දෙය අසුභවත්
වශයෙන්ම දකිමින් ඉන්නව නම්, ඇස් කන් ආදී ඉන්ද්‍රියයන් උතුම්
අයුරින් සංවර කරගෙන නම්, දන් වැළඳීමේ අර්ථය දන්නවා නම්, ඔහු
සද්ධාවන්ත කෙනෙක්, දුක සංසිදෙන මාර්ගයේ ගමන් කරන, පටන්ගත්
වීරිය ඇති කෙනෙක්, කොයින්රම් භූදුලු හැමුවත් කොළඹන්නට බැර
ගල් පර්වතයක් වගේ මාරයට ඔහුව කොළඹන්නට බැර

පෙළ දැවැ: බු.නි. 01-ධර්ම උදය- යමකව්භගය (ගාථාව: 08) - (බු. 25 ඉ.) 21: 28

මෙම කයෙහි පවත්නා වූ ඝනා වූම අසාර ස්වභාවය ගැන අවබෝධ
කරගැනීම පිණිස සුගතයන් වහන්සේ විසින් වදාළ දෙසුමකි

~විජය සූත්‍රය~

වරං වා යදි වා තිට්ඨං නිසින්තො උද වා සයං
සම්මිඤ්ජෙති පසාරෙති එසා කායස්ස ඉඤ්ජනා

යන්තේ හෝ ඝට්ඨන්තේ හෝ භුන්තේ හෝ චේ ද (අන්-භා) භක්‍යුච්චන්
චේ ද එය මේ කයෙහි නොසිඳී පවතින කම්පිතයක් වන්නේ චේ.

අට්ඨී නහාරු සංයුත්තො තවමංසාවලෙපනො
ඡවියා කායො පටිච්ජන්තො යථාභූතං න දිස්සති

ඇට්ඨි හා නහරිත් එකට කැට්ටුණු ඝමිත් හා මසින් හා තවරනලද
භාත්පස වැසීගිය සිවියකින් යුතු කයෙහි ඝනා ස්වභාවය කිසිදු
දැක ගත නොහැකි චේ.

අන්තපුරො උදරපුරො යකපෙළස්ස වත්ටීනො
හදයස්ස පප්ඵාසස්ස වක්කස්ස පිහකස්ස ව

මේ කය බඩ වැලි චලිත් පිරිණේ නොපැසුනු අහරිත් පිරිණේ අකමාචෙන් ද
භාත්පස පිරි වැසී පවතින්නා වූ භද්චිත් ද පෙනහළුවලින් ද වකුග
ඩුවලින් ද බඩදිවෙන් ද (අගන්තසය) රැඳුනේ චේ.

සිංසාණිකාය බෙළස්ස සෙදස්ස ව මෙදස්ස ව
ලොහිතස්ස ලසිකාය පිත්තස්ස ව වසාය ව

ඝොටුයෙන් ද කෙළන් ද ඩහදියෙන් ද මේදනෙලින් ද ලෙහෙයින් ද
සඳුම්පුලෙන් ද පිතෙන් ද වුරුණු තෙලින් ද පිරිණේ චේ.

අඵස්ස නවහි සොතෙහි අසුචි සවති සබ්බද
අක්කම්භා අක්ඛිගුඵකො කණ්ණම්භා කණ්ණගුඵකො

මෙහි හැම කල්හිම අපිරිසිදු දේ නවඳොරින් ගලායමින් ඇසින් කබ ද
කනින් කාරලු ද වැගිරෙන්නේ චේ.

සිංසාණිකා ච නාසතො මුඛෙන වමනෙ කදා
පිත්තං සෙමිහං ච වමති කායමිහා සෙදප්ප්ලිකා

හැම කල්හිම නැහැයෙන් කොටුදියර ගලායමින් මුඛයෙන් පින දසෙම ද
වමනය ද කය පුරාවටම දහඩිය හා දිරාගිය සමීරොඩු ද වැගිරෙන්නේ
වේ.

අඵස්ස සුසිරං සීසං මත්ථලුංගස්ස පුරිතං
සුභතො නං මඤ්ඤති බාලො අවිජ්ජාය පුරක්ඛතො

ඒ ආකාරයෙන් පවතින මේ සිදුරු සහිත හිස, මොළයේ මසින් පිරුණේ
වේ. අනවබෝධයම පෙරටුකරගත් සදහම් නොදන් දුසිරිතේ හැසිරෙන
බාලයා මේ කය ඝාරවත් දෙයක් වශයෙන් ගනු ලබන්නේ වේ.

යදා ච සො මතො සෙති උද්ධුමාතො විනිලකො
අපවිද්ධො සුසානස්මිං අනපෙක්ඛා හොන්ති ඤානයො

යම් දිනෙක ඔහු මියගිය පසු ඉදිමී නිල්වී ගිය මළකඳකුව වැනිරගන්නේ
වේද කිසිදු අපේක්ෂාවෙන් තොරව යොදනිහු ඒ සුසාන භූමියෙහි ඔහු
තනිකර හැරදමා යන්නේ වේ.

බාදන්ති නං සුවාණා ච සිගාලා ච වකා කිමී
කාකා ගිජ්ඣා ච බාදන්ති යෙ වඤ්ඤෙ සන්ති පාණිනො

ඒ ඔහුගේ කය සුනඛයෝ ද සිව්ල්ලු ද වෘකයෝ ද පණුවෝ ද කවුඩෝ
ද ගිජුලිහිණියෝ මෙන්ම එහි හැසිරෙන්නා වූ නොයෙක් ආකාර වූ
සතුන් විසින් ද කා දමනු ලබන්නේ වේ.

සුත්චාන බුද්ධවචනං හික්ඛු පඤ්ඤාණවා ඉධ
සො බො නං පරිජානාති යථාභූතං හි පස්සති

උතුම් අයුරින් සමීබුදු වදන ඒ ආකාරයෙන්ම ගලපාගත් ඒ හික්ඛු ව නම
අධ්‍යාතමය තුලින්ම කයෙහි පවතින සත්‍ය ස්වභාවය දැක ගැනීම
පිණිස නම ජීවිතය දහමට අනුව හික්මවාගන්නේ වේ.

යථා ඉදං තථා එතං යථා එතං තථා ඉදං
අප්පිධන්තඤ්ච බහිද්ධා ච කායෙ ඡන්දං චිරාජයෙ

යම් ආකාරයක් වේද නමාගේ කය ඒ ඔහුගේ මඤ්ඤා ද ඒ ආකාර වේ. ඒ ඔහුගේ මඤ්ඤා යම් ආකාරයක් වේද නමාගේ කය ද ඒ ආකාර වන්නේ වේ. මමන්චයෙන් බැසගත් අනචඛොධයෙන් භටගත් මේ කය කෙරෙහි පවතින්නා වූ කැමැත්ත යම් ආකාරයක් වන්නේ වේද ඒ වූ අනචඛොධයෙන් භටගත් කය කෙරෙහි පවතින්නා වූ ආශාව බැහැර දමමින් ඒ තෙමේ සසර දුකින් වෙන්වියන්නේ වේ.

ඡන්දරාගචිරන්තො සො හික්ඛු පඤ්ඤාණ වා ඉධ
අප්පිධගා අමතං සන්තිං නිබ්බාන පද මච්චුතං

කැමැත්ත නිසා භටගත් ආසාවෙන් ඇලීයාම තුළින් වෙන්ව යමින් ඒ සදභමට යටත්ව හැසිරෙන හික්ඛු නම අධ්‍යාත්මය තුළින් දැක්මකට යටත්ව ඇතිකරගත් අචඛොධයට පැමිණ දුක සංසිද්ධාලීමෙන් පැමිණිය යුතු සැපයට පත්ව මරුගේ චසගයෙන් වෙන්වියන්නේ වේ.

දිපාදකො යං අසුචි දුග්ගන්ධො පරිහිරති
නානා කුණප පරිපූරො විස්සවන්තො තතො තතො

යම් ආකාරයකින් අපච්ඡු වූ නතර දුගඳ භමන්නා වූ නොයෙක් ආකාර වූ පැසවා දිරාපත්වන උතුරුමින් වැගිරෙන කොටස් වලින් පිරුණු මේ දෙසා සහිත කය ඒ ඒ තැන පරිහරණය කරන්නේ වේ.

එතාදිසෙන කායෙන යො මඤ්ඤෙ උන්තමෙතවෙ
පරං වා අචජානෙය්‍ය කිමඤ්ඤානු අදස්සනා

මේ ආකාර බවට පැමිණෙන කයකින් යුක්තව යමෙක් නමා උසස්කොට සිතන්නේ වේද අනුන් පහතට හෙළමින් කටයුතු කරන්නේ වෙයිද ඒ ඔහුගේ අනචඛොධයෙන් පිරිගිය ආසාවෙන් බැසගත් මූලාවම මිස අන් කවරක් ද?

~ පෙළ දැවැල්, බුද්දකභිකාය - යූනි - උභවචර්ග්ගය-විජ්‍යා යුත්‍රය-(බු: 25: මු:)-25: 60-

~ කායගතාසති භාවනාව සම්බන්ධව ගලපාගතයුතු කරුණු කිහිපයක් ~

සෑම භාවනා අරමුණක්ම පුරුදු පුහුණු කිරීමේ දී සැලකිය යුතුවන “පූර්ව කෘත්‍යයක්” පවතින්නේ වේ. එනම් අද ලෝකය තුළ සම්බුදු වදනින් බැහැරව පවතින නොයෙක් මතධාරීන් කියනු ලබන්නා වූ හුදු පුද්ගලික මතවාදයන් නොව පිරිසිදුව අප ගලපාගත යුත්තේ සුගතයන් වහන්සේ විසින් දේශිත සම්බුදු දහමයි. **ඛණි 03වන ඥාන ව්‍යන්යේශේ කායගතාසති ඡුත්‍රය** තුළ දැක්වෙන ඒ උත්තම අවබෝධය ඇති, සියල්ල දකින සියල්ල දනගත් තථාගතයන් වහන්සේ විසින් සියලු භාවනාවන්ට පොදු වූ වාචිවී සිටීමේදීත් සිටගෙන ඇවිදීමින් කුමන ආකාරයකට කුමන ස්ථානයක දී වේවා අනුගමනය කළයුතු ක්‍රියාමාර්ගයක් සඳහන් වන්නේ වේ. එනම්,

“ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අරඤ්ඤගතො වා, රුක්ඛමූලගතො වා, සුඤ්ඤාගාරගතො වා, නිසීද්ධි, පල්ලංකං ආභුජ්ජත්වා උජුං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා”

යන පදයෙන් දක්වනු ලබනුයේ දෙවියන් සහිත මිනිසුන්ගෙන් සමන්විත වන තථාගත සම්බුදුරජාණන්ගේ සියලු ගිහි පැවිදි සාවකයාහට සිහිය හෙවත් භාවනා අරමුණට මනස යොමු කරගෙන අවධානය පැවැත්විය යුතු ආකාරය ගැන ලබාදුන් උපදේශයයි. එනම් - වනාන්තරයකට ගසක් මුලකට මිනිසුන් ගැවසීමෙන් වෙන් වුණු නිදහස් වූ කුමන හෝ ගොඩනැගිල්ලකට වේවා පැමිණ වාචිවී (මෙහි එක ඉරියව්වක් පමණක් පෙන්වයි). කඳ නොසෙල්වෙන සේ සකසාගෙන උඩුකය මනාකොට කෙලින් සිටින සේ කඳ පහතට කඩා නොවැටෙන අයුරින් ශක්තිමත්ව සකස්කොට

ගෙන ජීවිතය හා බැඳුණු (පංචකාම ලෝකය හා තම කායික අවශ්‍යතා...) ආදී වූ සියලු දැනීම් වැටහීම් සිතුවිලි ඉවතදමා තම මනසින් සකසා ගනුලබන පිහිටුවා ගනුලබන භාවනා අරමුණ තුළ මැනවින් තම දිවියෙහි එකම එක අරමුණක් සේ දැඩිව මනසින් ගෙන... ආදී වශයෙන් සෑම අවස්ථාවක් තුළම හික්මිය යුතු සකසා ගත යුතු පිහිටුවා ගත යුතු මූලිකවම සිදු කළ යුතු පිළිපැදිය යුතු ක්‍රියාමාර්ගය වශයෙන් පෙන්නන්නේ වේ.

ඔබගේ ජීවිතය තුළ කුමන හෝ ඉරියව්වක් තුළ සිටිමින් තම මනස තුළ භාවනා අරමුණක් කෙරෙහි අවධානය (සතිය) පිහිටුවා ගැනීමේ දී තම අරමුණ මනාකොට හඳුනාගෙන එය මනසට මූලිකම අරමුණ ලෙස පෙන්වා දෙමින් පිහිටුවා ගනිමින් ජීවිතය හා බැඳුණු ආසාවන් අතහැර දමමින් පුහුණු වන්නේ නම් පමණි, තම සිත සංසිදෙමින් ඒ සමාධිමත් සිත ධ්‍යාන ගත වෙමින් ඒ උතුම් වූ අත්දැකීමකරා ඔබගේ ජීවිතය ගමන් කිරීම සිදුවන්නේ වේ.

~සම්පජාන භාවනාව හඳුනා ගනිමු~

(යම් වූ කායික ක්‍රියාවක් මත පිහිටුවාලූ මනසේ අවධානය මත ඇතිවන වැටහීම)

මෙම ක්‍රමවේදය තුළ තම කය යම් ආකාරයකින් විවිධ වූ කටයුතුවලට යොමු කරන විට ඒ කරනු ලබන කටයුතු හා බැඳුණු ක්‍රියාත්මක වන ශරීර කොටස මත පිහිටුවනු ලබන අවධානය (සතිය) හා ඒ තුලින්ම පැමිණෙන දැනුවත් බවින් යුක්ත වීමයි. මෙය ගැඹුරට කතා නොකරන අතර මූලික වශයෙන් හඳුන්වා දීමක් පමණක් මෙහි සිදු කෙරේ.

තම තමන් මනස තුලට ගලපාගෙන නිවැරදිව පුරුදු පුහුණු කරමින් මේ කුමන හෝ ක්‍රමවේදයක් තුල පවතින ගැඹුර හාත්පස වටහා ගනිත්වා! මෙම ක්‍රමය තුලින් ද දෛනික ජීවිතය තුල පවතින කායික ක්‍රියාකාරකම් මත,

උදා:-

1. ගමන් කිරීම - ඒ තුල දී තම දෙපයේ ක්‍රියාකාරිත්වය මත බැඳුණු මනසේ අවධානය පිහිටුවීම,
2. ආහාරපාන සකසන විට - දැන් මත බැඳී ගිය ඒ ප්‍රදේශ මත මනසේ අවධානය පිහිටුවීම,
3. රෙදි සේදීම ගේදොර මිදුල් පිරිසිදු කිරීම වැනි කටයුතුවල දී ඒ ඒ පරිහරණය කරනු ලබන උපකරණ ක්‍රියාකිරීම පිණිස කරනු ලබන කායික යෙදවීම ක්‍රියාව මත අවධානය පිහිටුවා ගැනීම වේ.

මෙම ක්‍රමවේදය තුල සිතුවිලි සිතමින් කරනවා නොව හුදෙක්ම මනසින් එතැන එතැන කායික ක්‍රියාව දකිමින් දන්නා බවින් යුතුව එම සියලු කටයුතු සිදුකිරීමයි. මනසින් එක් අරමුණක් වශයෙන් දිගටම තම කායික ස්වරූපය මත අවධානය පිහිටුවමින් හික්මෙමින් ඒ තුල සිත සමාධිමත් වන්නේ නම් ඒ උතුම් සමචන නැවත නැවත නොකඩවාම ඒ ක්‍රමවේදයම වෙනස් නොකරමින් දිගින් දිගටම ඒ අයුරින්ම පුහුණු කළ යුත්තේ වේ. ඒ තුලම පිහිටා මනසින් නැවත නැවත යෙදෙන විට ක්‍රමයෙන් සත්තිස්බෝධිපාක්ෂික ධර්මයන් (චුඛෝධය ජිනීය නම දිවිය තුළ වඩාගතයුතු ප්‍රගුණ කළයුතු නිශ්භතක වූ ධර්මයන්) පරිපූර්ණ වෙමින් සෝතාපන්න සකාදාගාමී අනාගාමී අරහත් යන උතුම් ශ්‍රමණ ඵල ඔබට ද සැකසෙනු

ඒකාන්ත වූ දෙයක් බව සුගත තථාගත සම්මා සම්බුදුවරුන්ගේ ධර්ම දේශනාව වන්නේ වේ.

“සන්ති භික්ඛවෙ, තිරච්ඡානගතා පාණා අසුවිස්මි. ඡායන්ති අසුවිස්මි. ඡීයන්ති අසුවිස්මි. මීයන්ති. කතමෙ ච භික්ඛවෙ, තිරච්ඡානගතා පාණා අසුවිස්මි. ඡායන්ති අසුවිස්මි. ඡීයන්ති අසුවිස්මි. මීයන්ති; ස ඛො සො භික්ඛවෙ, බාලො ඉධ පුබ්බෙ රසාදො ඉධ පාපානි කම්මානි කරත්වා කායස්ස හෙදා පරම්මරණා තෙසං සත්තානං සහවාතං උපපජ්ජති යෙ තෙ සත්තා අසුවිස්මි. ඡායන්ති අසුවිස්මි. ඡීයන්ති අසුවිස්මි. මීයන්ති.”

ම.නි. 03 - බාලපණ්ඩිත සූත්‍රය. (බු.ඡ.ඉ.), 2368

ඒ වගෙම මහණෙනි, තිරිසන්ගත සතුන් ඉන්නවා. ඔවුන් උපද්දීන්ගේ අපිරිසිදු තෘණ්වලමයි. ඔවුන් වයසට යන්නේත් අසුවි ගොඩේමයි. මෙරෙන්නේත් අපිරිසිදු තෘණ්වලමයි. පින්නත් මහණෙනි, අපිරිසිදු තෘණ්වල ඉපද්දී අපිරිසිදු තෘණ්වලම දීරලා, අපිරිසිදු තෘණ්වලම මියයන තිරිසන්ගත සතුන් කවුද? පින්නත් මහණෙනි, ඉස්සර මනුස්ස ලෝකයේ සිටිද්දී බාලයා පංච කාම රස විඳින්න ගිහිනි පව් කරලා කය බිඳී මරණින් මතු යම් සතුන් අපිරිසිදු තෘණ්වලම ඉපද්දී අපිරිසිදු තෘණ්වලම දීරලා, අපිරිසිදු තෘණ්වලම මරේලා යනවා නම්, ඔවුන් අතර ගිහිනි උපදිනවා.

ම.නි. 03 - බාලපණ්ඩිත සූත්‍රය. (ම.මෙ.පු.), 2313

~ධාතු මනසිකාර භාවනාව හඳුනා ගනිමු~
(කය සැකසී පවතින මූලික ස්වභාවයන්ගේ පිහිටීමට අනුවම පවත්වන මනසේ අවධානය)

මෙම ක්‍රමවේදය තුළ තමකය දෙස බැලිය යුතු ආකාරයන් ගැන ම.නි: 03වන පොත් ව්‍යාකරණයේ බාහුවිභංග සූත්‍ර දේශනාව තුළ මැනවින් පෙන්වා දෙනු ලැබේ. එනම් තම කය තුළ පවතින සැකැස්ම වන පඨවි ආපෝ තේජෝ වායෝ හෙවත් ඝන කර්කශ වූ තද ස්වභාවයට අයත් දේ ගැන ද වැගිරෙන දියරමය වූ ස්වභාවයට අයත් දේ ගැන

ද උණුසුම් වූ ස්වභාවයට අයත් ස්වරූපයන් ගැන ද හමා යන වායුමය වාතමය ස්වභාවයන්ට අයත් ස්වරූප ගැන ද නිරන්තරව තම ජීවිතයේ මූලික අරමුණ වශයෙන් ඒ ඒ කොටස් හා ස්වරූප පිහිටි ස්වභාවයන් ගැන මැනවින් හඳුනාගෙන නැවත නැවත තම කය මතම ඒ ස්වරූප මනසින් විග්‍රහ කරගනිමින් ආකල්ප සංකල්ප වශයෙන් ඒ කොටස් විමසමින් නැවත නැවත තම කය කෙරෙහිම මේ සතර ආකාරය මත අවධානය පිහිටුවමින් හික්මෙමින් ඒ තුළ සිත සමාධිමත් වන්නේ නම් ඒ උතුම් සමවත නැවත නැවත නොකඩවාම ඒ ක්‍රමවේදයම වෙනස් නොකරමින් දිගින් දිගටම ඒ අයුරින්ම පුහුණු කළ යුත්තේ වේ. ඒ තුළම පිහිටා මනසින් නැවත නැවත යෙදෙන විට ක්‍රමයෙන් සත්තිස්බෝධිපාක්ෂික ධර්මයන් (අවබෝධය විභිස නව දිවිය තුළ වඩාගතයුතු ප්‍රගුණ කළයුතු තිස්හතක් වූ ධර්මයන්) පරිපූර්ණ වෙමින් සෝතාපන්න සකාදාගාමී අනාගාමී අරහත් යන උතුම් ශ්‍රමණ ඵල ඔබට ද සැකසෙනු ඒකාන්ත වූ දෙයක් බව සුගත තථාගත සම්මා සම්බුදුවරුන්ගේ ධර්ම දේශනාව වන්නේ වේ.

~නවසීවලීක භාවනාව හඳුනා ගනිමු~

(මළ සිරුරක ස්වරූපයන් මත පිහිටිමින් තම කය ගැන පිහිටුවාලූ මනසේ අවධානය)
(ම:හි: 03 - කායගතාසනී සූත්‍රය)

යමෙකුගේ ශරීරය මළ මිනියක් ලෙස සුසාන භූමියක් වෙත බැහැරලූ විට ඒ මිය ගියා වූ මිනිස් ශරීරයට සිදුවන සත්‍ය වූම ස්වරූපයන් ආකාර නවයකින් පෙන්වා දී ඇති අතර ඒ කුමන හෝ එක් ක්‍රමවේදයක් තම මනස තුළින් මැනවින් හඳුනාගනිමින් එය මැනවින් මනසින් විග්‍රහ

කරමින් සිතුවම් පෙළක් විත්‍රපටි දර්ශනයක් සේ බාහිර මිනිස් සිරුරකට සිදුවන ස්වරූපය ගලපා දකිමින් විග්‍රහ කරගනිමින් ඒ වූම සත්‍ය ස්වරූපය ප්‍රිය වූ සුන්දර යැයි සම්මත වූ කයට සිදුවන විකෘති වූ සත්‍යය ස්වභාවය නැවත නැවත මනසින් දකිමින් එය තමා සිටින්නා වූ කුමන හෝ ඉරියව්වක් වෙන් ද ඒ ඒ ඉරියව්ව තුලම තම කයට සසඳමින් ගලපා බලමින් ඒ වූම ස්වභාවය තමා යැයි සලකන මේ කයට ද සිදුවන බවත් මේ ස්වභාවයට තම කය පත්වීම ඉක්මවා නොගිය බවත් සියලු මිනිසුන්ට අයත්වන මේ ධර්මතාවය තම කයටත් උරුම බවත් වශයෙන් මනසින් නොයෙක් ආකාරයෙන් සංකල්ප ආකල්ප බිහිකර ගනිමින් නැවත නැවත තම කයටම ගලපමින් තම කය තුලම සිත තැන්පත් කර ගනිමින් මනස එක් අරමුණක් තුල සංසිඳුවා ගනිමින් ධ්‍යාන ගතකර ගනිමින් සිත සමාධිමත් කර ගතයුතු ය. ඒ තුල සිත සමාධිමත් වන්නේ නම් ඒ උතුම් සමවත නැවත නැවත නොකඩවාම ඒ ක්‍රමවේදයම වෙනස් නොකරමින් දිගින් දිගටම ඒ අයුරින්ම පුහුණු කළ යුත්තේ වේ.

~ආහාරයේ පටික්කුල සංඥාව~

(ආහාරයට සිදුවන්නා වූ සත්‍ය ස්වභාවය ගැන විමසාබැලීම)

අනන්ත වූ සංසාරගමන තුල පැමිණෙන සත්වයා කාමලෝකය හා බැඳුණු තමජීවිතය පවත්වාගැනීමට එකඵලලේම උපකාරවන්නා වූ ප්‍රබලම දෙයකි ගනු ලබන ආහාර පාන. සංසාර ගමනක තීරකයා වශයෙන් ද සැලකෙනු ලබනුයේ ද මේ ආහාර පිළිබඳව අනවබෝධය තුලින් නොදන්නා බවටම පත්ව එහි බැසගෙන සිරවී සිටින නිසා වේ. මේ පංචකාම ලෝකය අවබෝධ කරගන්නා වූ වැඩපිළිවෙල තුල තම මනසින් තථාගත සම්බුදු දේශනාවට අනුවම

මැනවින් ගලපාගෙන එහි පවතින ක්‍රමවේදය තුළ හැසිරීමෙන් ක්‍රමයෙන් මේ ජීවිතය හාත්පසවෙළී සිරවී මහත් බන්ධනයකට ලක්වී ඇති අවිද්‍යාවත් තෘෂ්ණාවත් (අනවබෝධයත් ඇලියාමත්) යන පදනම සිඳිබිඳ දමමින් සංසාර ගමනින් සදහටම වෙන්වී නිදහස්වීම සිදුවන බව ඒකාන්ත කොට තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දේශනා කරන ලදී. පංචකාම ලෝකය යළි යළි පවත්වන ආයතන හයම මුල්කරගත් ආසාවෙන්ම බැඳී පවත්වන්නා වූ ගනු ලබන ආහාර පාන ගැන සුගත වූ තථාගතයන් වහන්සේ මේ ආකාරයට බලන ලෙස පෙන්වා දෙනු ලැබේ. එනම්,

යම් වූ රසයට ආශාවෙන් ඇලියමින් (රස තෘෂ්ණාව) මුල්කොට ගෙන මේ ජීවිතයතුළ මේ තාක්ම අපි ආහාර පාන ගැන ඇසින් දකිමින් කනින් අසමින් නාසයෙන් දිවෙන් කයෙන් ද විඳිමින් මනසින් එහි වූ රසයම සොයමින් ඒ උදෙසා නොයෙක් ආකාරයන් මගින් සකසමින් රස විඳින්නා වූ ඒ කනබොන රසවත් වූ ආහාරපාන ගැන සත්‍ය වූම ආකාරයගැන විමසා බැලීමත් එයින් පවතින්නා වූ සත්‍ය ස්වරූපය ගැන අවබෝධ කරගනිමින් නොදන්නා බවින් මිඳෙමින් සත්‍යය තුළට පැමිණෙමින් සංසාර ගමන ගෙනයන මේ නොදන්නා බවින් වෙන්වීම පිණිස ඒ ආහාර ගැන විමසා බලනු මැනව.!

මැනවින් සකසන ලද ආහාරපාන තමාට බෙදාගෙන ඒ මොහොතේ සිට එය අනමින් මුඛය තුළට ගෙනයමින් නොයෙක් ආහාර ගැන මතකය තුළ පිහිටමින් නමුත් මුඛය තුළ කෙළ හා මිශ්‍රව යමින් දත්වලින් සැපෙමින් කෙළ තලපයක් වශයෙන් රසවින්දයට ලක්වන එය ගිල දමනවිට ආමාශය තෙක් ආහාර මාර්ගය තුළ ගමන් කරමින් තවදුරටත්

සෙම් වැනි දේ සමග මිශ්‍රවී යන ආකාරය ද ආමාශය තුළ කනබොන ලද සියලුම දෑ තැන්පත් වන අයුරු ද එය ක්‍රමයෙන් නොයෙක් රසායනික තත්ත්වයන් යටතේ උණුසුම් වෙමින් පැසවන ආකාරය ද ඒ පැසවන ලද ආහාර තලපයක් බඳුව කුඩා බඩවැල තුළ ගමන් කරමින් ජීරණ ක්‍රියාවලිය සිදුවන ආකාරයත් එය තවදුරටත් පැසවමින් මහා බඩවැල තුළින් ජීරණය වෙමින් ගමන් කරමින් කැට ස්වරූපයෙන් ගුද මාර්ගය තුළ තැන්පත් වන ආකාරයත් පසුව එය දෛනිකව සිදුවන සාමාන්‍ය ක්‍රියාවලියක් සෙයින් මළ හා මුත්‍රා වශයෙන් වැසිකිළියක් තුළ දී ශරීරයෙන් ඉවතලන අවස්ථාව තෙක්ම රසවත් ප්‍රිය වූ මිහිරි ස්වරූපයෙන් රසවිඳිනු ලැබූ මේ ආහාරපාන ගැන විමසා බැලිය යුතු ය. එහිදී තම කය අරමුණු කොටගෙන කය තුළ පවතින මේ සත්‍ය වූම ක්‍රියාවලිය නැවත නැවත කයට සසඳමින් කය හා බැඳුණු මානසික ඒකාග්‍රතාවක් සකසාගත යුතු වේ. එය යම් කලෙක ධ්‍යාන සිතක් වශයෙන් තමසිත තුළ සමාධිමත් වන තෙක්ම නැවත නැවතත් පුරුදු පුහුණු කළ යුතුවේ. නමුත් මෙය ආහාර පාන ගන්නා අවස්ථාවන්හි දී නොකළ යුතු ය. ආහාරපාන ගන්නා අවස්ථාව තුළ දී ආහාරය ගන්නේ කුමක් උදෙසා දැයි විමසමින් ඒ ආහාරපාන ගැනීම සිදු කළ යුතු ය. (වනි: 01 - සඛ්ඛාසව සූත්‍රය)

ආහාරපාන ගන්නා අවස්ථාව තුළ දී ආහාර ගන්නේ කුමක් උදෙසා දැයි මනසින් විමසමින් අර්ථයන් මතුකර ගනිමින් ආහාර ගන්න. පසුව මේ අයුරින් භාවනා වශයෙන් සක්මන තුළ හා අසුනක වාඩිවෙමින් මනසින් මේ ක්‍රමවේදයේ පුහුණු කළ යුතු වන්නේ වේ. ඒ තුළ සිත සමාධිමත් වන්නේ නම් ඒ උතුම් සමවත නැවත නැවත නොකඩවාම ඒ ක්‍රමවේදයම වෙනස් නොකරමින් දිගින්

දිගටම ඒ අයුරින්ම පුහුණු කළ යුත්තේ වේ. ඒ තුලම පිහිටා මනසින් නැවත නැවත යෙදෙන විට ක්‍රමයෙන් සන්තිස්බෝධිපාකෘතික ධර්මයන් (අවබෝධය විනිසුණු තම දිවිය තුළ වඩාගතයුතු ප්‍රගුණ කළයුතු නිසභතක් වූ ධර්මයන්) පරිපූර්ණ වෙමින් සෝතාපත්ත සකාදාගාමී අනාගාමී අරහත් යන උතුම් ශ්‍රමණ ඵල ඔබට ද සැකසෙනු ඒකාන්ත වූ දෙයක් බව සුගත තථාගත සම්මා සම්බුදුවරුන්ගේ ධර්ම දේශනාව වන්නේ වේ.

න සො රජ්ජති රසෙසු රසං භුත්වා පතිස්සතො,
විරත්තචින්තො වෙදෙති තං ච නාජ්ඣෙධාස්ස තිට්ඨති.

යම් ආකාරයකින් රසවත් දෙයක් ආහාරයට ගන්නාවිට දී සදහම තුළ පිහිටුවාගත් අවධානයෙන් යුතු කෙනා ආසාවෙන් වෙන්වුණු සිතින්මයි ඒ රසයන් ඇසුරු කරන්නේ. ඒ නිසා ඔහුගේ මනස කෙලෙසමින් ඒ රස විඳීම තුළ සිත ආසාවෙන් බැස නොගන්නේ වේ ~

යථාස්ස සායතො රසං සෙවතො වා'පි වෙදනං
ධීයති නොපචියති එවං සො චරති සතො,
එවං අපචින්තො දුක්ඛං සන්තිකෙ නිබ්බානං වුච්චති.

යම් ආකාරයකින් දිවෙන් විඳින්නා වූ යම් රසයක් වෙන්ද ඒ රසයෙන් උපන් සුව විඳීම ඔහුගේ මනස කෙලෙසීම හා එකතු නොවී එහි නොසැකසීම කරා ගමන් කරයිද කෙලෙසුන්ගේ විනාසය සිදුවන අයුරින් උතුම් වූ අවධානයකින් යුතුවම තම දිවිය ගෙවන විට ඒ ආකාරයෙන් කටයුතු කරන ඒ උතුමා සියලු දුක් සංසිද්ධාලීමෙන් පැමිණි යුතු සැපයට පත්වීම පිණිස උච්ච සිටින්නේ වේ~

~ ඉලංකපුත්ත මහ රහතන් වහන්සේ~
පොළ දහම, බුද්දකතිකාය-වේගා:(ගාථා: 812/813)-(බු:269), පි: 202

~බුද්ධානුස්සති භාවනාව හඳුනා ගනිමු~

(සම්මා සම්බුදුවරුන්ගේ උත්තම දිවි පැවැත්මට අනුව
පවත්වනු ලබන මනසේ අවධානය)

පෙළ දැමූයොහි 06-ච්ඡාද්දා නිපාතය-අනුස්සති වර්ගය-මහානම සුත්තය (බ්‍ර: 2෦: 2෦), 2෦: 618
සඵල සිංහල පරිවර්තනය සඳහා යො: හි: 06-මහානම සුත්තය-(ම: 22: 2෦), 2෦: 411

“ඉධ ත්වං මහානාම තථාගතං අනුස්සරෙය්‍යාසී, ‘ඉතිපි සො භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජාවරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පරිසදම්මසාරථී සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා’ති.”

මහානාමයෙනි; ඔබ තථාගතයන් වහන්සේගේ ජීවිත පැවැත්මට අනුවම මනසේ අවධානය යොමුකළ යුතු වේ. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ මේ කරුණුවලින්,

(අරහං)

සිතක් අපිරිසිදු බවට පත්කරවන ආශාවත්, තරඟත්, සංසාර පැවැත්ම ගැන පවතින අනවබෝධයත් නිසා හටගත් නොදන්නාකම තුලින් කෙළෙසී ගිය සත්ව ලෝකය තුල ඒ සියලු කෙළෙසුන්ගෙන් නිදහස්ව සියලු දෙව් මිනිස් ලෝකයාගේ සියලු පුදපූජාවන් පිළිගැනීමට සුදුසු වූ ගුණයෙන් යුතු රහතන් වහන්සේ නමක් බවද,

(සම්මාසම්බුද්ධො)

තම අධ්‍යාත්මය තුල අනවබෝධයෙන් හටගත් ආශාව තුලින්ම උපදවනු ලබන සියලු දුකට හේතුවන උපකාරක ධර්මයන් නිරුද්ධ කර දමමින්, තමන් තුලින්ම අත්කරගත් සංසිදීමට සම වූ උතුම් අවබෝධයකින් යුක්තව වැඩ සිටිමින් ඒ අවබෝධය ලෝකයේ සංසිදීම සොයා යන සත්වයන්ගේ දුක සංසිදවීම පිණිස දේශනා කරන බව ද,

(විජ්ජාවරණසම්පන්නො)

තමන් වහන්සේ තුලම සංසිද්ධිමෙන් ඇතිකරගන්නා ලද උත්තම අවබෝධයන් ඒ අවබෝධයටම යටත් වුණු සංසිද්ධි ගිය උත්තම ජීවිත පැවැත්මකින් යුක්ත බව ද,

(සුගතො)

ඒ උතුම් වූ ජීවිත පැවැත්ම තුල කිසිවෙකුට කිසිදා වෙනස් කළ නොහැකි ආකාරයට සංසිද්ධි ගිය, අභාවයට පත්වී ගිය රාග, ද්වේෂ, මෝහ (ආශාව, නපුරු බවින් දූෂිත බවට පත්වීම හා සසර ගමන ගැන පවතින නොදන්නා බව) නිසා සැකසුණු චීතරාගී, චීතදෝෂී, චීතමෝහී ගුණයන් අකම්පිත වූ අනුත්තර වූ, කායික වාචසික මානසික හැසිරීම් රටාවකින් යුක්ත වූ ජීවිත පැවැත්මකින් ද,

(ලොකවිදු)

යම්තාක් මෙලොවත් පරලොවත් අනන්ත වූ නොයෙක් ආකාරවලින් යුතු වූ විවිධ සියලු විෂයන්ද, අධ්‍යාත්මික වූත් බාහිර වූත් දූතගත යුතු දූකගත යුතු අවබෝධ කළයුතු යම් ධර්මතාවයක් වන්නේද ඒ සියලු ධර්මතාවයන් අතිවිශිෂ්ඨ ඥානයකින් පරතෙරටම පත් වූ අවබෝධයකින් යුක්ත වූ බවද,

(අනුත්තරො පුරිසදමම්සාරථී)

සියලු ලෝකයන්හි යම් දෙවියෙකු හෝ යම් මිනිසෙකු හෝ ඕනෑම සත්වයෙකු නොහික්මුණු නොදුමුනු සාපරාධීවූවකු සසර දුකින් නිදහස් කරවාලීම පිණිස යම් ආකාරයකින් දමනය කළ යුතුද ඒ දමනය කරන්නවුන් හික්මවන්නවුන් අතුරෙන් පරම උත්තම වූ හික්මවන්නෙකු බවද,

(සත්ථා දේවමනුස්සානං)

සියලු ලෝකයන්හි යම්තාක් බුද්ධිමත් වූ සියලු දුක් සංසිඳුවන උතුම් වූ ධර්මය වෙත පැමිණෙන්නා වූ පැහැදුනා වූ දෙව් මිනිස් ප්‍රජාවක් වෙතද ඒ ගුණයෙන් යුතු සියලු බුද්ධිමතුන්ගේ පරම වූ ගුරුවරයා මගපෙන්වන්නා වූ සියලු ගුණයන්ගෙන් පූර්ණත්වයට පත් පුද්ගලයෙකු බවද,

(බුද්ධො)

අවබෝධ කළ යුතු යම්තාක් වූ ධර්මයන් වේද, ඒ සියල්ල අති උතුම් අයුරින් තමන්වහන්සේ තුලින්ම උපදවා ගනුලැබූ විශිෂ්ඨ ඥානයකින් යුතුවම කිසිදු ගුරු උපදේශයකින් තොරවම මෙලොව පරලොව මුලු මහත් විශ්වීය ධර්මයෝ ද පරිපූර්ණ වශයෙන් අවබෝධ කර වැඩසිටින බව ද,

(හගවා)

යම්තාක් අවබෝධ කළයුතු ධර්මයන් වූ 'දුක්' අවබෝධ කොට ප්‍රභාණය කළයුතු සියලු 'ධර්මයන්හි පැවැත්ම' ප්‍රභාණය කරමින් අවබෝධ කරගැනීමෙන් පැමිණිය යුතු ධර්මතාවය වූ දුකින් වෙන්වීමෙන් ලබන නිදහස්වීම වෙත අවබෝධයෙන්ම පැමිණ පුහුණු කිරීමෙන් පැමිණිය යුතු ධර්මයන් පරතෙරටම ප්‍රගුණකොට පැමිණිය යුතු යම් වූ රාග ද්වේෂ මෝහ නිවීමෙන් ලද සැපයක් වෙත ද ඒ සැපයට පැමිණ දෙව් මිනිස් ලෝක සත්වයා හට ඒ උතුම් සැපය තුල පිහිටුවමින්ම ඒ උතුම් වූ ධර්මය දායාද කරමින් ඒ සියලු ලෝකයන් තුල පරම වූ කීර්තියකට ලක්වෙමින්, සසර ගමන නවතා දුමීමට පළමුවම වාසනාවන්ත වූ උතුමෙකු බව ද වශයෙන් වේ.

යස්මිං මහානාම සමයෙ අරියසාවකො කථාගතං අනුස්සරති නෙවස්ස තස්මිං සමයෙ රාගපරියුච්ඡිතං චිත්තං හොති, න දොසපරියුච්ඡිතං චිත්තං හොති, න මොහපරියුච්ඡිතං චිත්තං හොති.

මහානාමයෙනි; යම් කලෙක සංසිදෙන මාර්ගයේ ගමන් කරන සාවකයා සුගත වූ තථාගතයන් වහන්සේගේ ජීවිතය ගැනම මනසේ අවධානයට ගෙන කටයුතු කරන්නේ වේ. ඒ කාලයෙහි කිසිදු ආකාරයකින් පංචකාම ආශාවන්ට හාත්පස යටවී සිත පිහිටා තිබීමක් වේද එයින් වෙන් වේ. නපුරු බවින් දූෂිත වී දරුණු බවට පැමිණීමකින් හාත්පස යටවී සිත පිහිටා තිබීමක් වේද එයින් වෙන් වේ. පවතින්නා වූ සත්‍ය ගැන නොදන්නා බවින් යුතුව හාත්පස යටවී සිත පිහිටා තිබීමක් වේද එයින් වෙන් වේ.

උජුගතමෙවස්ස තස්මිං සමයෙ චිත්තං හොති. තථාගතං ආරබ්භ උජුගතචිත්තො බො පන මහානාම අරියසාවකො ලහති අත්ථවෙදං, ලහති ධම්මවෙදං, ලහති ධම්මුපසංහිතං පාමොජ්ජං පමුදිතස්ස පීති ජායති, පීතිමනස්ස කායො පස්සමිහති, පස්සදධකායො සුඛං වෙදියති, සුඛිනො චිත්තං සමාධියති. අයං චූච්චති මහානාම අරියසාවකො විසමගතාය පජාය සමප්පත්තො විහරති, සඛ්‍යාපජ්ඣාය පජාය අඛ්‍යාපජ්ඣො විහරති, ධම්මසොතසමාපන්නො බුද්ධානුස්සතිං භාවෙති.

ඒ උතුම් තථාගතයන්ගේ ජීවිතයේ සිදු වූ අසිරිමත් සිදුවීම් පිළිබඳව ධර්මයට අනුවම සිත සැකසී පවතින්නේම වේ. මහානාමයෙනි; ඒ සංසිදෙන මාර්ගයේ නොවෙනස්ව ගමන් කරන ඒ සාවකයා ඒ උතුම් කුසලය තුලින් යොමු වූ නිවීම අර්ථවත් කර ගන්නේ ඔහු ඒ තුලින්ම සතුටක් ලබමින් එය විඳී, ඒ අයුරින් ධර්මයෙන් සතුටක් ලබමින් එය විඳිමින් එසේ හැසිරෙන සාවකයා ධර්මයටම යටත් වූ සංසිදීම තුල ඒ එක අරමුණක පිහිටි සිත ප්‍රසන්න වේ. ඒ අයුරින් ප්‍රසන්න බවට පැමිණී එක අරමුණක පිහිටි සිත තුලම සතුටට පත් වේ. සතුටට පත් වූ මනසකින් යුතු වූ කය තුල පැවති වෙහෙසකර ගොරෝසු වූ බව සංසිදියමින් සැහැල්ලු වේ. සැහැල්ලු බව අත්විඳින

කයකින් යුතු මනස සැපයට පත් වේ. සැපය තුල පිහිටමින් තව දුරටත් එක් අරමුණක හික්මෙන සාවකයාගේ මනස තුල සංසිදීමට සමව අධිපතිබව ලබමින් ධ්‍යානගත වේ. මහානාමයෙනි; තථාගත සාවකයා නොයෙක් ආකාරයන්ගෙන් වියවුල්වී ගිය ලොව සත්වයන් අතර සංසිදීමට පැමිණ වාසය කරන්නේ වේ. හැම අයුරින්ම පීඩා සහිත වූ ලෝකයේ ඒ සියලු පීඩාවන්ගෙන් වෙන්ව වාසය කරන්නේ වේ. දහම් සැඩපහරට පැමිණ ඒ අයුරින් පිළිපදින සාවකයා සුගත වූ තථාගතයන් වහන්සේගේ ජීවිතය ගැනම මනසේ අවධානයට ගෙන කටයුතු කරන්නේ වේ.

මේ තුල පෙන්වනු ලබන සදහම් විග්‍රහය මාගේ පටිභානයට යටත්ව (වටහා ගැනීමට) මූලික පසුබිම ගලපා ගැනීම පිණිස කරන ලද සරල විග්‍රහයකි. උතුම් සූත්‍ර දේශනා හදාරමින් අධ්‍යයනය කරමින් තම සිත එක අරමුණක නැවත නැවත සමාධිමත් කරගනිමින් යම් දිනෙක සතරක් වූ මාර්ග ඵලයන් සාක්ෂාත් කරයි ද ඒ ඒ අවබෝධය තුලින් පමණි සම්මා සම්බුදුවරුන්ගේ අනන්ත ගුණගැන මඳක් හෝ අර්ථ වශයෙන් තමා තුලින්ම වටහා ගනුලබනුයේ. එතෙක් අප දක්ෂ විය යුතුය, අප දන්නා මට්ටමින් බුදුරජුන්ගේ දිවිය තුල අප මතකයට නැගෙන සුවිශේෂී අවස්ථා මුල්කොට ගනිමින් සූත්‍ර දැනීම තුල කිඳා බසිමින් ඒ තුලින් නොයෙක් ආකාරයෙන් සම්බුදු ජීවිතයක පවතින, ආකාර නවයකින් පනවන ලද අනන්ත ගුණ සම්භාරය අපගේ මනසේ පටිභානයට (වටහා ගැනීමට) අනුව විග්‍රහ කරගනිමින් ඒ උත්තම ජීවිතය ගැන ආදරය ගෞරවය ප්‍රේමය උපදවා ගනිමින් ඒ හාම බැඳීගිය මනසක් තමාගේ ධර්ම දැනීමට යටත්ව

සංකල්ප වශයෙන් ඒ උතුම් ජීවිතය හා බැඳී ගිය ආකල්ප සම්පත්තියක් තුලින් තම සිත එක් අරමුණක් වශයෙන් මනස තුල පිහිටුවමින් නැවත නැවත සෑම ඉරිවිචකම යෙදෙමින් පුරුදු පුහුණු කරමින් සිත පංචනීවරණයන්ගෙන් සංසිදුවා ගනිමින් එක් අරමුණක් තුල ධ්‍යාන ගත කරගනිමින් සමාධිමත් කරගත යුතු වේ. ඒ තුල සිත සමාධිමත් වන්නේ නම් ඒ උතුම් සමවත නැවත නැවත නොකඩවාම ඒ ක්‍රමවේදයම වෙනස් නොකරමින් දිගින් දිගටම ඒ අයුරින්ම පුහුණු කළ යුත්තේ වේ.

~ධම්මානුස්සති භාවනාව හඳුනා ගනිමු~
(උත්තම වූ සදහම් ගුණයන්ට අනුව පවත්වනු ලබන මනසේ අවධානය)

පෙළ දැනමැදංති: 06-ච්ඡාද්‍ය නිපාතය-අනුස්සති ව්භගය-මහානම යුත්‍ය (ඔ: 2෦: 2෭), 2෦: 620
සඵල සිංහල පරිවර්තනය සඳහා දං ති: 06-මහානම යුත්‍ය-(ම: 22: 2෦), 2෦: 411

පුනවපරං ත්වං මහානාම ධම්මං අනුස්සරෙය්‍යාසි, 'ස්වාක්ඛාතො භගවතා ධම්මො සන්දිට්ඨිකො අකාලිකො එහිපස්සිකො ඔපනයිකො පච්චත්තං වෙදිතඛිබ්බො විඤ්ඤාහි'ති යස්මිං මහානාම සමයෙ අරියසාවකො ධම්මං අනුස්සරති, නෙවස්ස තස්මිං සමයෙ රාගපරියුට්ඨිතං චිත්තං භොති, න දොසපරියුට්ඨිතං චිත්තං භොති, න මොහපරියුට්ඨිතං චිත්තං භොති.

නැවත වෙනත් ආකාරයක් කියන්නෙමි මහානාමයෙනි; ඔබ ධර්මයට යටත්ව එහි පවතින ගුණාංග ගැන මනසේ අවධානයට ගෙන කටයුතු කළ යුත්තේය. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උතුම් අයුරින් නිවන අර්ථවත් කරමින් ධර්මය දේශනා කරන ලද්දේ වේ. (ස්වාක්ඛාතො භගවතා ධම්මො) ඒ උතුම් ධර්මය ඒ ඒ තැන වරද සහිත අකුසල සහගත වූ කාය වචි මනෝ කර්මය ඒ අයුරින්ම දැක ගන්නේ වේ.(සංදිට්ඨිකො)

ඒ උතුම් ධර්මය සියලු කාලයෙන් වෙන්කරන ධර්මයකි. (අකාලිකො) ඒ සදහමේ පවතින ආකාරයට පිළිපදිමින් ඒ වූ කුසල අකුසල ධර්මයන් පුහුණුවෙහිලා සාක්ෂාත්කොට ඒ වෙත පැමිණ දැකිය යුතු වේ. (ඵහිපස්සිකො) ධර්ම නියායට යටත් වුවකි. (ඔපනයිකො) ඒ උතුම් ධර්මය බුද්ධිමතුන් විසින් පුහුණුවෙහිලා සාක්ෂාත්කොට පැමිණ වාසය කළ යුතු ධර්මයකි. (පච්චන්තං වෙදිතඛිබො විඤ්ඤාහි)

මහානාමයෙනි; යම් කලෙක සංසිදෙන මාර්ගයේ ගමන් කරන සාවකයා ධර්මයට යටත්ව එහි පවතින ගුණාංග ගැන මනසේ අවධානයට ගෙන කටයුතු කරන්නේ වේ. ඒ කාලයෙහි කිසිදු ආකාරයකින් පංචකාම ආශාවන්ට හාත්පස යටවී සිත පිහිටා තිබීමක් වේද එයින් වෙන් වේ. නපුරු බවින් දූෂිත වී දරුණු බවට පැමිණීමකින් හාත්පස යටවී සිත පිහිටා තිබීමක් වේද එයින් වෙන් වේ. පවතින්නා වූ සත්‍ය ගැන නොදන්නා බවින් යුතුව හාත්පස යටවී සිත පිහිටා තිබීමක් වේද එයින් වෙන් වේ.

උජුගතමෙවස්ස තස්මිං සමයෙ චිත්තං හොති. ධම්මං ආරඛ්ඤ උජුගතචිත්තො බො පන මහානාම අරියසාවකො ලහති අත්ථවෙදං, ලහති ධම්මවෙදං, ලහති ධම්මුපසංහිතං පාමොජ්ජං පමුදිතස්ස පීති ජායති, පීතිමනස්ස කායො පස්සම්හති, පස්සදධකායො සුඛං වෙදියති, සුඛිනො චිත්තං සමාධියති. අයං චුවච්චි මහානාම අරියසාවකො විසමගතාය පජාය සමප්පත්තො විහරති, සඛ්‍යාපජ්ඣාය පජාය අඛ්‍යාපජ්ඣො විහරති, ධම්මසොතසමාපන්නො ධම්මානුස්සතිං භාවෙති.

ඒ උතුම් ධර්මය පවතින අසිරිමත් භාවය ගැන, උත්තරීතර ස්වභාවයට අනුවම සිත සැකසී පවතින්නේම වේ. මහානාමයෙනි; ඒ සංසිදෙන මාර්ගයේ නොවෙනස්ව ගමන් කරන ඒ සාවකයා ඒ උතුම් කුසලය තුලින් යොමු වූ නිවීම අර්ථවත් කර ගන්නේ ඔහු

ඒ තුලින්ම සතුටක් ලබමින් එය විඳී, ඒ අයුරින් ධර්මයෙන් සතුටක් ලබමින් එය විඳීමින් එසේ හැසිරෙන සාවකයා ධර්මයටම යටත් වූ සංසිදීම තුල ඒ එක අරමුණක පිහිටි සිත ප්‍රසන්න වේ. ඒ අයුරින් ප්‍රසන්න බවට පැමිණි එක අරමුණක පිහිටි සිත තුලම සතුටට පත් වේ. සතුටට පත් වූ මනසකින් යුතු වූ කය තුල පැවති වෙහෙසකර ගොරෝසු වූ බව සංසිදියමින් සැහැල්ලු වේ. සැහැල්ලු බව අත්විඳින කයකින් යුතු මනස සැපයට පත් වේ. සැපය තුල පිහිටමින් තව දුරටත් එක් අරමුණක හික්මෙන සාවකයාගේ මනස තුල සංසිදීමට සමව අධිපතිබව ලබමින් ධ්‍යානගත වේ. මහානාමයෙනි; තථාගත සාවකයා නොයෙක් ආකාරයන්ගෙන් වියවුල්වී ගිය ලොව සත්වයන් අතර සංසිදීමට පැමිණ වාසය කරන්නේ වේ. හැම අයුරින්ම ජීවිත සහිත වූ ලෝකයේ ඒ සියලු ජීවිතවන්ගෙන් වෙන්ව වාසය කරන්නේ වේ. දහම් සැඬපහරට පැමිණ ඒ අයුරින් පිළිපදින සාවකයා ධර්මයට යටත්ව එහි පවතින ගුණාංග ගැන මනසේ අවධානය පුරුදු කරමින් ඒ සමචත වැඩි දියුණු කරන්නේ වේ.

~සංඝානුස්සති භාවනාව හඳුනා ගනිමු~

(ශ්‍රේෂ්ඨ වූ තථාගත සාවකයන්ගේ දිවිපැවැත්මට අනුව පවත්වනු ලබන මනසේ අවධානය)

පෙළ දැනමැදංගි: 06-ච්ඡාදන නිපාතය-අනුස්සති වර්ගය-මහානම සූත්‍රය (ඉ: 26: 29), 21: 620
සුච්ඡෙද සංඛාල වර්චනානාය සද්දහා දංගි: 06-මහානම සූත්‍රය-(2: 28: 29), 21: 412

පුනවපරං ත්වං මහානාම සංඝං අනුස්සරෙය්‍යාසී, 'සුපටිපන්නො භගවතො සාවකසංඝො, උපුපටිපන්නො භගවතො සාවකසංඝො, ඤායපටිපන්නො භගවතො සාවකසංඝො, සාමීච්චිපටිපන්නො භගවතො සාවකසංඝො යදිදං චත්තාරි පුරිසයුගානි අට්ඨපුරිසපුග්ගලා. එස භගවතො සාවකසංඝො ආහුනෙය්‍යො පාහුණෙය්‍යො දක්ඛිණෙය්‍යො

අඤ්ජලිකරණියො අනුත්තරං පුඤ්ඤක්ඛේත්තං ලොකස්සා'ති. යස්මිං මහානාම සමයෙ අරියසාවකො සංඝං අනුස්සරති, නෙවස්ස තස්මිං සමයෙ රාගපරියුට්ඨිතං චිත්තං හොති, න දොසපරියුට්ඨිතං චිත්තං හොති, න මොහපරියුට්ඨිතං චිත්තං හොති.

නැවත වෙනත් ආකාරයක් කියන්නේම මහානාමයෙනි; ඔබ තථාගතයන් වහන්සේගේ සාවක පිරිසෙහි පවතින ගුණාංග ගැන මනසේ අවධානයට ගෙන කටයුතු කළ යුත්තේය. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උතුම් වූ සාවක පිරිස පංචකාම ආශාවත් නපුරු බවින් දූෂිත වී දරුණු බවට පැමිණීමත් පවතින්නා වූ සත්‍ය ගැන නොදන්නා බවත් යන මේ කෙළෙසුන්ගෙන් වෙන්වියාම පිණිස පිළිපදින බවත් (සුපටිපන්නො) එමෙන්ම ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උතුම් වූ සාවක පිරිස ඒ උතුම් වූ සියලු කෙළෙසුන් සංසිඳවන මාර්ග යෙහි ගමන් කරමින් කෙළෙසුන් සංසිඳවීම පිණිස පිළිපදින බවත් (උපුපටිපන්නො) ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උතුම් වූ සාවක පිරිස ඒ උතුම් මාර්ගය තුළ ගමන්කොට පැමිණිය යුතු සාක්ෂාත් කළ යුතු අවබෝධයන් සාක්ෂාත් කිරීම පිණිස පිළිපදින බවත් (ඤායපටිපන්නො) ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උතුම් වූ සාවක පිරිස ධර්මයට විනයට යටත්වම තම දිවිය පවතිනතෙක්ම කටයුතු කරන බවත් (සාමිච්චපටිපන්නො) යම් ආකාරයකින් ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ උතුම් වූ සාවක පිරිස යුගල වශයෙන් සතරක් වූ ඵලයන් ද පුද්ගලයන් වශයෙන් අටක් වූ සාවකයන්ගෙන් යුතු බවත් (යදිදං චක්කාරී පුරිසයුගාති අට්ඨපුරිසපුග්ගලා) ඒ ආකාර වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ උතුම් වූ සාවක පිරිස දුරසිට වුවත් පැමිණ සිච්චසයෙන් උපස්ථාන කරමින් උපකාර කිරීමට සුදුසු බවත් (ආහුනෙය්‍යා) තමන් වෙත පැමිණි කල්හි තමන්ට හැකි

උපරිම ආකාරයෙන් උපස්ථාන කරමින් උපකාර කිරීමට සුදුසු බවත් (පාහුණෙය්‍යා) සැප විපාකයන් බලාපොරොත්තු වෙමින් සිව්පසයෙන් උපස්ථාන කරමින් උපකාර කිරීමට සුදුසු බවත් (දක්ඛිණෙය්‍යා) සියලු ආකාරයෙන්ම උතුම් කොට වැඳුමෙන් පිදුමෙන් ගෞරව කිරීමට සුදුසු බවත් (අංජලිකරණීයො) පිරිසක් වශයෙන් ලොවතුල වැඩවසන උතුම්ම පින්කෙත වන බවත්ය. (අනුන්තරං පුඤ්ඤක්ඛෙන්තං) ධර්මය ඒ ඒ තැන වරද සහිත අකුසල සහගත වූ කාය වචි මනෝ කර්මය ඒ අයුරින්ම දැක ගන්නේ වේ. ඒ උතුම් ධර්මය සියලු කාලයෙන් වෙන්කරන ධර්මයකි. ඒ සදහමේ පවතින ආකාරයට පිළිපදිමින් ඒ වූ කුසල අකුසල ධර්මයන් පුහුණුවෙහිලා සාක්ෂාත්කොට ඒ වෙත පැමිණ දැකිය යුතු වේ. ඒ උතුම් ධර්මය ධර්ම නිය්‍යායට යටත් වූවකි. ඒ උතුම් ධර්මය බුද්ධිමතුන් විසින් පුහුණුවෙහිලා සාක්ෂාත්කොට පැමිණ වාසය කළ යුතු ධර්මයකි.

මහානාමයෙනි; යම් කලෙක සංසිදෙන මාර්ගයේ ගමන් කරන සාවකයා සාවක පිරිසෙහි පවතින ගුණාංග ගැන මනසේ අවධානයට ගෙන කටයුතු කරන්නේ වේ. ඒ කාලයෙහි කිසිදු ආකාරයකින් පංචකාම ආශාවන්ට හාත්පස යටවී සිත පිහිටා තිබීමක් වේද එයින් වෙන් වේ. නපුරු බවින් දූෂිත වී දරුණු බවට පැමිණීමකින් හාත්පස යටවී සිත පිහිටා තිබීමක් වේද එයින් වෙන් වේ. පවතින්නා වූ සත්‍ය ගැන නොදන්නා බවින් යුතුව හාත්පස යටවී සිත පිහිටා තිබීමක් වේද එයින් වෙන් වේ.

උජුගතමෙවස්ස තස්මිං සමයෙ චිත්තං හොති. සංසං ආරබ්භ උජුගතචිත්තො ඛො පන මහානාම අරියසාවකො ලහති අත්ථවෙදං, ලහති ධම්මවෙදං, ලහති ධම්මුපසංහිතං පාමොජ්ජං පමුදිතස්ස පීති ඡායති,

පිතිමනස්ස කායො පස්සම්භති, පස්සදධකායො සුඛං වෙදියති, සුඛිනො චිත්තං සමාධියති. අයං චූච්චති මහානාම අරියසාවකො විසමගතාය පජාය සමප්පත්තො විහරති, සඛ්‍යාපජ්ඣාය පජාය අඛ්‍යාපජ්ඣො විහරති, ධම්මසොතසමාපන්නො සංඝානුස්සතිං භාවේති.

ඒ උතුම් තථාගතයන් වහන්සේගේ ධර්මය පිළිබඳවම සිත සැකසී පවතින්නේම වේ. මහානාමයෙනි; ඒ සංසිදෙන මාර්ගයේ නොවෙනස්ව ගමන් කරන ඒ සාවකයා ඒ උතුම් කුසලය තුලින් යොමු වූ නිවීම අර්ථවත් කර ගන්නේ ඔහු ඒ තුලින්ම සතුටක් ලබමින් එය විඳී, ඒ අයුරින් ධර්මයෙන් සතුටක් ලබමින් එය විඳීමින් එසේ හැසිරෙන සාවකයා ධර්මයටම යටත් වූ සංසිදීම තුල ඒ එක අරමුණක පිහිටි සිත ප්‍රසන්න වේ. ඒ අයුරින් ප්‍රසන්න බවට පැමිණි එක අරමුණක පිහිටි සිත තුලම සතුටට පත් වේ. සතුටට පත් වූ මනසකින් යුතු වූ කය තුල පැවති වෙහෙසකර ගොරෝසු වූ බව සංසිදියමින් සැහැල්ලු වේ. සැහැල්ලු බව අත්විඳින කයකින් යුතු මනස සැපයට පත් වේ. සැපය තුල පිහිටමින් තව දුරටත් එක් අරමුණක හික්මෙන සාවකයාගේ මනස තුල සංසිදීමට සමච අධිපතිබව ලබමින් ධ්‍යානගත වේ. මහානාමයෙනි; තථාගත සාවකයා නොයෙක් ආකාරයන්ගෙන් වියවුල්වී ගිය ලොව සත්වයන් අතර සංසිදීමට පැමිණ වාසය කරන්නේ වේ. හැම අයුරින්ම පීඩා සහිත වූ ලෝකයේ ඒ සියලු පීඩාවන්ගෙන් වෙන්ව වාසය කරන්නේ වේ. දහම් සැඬපහරට පැමිණ ඒ අයුරින් පිළිපදින සාවකයා සාවක පිරිසෙහි පවතින ගුණාංග ගැන මනසේ අවධානය පුරුදු කරමින් ඒ සමචත වැඩි දියුණු කරන්නේ වේ.

සුගතයන් වහන්සේ විසින් දේශිත සද්ධර්මය ඇසුරු කරමින් ඒ තුළ පිහිටා ධර්මයෙහිත් සංඝයාගේ ගුණ ගැනත් තේරුම් ගනිමින් ඉහත සඳහන් අයුරින් මනස තුළ එක් අරමුණක් ලෙස පිහිටුවමින් හික්මෙමින් ඒ තුළ සිත සමාධිමත් වන්නේ නම් ඒ උතුම් සමචත නැවත නැවත නොකඩවාම ඒ ක්‍රමවේදයම වෙනස් නොකරමින් දිගින් දිගටම ඒ අයුරින්ම පුහුණු කළ යුත්තේ වේ.

~සීලානුස්සති භාවනාව හඳුනා ගනිමු~

(සඳහමට යටත්ව හික්මීම පිණිස පනවා වදාළ යහපත් පැවැත්ම ගැන පිහිටුවාලූ මනසේ අවධානය)

පෙළ දැනම; අං.හි: 06-ච්ඡාදන නිපාතය-අනුස්සති ව්භගය-මහානම සූත්‍රය (ඔ: 2෦: 2෭), 2෦: 622
subhā sīlāනු චර්චනනාය සඳහා අං.හි: 06-මහානම සූත්‍රය-(2: 2෧: 2෭), 2෦: 412

පුනවපරං ත්වං මහානාම අත්තනො සීලානි අනුස්සරෙය්‍යාසි, අඛණ්ඩානි අච්ඡද්දානි අසඛලානි අකම්මාසානි භුජ්ස්සානි විඤ්ඤප්පසත්ථානි අපරාමට්ඨානි සමාධිසංවත්තනිකානි. යස්මිං මහානාම සමයෙ අරියසාවකො සීලං අනුස්සරති, නෙවස්ස තස්මිං සමයෙ රාගපරියුට්ඨිතං චිත්තං හොති, න දොසපරියුට්ඨිතං චිත්තං හොති, න මොහපරියුට්ඨිතං චිත්තං හොති.

නැවත වෙනත් ආකාරයක් කියන්නෙමි මහානාමයෙනි; ඔබ සඳහමට යටත්ව හික්මීම පිණිස පනවා වදාළ යහපත් පැවැත්ම ගැන පිහිටුවාලූ මනසේ අවධානය මනසේ අවධානයට ගෙන කටයුතු කළයුත්තේය. එනම් මේ සිල් පදයෝ නොසිඳී පවතින්නාහුය (අඛණ්ඩානි) සිදුරු වී නැත්තාහුය (අච්ඡද්දානි) දුබල බවට නොපැමිණාහුය (අසඛලානි) පිළියම් කළයුතු නොවන්නාහුය (අකම්මාසානි) කෙළෙසුන් හා මිශ්‍ර නොවී පවතින්නාහුය (භුජ්ස්සානි) බුද්ධිමතුන්ගේ

ප්‍රසංසාවට ලක්වන්නාහුය (විඤ්ඤාප්පසත්ථානි) නොයෙක් දෘෂ්ටින් හා නොබැසගන්නාහුය (අපරාමවිධානි) සංසිද්ධිම පිණිසම උපකාර වන්නාහුය. (සමාධිසංවත්තනිකානි)

මහානාමයෙනි; යම් කලෙක සංසිදෙන මාර්ගයේ ගමන් කරන සාවකයා සදහමට යටත්ව හික්මීම පිණිස පනවා වදාළ යහපත් පැවැත්ම ගැන මනසේ අවධානය පිහිටුවාගෙන කටයුතු කරන්නේ වේ. ඒ කාලයෙහි කිසිදු ආකාරයකින් පංචකාම ආශාවන්ට හාත්පස යටවී සිත පිහිටා තිබීමක් වේද එයින් වෙන් වේ. නපුරු බවින් දූෂිත වී දරුණු බවට පැමිණීමකින් හාත්පස යටවී සිත පිහිටා තිබීමක් වේද එයින් වෙන් වේ. පවතින්නා වූ සත්‍ය ගැන නොදන්නා බවින් යුතුව හාත්පස යටවී සිත පිහිටා තිබීමක් වේද එයින් වෙන් වේ.

උජුගතමෙවස්ස තස්මිං සමයෙ චිත්තං හොති. සීලං ආරබ්භ උජුගතචිත්තො බො පන මහානාම අරියසාවකො ලහති අත්ථවෙදං, ලහති ධම්මවෙදං, ලහති ධම්මුපසංහිතං පාමොජ්ජං පමුදිතස්ස පීති ජායති, පීතිමනස්ස කායො පස්සම්භති, පස්සදධකායො සුඛං වෙදියති, සුඛිනො චිත්තං සමාධියති. අයං චූච්චති මහානාම අරියසාවකො විසමගතාය පජාය සමප්පත්තො විහරති, සබ්‍යාපජ්ඣාය පජාය අබ්‍යාපජ්ඣො විහරති, ධම්මසොතසමාපන්නො සීලානුස්සතිං භාවෙති.

ඒ උතුම් තථාගතයන් වහන්සේගේ ධර්මය පිළිබඳවම සිත සැකසී පවතින්නේම වේ. මහානාමයෙනි; ඒ සංසිදෙන මාර්ගයේ නොවෙනස්ව ගමන් කරන ඒ සාවකයා ඒ උතුම් කුසලය තුලින් යොමු වූ නිවීම අර්ථවත් කර ගන්නේ ඔහු ඒ තුලින්ම සතුටක් ලබමින් එය විඳී, ඒ අයුරින් ධර්මයෙන් සතුටක් ලබමින් එය විඳීමින් එසේ හැසිරෙන සාවකයා ධර්මයටම යටත් වූ සංසිද්ධිම තුල ඒ එක අරමුණක පිහිටි සිත ප්‍රසන්න වේ. ඒ අයුරින් ප්‍රසන්න බවට පැමිණී එක

අරමුණක පිහිටි සිත තුලම සතුටට පත් වේ. සතුටට පත් වූ මනසකින් යුතු වූ කය තුල පැවතී වෙහෙසකර ගොරෝසු වූ බව සංසිදියමින් සැහැල්ලු වේ. සැහැල්ලු බව අත්විදින කයකින් යුතු මනස සැපයට පත් වේ. සැපය තුල පිහිටමින් තව දුරටත් එක් අරමුණක හික්මෙන සාවකයාගේ මනස තුල සංසිදීමට සමව අධිපතිබව ලබමින් ධ්‍යානගත වේ. මහානාමයෙනි; තථාගත සාවකයා නොයෙක් ආකාරයන්ගෙන් වියවුල්වී ගිය ලොව සත්වයන් අතර සංසිදීමට පැමිණ වාසය කරන්නේ වේ. හැම අයුරින්ම පීඩා සහිත වූ ලෝකයේ ඒ සියලු පීඩාවන්ගෙන් වෙන්ව වාසය කරන්නේ වේ. දහම් සැඬපහරට පැමිණ ඒ අයුරින් පිළිපදින සාවකයා සදහමට යටත්ව හික්මීම පිණිස පනවා වදාළ යහපත් පැවැත්ම ගැන පිහිටුවාලූ මනසේ අවධානය පුරුදු කරමින් ඒ සමචත වැඩි දියුණු කරන්නේ වේ.

තම ජීවිතය තුල සම්බුදුන් වහන්සේ විසින් පනවනු ලබන ලද අකුසල් සහගත පදනමින් වෙන් වෙමින් කුසලය තුල පිහිටීමට පනවන ලද ආකාරයට කය වචනය හික්මවා ගනිමින් ජීවිත පැවැත්ම නිවැරදි කරගැනීම පිණිස පනවන ලද නීති පද්ධතිය යම් ආකාරයකින් තම ජීවිතයට පමුණුවා ගනිමින් එයට යටත්ව හික්මීමක් වන්නේ වෙන් ද ඒ උතුම් හික්මීම සිදුවන නීති පද්ධතිය ගැනත් ඒ තුලින් තමන්ගේ ජීවිතයට සිදුවන උත්තම ලාභය සංසිදීම මෙලොව පරලොව යහපත ගැන නොයෙක් ආකාරයන් මගින් නොයෙක් කෝණවලින් විමසමින් නැවත නැවත තමන් යටත්වන හික්මෙන උතුම් ශික්ෂාපද හෙවත් හික්මීම පිණිස පවතින නීති පද්ධතිය ගැන විමසමින් ඒ තුලම එකම අරමුණක් ලෙස තැන්පත් කර ගනිමින් පංචනිවරණ ධර්මයන් සංසිදුවා

ගනියි ද මනස තුල එකම එක අරමුණක් වශයෙන් පිහිටයි ද ඒ වූ උතුම් සමාධිමත් මනස සීලානුස්මතියයි. ඒ තුල සිත සමාධිමත් වන්නේ නම් ඒ උතුම් සමවත නැවත නැවත නොකඩවාම ඒ ක්‍රමවේදයම වෙනස් නොකරමින් දිගින් දිගටම ඒ අයුරින්ම පුහුණු කළ යුත්තේ වේ.

~වාගානුස්සති භාවනාව භාවනාව හඳුනා ගනිමු~
(තම ජීවිතය තුල කරන ලද අතහැරීමේ බලයට අනුව පවත්වනු ලබන මානසික අවධානය)

පෙළ දැනමැදංති: 06-ච්ඡාද්දා නිපාතය-අනුස්සති ව්භංගය-ච්ඡාතම යුත්‍රය (ඉ: 2෦: 2), 2෦: 622

සථල සිංහල පරිවර්තනය සඳහා දං ති: 06-ච්ඡාතම යුත්‍රය-(2: 2෧: 2෦), 2෦: 413

පුනවපරං ත්වං මහානාම අත්තනො වාගං අනුස්සරෙය්‍යාසි, 'ලාභා වත මෙ, සුලද්ධං වත මෙ, යොහං මච්ඡේරමලපරිසුට්ඨිතාය පජාය විගතමලමච්ඡේරෙන වෙනසා අගාරං අජ්ඣාචසාමි මුත්තවාගො පයතපාණී වොස්සග්ගරතො යාවයොගො දානසංවිභාගරතෝති. යස්මිං මහානාම සමයෙ අරියසාවකො වාගං අනුස්සරති, නෙවස්ස තස්මිං සමයෙ රාගපරිසුට්ඨිතං චිත්තං හොති, න දොසපරිසුට්ඨිතං චිත්තං හොති, න මොහපරිසුට්ඨිතං චිත්තං හොති.

නැවත වෙනත් ආකාරයක් කියන්නෙමි මහානාමයෙනි; ඔබ තම ජීවිතය තුල කරන ලද අතහැරීමේ බලයට (පරිත්‍යාගයන්වලට) අනුවම මනසේ අවධානය යොමුකළ යුතු වේ. ඒකාන්තයෙන්ම මට යහපත් වූ ලැබීමකි. ඒකාන්තයෙන්ම මට සුන්දර වූ ලැබීමකි. ඒ මම වනාහි දන්දීමට අකමැති බවින් කිලිටි වී ගිය සමාජයෙහි දන්දීමෙහි ඇලුනු සිතින් යුක්තව මසුරුමල දුරු කළ සිතින් ගිහි ගෙදර වාසය කරමින් දන්දීමෙහි දී පෙරලා කිසිවක් බලාපොරොත්තු නොවෙමින් සෝදාගන්නා ලද අත් ඇතිව ඉල්ලන්නන්හට යාවකයන්හට දන්බෙදීමෙහි නැමුණු ආසාවකින් යුක්තවූවෙක්මි වශයෙනි.

මහානාමයෙනි; යම් කලෙක සංසිදෙන මාර්ගයේ ගමන් කරන සාවකයා තම ජීවිතය තුල කරන ලද පරිත්‍යාග යන්වලට අනුව පවත්වනු ලබන මනසේ අවධානය පිහිටුවමින් ඒ පරිත්‍යාගයන් මනසින් විග්‍රහ කරමින් සම්බුදු ධර්මයට යටත්ව එය විමසමින් කටයුතු කළ යුත්තේ වේ. ඒ කාලයෙහි කිසිදු ආකාරයකින් පංචකාම ආශාවන්ට හාත්පස යටවී සිත පිහිටා තිබීමක් වේද එයින් වෙන් වේ. නපුරු බවින් දූෂිත වී දරුණු බවට පැමිණීමකින් හාත්පස යටවී සිත පිහිටා තිබීමක් වේද එයින් වෙන් වේ. පවතින්නා වූ සත්‍ය ගැන නොදන්නා බවින් යුතුව හාත්පස යටවී සිත පිහිටා තිබීමක් වේද එයින් වෙන් වේ.

උජුගතමෙවස්ස තස්මිං සමයෙ චිත්තං හොති. වාගං ආරබ්භ. උජුගතචිත්තො බො පන මහානාම අරියසාවකො ලහති අත්ථවෙදං, ලහති ධම්මවෙදං, ලහති ධම්මපසංහිතං පාමොජ්ජං. පමුදිතස්ස පීති ජායති, පීතිමනස්ස කායො පස්සම්භති, පස්සදධකායො සුඛං වෙදියති, සුඛිනො චිත්තං සමාධියති. අයං වූච්චති මහානාම අරියසාවකො විසමගතාය පජාය සමප්පත්තො විහරති, සඛ්‍යාපජ්ඣාය පජාය අඛ්‍යාපජ්ඣො විහරති, ධම්මසොතසමාපත්තො වාගානුස්සතිං භාවෙති.”

ඒ උතුම් තථාගතයන් වහන්සේගේ ධර්මය පිළිබඳවම සිත සැකසී පවතින්නේම වේ. මහානාමයෙනි; ඒ සංසිදෙන මාර්ගයේ නොවෙනස්ව ගමන් කරන ඒ සාවකයා ඒ උතුම් කුසලය තුලින් යොමු වූ නිවීම අර්ථවත් කර ගන්නේ ඔහු ඒ තුලින්ම සතුටක් ලබමින් එය විඳී, ඒ අයුරින් ධර්මයෙන් සතුටක් ලබමින් එය විඳීමින් එසේ හැසිරෙන සාවකයා ධර්මයටම යටත් වූ සංසිදීම තුල ඒ එක අරමුණක පිහිටි සිත ප්‍රසන්න වේ. ඒ අයුරින් ප්‍රසන්න බවට පැමිණී එක අරමුණක පිහිටි සිත තුලම සතුටට පත් වේ. සතුටට පත් වූ මනසකින් යුතු වූ කයතුල පැවති වෙහෙසකර ගොරෝසු

වූ බව සංසිදියමින් සැහැල්ලු වේ. සැහැල්ලු බව අත්විඳින කයකින් යුතු මනස සැපයට පත් වේ. සැපය තුළ පිහිටමින් තව දුරටත් එක් අරමුණක හික්මෙන සාවකයාගේ මනස තුළ සංසිදීමට සමච අධිපතිබව ලබමින් ධ්‍යානගත වේ. මහානාමයෙනි; තථාගත සාවකයා නොයෙක් ආකාරයන්ගෙන් විසවුල්වී ගිය ලොව සත්වයන් අතර සංසිදීමට පැමිණ වාසය කරන්නේ වේ. හැම අයුරින්ම පීඩා සහිත වූ ලෝකයේ ඒ සියලු පීඩාවන්ගෙන් වෙන්ව වාසය කරන්නේ වේ. දහම් සැඩපහරට පැමිණ ඒ අයුරින් පිළිපදින සාවකයා තම ජීවිතය තුළ කරන ලද අතහැරීමේ බලයට (පරිත්‍යාග යන්වලට) අනුව මනසේ අවධානය පුරුදු කරමින් ඒ සමචත වැඩි දියුණු කරන්නේ වේ.

තථාගත සම්බුදුවරුන්ගේ දේශනාවට යටත්ව එම දැනීම මතපිහිටා තම ජීවිතය තුළ කරනු ලබන සිව්පසයට අයත්වන නොයෙක් ආකාර වූ දාන හා ඒ උදෙසා කරනු ලබන ඇපඋපස්ථාන කැපකිරීම් වත්පිළිවෙත් වැනි නොයෙක් ආකාර සේවාවන් තම ජීවිතය වටා එක්රැස්වුණු සමාජයට තමන් සිදුකරයි ද ඒ කරන ලද සමාජයීය සේවාවන් ගැන නැවත නැවත මනසින් සිහිකරමින් එයම මනස තුළ එක් අරමුණක් වශයෙන් දැඩිකොට පිහිටුවා ගනිමින් ඒ තුළම මනස තැන්පත් කරගනිමින් සංසිදීම තුළ පිහිටා සිත ධ්‍යාන ගතකරගනිමින් සමාධිමත් කර ගැනීමයි.

ඉහත සඳහන් වූ සමාජය තථාගතයන් වහන්සේ ආකාර හයකට බෙදා විග්‍රහ කරනු ලබයි. එනම්, **දී.හි: 03 වන ජොන් වහන්සේගේ දැක්වෙන ඝිහාලෝවාදු සූත්‍ර** දේශනාව තුළ පෙර දිශාව-මවිපියන් ද දකුණු දිශාව-ගුරුවරු ද බටහිර දිශාව-ස්වාමි භාර්යා ද දැරුවන් ද උතුරු දිශාව-නෑදෑ හිතමිතුරන් ද උඩ දිශාව-පැවිදි අනගාරික පිරිස ද යට දිශාව-ස්වාමි

සේවක සම්බන්ධය ද වශයෙන් මෙම සමාජය පෙන්වා දෙනු ලැබෙන්නේ වේ.

මෙම සමාජ සම්බන්ධතා අතර එකිනෙකා එකිනෙකාට සිදුකරනු ලබන ගෞරව පුද සත්කාර දානමය හා උපස්ථාන වැනි නොයෙක් ආකාර වූ නොයෙක් ස්වරූපයෙන් පවතින විවිධ සේවාවන් කැපකිරීම් උපස්ථානයන් මැනවින් ධර්මයට අනුව ගලපා සන්පුරුෂයෙකු ලබාදෙන දානයක පවතින අංග තුළ පිහිටා දෙනු ලබන, කරනු ලබන ඒ කැපකිරීම් සිදුකරන ලද ආකාරයන් (සිව්පසය පිළිබඳ වූ හෝ ධර්ම දාන, උපස්ථාන...) එනම් යම් දානයක් සිදුකිරීමට කලින් මූලික අවස්ථාව තුළත් දෙනු ලබන පූජා කරනු ලබන අවස්ථාවට අදාළව හා පසුව එය නිමකිරීම තෙක්ම තමන් කරනු ලැබූ දේවල් ගැන නැවත නැවත සිහිකරමින් මනස තුළ අවධානය පිහිටුවා ගනිමින් සිතුවම් පෙළක් සේ ඒ උතුම් අවස්ථාවන් දර්ශනය කරගනිමින් මනසින් නැවත නැවත මවා ගනිමින් ඒ තුළම මනසේ අවධානය පිහිටුවමින් හික්මෙමින් ඒ තුළ සිත සමාධිමත් වන්නේ නම් ඒ උතුම් සමවක නැවත නැවත නොකඩවාම ඒ ක්‍රමවේදයම වෙනස් නොකරමින් දිගින් දිගටම ඒ අයුරින්ම පුහුණු කළ යුත්තේ වේ.

නිදාගැනීමත් කම්මැලිකමත් ඇගමැලි කැඩීමත් බණ භාවනාවට නො ඇල්මත් බන්ධනයන් කියන ඒ හැම අකුලයක්ම දුරුකරමින් කුසල් දහම් තුළ නොනවත්වා හික්මෙයිද ඔහුට සංසිදෙන මග පිරිසිදු වෙමින් එහි බැසගන්නේ වේ.

-තුරුගේ ආචාර්ය ව්‍යාජනේ-
ආලෝකයේ 01-හිදුරාගන්දි යුතුය-(ආ: 25: 2), පි: 14

~දේවතානුස්සති භාවනාව හඳුනා ගනිමු~
(දෙවියන්ගේ දිව්‍ය ස්වභාවයට අනුව මනස තුළ
පිහිටුවාගත් අවධානය)

පෙළ දැනුවත්: 06-ච්ඡාදන නිපාතය-අනුස්සති ව්භංග-මහානම සූත්‍රය (ඔ: 2෦: 2෭), 2෦: 624
සරල සිංහල පරිවර්තනය සඳහා දැනුවත්: 06-මහානම සූත්‍රය-(ම: 2෧: 2෦), 2෦: 413

යස්මිං මහානාම සමයෙ අරියසාවකො අත්තනො ච තාසඤ්ච දෙවතානං සද්ධඤ්ච සීලඤ්ච සුතඤ්ච වාගඤ්ච පඤ්ඤඤ්ච අනුස්සරති, නෙවස්ස තස්මිං සමයෙ රාහපරියුච්ඡිතං චිත්තං හොති, න දොසපරියුච්ඡිතං චිත්තං හොති, න මොහපරියුච්ඡිතං චිත්තං හොති.

මහානාමයෙනි; යම් කලෙක සංසිදෙන මාර්ගයෙහි ගමන් කරන සාවකයා තමන්ගේත් දෙවිවරුන්ගේත් යම් වූ ආකාරයකින් සම්බුදු සසුන ගැන පැහැදීමකින් යුක්ත වූයේ ද (සද්ධාව) යම් ආකාරයකින් හික්මවාගත් කය වචනය තුලින් යහපත් ජීවිත පැවැත්මක් වූයේ ද (සීල) එමෙන්ම යම්තාක් සම්බුදුන් වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්මය අර්ථ සහිතව තම ජීවිතයට ගලපාගෙන මතකයේ රඳවා ගැනීමක් වූයේ ද (සුතය) එමෙන්ම තම ජීවිතයේ පවතින්නා වූ මසුරුකම හෙවත් තමන් සතු වූ පංචකාම සම්පත් ධාර්මික වූ කැප වූ අයුරින් නොබෙදා තමන් සන්තකවම පවත්වා ගැනීම නම් වූ ඒ පහත් වූ ගතිපැවතුම් දුරින්ම දුරුකොට අතහැර දමා තමන්සතු පංචකාම සම්පත් වියපැහැදීම කොට සිව්පසය දන්දීමක් වූයේ ද ඒ වූ ත්‍යාග සම්පත්තිය ද (වාග) එමෙන්ම සංසාර දුක කරා ගෙනයන මේ උපාධානස්කන්ද ධර්මතාවය ගැන තමා තුළම උපදවාගත් අවබෝධයකින් වටහාගෙන සිටීමක් වූයේ ද (පඤ්ඤාව) යන මේ උතුම් අංග (පස) තම ජීවිතය තුළ ද පවතිනබව දකින්නා වූ තථාගත ආර්ය සාවකයා ඒ වූ

අකුසලයෙන් වෙන්ව ගිය නිවන පිණිසම උපකාර වන්නා වූ උතුම් ධර්මයන් වූ පංච සේධධර්මතාවයන් (සද්ධා, සීල, සුත, වාග, පඤ්ඤාව) මනසින් විග්‍රහ කරමින් සම්බුදු ධර්මයට යටත්ව එය විමසමින් තමකටයුතු කළ යුත්තේ වේ. ඒ කාලයෙහි කිසිදු ආකාරයකින් පංචකාම ආශාවන්ට හාත්පස යටවී සිත පිහිටා තිබීමක් වේද එයින් වෙන් වේ. නපුරු බවින් දූෂිත වී දරුණු බවට පැමිණීමකින් හාත්පස යටවී සිත පිහිටා තිබීමක් වේද එයින් වෙන් වේ. පවතින්නා වූ සත්‍ය ගැන නොදන්නා බවින් යුතුව හාත්පස යටවී සිත පිහිටා තිබීමක් වේද එයින් වෙන් වේ.

උජුගතමෙවස්ස තස්මිං සමයෙ විත්තං හොති දෙවතා ආරබ්භ. උජුගතවිත්තො බො පන මහානාම අරියසාවකො ලහති අත්ථවෙදං, ලහති ධම්මවෙදං, ලහති ධම්මුපසංහිතං පාමොජ්ජං පමුදිතස්ස පීති ජායති, පීතිමනස්ස කායො පස්සම්භති, පස්සදධකායො සුඛං වෙදියති, සුඛිනො විත්තං සමාධියති. අයං චූච්චති මහානාම අරියසාවකො විසමගතාය පජාය සමප්පත්තො විහරති, සඛ්‍යාපජ්ඣාය පජාය අඛ්‍යාපජ්ඣො විහරති, ධම්මසොතසමාපන්නො දේවතානුස්සතිං භාවෙති.

ඒ උතුම් තථාගතයන් වහන්සේගේ ධර්මය පිළිබඳවම සිත සැකසී පවතින්නේම වේ. මහානාමයෙනි; ඒ සංසිදෙන මාර්ගයේ නොවෙනස්ව ගමන් කරන ඒ සාවකයා ඒ උතුම් කුසලය තුලින් යොමු වූ නිවීම අර්ථවත් කර ගන්නේ ඔහු ඒ තුලින්ම සතුටක් ලබමින් එය විඳී, ඒ අයුරින් ධර්මයෙන් සතුටක් ලබමින් එය විඳීමින් එසේ හැසිරෙන සාවකයා ධර්මයටම යටත් වූ සංසිදීම තුල ඒ එක අරමුණක පිහිටි සිත ප්‍රසන්න වේ. ඒ අයුරින් ප්‍රසන්න බවට පැමිණි එක අරමුණක පිහිටි සිත තුලම සතුටට පත් වේ. සතුටට පත් වූ මනසකින් යුතු වූ කය තුල පැවති වෙහෙසකර ගොරෝසු වූ බව සංසිදියමින් සැහැල්ලු වේ. සැහැල්ලු බව

අත්විඳින කයකින් යුතු මනස සැපයට පත් වේ. සැපය තුල පිහිටමින් තව දුරටත් එක් අරමුණක හික්මෙන සාවකයාගේ මනස තුල සංසිද්ධිමට සමච අධිපතිබව ලබමින් ධ්‍යානගත වේ. මහානාමයෙනි; තථාගත සාවකයා නොයෙක් ආකාරයන්ගෙන් වියවුල්වී ගිය ලොව සත්වයන් අතර සංසිද්ධිමට පැමිණ වාසය කරන්නේ වේ. හැම අයුරින්ම පීඩා සහිත වූ ලෝකයේ ඒ සියලු පීඩාවන්ගෙන් වෙන්ව වාසය කරන්නේ වේ. දහම් සැඬපහරට පැමිණ ඒ අයුරින් පිළිපදින සාවකයා දෙවියන්ගේ දිව්‍ය ස්වභාවයට අනුව මනසේ අවධානය පුරුදු කරමින් ඒ සමචත වැඩි දියුණු කරන්නේ වේ.

සංසිද්ධිය ජීවිතයකින් යුතු උතුම් තථාගතයන් වහන්සේ ඒ උතුම් සංසිද්ධිම තුල පිහිටා දේශනා කරනු ලැබූ මේ සූත්‍ර දේශනාවන්ට අනුව තථාගත ගිහි සාවකයා විසින් ඒකාන්ත වශයෙන්ම මනස තුල පුරුදු පුහුණු කළ යුතු නිරතුරුව මනසින් දැඩිකොට පිහිටුවා ගතයුතු දෙවියන්ගේ දිව්‍යමය වූ ආයුෂ්‍ය සැපය බලය වර්ණය හා ඒ උතුම් පටිභානය හෙවත් වටහාගැනීමේ ශක්තිය ගැනත් පංච කාම ලෝකයට යටත් වූ සම්මා දිට්ඨියට (සංසිදෙන දැක්මට) පැමිණි මාර්ගඵල අවබෝධයෙන් යුතුවන පංච සේඛධර්ම හෙවත් අරහත්වය පිණිස හික්මෙන ධර්මතා පසක් පිහිටුවාගත් දෙවියන් අරමුණු කොටගෙන මෙන්ම කබලිංකාර ආහාරයෙන් (ගොරෝසු වූ කනබොන ආහාරයෙන්) යැපෙන දෙවියන් ඉක්මවා ගිය මනෝමය කය ඇති දෙවියන් වූ බ්‍රහ්ම කායික දෙවිවරු ගැනත් මනසේ අවධානය පිහිටුවා ගනිමින් සුද්ධාවාසතලවල සිටින අනාගාමී උත්තම බ්‍රහ්මකායික දෙවිවරුන් ගැන ද මනස පිහිටුවමින් ඒ දෙවිවරුතුල යම් වූ ආකාරයකින් මේ උතුම් අංග (පස) තම ජීවිතය තුල ද පවතිනබව දකින්නා වූ තථාගත ආර්ය සාවකයා ඒ වූ

අකුසලයෙන් වෙන්ව ගිය නිවන පිණිසම උපකාර වන්නා වූ උතුම් ධර්මයන් වූ පංච සේඛධර්මතාවයන් (සද්ධා, සීල, සුත, වාග, පඤ්ඤාව) මනසින් විග්‍රහ කරමින් සම්බුදු ධර්මයට යටත්ව එය විමසමින් තම ආධ්‍යාත්මය තුළම සතුටක් ලබමින් ඒ ධාර්මික වූ ධර්මයෙන් උපන් ධර්මසම්පත්තිය තම ජීවිතය තුළ පවතින අයුරු දැක බොහෝ දුක් සහිත අසහනකාරී අපිරිසිදු කාම සැපයක් සහිත පීඩාකාරී වූ මනුෂ්‍ය ජීවිත පැවැත්මට අකමැති වෙමින් ධර්මයෙන් තම ජීවිත තුළ සිදු වූ උතුම් සංසිද්ධි දැකීමත් ඒ සංසිද්ධි ඇති වූ කරුණු වන පංච සේඛධර්මයන් විමසමින් ඒ වූ ගුණයන් තමන් කැමති වූ පංචකාම දිව්‍ය තල භය තුළ වේවා බ්‍රහ්ම සැපය හෙවත් ධ්‍යාන සැපයෙන් ඒකාන්ත සැපයකට පැමිණ වාසය කළහැකි හුදෙකලා විවේකයෙන් ලබන සංසිද්ධිමේ සැපය ගැන හෝ වේවා ඒ පහලොවක් වූ බ්‍රහ්ම තලයන් ගැන ද විශේෂයෙන්ම අනාගාමී සුද්ධාවාසතල පහ වන අවිහ, අතප්ප, සුදස්ස, සුදස්සී, අකනිට්ඨකා යන උත්තම වූ බ්‍රහ්මකායික දෙවියන් ගැන ඒ අයගේ දිවිපැවැත්ම මනුෂ්‍යය පථය තුළ ගෙවෙන විට මනුෂ්‍යයෙකු වශයෙන් සිට දියුණු කරනු ලැබූ උතුම් ගුණයන් වූ ඒ සේඛධර්මයන් (පස) තම ආධ්‍යාත්මය තුළ දැකීමින් ඒ වූ කුමන දිව්‍ය තලයක් හෝ වේවා මනසින් දැඩිකොට අරමුණු කරගෙන එහි පවතින ස්වරූපයන් ගුණාංග ආදී දේ ගැන සිතීන් විමසා විග්‍රහ කරගෙන ඒ වූ උතුම් දිව්‍ය තලයක සම්මා දිට්ඨියෙන් යුතු මාර්ග ඵල අවබෝධයෙහි පිහිටි උත්තම දෙවියන් ගැන ඒ දිව්‍ය ලෝක ගැන නැවත නැවත සිහි කරමින් මනස තුළ එක් අරමුණක් වශයෙන් එක්තැන් කරගනිමින් ඒ කුමන හෝ (කාම දිව්‍ය ලෝකයක් හෝ වේවා) දිව්‍ය තලයක් අරමුණු කොටගෙන වේවා තම සිත සිංසිදුවයි ද මනස තුළ එක් අරමුණක් වශයෙන් ඒ තුලින් සිත ධ්‍යාන ගතකරගනිමින් සමාධිමත් කරගනියි ද ඒ

උදෙසාම තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පංච කාමලෝකය අරමුණු කරගත් මානසිකත්වය බිඳදමමින් ධ්‍යාන සිතක් උපදවා ගැනීම පිණිසම මෙම දෙවියන් ගැන සිත පිහිටුවමින් කැමතිතාක් එම සංකල්ප ආකල්ප නැවත නැවත බිහිකරමින් එකම එක අරමුණක් ලෙස මනස තුළ පිහිටුවා ගැනීම නිසා තම අධ්‍යාත්මය තුළ රාග ද්වේෂ මෝහයන් සංසිදීම පිණිසම සියලු දුකින් නිදහස් වීම පිණිසම එය එක එල්ලේම පවතින්නක් වන නිසාමය මෙම දේවතානුස්මතිය සම්මා සම්බුදුවරුන් විසින් පනවනු ලැබුවේ. ඒ අයුරින් තම මනස දහමතුළ පිහිටුවමින් හික්මෙමින් ඒ තුළ සිත සමාධිමත් වන්නේ නම් ඒ උතුම් සමචත නැවත නැවත නොකඩවාම ඒ ක්‍රමවේදයම වෙනස් නොකරමින් දිගින් දිගටම ඒ අයුරින්ම පුහුණු කළ යුත්තේ වේ.

ඉමං බො ත්වං මහානාම දේවතානුස්සතිං ගච්ඡන්තොපි භාවෙස්සාසි ධිතොපි භාවෙස්සාසි නිසින්තොපි භාවෙස්සාසි සයානොපි භාවෙස්සාසි කම්මන්තං අධිට්ඨහන්තොපි භාවෙස්සාසි පුත්තසම්බාධසයනං අප්ප්ඛාචසන්තොපි භාවෙස්සාසිති.

(මේ ආකාරයට සියලු ආචනාවන් පුරුදු කළයුතු වේ. ආනාපානසනි ආචනාව චාචිවි සමභි)

මහානාමයෙනි: ඔබ මේ ආකාරයට දෙවියන්ගේ ජීවිතය ගැන සිහිකිරීම ගමන් කරන විටත් සිටගෙන සිටින විටත් චාචි වී සිටින විටත් ආනාසි වී සිටින විටත් චෛතකටයුතු කරන විටත් දුදුරුවන්ගේ කටයුතු කරදර පිඬා මැදුන් තම මනසතුළ එකමඑක අරමුණක් වශයෙන් අඬණ්ඩුවම පිහිටුවා ගනිමින් එය නොනවත්වාම දියුණු කරමින් ධර්මයෙහිම හැසිරෙන්න.

පෙළ දැනුවත්: 06-චෛතස නිපාතය-පුත්තසනි චර්ගය-දුතිය මහානම සූත්‍රය (ඔ: 26: 29), 26: 628
සරල සිංහල චර්චනාතය සඳහා 40: 06-දුතිය මහානම සූත්‍රය-(ම: ම: 29), 26: 416
-ධර්ම දානය උදෙසාම පමණි-

~මරණානුස්සතිය භාවනාව හඳුනා ගනිමු~

(ලොව සිදුවන මරණයන්ට අනුව තම ජීවිතයට සමකොට ගලපමින් පවත්වනු ලබන මානසික අවධානය)

අංකි: 04 - ඡක්ඛ නිපාතය - සාරාණීය වර්ගය - පඨම/දුතිය වචනාසති යුග්

මෙලොව පරලොව යම් තැනෙක සත්වයෙකු වශයෙන් නියෝජනයක් ඉපදීමක් කරා පැමිණියේ ද ඒ සෑම තැනකම දකින්නට ලැබෙන ඒකාන්ත වූ ධර්මතාවය නම් ක්‍රමක්කුමයෙන් ආයුෂය ගෙවියාමෙන් ජීවිතය අභිමිචියාම හෙවත් මරණයට පත්වීමයි. එය මිනිසුන්ට දෙවියන්ට බ්‍රහ්මයන්ට ද එමෙන්ම සතර අපාවාසි සියලු සත්වයන්ටම උරුම වූවකි. ඒ ආකාරයෙන් පවතින සත්‍යවූම ලොව කිසිවෙකුට පලායාමට නොහැකිවන එයට මුහුණ දීමේ දී සියලු සත්වයන් පොදුවේ අත්දකිනු ලබන තමන් සතුව පවතින සැප සම්පත් ප්‍රියමනාප වූ දරුවන් ස්වාමි භාර්යාවන් ද සියලු ශ්‍රැති හිතමිතුරන් ද නොයෙක් ආකාර වූ මනසට ප්‍රිය වූ සතුටු කළා වූ යම්තාක් වූ පංචකාම සම්පත්තීන් මෙන්ම බ්‍රහ්මයන්ගේ ධ්‍යාන සමාපත්ති සැපයපවා තම සන්තකයෙන් අභිමිකරමින් අයිතිය ආශාව බිඳ දමමින් අකමැත්තෙන් නමුත් දුකසේ අධා වැලපෙමින් බියෙන් තැතිගෙන දැඩි වූ ශෝකයකින් මිය පරලොව යන්නට සිදුවීම ලොව සෑම තැනකමත් දිව්‍ය බ්‍රහ්ම තලවලත් සතර අපායෙත් දකින්නට ලැබෙන සාමාන්‍ය වූ පොදු කරුණකි ධර්මතාවයකි.

එසේ දුක්ඛිතව බියෙන් තැතිගෙන ශෝකයෙන් වෙළී යමින් තමන්සතු නොයෙක් ආකාර වූ සම්පත්තීන් තම අයිතියෙන් වෙන් වනවිට එය දරාගත නොහැකිව ඒ

නොයෙක් ආකාරයෙන් ආශාවෙන් ඇලීගිය රාගයෙන් රත්වීගිය ප්‍රියමනාප වූ දූදරු ස්වාමිභාර්යා වැනි සත්වයාගේ ඇටමිදුළුවලට බැසගත් බන්ධනයන් සහිතවම මරණයට පත්වන විට එයට මුහුණදෙන සත්වයාගේ සාමාන්‍ය ජීවිත ස්වභාවය වනුයේ නැවත නැවත ලොව පොදුජනතාවගේ මහගෙදර වශයෙන් සම්බුදුරජාණන් වහන්සේලා පනවනලද අනන්ත වූ දුක් දොම්නස් සහිත වූ බියෙන් පරිපීඩිතව ගිය ඒ භයානක වූ සතර අපායටම නතුවන බැසගන්නා වූ අවාසනාවන්ත සත්වයෙකු ලෙස මරණයට පත්වෙමින් නැවත සංසාර ගමන තුළ අඳුරුතලයකට පිවිසීමට සිදුවීම කොතරම් අවාසනාවන්ත දැයි මොහොතක් මෙම කරුණ සිතාබලනු මැනවි!

ඒ වූ අවාසනාවන්ත මරණයක් සහිත සංසාර ගමන තුළ සැරිසරායාමෙන් සදහටම වෙන් වෙමින් මිදී නිදහස්ව සුවසේ සදාතනික සුවය වූ අමෘතය හෙවත් මරණයෙන් වෙන්වීමට මග පෙන්වා වදාළ ලොව මහා කාරුණික වූ ඒ උතුම් තථාගත සම්මා සම්බුදුවරුන්ගේ ධර්මයේ සඳහන්වන මරණසති භාවනාව ඒ වූ සත්වයන්ට පරම සැපය යහපත ලබාදෙන්නක් බව දුකෙහි සංසිදීම පිණිස එකඵල්ලේම පවතින ධර්මයක් බවද අරහත් ඵලයම අවසාන කොට ඇති උතුම් ක්‍රමවේදයක් බව සතර මාර්ගඵලාවබෝධය පිණිසම පවතින්නක් බව සම්මා සම්බුදුවරුන්ගේ අවබෝධයයි. එසේ නම් ඔබත් සසර දුකින් අතමිදීමට කැමති වූයෙක් නම් මේ අයුරින් තම මනස තුලින් මේ උතුම් ක්‍රමවේදය ඔබගේ මරණය සිදුවන

තාක්ම තම ජීවිතයට එදිනෙදා දෛනිකව පවත්වන පුරුදු කිරීමක් වශයෙන් යොදාගනු මැනවි! එවිට කුමන අයුරකින්

මරණයට පත්වුව ද බියෙන් තැති ගැනීමක් සැලීමක් නැතිව සුගතිගාමීත්වය කරා ඒ උතුම් ගුණය ඔබව රැගෙන යනු නියත වේ.

එමෙන්ම රාග ද්වේෂ මෝහ යන අකුසල මූලයන්ගේ විනාසය ගින්නකට අල්ලන ලද කුකුල් පිහාටුවක් මෙන් ඇකිලී විනාස වී යන බවත් කයෙන් වචනයෙන් මනසින් ධර්මයේ හැසිරීම කුමන ලෙසකින්වත් අතපසු නොවෙමින් කුසල් ධර්මයන්හි අප්‍රමාදී වූවෙක්ව මේ බුදු සසුන තුළදීම සියලු දුකින් වෙන්වී නිදහස්වීමට සිදුවීම ඒකාන්ත වශයෙන්ම සිදුවන්නක් බව සූත්‍ර දේශනාවන්හි පැහැදිලිව පෙන්වා දී ඇත. එය ඒ අයුරින් සිදුවීමට කැමති වන්නේ නම් ඔබ මේ අයුරින් ධර්මයට අනුවම තම ජීවිතය හසුරුවා ගනු මැනව!

ලෝකය තුලින් ඔබට අසන්නට දකින්නට ලැබෙන නොයෙක් ජීවිතයන් මරණයට පත් වූ සිදු වූ ආකාරයන් විමසා බලමින් තථාගත සම්බුදුවරුන්ගේ දේශනාවට එය ගළපාගෙන (෪෦:හි: 04 - චරණයනි සූත්‍රයන්) ඒ ආකාරයට තමන්ට ද තමාගේ ප්‍රිය වූ ජීවිතයෙන් වෙන්වන අයුරු නිරන්තරයෙන් සිතිවිලි හා බැඳුණු මානසිකව ගොඩනගාගන්නා වූ මරණය සිදුවන ආකාරයන් මත පිහිටමින් නැවත නැවත තම මනස තුලින් තමන් සිටින පරිසරයට ගැලපෙන අයුරින් ඒ ඒ පරිසරය තුළ තමාගේ මරණය සිදුවන ආකාරයන් මනසින් මවාගෙන දකිමින් කැමතිතාක් ආකල්ප සිතිවිලි ගොඩනගමින් සත්‍ය වශයෙන්ම ලොව තුළ සිදුවී ඇති එමෙන්ම දැනුණු සිදුවිය හැකි ඒ ජීවිත අනතුර ගැන විමසමින් දකිමින් නිරන්තර ඒ උතුම් මානසික අවධානය (සතිය) තුළ පිහිටා දිවාරාත්‍රී කාලය ගතකරන්නේ නම් එයයි මරණසති භාවනාව වනුයේ.

මේ අයුරින් දිගින් දිගට කාලයක් පුහුණු වනවිට ක්‍රමයෙන් කාමලෝකය තුළ බැසගත් කාමාශාවන් ද තරභාවන් ද වේගවත්ව තම ජීවිතය තුලින් බැහැර වෙමින් උතුම් වූ නිවන උපදවා දෙන දස කුසල් ධර්මයන් තම ජීවිතය තුළ ගොඩනැගෙන අයුරුත් තවදුරටත් එහිම යෙදෙනවිට පිරිසිදුව එකම එක අරමුණක් වශයෙන් තම චිත්ත සන්තානය තුළම මනස සංසිදෙමින් සිත ධ්‍යානගතව සමාධිමත් වීම ඔබේ මනසින්ම ඔබටම අත්දැක ගැනීමට හැකිවීම ඒකාන්තව සිදුවන්නේ වේ. ඒ තුළ සිත සමාධිමත් වන්නේ නම් ඒ උතුම් සමවත නැවත නැවත නොකඩවාම ඒ ක්‍රමවේදයම වෙනස් නොකරමින් දිගින් දිගටම ඒ අයුරින්ම පුහුණු කළ යුත්තේ වේ. ඒ තුළම පිහිටා මනසින් නැවත නැවත යෙදෙන විට ක්‍රමයෙන් සත්තිස්සෝධිපාක්‍ෂික ධර්මයන් (අවබෝධය විනිසු තළ දිවිය තුළ විබාගනගුණ ප්‍රගුණ කළයුතු නිසිහතක් වූ ධර්මයන්) පරිපූර්ණ වෙමින් සෝතාපන්න සකාදාගාමී අනාගාමී අරහත් යන උතුම් ශ්‍රමණ ඵල ඔබට ද සැකසෙනු ඒකාන්ත වූ දෙයක් බව සුගත තථාගත සම්මා සම්බුදුවරුන්ගේ ධර්ම දේශනාව වන්නේ වේ.

උභයෙනමිදං මරණමෙව නාමරණං පච්ඡා වා පුරෙ වා,
පටිපජ්ජප් මා විනස්සප් බණො වො මා උපච්චගා.

ඉදිරිපසින්ද පසුපසින්ද යන දෙපසින්ම මරණයේ පැමිණීමම වේ. නොමැරීසිටීමක් නම් නොවේ. උතුම් වූ දසකුසල් දහමුත් තුළ ජීවිතය හික්මවා ගැනීම පිණිස පිලිපදින්න. උන්නම සම්බුදු සසුන මුණගැසුණු මේ දුර්ලභ මොහොතේ කුසල් දහමේ නොයෙදී මගහැර යන්නට එසා. සදහමෙහි නොහැසිරීමෙන් දුරභව ලද මිනිසකු බව චන්දනාගතන එසා ~

~ අනුබුදු ආර්යුත්ත මහ භ්‍රාතෘන් වහන්සේ ~

පෙළ දැව; බුද්දකතිකාය-පේඟා: (භාටාව: 1003)-(ඔ: 2෦: 2෦), 2෦: 232

න අන්තලික්කේ න සමුද්දමජ්ඣේ - න පබ්බතානං විවරං පවිස්ස
න විජ්ජති සො ජගතිජ්ජදෙසො - යත්ථධීතං නජ්ජසහෙථ මච්චු

**අනන්ත වූ අවිකාශය තුළ කොශාගත නොභැකිය සතර මහා
සාගර මැදදු කොශාගත නොභැකිය මහා ගල් පර්වතයක සිදුරක්
තුළ සැගවීගියත් නොභැකිය යම් තැනක සිටිමින් මරණය ලැබීමෙන්
ගැලවෙන්න පුළුවන් තැනක් මේ ලෝකයේ කොශාගැනීමට භැකි
තැනක්.**

පෙළ දැනම; බු.නි. 01-ධම්ම පදුය-ආපච්චාය (ගාථාව: 128)-(බු. 2෦. ඉ.)ඒ. 54

~ධර්මයේ හැසිරෙන සාවකයන්ගේ විශේෂ වූ
දැන ගැනීම පිණිස~

උතුම් සම්බුදු සසුනේ අප සාස්තෘන් වහන්සේ විසින්
ඒකාන්ත අකුසලයක් ලෙස පනවන ලද නිවන් මගතුළ
හික්මෙන්නාව මූලාවට පත්කරමින් අධිමාන්තය හෙවත්
පවතින සත්‍යවූම දැක්මකට අවබෝධයකට (ධ්‍යාන හා
මග ඵල) ඥාන දර්ශනවලට නොපැමිණ නමුත් යම් වූ
සංසිද්ධිමකට පැමිණ එය අත්දැක ඒ තුළ පිහිටා වරදවා කරන
ලද ධර්ම විග්‍රහයක් තුලින් විමසීමක් තුලින් කරනු
ලබන ධර්ම පුහුණුව (සමථ විපස්සනා වශයෙන්) නිසා
නොයෙක් ආකාරයෙන් අත්දැකිනු ලබන අත්දැකීමක් සත්‍ය
වශයෙන් වරදවා ගෙන තථාගත ධර්මට විනයට යටත්ව
විග්‍රහ කරමින් එය තමා වටා සිටින පිරිසට ද අනුමෝදන්
කරමින් තමන් මෙන්ම අන්‍ය වූ ගිහි පැවිදි පිරිස ද සම්බුදු
සසුන නාමයෙන් සද්ධම්ම ප්‍රතිරූපකයක් (ධර්මය වැනි
අධර්මයක්) මත ගොඩනැගෙන සාවක ප්‍රතිරූපකයන්
(දෙවිදකුන්ට පාක්ෂික වූ ගිහිපැවිදි පිරිස මෙන්) බිහිකරමින්
සම්බුදු සසුන අතුරුදහන් වීම පිණිස පවතින සත්‍යවූම සූත්‍ර
දේශනාවන්ට අනුව එය නිවැරදිවූම අර්ථය ධර්මය ගළපා

නොගැනීම නිසාම ඒ නොදන්නාබව තුලම පිහිටා කටයුතු කරමින් විද්‍යාව යැයි සිතමින් අවිද්‍යාව තුලම බැසගන්නා බෞද්ධ ගිහි පැවිදි ලෝකයක් සම්ප්‍රදායක් සම්බුදු වදනට පරිබාහිරව කටයුතු කරන ආකාරය දැකගන්නට අසන්නට ලැබෙන්නේ වේ.

මෙයට මූලිකම පසුබිම්වනුයේ හික්‍ෂුවක් හෝ යම් පුද්ගලයෙකු තම ජීවිතයතුල මුල්කොටගෙන ගුරුතැන්හි තබා ධර්මයට යටත්වුණු විමසීමකින් තොරව ඒ මතම පිහිටා සිටින තුලනයකින් තොර වූ තුලනයකට පසුබිමක් නොමැති මගපෙන්වීමක් තුල ධර්මයේ හැසිරීමයි. තථාගතයන් වහන්සේ සියල්ල දැනගන්නේමය. දකින්නේමය. ඒනිසාම සාවක වූ ඔබ අපහට මෙම අනතුරින් අත්මිදීම පිණිස උත්තම අයුරින් දේශනා කොට ඇති "අංගුත්තෙ නිකාය 02වන ජොත් වහන්සේගේ චන්ද්‍රානුකූල" නම් දෙසුම ඔබගේ නෙත ගැටේවා.! එයට යටත්ව බුද්ධිමත් බව උපදවා ගනින්නවා.! සූත්‍රයට විනයට යටත්ව ඒ පුද්ගලයෙකු ඇසුරෙන් ලද දැනුම විමසා බලන්නවා.!

එමෙන්ම වත්මන් ලෝකය පුරා පවතින නොයෙක් ආකාර වූ නොයෙක් නාමයන් නොයෙක් පදනම් මධ්‍යස්ථාන ඇසුරු කර ගනිමින් සිටින බොහෝ ගුණවත් වූ වැඩිහිටි සිල්වත් වූ නොයෙක් මහාථෙර ථෙර (සසුන් ව්‍යවහාරය තුල උපසම්පදාව ලබාගත් දසවස ඉක්මවා විසිවස අතර වැඩ සිටින පැවිද්දන් ථෙර යනුවෙන් ද එම විසිවසක් ඉක්මවාගිය සියලු පැවිද්දන් මහාථෙර යනුවෙන් ද හඳුන්වනු ලැබේ) පැවිද්දන් විසින් ද විවිධ පසුබිම්වලින් අනගාරික ගිහිපිරිස (සිල්මාතාවරු - උපාසකවරු) තම ජීවිතවල පවතින දුර ඇත සංසාර

ගමන තුල සිටිම ගෙන එන ලද පුරුදු කරනු ලැබූ සම්බුදු ධර්මයෙන් වෙන්වුණු මිත්‍යා මාර්ගයක් තුලින් අත්දකිනු ලබන නිවන යැයි මූලාවට පත්වන පසුව ඒ මතම දඩුව පිහිටිමින් මෙය ධර්මය යි මෙය විනය යි වශයෙන් එය ලොවට දායාද කරමින් තමන්ට පසු ජනතාව වූ මතු පරම්පරාවට ද ඒ අකුසලය මිත්‍යාව දායාද කරමින් නොදන්නා බව තුලින් අනවබෝධය කරාම (මූලාවත් අවිද්‍යාවත්) බැස ගනිමින්ම සිටිනු දකින්නට ලැබීම අවාසනාවකි. විශාල වූ පරිහානියකි. **ෆං:** හි: 01 **භෝග් වහන්සේගේ ඒක නිපාතය: ඒකධම්ම භාලිය: දෙවන වර්ගය/ දීභි: 02 භෝග් වහන්සේගේ ච්ඛා ඡර්නිබ්බාන සුත්‍රය** තුල ද එම කරුණ නොයෙක් ආකාරයෙන් සුගත වූ තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පෙන්වා දෙනු ලබන්නේ වේ.

එමෙන්ම මෙහි වැදගත්ම කරුණ වනුයේ තම ජීවිතය තුල පුරුදු පුහුණු කරනු ලබන භාවනා අරමුණ තුල සිත සංසිදීමත් සමග කායික ස්වභාවයන් අප්‍රකට වෙමින් ක්‍රමයෙන් භාවනා අරමුණ ද සියලු කාම සහගත අරමුණු හඳුනා ගැනීම ද අප්‍රකට වෙමින් සිත ගත සැහැල්ලු වෙමින් සිතට ප්‍රීතියක් සැහැල්ලුවක් මතුවෙමින් මනසින් ද තමා ඉලක්ක කරගත් භාවනා අරමුණ නොදැනී යමින් කිසිවක් නොමැති කිසිවක් ඇසුරු නොකරන මානසික ස්වභාවයකට පත්වීමයි. මෙය විදර්ශනාව හෝ සමථය යැයි වශයෙන් වරදවා ගත් දැනුමක් මුල්කොටගෙන වරදවාගත් මිත්‍යා පුහුණුවක් තුල අත්දකිනු ලබන අසඤ්ඤා හෙවත් “ධ්‍යාන සංඥාව වූ එකම එක අරමුණක් තුල පිහිටි මනසෙන් වෙන් වෙමින් මනසින් ගත්තා වූ භාවනා අරමුණ නොදැනී නොපෙනී අප්‍රකට වී යාමයි.” කිසිම ආකාරයකින් එනම් සමථ හෝ විපස්සනා වශයෙන් ධර්ම

මාර්ගය තුළ පුහුණු වන්නෙකුට හෝ අරහත්වයට පත්වුණු උත්තමයෙකුටවත් මෙම සිදුවීම සිදුනොවන අතර පිරිසිදුව සෑම කල්හිම මනසින් තම භාවනා අරමුණ සමග පිරිසිදුව පිහිටි අවධානය තුළට බැසගැනීම හෙවත් ධ්‍යානයන් ද සමාපත්තීන් ද අත්දකිනවා මිස කිසිම විටෙක නොදැනී යාමක් සිදුනොවන්නේ වේ.

(෪෦: හි: 01 - ඒක ධර්ම භාලියේ - ෪වන වර්ගය)

~සම්මා වාචා සම්මා කම්මන්ත සම්මා ආජීව~

(සදහමට යටත්ව තම ජීවිතයෙහි දුක සංසිදී යන කායික වාචසික ජීවිත පැවැත්ම ගැන විමසා බලමු)

තමාගේ ජීවිතය උතුම් වූ ආර්ය මාර්ගය තුළට දස කුසල් දහමුත් ගලපා ගනිමින් සදහමේ පැවැත්මට යටත්ව ස්ථිර වශයෙන්ම ඒතුළ පිහිටමින් කායිකව වාචසිකව මෙන්ම තම ජීවිත පැවැත්ම ද ධර්මයට අනුවම ගොඩනගා ගනිමින් හික්මවා ගනුලබන්නේ කෙසේ ද?

ගෞතම සම්බුදු සසුනතුළ හික්මෙන්නා වූ පිරිසිදුව උතුම් වූ සම්බුද්ධ දේශනාව තුළ රැකෙන පිහිටන සාවකයා තමන්ගේ දෛනික වෙහෙසකාරී පීඩාකාරී අසහනකාරී දිවිපැවැත්ම තුළ මූලික වශයෙන් කයෙන් තුන් ආකාරයකට ද වචනයෙන් සතර ආකාරයකට ද එමෙන්ම තම දෛනික ජීවිතය තුළ මෙලොව පරලොව යහපත පිණිස නොපවතින එමෙන්ම නිවන් මගින් වෙන්වීම පිණිසම පවතින නොයෙක් ආකාර රාග ද්වේෂ මෝහ කැළඹෙන වැඩෙන ආධාර්මික වූ මිත්‍යා ධර්ම වැනි දේ ඇසුරු කිරීමෙන් වෙන්වෙමින් සම්මා දිට්ඨියෙන් පෝෂණය වූ සංසිදෙන සැහැල්ලු ධාර්මික වූ දිවි පැවැත්මක් ද (සම්මා වාචා, සම්මා කම්මන්ත, සම්මා ආජීව වශයෙන්) ධර්මයටම යටත්වෙමින්

ධර්මයම ධජය කරගනිමින් ධර්මයම හිසමත තබාගෙන ඒ තථාගත සාවකයා උතුම් සම්මා සම්බුදුවරුන්ගේ ධර්මයට අනුවම කටයුතු කරන්නේ වේ.

ගිහි ජීවිතය තුළ ධර්ම මාර්ගයේ හැසිරෙන ඔබ සතර අපා දුකින් වෙලීගිය සංසාර ගමනින් වෙන් වී නිදහස්වීමට මේ අයුරින් පිළිපදිනු මැනව.!

ඉහත සඳහන් අයුරින් තිසරණ සරණ හෙවත් සම්මා දිට්ඨිය (සංසිදෙන දැක්ම) පිරිසිදු කරගත් ඔබ දෙවනුව සම්මා සංකල්පයක් (සංසිදෙන ආකල්ප සිතුවිලි) තුළ තම සිත සමාධිමත් කරගැනීම පිණිස දෛනිකව නිරන්තර පුරුදු පුහුණු විය යුතු වේ. (දස අනුස්සති භාවනාවන් - බුද්ධානුස්සති... කායගතාසති... මරණසති වැනි)

එසේ මනස හික්මවමින් ඔබ දැන් තමජීවිතය තුළ ප්‍රකට ගොරෝසු වූ පසුබිම හික්මවා ගතයුතුය. ඒ සඳහා ඔබගේ දෛනික ජීවිතය තුළ හික්මීම පිණිස නීති පද්ධතිය ලෙස,

~ධර්මයට අනුව ජීවිත පැවැත්ම සකසා ගැනීම~

තිසරණ සරණ සහිත වූ ආජීව අට්ඨමක සීලය

(ධර්ම දෘෂ්ටි තුළ පිහිටා අංග අටකින් යුතු තම ජීවිත පැවැත්ම යහපතට පමුණුවා ගැනීම)

- පාණාතිපාතා වෙරමණිසික්ඛාපදං සමාදියාමි.

මම සතුන් මැරීමෙන් වැළකීම නම් වූ නීතිය ජීවිතය හික්මවා ගැනීම පිණිස මා තුළට පමුණුවා ගන්නෙමි.

- අදින්නාදානා වෙරමණිසික්ඛාපදං සමාදියාමි.

මම නොදුන් දෙය ගැනීමෙන් වැළකීම නම් වූ නීතිය ජීවිතය හික්මවා ගැනීම පිණිස මා තුළට පමුණුවා ගනිමි.

- කාමෙසු මිච්ඡාචාරා වෙරමණිසික්ඛාපදං සමාදියාමි.

මම ධාර්මික පදනම ඉක්මවා ලිංගික සතුට පිණිස කායිකව හැසිරීමෙන් වැළකීම නම් වූ නීතිය ජීවිතය හික්මවා ගැනීම පිණිස මා තුලට පමුණුවා ගනිමි.

- මුසාවාදා වෙරමණිසික්ඛාපදං සමාදියාමි.

මම අසත්‍ය පැවසීමෙන් වැළකීම නම් වූ නීතිය ජීවිතය හික්මවා ගැනීම පිණිස මා තුලට පමුණුවා ගනිමි.

- පිසුනා වාචා වෙරමණිසික්ඛාපදං සමාදියාමි.

මම පිරිස් අතර ප්‍රිය වූ සමගි වූ සම්බන්ධතා බිඳවැටෙන දූවී යන්නා වූ වචන කතාබස් කිරීමෙන් වැළකීම නම් වූ නීතිය ජීවිතය හික්මවා ගැනීම පිණිස මා තුලට පමුණුවා ගනිමි.

- ඵරුසා වාචා වෙරමණිසික්ඛාපදං සමාදියාමි.

මම දරුණු වූ සැර පරුෂ වචන කීමෙන් වැළකීම නම් වූ නීතිය ජීවිතය හික්මවා ගැනීම පිණිස මා තුලට පමුණුවා ගනිමි.

- සමඵප්පලාපා වෙරමණිසික්ඛාපදං සමාදියාමි.

මම මෙලොව පරලොව ධාර්මික දියුණුවට උපකාර නොවුණු අනර්ථකාරී වචන කතාබස් කිරීමෙන් වැළකීම නම් වූ නීතිය ජීවිතය හික්මවා ගැනීම පිණිස මා තුලට පමුණුවා ගනිමි.

- මිච්ඡා ආජීවා වෙරමණිසික්ඛාපදං සමාදියාමි.

මම ධර්මයෙන් බැහැරව ගිය පිළිවෙත්වලට යටත්ව දිවිගෙවීමෙන් වැළකීම නම් වූ නීතිය ජීවිතය හික්මවා ගැනීම පිණිස මා තුලට පමුණුවා ගනිමි.

* මෙහි සඳහන් වන මිච්ඡා ආජීවය යනු මිත්‍යා ධර්ම මිත්‍යා දෘෂ්ටිවලට යටත් වූවකුගේ ජීවිත හැසිරීමයි. මවට පියාට ගරු කළ යුතු ගුරුවරු සහෝදර සහෝදරියන් නෑදෑ

හිතමිතුරන් පැවිද්දන් වැනි පිරිස් වලට කළයුතු ගෞරව සත්කාර බුහුමන් නොකිරීම් ද හඳහන් නැකැත් සුභනිමිති වැනි අවමංගල කරුණු “ජීවිතයේ සාරය” කර ගැනීම ද නොයෙක් ආකාර මිත්‍යා දේව පුදපූජා යන්ත්‍රමත්තු වැනි දේද වරදවා ගත් අධාර්මික අයුරින් කරන්නා වූ රැකියාවක යෙදෙමින් ධනය ඉපයීම ද වංචා දූෂණ හොර මැරකමින් ජීවත්වීම ද නොකළ යුතු වෙළඳාමිහි... යෙදීම වැනි බොහෝ කරුණු වන්නේ වේ.

* එමෙන්ම මත්පැන් ගැනීමෙන් වෙන්වීමේ සිල් පදය ද මෙයටම යටත් වුවත් ඔබගේ ජීවිතය තුළ ධාර්මික සතුව උදෙසා මෙම අංග අටට එය ද එකතු කරගන්නා මෙන් ඔබව දැනුවත් කර සිටිමි.

■ සුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානා වෙරමණිසික්ඛාපදං සමාදියාමි.
මම නොයෙක් ආකාරයෙන් අකුසල් වැඩීමට හේතුවන මත්වීමෙහි බැසගන්නා වූ කිසිදු දෙයක් කෑමෙන් බීමෙන් වැළකීම නම් වූ නීතිය ජීවිතය හික්මවා ගැනීම පිණිස මා තුලට පවුණුවා ගනිමි.

° එමෙන්ම මෙහි තුන්වන සිල්පදය යටතේ සඳහන් වන කාණේසු මිච්ඡාචාරා යන වදන තුළ අර්ථවත් වන ධාර්මික පදනම ඉක්මවා ලිංගික සතුට පිණිස කායිකව හැසිරීම යනුවෙන් සඳහන් වන්නේ ඒ ස්වාමිභාර්යා සම්බන්ධය තුළ තම මනසින් වත් එකිනෙකා ලිංගික ඇසුරක් ගැන ඉක්මවා නොයමින් මනසින් පවා එකිනෙකා ගැන සතුටු වෙමින් ඒ කායික එකතුවීම් තුළ දී “චිකානි ලිංගික ආශාවන්ට හා අධාර්මික වූ ලිංගික ආශාවන්ට” (ගැබ්ගත් මවක් සමග හෝ දරුවන්ට කිරි පොවන මවක් සමග හෝ ලිංගිකව ඇසුරු කිරීම, ගුද මාර්ගයෙන් මුඛ මාර්ගයෙන් වැනි...) ඉඩ නොදෙමින් ඒ කායික එකතුවීම සිදුකළ යුතු බවයි.

* එමෙන්ම මෙම ගිහි සීලය තුළ යමෙක් තම ස්වාමියා බිරිඳ සමග කායිකව ලිංගිකව එකතු වීමෙන් වෙන්ව පිරිසිදුව වාසය කරන දිනවල දී හෝ එයින් වෙන්වුණු අය ද විවාහ නොවුණු කුමර කුමරියන් ද මෙම තුන්වන සිල්පදයට බලසර සීලය එකතුකර ගනු මැනවි.!

■ අබ්‍රහ්මචරියා වෙරමණිසික්ඛාපදං සමාදියාමි.

මම නොයෙක් ආකාර වූ ලිංගික හැසිරීමෙන් වෙන්ව (බ්‍රහ්මයෙකු සේ) වාසය කිරීම නම් වූ නීතිය ජීවිතය හික්මවා ගැනීම පිණිස මා තුලට පමුණුවා ගනිමි.

මෙම උතුම සිල් පද තුළ හික්මීම සම්බුදු වදනට (සුත්‍ර විනය දේශනාවට) අනුවම නිවන් මග ගලපා ගත් සාවකයෙකු හටනම් ඒ උතුම් ජීවිතය වෙත නිරන්තරයෙන්ම දිවාරාත්‍රී කාලය තුළ ගලා බසින උතුම් පුණ්‍ය ගංගා ධාරාවෝ මගින් පිනෙන් පිරෙන උතුම් දුර්ලභ ජීවිත ගෙවන ඒකාන්ත සැපයකට උරුමකම් කියමින් සුගතිගාමිත්වය මෙන්ම දුක සංසිද්ධාවලීමෙන් පැමිණි යුතු සැපයට පත්වීම ද (නිවන් සුවය) ඒකාන්ත ලැබීම කොටගත් බුදු වදනට අනුව “නිය සීලට ගත් පස් පිඩක් වූ” දුර්ලභ වාසනාවන්ත තථාගත ආර්ය සාවක පිරිස අතරට ඔබ ද එක්වනු නියත වන්නේ වේ.

(යො: නි: 5(2): චනා ච්චගයේ, පුඤ්ඤානිසන්ද ච්චගයේ සඳහන් වේ.)

සම්බුදු වදනට අනුවම මූල මැද අග පිරිසිදු නිවන් මග ගලපාගත් යම් ජීවිතයක් ඒ දුක සංසිද්ධාවලීමෙන් පැමිණීම යුතු සැපයට පත්වීම (නිවන) කරා ගමන් කිරීමට යොමුවීමේ දී එය පූර්ණය වනතෙක් සුගතීන් තුළ කාමසැපය හෝ ධ්‍යාන සැපයට යොමුවුණු දෙවියෙකු සේ නියෝජනයක්

ලබා සිටීමට සිදුවීම මෙහි ධර්මතාවයයි. එසේ සිදුවනුයේ මේ ජීවිතය තුළදීම අර්හත්වයට පත්ව පිරිනිවන්පෑමක් සිදු නොවුණහොත්ය. එය එසේ සිදුනොවුනේ නම් ඒකාන්ත වශයෙන් දිව්‍ය බ්‍රහ්ම තලයක ඔබගේ කුසලයට සරිලන අයුරින් එය සැකසෙනු ඇත. එහි දී ලැබිය යුතු ධාර්මික සැපය තුළ පමානොවීම පිණිස මෙහිදීම හැකි උපරිම අයුරින් ධර්මයට අනුව තම ජීවිතය හික්මවා ගනිමින් තුන් ආකාර වූ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ගති පැවතුම් සකසා ගනිමින් මනසින් වචනයෙන් සහ කයින් එය පූර්ණය කළ යුතු වන්නේ වේ. (ත්‍රිවිධ සුවර්තය)

ඒ උදෙසා නොයෙක් සූත්‍ර දේශනාවල කුසල් කිරීමට අනුබලදීම පිණිස කැමැත්ත උපදවාදීම පිණිස කුසල් මතුකර ගැනීමට ආරම්භක පියවරක් ලෙස කාම දිව්‍ය සැපය පෙන්වමින් ක්‍රමයෙන් අනාගාමී සුද්ධාවාස තල කරා ද අවසාන වශයෙන් අර්හත්වය කරා ද උපක්‍රමශීලීව මනස හුරුකිරීමට උපදෙස් ලබාදෙමින් මගපෙන්වීමක් නොයෙක් සූත්‍ර දේශනාවල කැට්ට අැත්තේ වේ.

(බුද්දක නිකාය - විචාර වන්දු / 40: හි: 05 - උප්‍රාසඵ ව්භග්ග /
සං: හි: 05(2) - චතා ව්භග්ග - සච්චි සංයුත්තය - ජාවකධඤ්ඤා ව්භග්ග.)

එම උතුම් දෙසුම්වලට අනුව ගිහි සාවක වූ ඔබ මෙම තිසරණ සහිත උත්තම වූ දුර්ලභ වූ පුණ්‍ය පදනම වෙත මේ ආකාරයෙන් කටයුතු කරන ලෙස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මැනවින් පෙන්වා දෙනු ලබන්නේ වේ.

(40: හි: 05 - උප්‍රාසඵ ව්භග්ග / 40: හි: 05 - ජක්ඛන සුත්‍රය / 01: හි: 01 - නික නිපාතය - ජාපායික ව්භග්ග)

එසේ නම් ඔබ සතියකට අවම වශයෙන් එක් සම්පූර්ණ දිනක කාලයක් උත්තම වූ නවාංග උපෝසථ සීලයට යටත්ව වාසය කිරීමට තම ජීවිතය පුරුදු කළ මැනවි! එදින රහතුන් වහන්සේලාගේ ජීවිතය බලය කොටගෙන ආදර්ශය කොටගෙන ඒ සදහම තුල පවතින නීති පද්ධතියට යටත්ව තම කායික වාචසික මානසික ක්‍රියාව හික්මවා ගනිමින් නිවන් මගට පහසුවක් එක්කර ගනිමින් අවිද්‍යා සහගත තෘෂ්ණාව (අනවබෝධය තුලින් හටගන්නා වූ ඇලී යාම) පංච කාමයටම කැමති වන්නේ නමුත් මේ අයුරින් කාම ලෝකය බැහර කිරීමට අතහැරීමට හුරු කිරීම තුලින් ක්‍රමයෙන් ඔබගේ දුක් සහිත අසහනකාරී පීඩාකාරී පදනම බිඳ වැටෙමින් සංසිදී ගිය සැහැල්ලු සැපයෙන් පිරී ගිය නිත්‍ය වූ සැපයක් කරා යමින් මරණයෙන් මිදීම වන අමාත්‍ය ඔබ මේ බුදු සසුන තුලදීම සාක්‍ෂාත් කිරීම ඒකාන්ත වන්නේ වේ. ඒ උදෙසා මේ අයුරින් ද හික්මෙනු මැනවි!

පුඤ්ඤං වෙ පුරිසො කයිරා - කයිරාථෙතං පුනථපුනං
තමිහි ඡන්දං කයිරාථ - සුඛො පුඤ්ඤස්ස උච්චයො

සම්බුදු ධර්මය ගලපාගන් යම් උතුම් සුදුගලයෙකු ඒ තුල පිහිටා යහපතේ හැසිරෙන්නේ වේද ඒ ආකාරයෙන්ම නැවත නැවතත් කයෙන් චචනයෙන් මනසින් යහපතේ හැසිරෙන්නේ වේද ඒ ආකාර හැසිරීම ගැන කැමැත්තකින් යුක්ත වන්නේ වේද ඒ යහපත් ක්‍රියාවන්හි යෙදීමක් වේද ඒ ඔහු ඉතා උසස් වූ සැපයකට උරුමකම් කියන්නේ වේ.

෧෭෭ දහම; බු.හි. 01-ධම්ම චර්යා-චාරවර්ගය (ආචාර: 118)-(බු. ෪. මු.) 2. 52

පාලි සිංහල වචන යෙදුම-

- * සීල :-යහපත් වූ පැවැත්මක්
- * සික්ඛා :-හික්මීම * පදං :-නීතිය
- * සමාදියාමි :-පහවනු ලැබූ නීති තම ජීවිතයට පමුණුවා ගැනීම

~තිසරණ සහිත නවාංග උපෝසඨ සීලය~

(අං: හි: 05-නවක නිජාතය-සීහනාද වර්ගය-නවඛිගුපෝඤ්ච සූත්‍රය අනුව විලිපදින්න)

■ පාණාතිපාතා වෙරමණිසික්ඛාපදං සමාදියාමි

ඒ උතුම් රහතුන් වහන්සේලා දිවිය පවතින තෙක්ම සතුන් මැරීමෙන් වැළකී වාසය කරන ලද්දේමය. මම ද මෙම දිවා රාත්‍රී කාලය පුරාවටම ඒ උතුම් වූ රහතුන් වහන්සේලා සෙයින් සත්ව ඝාතනය සිදුකිරීමෙන් වෙන්ව වැළකී වාසය කිරීම නම් වූ නීතිය හික්මීම පිණිස මාගේ ජීවිතයට පමුණුවා ගනිමි.

■ අදින්නාදානා වෙරමණිසික්ඛාපදං සමාදියාමි

ඒ උතුම් රහතුන් වහන්සේලා දිවිය පවතින තෙක්ම නුදුන් දෙය ගැනීමෙන් වැළකී වාසය කරන ලද්දේමය. මම ද මෙම දවස පුරාවටම ඒ උතුම් වූ රහතුන් වහන්සේලා සෙයින් නොදුන් දෙය ගැනීමෙන් වැළකී වාසය කිරීමේ නීතිය හික්මීම පිණිස මාගේ දිවියට පමුණුවා ගනිමි.

■ අබ්‍රහ්මචරියා වෙරමණිසික්ඛාපදං සමාදියාමි

ඒ උතුම් රහතුන් වහන්සේලා දිවි පවතින තෙක්ම නොයෙක් ආකාර වූ ලිංගික හැසිරීම්වලින් වෙන්ව බ්‍රහ්මයින් හැසිරෙන ආකාරයට වාසය කරන ලද්දේමය. මම ද අද දවස පුරාවටම දිවා රාත්‍රී කාලය ඒ පහත් වූ තිරිසනුන්ගේ සැපයක් වූ ලිංගික හැසිරීම්වලින් වෙන්ව ඒ උතුම් රහතුන් වහන්සේලා සෙයින් වාසය කිරීමේ නීතිය හික්මීම පිණිස මාගේ ජීවිතයට පමුණුවා ගනිමි.

■ මූසාවාදා වෙරමණිසික්ඛාපදං සමාදියාමි.

ඒ උතුම් රහතුන් වහන්සේලා දිවි පවතින තෙක්ම සත්‍ය වචනයම කතා කරමින් වාසය කරන ලද්දේමය. මම ද මේ දවස පුරාවටම ඒ උතුම් රහතුන් වහන්සේලාසේ අසත්‍ය වූ සිදු නොවූ දේ ගැන කතාබස් කිරීමෙන් වැළකී වාසය කිරීමේ නීතිය හික්මීම පිණිස මාගේ ජීවිතයට පමුණුවා ගනිමි.

■ සුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානා වෙරමණිසික්ඛාපදංසමාදියාමි.

ඒ උතුම් රහතුන් වහන්සේලා දිවි පවතින තෙක්ම යෙහවන ජීවිත... ආදී නොයෙක් මදයන්ගෙන් මත්වීමට හේතුවන ඒ තුලින් ත්‍රිවිධ දුභිරිත් වැඩෙන එබඳු දෙයට උපකාර වන නොයෙක් මත්ද්‍රව්‍ය කෑමෙන් බීමෙන් වැළකී වාසය කරන ලද්දේමය. මම ද මේ දවස පුරාවටම ඒ උතුම් රහතුන් වහන්සේලා සෙයින් මත්වීමට හේතුවන කිසිවක් කෑමෙන් බීමෙන් ගැනීමෙන් වැළකී වාසය කිරීමේ නීතිය හික්මීම පිණිස මාගේ ජීවිතයට පමුණුවා ගනිමි.

■ විකාලභොජනා වෙරමණිසික්ඛාපදං සමාදියාමි

ඒ උතුම් රහතුන් වහන්සේලා දිවි පවතින තෙක්ම එක් ආහාර වේලක් පමණක් උදයවරුව තුල වළඳමින් කැප කාලයෙහි හැර ආහාර ගැනීමෙන් වෙන්ව වාසය කරන ලද්දේමය. මම ද මෙම දවස පුරාවටම ඒ උතුම් රහතුන් වහන්සේලා සෙයින් උදය වරුවේ කැප කාලයේ පමණක් ආහාර ගැනීමේ නීතිය හික්මීම පිණිස මාගේ ජීවිතයට පමුණුවා ගනිමි.

■ නච්චගීතවාදිතවිසුකදස්සනා වෙරමණිසික්ඛාපදං සමාදියාමි.

ඒ උතුම් රහතුන් වහන්සේලා දිවි පවතින තෙක්ම නැටීම

භීත ගායනය සංගීත භාණ්ඩ වාදනය සතුට දනවන කාමය වැඩෙන දර්ශන හා එක්වීමෙන් නැරඹීමෙන් වෙන්ව වාසය කරන ලද්දේමය. මම ද මේ දවස පුරාවටම ඒ උතුම් රහතුන් වහන්සේලාට අනුවම නැටීම ගැයීම වැයීම නොයෙක් කාම සහගත දර්ශන නැරඹීමෙන් වෙන්ව වාසය කිරීමේ නීතිය හික්මීම පිණිස මාගේ ජීවිතයට පමුණුවා ගනිමි.

- මාලාගන්ධවිලෙපනධාරණමණ්ඩනවිභුසනට්ඨානා වෙරමණිසික්ඛාපදං සමාදියාමි.

ඒ උතුම් රහතුන් වහන්සේලා දිවිපවතින තෙක්ම මාල (මල් මාල නොයෙක් ආහරණ පැලඳීම් වේවා) සුවඳ වර්ග ආලේප වර්ග දූරීම පැළඳීම ආදියෙන් සැරසීමත් කය අලංකාර කිරීමත් සිදු කිරීමෙන් වෙන්ව වාසය කරන ලද්දේමය. මම ද මේ දවස පුරාවටම ඒ උතුම් රහතුන් වහන්සේලාට අනුවම මාල වර්ග සුවඳ වර්ග ආලේප වර්ග පරිහරණය කිරීමෙන් කය සැරසීමත් අලංකාර කිරීමෙනුත් වෙන්ව වැළකී වාසය කිරීමේ නීතිය හික්මීම පිණිස මාගේ ජීවිතයට පමුණුවා ගනිමි.

- උච්චාසයනමහාසයනා වෙරමණිසික්ඛාපදං සමාදියාමි.

ඒ උතුම් රහතුන් වහන්සේලා දිවි පවතින තෙක්ම අකැප වූ උසස් හා සුඛෝපභෝගී ඇඳ පුටු කොට්ට මෙට්ට ඇතිරිලි ආදියෙන් වෙන්ව වාසය කරන ලද්දේමය. මම ද අද දවස පුරාවට ඒ උතුම් රහතන් වහන්සේලාට අනුවම එබඳු සුවපහසු දේ පරිහරණය නොකර කැප වූ ආකාරයට පවතින ආසන පරිහරණය කිරීමේ නීතිය හික්මීම පිණිස මාගේ ජීවිතයට පමුණුවා ගනිමි.

- මෙත්තාසහගතේන වෙනසා සබ්බපාණභුතේසු අවේරෙන අබ්බාපජ්ඣෙධින ඵරිත්වා විහරන්තං සමාදියාමි.

ඒ උතුම් රහතන් වහන්සේලා දිවි පවතින තෙක්ම සියලු සත්වයන් කෙරෙහි පළිගැනීමෙන් හා නපුරු බවින් දූෂිත වී ගිය මනසින් වෙන්ව මිතුරු සහගත සිතින් යුතුව මෙත් සිතුවිලි පතුරුවා වාසය කිරීම කරන ලද්දේමය. අද දවස පුරාවටම ඒ උතුම් රහතන් වහන්සේලාට අනුවම සියලු සත්වයන් කෙරෙහි පළිගැනීමෙන් හා නපුරු බවින් දූෂිත වී ගිය මනසින් වෙන්ව මිතුරු සහගත සිතින් යුතුව මෙත් සිතුවිලි පතුරුවා වාසය කිරීම මාගේ ජීවිතයට හික්මීම පිණිස පමුණුවා ගනිමි.

** මෙහි හත්වන සිල් පදය දෙආකාරයකට පෙන්වන සූත්‍ර දේශනා පවතින බැවින් මෙහිදී ද මෙය ආකාර දෙකකට පෙන්වීම සිදු කළෙමි. එමෙන්ම මෙහි අවසාන හික්මීම ලෙස දක්වන මෙමත්‍රී සහගත සිතින් වාසය කිරීම යන කරුණ ඔබට කැමති නම් ඔබ වඩන භාවනා අරමුණ මුල් කොටගෙන මෙම සමාදන්වීම වෙනස් කර ගනිමින් ඔබගේ භාවනා අරමුණ තුළ දවස පුරාවටම දිවි ගෙවමින් සිත සංසිදුවා ගැනීම පිණිස මනසින් දැඩි කොටගෙන තම ජීවිතයට පමුණුවා ගතහැකි වන්නේ වේ. (අධිෂ්ඨාන කොටගත හැකිය)

මෙම සියලු සිල්පදයන් සුදුසු විවේකී ස්ථානයකට ගොස් හෝ තම නිවසතුළම සිටිමින් හෝ කුමන ස්ථානයක් වෙත පැමිණ හෝ වචනයෙන් කියමින් කයෙහුත් සුදුසු ඉරියව්වකට පැමිණ මනසට දැඩිව පමුණුවා ගත යුතුය. තිසරණ සරණ සහිතවම තමන්ම සමාදන් විය යුතුය.

මෙයට හික්කුචක් හෝ වෙන යම් කෙනෙකු සිල් දීම අවශ්‍ය වන්නේ නැත. එය පැවිද්දන්ට පමණක් පනවන ලද විනය කර්මයකි. සමාදන් කළ ද වරදක් නැත. එම සිල්පද සමාදන් වීම සිංහල භාෂාවෙන්ම කළ මැනවි! කැමති නම් පාළි හා සිංහල භාෂා දෙකෙන්ම එය කළ හැකි වන්නේ වේ.

නමුත් උදෑසන ඔබ යම් කලෙක නැගී සිටියි ද ඒ උදෑසනම එම උතුම් සිකපද සමාදානය සිදුකළ මැනව! පසු දවසේ උදෑසන හැකි උපරිම කාලයක් තෙක් එයට යටත්ව වාසය කළ මැනව! මේ අයුරින් සතියකට අවම වශයෙන් දින එකක් ද සෑම සතියකම එයට යටත්ව එක් දිනක් වාසය කිරීම ද (හැකි නම් සතර පොහොය දිනයන්ම යොදා ගන්න) අමතරව හැකි සෑම දිනකම එමෙන්ම හැකි වන්නේ නම් බුදුසසුන තුළ අතීතයේ වාසය කරනු ලැබූ සුදුවත්ධාරී උත්තම බ්‍රහ්මචාරීත්වයට පැමිණි ගිහි ලෝකය තුළ වාසය කරන ලද උත්තම උත්තමාවියන් මෙන් නිත්‍ය සීලය වශයෙන් මෙම හික්මෙන වැඩපිළිවෙල ද තම ජීවිතයට පමුණුවා ගනු මැනවි!

එමෙන්ම මෙම උතුම් තිසරණ සහිත නවාංග සීලය ද එයට ආජීව අට්ඨමක සිල්පද ද එක් කරගත් විට සිල්පද (හික්මෙන නීති) දාහතරක් ද එමෙන්ම දෛනිකව ඔබ සුගත වූ අප සාස්තෘන් වහන්සේගේ අවබෝධය වූ සූත්‍ර විනය පරිශීලනය කරමින් ඒ උතුම් දසකුසල් හා දසඅකුසල් වටහා ගනිමින් එය දරා මතකයේ රඳවාගනිමින් ශක්තිමත් කරගන්නා ආකාරවනී සද්ධාව හෙවත් ධර්මයේ පවතින්නා වූ ආකාරයට පැහැදීම මගින් සපිරෙන්නා වූ තිසරණ සරණ තුලින් අංග දාහතක් වූ උතුම් සරණක් පිහිටක් හික්මීමක් යටත් වීමක් තම ජීවිතය තුළට පමුණුවා ගත් විට ඒ උත්තම

දිවිය දෛනිකව පිරෙමින් පවතින මහා සාගරය මෙන් පුඤ්ඤ ගංගා දාහතකින් නිරතුරුවම පිරෙමින් මහත් වූ සැපයක් නොබෝ කලකින්ම අත්දකිනු නියත බව සුගත වූ අප සාස්තෘන් වහන්සේ ඒකාන්ත කොට දේශනා කොට ඇත්තේ වේ.

සුඛං යාව ජරා සීලං සුඛා සද්ධා පතිට්ඨිතා
සුඛා පඤ්ඤාය පටිලාභො පාපානං අකරණං සුඛං

වියඝට යනකල්ම සිල් රැකීම තමයි සෑපය. නිසරණය තුළ ස්විච්ච පිහිටීම තමයි සෑපය. ආර්ය ඝනාස ආචරණය ඇතිවීමමයි සෑපය. පව් නොකිරීමමයි සෑපය.

පෙළ දැනම, බව්ම වැයු අත්පොත - නාගව්භග්ග (භාට්ඨ: 333) - (ම. මෙ. පු.)

සද්ධාය සීලෙන ව යාධ වඩ්ඪති - පඤ්ඤාය වාගෙන සුතෙන වූභයං
සා තාදිසී සීලවතී උපාසිකා - ආදියති සාරං ඉධෙව අත්තනොති.

ඉද්ධාවෙනුත්, සීලයෙනුත්, පුඤ්ඤාවෙනුත්, නාගයෙනුත්, ඉතයෙනුත් යම් සත්වයෙක් මෙලොව දියුණු වෙනවා නම්, එබඳු සිල්වත් උපාසිකාව මේ ලෝකයේ දී නමාගෙන් ගතයුතු හරවත් දෑ ගන්නවා.

*පෙළ දැනම, සං.නි. 04 - බලව්භග්ග - වඩ්ඪී යුත්ථය (ඔ. ප්. මු.) ටි. 472
සරල සිංහල ජර්ව්භග්ගය, සං.නි. 04 - බලව්භග්ග - වඩ්ඪී යුත්ථය (ම. මෙ. පු.) ටි. 375 (2019 මුද්දණය)*

න පුප්ඵගන්ධො පටිවාතමේති - න වන්දනං තගරමල්ලිකා වා
සතඤ්ඤා වගන්ධො පටිවාතමේති - සබ්බා දිසා සප්පුරිසො පවාති.

පුෂ්ප ගන්ධය උඩු ඝු උගට නො හමයි. සඳුත් තුර්වලා, සමන් ඝු වඳු හෝ උඩු ඝුඋගට නො හමයි. එහෙත් සදහමට යටත්ව හැසිරෙන උතුම් වූ ශ්‍රාවකයාගේ ගුණ ඝුවඳු සියලු දිසාවන්හි පැතිර යන්නේ වේ.

පෙළ දැනම, අ. නි. 01 - නිකතිපාතය - ආනන්දව්භග්ග - 9වන යුත්ථය (ඔ. ප්. මු.), ටි. 400

සරල සිංහල ජර්ව්භග්ගය,

අං.නි. 01 - නිකතිපාතය - ආනන්දව්භග්ග - 9වන යුත්ථය (ම. මෙ. පු.) ටි. 356 (2019 මුද්දණය)

~සීලව අරහත් මුනිදුන් වදාළ ගාථා~

01. මේ බුදුසසුනෙහි යහපත් වූ පැවැත්ම වන සීලය තුලම තම ජීවිතය හික්මවා ගත්ට ඕන. මේ ජීවිතයේම සුන්දර ආකාරයට සීලය තුල හික්මිය යුතුයි. යම් තාක් කෙනෙක් ඒ සීලයට යටත්ව තම ජීවිතය හික්මවයි ද ඔහු සියලු සැප සම්පත් ලබන්නේ වේ. (608)

02. කුසල් දහම් ගලපා ගත් බුද්ධිමත් කෙනා සිල් රකින්නට ඕනෑ සැප තුනක් බලාගෙන. ඒ තමයි සත්පුරුසයන්ගෙන් ලබන ගුණකථනයත් සියලු සැපසම්පත් වගේම සුගතියේ ඉපදිලා සතුටු වීමයි. (609)

03. සිල් රකින කෙනාගේ සංවර ජීවිතය නිසා එයාට ගොඩක් සත්පුරුස මිතුරන් ඇසුරු කරන්න ලැබෙනවා. ඒ සංවරයෙන් යුතු බව අරහත්ඵලය කරාම ගෙන යනවා. නමුත් සීලය තුල නොහික්මෙන කෙනාගේ ඒ පහත් වූ හැසිරීම නිසා සත්පුරුස මිතුරන්ගෙන් ඇත් වෙනවා. (610)

04. දුස්සීල වූ යම් මිනිසෙකු වෙත්ද ඔහු ලබන්නේ ගැරහීමත් අපකීර්තිය නින්දා විතරයි. සිල්වත් වූ මිනිසා ගුණ කථනයත් කීර්තිමත් බවත් සියලු දෙනාගේම ප්‍රසාදයත් ලබනවා. (611)

05. සියලු යහපත් දේට මූලික වෙන්නේ සීලයේ පිහිටීමයි. ඒ යහපත් ගුණ ධර්ම බිහිකරන අම්මා කෙනෙක් වගේ. සියලු කුසල් දහමුන්ට උපදවාගන්න මුල් වෙන්නේ සීලයයි. ඒ නිසා සීලය පරිපූර්ණ වශයෙන් පිරිසිදුව තබාගන්න ඕන. (612)

06. සිත නම් වූ මහා සයුරේ සදහමට යටත්වුණු හික්මීම සිදු කරනු ලබන විශේෂයෙන්ම සතුටත් සංවරයත් ලබාදෙන වෙරළ සීලයයි. සීලය සියලු බුදුවරුන්ගේ කුසලය වෙත ගමන්කරන තොටුපලයි. ඒ නිසා සීලය පරිපූර්ණ වශයෙන් පිරිසිදුව තබාගන්න ඕන. (613)

07. සීලය කුසල් දහමුන්ට ඇවැසි බලය ලබා දෙන්නේ වේ. කුසලය රැකදෙන උත්තම ආයුධය වන්නේ වේ. සීලය ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ආහරණයකි. මරු සමග කරන සටනෙහි ආරක්ෂාව ලබාදෙන අත්හුන වූ ඇඳුමකි. (614)

08. සීලය කියන්නේ නිවන වෙත ගෙන යන හාත්පස පිරිපුන් වූ පාලමයි. ඒ සිල්වතාගේ සිල් සුවද දසදිසාවටම හමන උත්තම වූ සුගන්ධයයි. ශ්‍රේෂ්ඨ වූ සුවද ආලේපය වන්නේත් සීලයමයි. (615)

පෙළ දහම, බුද්දකහිකාය-පථගා: (ගාථා: 608-619)-(බු: 25 ඉ: 2, 3: 166

~සාවකයා හට සිකපද පැනවීමට හේතු වූ කරුණු~

01. සංඝසුට්ඨතාය -

(සදහමට යටත්ව හික්මෙන සාවකයන්ට කෙළෙසුන්ගෙන් වෙන්වීමෙන් ලබන කායික හා මානසික සුවය පිණිස)

02. සංඝචාසුතාය -

(සදහමට යටත්ව හික්මෙන සාවකයන්ට කෙළෙසුන්ගෙන් වෙන්වීමෙන් ලබන පහසු විහරණය පිණිස)

03. දුම්මංකුතං පුග්ගලානං නිග්ගහාය -

(සදහම් මගතුල හික්මීම පිළිකල් කරන දුර්වල වූ පුද්ගලයන්ට ගැරහුම් ලැබීම පිණිස)

04. ජේසලානං හික්ඛුතං චාසුචිභාරාය -

(සදහම් මගතුල ගෞරවයෙන් හික්මෙන්නා වූ පැවිද්දක්ගේ සුවපහසු වූ ජීවිත පැවැත්මට උපකාර පිණිස)

05. දිට්ඨධම්මිකානං ආසවානං සංවරාය -

(මේ ජීවිතයෙහි තමාතුල මතුවන්නා වූ අකුසල් සහගත පැවැත්මෙන් වෙන්වෙමින් ඒ සදහම් මගතුල රැකීම පිණිස)

06. සම්පරායිකානං ආසවානං පටිඝාතාය -

(මරණින්මතු ජීවිතයෙහි තමාතුල මතුවන්නා වූ අකුසල් සහගත පැවැත්මක සැකසීමෙන් වෙන්වෙමින් එහි විනාසය පිණිස පිළිපැදීම)

07. අප්පසන්නානං පසාදාය -

(සම්බුදු සසුන ගැන අසන්නට දැකගන්නට ලැබෙන අයගේ සිතෙහි නොසතුටු ස්වරූපයක් වූයෙහිද එයින් වෙන්ව යාමට)

08. පසන්නානං භියෙත්තචාය -

(සදහම් මගතුල හික්මෙන සාවකයාගැන අසන්නට දැකගන්නට ලැබෙන අයගේ සිතෙහි මහත් වූ සතුට පිණිස)

09. සද්ධම්මට්ඨිතියා -

(කුසල් දහමුන්නතුල හැසිරීමක් වේද එහි පිහිටා සිටීමට)

10. විතයානුග්ගහාය -

(අකුසල් දහමුන්නතුල හැසිරීමක් වේද එයින් වෙන්වයාමට උපකාර පිණිස)

භාවිතවියන්‍යාලි - නිකාම විභංගය (බු:26:ඉ:), 26: 04

~බුදුරජාණන් වහන්සේලාගේ පහළ වීම සැපයකි~

“සුඛො බුද්ධානං උප්පාදො - සුඛා සද්ධම්මදෙසනා
සුඛා සංඝස්ස සාමග්ගි - සමග්ගානං තපො සුඛො”

සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේලාගේ ඉපදීම සැපයකි. ඒ උත්තම මුනිරජුන්ගේ නිවන පිණිසම පවතින සත්‍ය වූ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ධර්මය දේසනා කිරීම ද සැපයකි. ඒ ධර්මයට යටත්ව නිවීම (දුක සංසිද්ධාවාලිමෙන් පැමිණි යුතු සැපයට පත්වීම) වෙත පියමනින තථාගත සාවක පිරිසගේ (දෙවි මිනිස් ගිහි පැවිදි) සමගි සම්පන්න බව ද සැපයකි. ඒ සමගි බව තුල පිහිටා ධර්මයේ හැසිරෙමින් කෙළෙස් තැවුම ද (නිකෙළෙස් වීම ද) සැපයකි.

පෙළ දැනම; ක්‍රි: හි: 01 - ධර්මපද්‍යාලි - බුද්ධවර්ණය (ආචාර්‍ය: 194) - (ක්‍රි: 2෪: 2), 2෪: 74

එසේ සඳහන් වන්නේ මේ අතිශයින්ම දුර්ලභව ලබන උත්තම ලාභය ගැනත් එයින් ලෝකයාට සිදුවන සැපය ගැන ද වේ.

ඒ උත්තම වූ දුර්ලභ ලැබීම වූ සම්මා සම්බුදුවරයෙකුගේ බිහිවීම මුලු මහත් ලෝකධාතු දස දහසක සිටින්නා වූ දෙවියන් සහිත සත්වයන්ට ද ඉන් ඔබ්බට පවතින අනේක වූ සත්ව සන්නිපාතයන්ට ද සිදුවන ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ලාභය වනුයේ අකුසලයේ සාපය වූ සංසාර ගමනතුල නිරතුරුවම අපව මායාවක සිරකර දමමින් මමත්වයෙන්ම බැඳී කිසිදා පැනයා නොහැකි ගෙළබැඳි බන්ධනයක් වූ ජාති ජරා මරණ සෝක වැළපීම් සහිත... අනේක වූ දුකෙන් මිදී වෙන්වී ඒකාන්ත සනාතන සුවය කරාම පිවිසීමයි. සදාකාලික සැපය වූ නිවන් සැපය (දුක සංසිද්ධාවාලිමෙන් පැමිණිය යුතු සැපයට

පත්වීම) වන මරණයෙන් වෙන්වුණු (අමාත) සැපයකට උරුමක්කරුවෙකු වන්නේ වේ.

ඒ සියල්ල ලබා දෙනුයේ සම්මා සම්බුදුවරයෙකුගේ නැණ මඬලින් උපන් උතුම් ධර්ම දේශනාවෙන්ම පමණි. අන් කිසිම දේශකයෙකුගෙන් ඒ උත්තම ලාභය නොලැබෙන්නේම වේ. ඒ දේශනාව තම මනස තුළ දරා ගනිමින් පුහුණුකොට අත්දකිනු ලැබූ ජාති ජරා මරණයෙන් වෙන්වුණු තථාගත සාවකයින් විසින් ඒ උත්තම ධර්මවිනය මතම පිහිටමින් එය වටාම එක්රොක් වෙමින් ප්‍රිය ඇසින් එකිනෙකා දෙස බලමින් වාද විවාද වලින් තොරව සමගි සම්පන්නව ධර්මයම ධජය කර ගනිමින් ධර්මයේ හැසිරීම ද ලොව දුර්ලභම ලාභයක් වන්නේම වේ. ඒ තුළම පිහිටමින් එකිනෙකා කෙරෙහි මිතුරු සිතින් ගිහිපැවිදි මෙන්ම දෙවි මිනිස් සාවකයා අතර පවා මිතුරු බවින් යුතු කල්හි ඒ වූ උත්තම කෙළෙස් සෝදාහරින නිවන් මාර්ගය තුළ ගමන් කරමින් කෙළෙසුන්ගෙන් වෙන්ව යයි ද එය වනාහි දුර්ලභම ලාභයකි. ශ්‍රේෂ්ඨ වූ උතුම් වූ සංසිද්ධිමෙහිලා අත්දකින පීඩාකාරී වෙහෙසකාරී බවෙන් වෙන්වගිය සැපයක් වන්නේ වේ.

මේ ගෙවියන සම්බුදුසසුන අප සාස්තෘ වූ ගෞතම සම්මාසම්බුදු පියාණන් වහන්සේගේය. මෙයින් අනුචක් කල්පයක් තුළ මෙබඳු දුර්ලභ උත්තම අවස්ථාවන් ලැබූයේ සත්වරක් පමණක් බව සාවක වූ අප නිරන්තර සිහි කළයුතු කරුණක් වන්නේ වේ.

(දී: හි: 02 - මහාපදාන සූත්‍රය/ සං: හි: 02 - තිණකව්ඨ සූත්‍රය/ සං: හි: 02 - ජ්‍යේෂ්ඨ සූත්‍රය/ ජං: හි: 01 - ඒකධර්ම පාළිය - ජම්බුදීප වර්ගය)

මෙම සූත්‍රයන් තුලින් නැවත නැවත ඉස්මතු කරන කරුණ ඔබම අධ්‍යයනය කොට මේ ආත්මභාවයේ අපහට ලැබුණු මේ උත්තම ලාභය ගැන වටහා ගෙන දසඅකුසලය දුරුකරමින් දසකුසල් දහම් තුල තම ජීවිතය පිහිටුවා ගැනීම පිණිස මොහොතකට බුද්ධිමත්ව විමසා බලමින් ධර්මයේ හැසිරෙන්නවා!

~සක්කාය සූත්තං~
(සාක්කායවරුන්ට චතුද දෙසුම)

එකං සමයං භගවා සක්කෙසු විහරති කපිලවත්ථුස්මිං නිග්‍රොධාරාමෙ අථ කො සම්බහුලා සක්කායා උපාසකා තදහුපොසපෙ යෙන භගවා තෙනුපසංකම්භු, උපසංකම්ත්වා භගවන්තං අභිවාදෙන්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්තෙ ඛො සකො උපාසකෙ භගවා එතදවොච: “අපි නු ඛො තුම්හෙ සක්කායා අවිධංගසමන්තාගතං උපොසථං උපවසවා”ති?

ඒ සමයෙහි සුගත වූ තථාගතයන් වහන්සේ සාක්කායවරුන්ගේ රාජ්‍යයේ අගනගරය වන කපිලවස්තුවෙහි නිග්‍රොධාරාමය නම් වන ජනයාගෙන් වෙන්වුණු විවේකී වූ නිසසල නගරයට නුදුරුව පිහිටි වන සෙනසුනේ වැඩවසන සේක.

එසේ වැඩ වසන කාලයේ තථාගතයන් වහන්සේගේ ධර්මය පිළිගෙන හැසිරීමට උත්සාහ ගන්නා වූ සාකායවංශික බොහෝ වූ ගිහිපිරිසක් පොහොය දිනයක් වූ එදින තථාගතයන් වහන්සේ සමීපයට පැමිණියේ එසේ සමීපයට පැමිණ තථාගතයන් වහන්සේට විශිෂ්ඨ වූ ආකාරයෙන් ගෞරව සත්කාර දක්වමින් වන්දනා කළේය. එසේ වන්දනා කොට සියලු දෙනා එක්පසකින් වන්තට හිඳගත්තේය. එසේ හිඳගත් ඒ සාකායවංශික උපාසිකයන්ගෙන් සුගතයන් වහන්සේ මේ අයුරින් විමසූ සේක.

සාක්කයවරුනි; ඔබලා රහතුන්ගේ ජීවිතය බලය කොටගත් අංගආටකින් යුතුව බැඳී පවතින වාසය කිරීමෙන් යුක්තව (උපෝසථය) ඒ වූ ධර්මයන්ට සම්පව වාසය කරයි ද?

‘අප්පෙකදා මයං හන්තෙ අවිධංගසමන්තාගතං උපොසථං උපවසාම, අප්පෙකදා න උපවසාමා’ති.

ස්වාමීනි භාග්‍යවතුන්වහන්ස ආතැම දිනවල රහතුන්ගේ ජීවිත පැවැත්ම බලය කොටගත අංගආටකින් යුතුව බැඳී පවතින වාසය කිරීමෙන් යුක්තව (උපෝසථය) ඒ වූ ධර්මයන්ට සම්පව වාසය කරන්නෙමු. ආතැම දිනවල ඒ වූ ධර්මයන්ට සම්පව වාසය නොකරන්නෙමු.

තෙසං වො සක්කායා අලාභා තෙසං දුල්ලද්ධං යෙ තුම්භෙ එවං සොකසහයෙ ජීවිතෙ මරණසහයෙ ජීවිතෙ අප්පෙකදා අවිධංග සමන්තාගතං උපොසථං උපවසථ, අප්පෙකදා න උපවසථ,

සාක්කයවරුනි; ඒ වනාහි ඔබලාට යහපත් ලැබීමක් නම් නොවන්නේ වේ. මේ උතුම් වූ පහසුවෙන් නොලැබෙන (සම්බුදු සසුන මුණගැසී පවතින කලකදී මනුසත් දිවිය ලැබීම) අවස්ථාවකදී මෙහි ඔබලා ඒ ආකාරයෙන් කටයුතු කිරීමක් වන්නේ වේද යම් අහිමිවීමක් මත ඇතිවෙන පීඩාකාරී තත්වයෙන් බියට පත්වන මනසකින් යුතු ජීවිතයත් ආයුෂය අවසන් වීමෙන් වෙන්වනවිට ඇතිවන බියට පත් මනසකින් යුතු ජීවිතයක්ද ඇති කල්හි ආතැම දිනයක රහතුන්ගේ ජීවිතය බලය කොටගත් අංගආටකින් යුතුව බැඳී පවතින වාසය කිරීමෙන් යුක්තව (උපෝසථය) ඒ වූ ධර්මයන්ට සම්පව වාසය කිරීමත් ආතැම දිනවල ඒ වූ ධර්මයන්ට සම්පව වාසය නොකිරීමත් යන මේ කරුණ වනාහි ඔබලාට යහපත් ලැබීමක් නම් නොවන්නේ වේ.

තං කිං මඤ්ඤුප් සක්කායා, ඉධ පුරිසො යෙන කෙනචි කම්මට්ඨානෙන
අනාපජ්ජ අකුසලං දිවසං අඩ්ඨිකභාපණෙන නිබ්බිසෙය්‍යා, දක්ඛො පුරිසො
උට්ඨානසම්පන්නොති අලං වචනායාති? එවං භන්නෙ,

සාක්කයවරුනි; මේ කරුණ ගැන කුමක් සිතනුයෙහි ද?
යම් පුද්ගලයෙකු වරදින් බැහැර වූ එමෙන්ම දුක සංසිද්ධාවලීමෙන්
පැමිණි යුතු සැපයට පත්වීම පිණිස පවතින මාර්ගයටද අනතුරු
නොවන්නා වූ (නිවන් මගට) යම් ආකාර වූ ක්‍රියාවකින් යුක්ත
වූ රැකියාවකින් දිවාකාලයක් තුළ කභවණු භාගයක් (වත්මනතුළ
රූපියලේ දහසක් පමණ වන වැටුපක්**) උපයාගනු ලබන්නේද ඒ
ඔහු දක්ෂ වූ නැගීසිටින බලවත් උත්සාහයකින් යුතු පුද්ගලයෙකුය
යන වචනයෙන් හැඳින්වීමට සුදුසු වන්නේද?

එසේය; ස්වාමීනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස.

තං කිං මඤ්ඤුප් සක්කායා, ඉධ පුරිසො යෙන කෙනචි කම්මට්ඨානෙන
අනාපජ්ජ අකුසලං දිවසං කභාපණෙන නිබ්බිසෙය්‍යා, දක්ඛො පුරිසො
උට්ඨානසම්පන්නොති අලං වචනායාති? එවං භන්නෙ,

තං කිං මඤ්ඤුප් සක්කායා, ඉධ පුරිසො යෙන කෙනචි කම්මට්ඨානෙන
අනාපජ්ජ අකුසලං දිවසං ද්වෙ කභාපණෙන නිබ්බිසෙය්‍යා, දක්ඛො පුරිසො
උට්ඨානසම්පන්නොති අලං වචනායාති? එවං භන්නෙ,

තං කිං මඤ්ඤුප් සක්කායා, ඉධ පුරිසො යෙන කෙනචි කම්මට්ඨානෙන
අනාපජ්ජ අකුසලං දිවසං තයො කභාපණෙන නිබ්බිසෙය්‍යා, දක්ඛො පුරිසො
උට්ඨානසම්පන්නොති අලං වචනායාති? එවං භන්නෙ,

තං කිං මඤ්ඤුප් සක්කායා, ඉධ පුරිසො යෙන කෙනචි කම්මට්ඨානෙන
අනාපජ්ජ අකුසලං දිවසං වන්නාරො කභාපණෙන නිබ්බිසෙය්‍යා, දක්ඛො
පුරිසො උට්ඨානසම්පන්නොති අලං වචනායාති? එවං භන්නෙ,

තං කිං මඤ්ඤුප් සක්කායා, ඉධ පුරිසො යෙන කෙනචි කම්මට්ඨානෙන
අනාපජ්ජ අකුසලං දිවසං පඤ්ච කභාපණෙන නිබ්බිසෙය්‍යා, දක්ඛො පුරිසො
උට්ඨානසම්පන්නොති අලං වචනායාති? එවං භන්නෙ,

සාක්කයවරුනි; මේ කරුණ ගැන කුමක් සිතනුයෙහි
ද? යම් පුද්ගලයෙකු වරදින් බැහැර වූ එමෙන්ම දුක

සංසිඳවාලීමෙන් පැමිණි යුතු සැපයට පත්වීම පිණිස පවතින මාර්ගයටද අනතුරු නොවන්නා වූ (නිවන් මගට) යම් ආකාර වූ ක්‍රියාවකින් යුක්ත වූ රැකියාවකින් දිවාකාලයක් තුළ කහවණුවක් කහවණු දෙකක් කහවණු තුනක් කහවණු හතරක් කහවණු පහක් උපයාගනු ලබන්නේද ඒ ඔහු දක්ෂ වූ නැගීසිටින බලවත් උත්සාහයකින් යුතු පුද්ගලයෙකුය යන වචනයෙන් හැඳින්වීමට සුදුසු වන්නේද?

එසේය; ස්වාමීනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස.

**** (මෙහි සඳහන් එන කහවණුවක චට්නාකමට සැසඳීමට නොව අද අපගේ ලෝකයතුළ බෙදීකව දුප්පත් මිනිසකු ලබන එක් දිනක චූරුප චගයෙන් රු. 2000ක් ලෙස ගලපාගෙන මේ උපමාව අර්ථවත් කරගන්න)**

තං කිං මඤ්ඤුප් සක්කායා, ඉධ පුරිසො යෙන කෙනචි කම්මට්ඨානෙන අනාපජ්ජ අකුසලං දිවසං ඡ කභාපණේ නිබ්බිසෙය්‍යා, දක්ඛො පුරිසො උට්ඨානසම්පන්නොති අලං වචනායාති? එවං භන්නෙ,

තං කිං මඤ්ඤුප් සක්කායා, ඉධ පුරිසො යෙන කෙනචි කම්මට්ඨානෙන අනාපජ්ජ අකුසලං දිවසං සත්ත කභාපණේ නිබ්බිසෙය්‍යා, දක්ඛො පුරිසො උට්ඨානසම්පන්නොති අලං වචනායාති? එවං භන්නෙ,

තං කිං මඤ්ඤුප් සක්කායා, ඉධ පුරිසො යෙන කෙනචි කම්මට්ඨානෙන අනාපජ්ජ අකුසලං දිවසං අට්ඨ කභාපණේ නිබ්බිසෙය්‍යා, දක්ඛො පුරිසො උට්ඨානසම්පන්නොති අලං වචනායාති? එවං භන්නෙ,

තං කිං මඤ්ඤුප් සක්කායා, ඉධ පුරිසො යෙන කෙනචි කම්මට්ඨානෙන අනාපජ්ජ අකුසලං දිවසං නව කභාපණේ නිබ්බිසෙය්‍යා, දක්ඛො පුරිසො උට්ඨානසම්පන්නොති අලං වචනායාති? එවං භන්නෙ,

තං කිං මඤ්ඤුප් සක්කායා, ඉධ පුරිසො යෙන කෙනචි කම්මට්ඨානෙන අනාපජ්ජ අකුසලං දිවසං දස කභාපණේ නිබ්බිසෙය්‍යා, දක්ඛො පුරිසො උට්ඨානසම්පන්නොති අලං වචනායාති? එවං භන්නෙ,

සාක්කයවරුනි; මේ කරුණ ගැන කුමක් සිතනුයෙහි ද? යම් පුද්ගලයෙකු වරදින් බැහැර වූ එමෙන්ම දුක

සංසිද්ධාලීමෙන් පැමිණි යුතු සැපයට පත්වීම පිණිස පවතින මාර්ගයටද අනතුරු නොවන්නා වූ (නිවන් මගට) යම් ආකාර වූ ක්‍රියාවකින් යුක්ත වූ රැකියාවකින් දිවාකාලයක් තුළ කභවණු භයක් කභවණු භතක් කභවණු අටක් කභවණු නවයක් කභවණු දහයක් උපයාගනු ලබන්නේද ඒ ඔහු දක්ෂ වූ නැගීසිටින බලවත් උත්සාහයකින් යුතු පුද්ගලයෙකුය යන වචනයෙන් හැඳින්වීමට සුදුසු වන්නේද?

එසේය; ස්වාමීනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස.

තං කිං මඤ්ඤුප් සක්කායා, ඉධ පුරිසො යෙන කෙනචි කම්මට්ඨානෙන අනාපජ්ජ අකුසලං දිවසං විසති කභාපණෙ නිබ්බිසෙය්‍යා, දක්ඛො පුරිසො උට්ඨානසම්පන්නොති අලං වචනායාති? එවං භන්තෙ,

තං කිං මඤ්ඤුප් සක්කායා, ඉධ පුරිසො යෙන කෙනචි කම්මට්ඨානෙන අනාපජ්ජ අකුසලං දිවසං චන්තාරිසං කභාපණෙ නිබ්බිසෙය්‍යා, දක්ඛො පුරිසො උට්ඨානසම්පන්නොති අලං වචනායාති? එවං භන්තෙ,

තං කිං මඤ්ඤුප් සක්කායා, ඉධ පුරිසො යෙන කෙනචි කම්මට්ඨානෙන අනාපජ්ජ අකුසලං දිවසං පඤ්ඤාසං කභාපණෙ නිබ්බිසෙය්‍යා, දක්ඛො පුරිසො උට්ඨානසම්පන්නොති අලං වචනායාති? එවං භන්තෙ,

සාක්කයවරුනි; මේ කරුණ ගැන කුමක් සිතනුයෙහි ද? යම් පුද්ගලයෙකු වරදින් බැහැර වූ එමෙන්ම දුක සංසිද්ධාලීමෙන් පැමිණි යුතු සැපයට පත්වීම පිණිස පවතින මාර්ගයටද අනතුරු නොවන්නා වූ (නිවන් මගට) යම් ආකාර වූ ක්‍රියාවකින් යුක්ත වූ රැකියාවකින් දිවාකාලයක් තුළ කභවණු විස්සක් කභවණු තිහක් කභවණු පනහක් උපයාගනු ලබන්නේද ඒ ඔහු දක්ෂ වූ නැගීසිටින බලවත් උත්සාහයකින් යුතු පුද්ගලයෙකුය යන වචනයෙන් හැඳින්වීමට සුදුසු වන්නේද?

එසේය; ස්වාමීනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස.

තං කිං මඤ්ඤුප් සක්කායා, අපි නු සො පුරිසො දිවසෙ දිවසෙ කභාපණසතං කභාපණසහස්සං නිබ්බිසමානො ලද්ධං ලද්ධං නික්ඛිපන්නො වස්සසතායුකො වස්සනජ්චි මහන්නං භොගක්ඛන්ධං අධිගච්ඡෙය්‍යාති? එවං භන්තෙ,

සාක්කයවරුනි; මේ කරුණ ගැන කුමක් සිතනුයෙහි ද? යහපත් වූ ඒ පුද්ගලයා දහවලක් දහවලක් පාසාම කහවණු සියයක් හෝ කහවණු දහසක් සෑම දවාලකම උපයනු ලබයිද ඒ අයුරින් ඒ ලැබූ ලැබූ ධනය වියදම් නොකරමින් එක්රැස් කිරීමට පැමිණෙයිද ඒ ඔහුගේ ජීවිතය සියක් අවුරුදු ආයුෂ්‍ය සහිතව අවුරුදු සියයක් ජීවත්වෙයිද එකල්හි ඒ පුද්ගලයා සියලු සැපසම්පතීන් ඉතා විශාල බවට පැමිණී ධනස්කන්ධයකින් යුතු වූ (නෝග-පංචකාම ඤජ විදීමට තුබැසවන වෘත්ත ශච්ඡන්) විශාල ධනපතියෙකුව වාසය කරන්නේ නොවේද?

එසේය; ස්වාමීනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස.

තං කිං මඤ්ඤථ සක්කායා, අපි නු සො පුරිසො භොගහෙතු භොනිදානං භොගාධිකරණං එකං වා රතනිං එකං වා දිවසං උපඬ්ඬං වා රත්තිං උපඬ්ඬං වා දිවසං එකන්තසුඛපටිසංවෙදී විහරෙය්‍යාති? නො භෙතං හන්තේ,

තං කිස්ස හේතු?

කාමා හි හන්තෙ අනිච්චා තුව්ඡා මුසා මොස ධම්මාති.

සාක්කයවරුනි; මේ කරුණ ගැන කුමක් සිතනුයෙහි ද? යහපත් වූ ඒ පුද්ගලයා ඒ විශාල බවට පැමිණී මහත් වූ සැපසම්පතීන් පිරිගිය ජීවිතයකින් යුතුවීම නිසා එය හේතු කොටගෙන ඒ කරුණ මුල්කරගෙන එකම රැයක් දවාලක් හෝ වේවා රාත්‍රි කාලයෙන් භාගයක් (අඩ රැයක්) දිවා කාලයෙන් භාගයක් (අඩ දිවා කාලයක්) නොවෙනස් සැපයකින් යුතුව ඒකාන්ත වූ සැප විදීමකින් යුතුව වාසය කිරීමක් සිදු වන්නේද?

ස්වාමීනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස; ඒ කරුණ සිදු නොවන්නේ වේ.

එසේ වීමට හේතුව කුමක්ද?

ස්වාමීනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස; මේ ගොරෝසු කයින් අන්දැකිය යුතු සැපය වනාහි (පංචකාම සැපය) නිරන්තර වෙනස්වීමෙන් යුක්තයි. කොතරම් යෙදුනත් නොපිරෙන මානසික සතුටකින් යුතු වූ (වෙහෙසකර වූ අතෘප්තිමත් කර වූ සැහීමකට පත් නොවන) සැබෑ පදනමකින් වෙන් වූ ඇසුරුකරනවිට මූලා වූ ස්වරූපය මතම පිහිටා පවතින ධර්මතාවයක් වන්නේ වේ.

ඉධ ඛො පන වො සක්කායා මම සාවකො දස වස්සානි අප්පමත්තො ආනාපී පහිතත්තො විහරන්තො යථා මයානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානො සතම්පි වස්සානි සතම්පි වස්සසතානි සතම්පි වස්සසහස්සානි සතම්පි වස්සසහස්සානි එකන්තසුඛසංවෙදී විහරෙය්‍යා: සො ච ඛවස්ස සකදාගාමී වා අනාගාමී වා අපණ්ණකං වා සොනාපන්තො, තිට්ඨන්තු සක්කායා දස වස්සානි.

සාක්කයවරුනි; මා විසින් දෙසන ලද සදහමට යටත්ව (දසකුසල් දසඅකුසල්) හැසිරෙන ගිහිපිරිසෙහි යමෙක් ඒ පෙන්වා දෙනු ලැබූ උතුම් වූ අනුගමනය කළ යුතු පිළිපැදිය යුතු පිළිවෙත තුළ වර්ෂ දහයක කාලයක් පූර්ණවශයෙන් “කයෙන් වචනයෙන් මනසින්” ජීවිතය මූලිකම ඉලක්කය ධර්මයේ හැසිරීම ලෙස ගෙන එසේ කටයුතු කරයිද (දිව් දෙවෙනි කොට) ඒ තුලින් පංචනීවරණ ධර්මයන් තවනු ලබමින් හිත සංසිඳුවා ගනීද ඒ එක් අරමුණක සංසිඳු වූ මනස තුළ පිහිටා තම ජීවිතය දිගින් දිගට ඒ සදහම් පිළිවෙත තුළම යොදවනු ලබයිද (දසකුසල් දහම් මත) ඒ ආකාරයෙන් හැසිරෙන්නාවූ තථාගත සාවකයා අවුරුදු සියයක් වූද අවුරුදු සියදහසක් වූද සියක් අවුරුදු සියදහසක් වූද නොවෙනස්ව පවතින සැපයෙන්ම පිරිගිය ඒකාන්ත සැප විදීමෙන් යුතු ජීවිත පැවැත්මකින් වාසය කරන්නේම

වේ. එමෙන්ම ඔහු ගෙවියන දස අවුරුදු කාලය අතර තුර සකාදාගාමී ඵලය හෝ අනාගාමී ඵලය හෝ ලබනුයේ ස්ථිර වශයෙන්ම සෝතාපන්න ඵලය වෙත පැමිණ වාසය කරන්නේ වේ.

සාක්කයවරුනි; දස අවුරුද්දක් පරම වූ කාලය පසෙකින් තැබේවා!

ඉධ මම සාවකො නව වස්සානි අප්පමත්තො ආතාපී පනිතත්තො විහරන්තො යථා මයානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානො සතම්පි වස්සානි සතම්පි වස්සසතානි සතම්පි වසස්සහස්සානි සතම්පි වස්සසතසහස්සානි එකන්තසුඛසංවෙදී විහරෙය්‍ය: සො ච ඛවස්ස සකදාගාමී වා අනාගාමී වා අපණ්ණකං වා සොතාපන්නො, තිට්ඨන්තු සක්ක්‍යා නව වස්සානි.

ඉධ මම සාවකො අට්ඨ වස්සානි අප්පමත්තො ආතාපී පනිතත්තො විහරන්තො යථා මයානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානො සතම්පි වස්සානි සතම්පි වස්සසතානි සතම්පි වසස්සහස්සානි සතම්පි වස්සසතසහස්සානි එකන්තසුඛසංවෙදී විහරෙය්‍ය: සො ච ඛවස්ස සකදාගාමී වා අනාගාමී වා අපණ්ණකං වා සොතාපන්නො, තිට්ඨන්තු සක්ක්‍යා අට්ඨ වස්සානි.

ඉධ මම සාවකො සත්ත වස්සානි අප්පමත්තො ආතාපී පනිතත්තො විහරන්තො යථා මයානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානො සතම්පි වස්සානි සතම්පි වස්සසතානි සතම්පි වසස්සහස්සානි සතම්පි වස්සසතසහස්සානි එකන්තසුඛසංවෙදී විහරෙය්‍ය: සො ච ඛවස්ස සකදාගාමී වා අනාගාමී වා අපණ්ණකං වා සොතාපන්නො, තිට්ඨන්තු සක්ක්‍යා සත්ත වස්සානි.

ඉධ මම සාවකො ඡ වස්සානි අප්පමත්තො ආතාපී පනිතත්තො විහරන්තො යථා මයානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානො සතම්පි වස්සානි සතම්පි වස්සසතානි සතම්පි වසස්සහස්සානි සතම්පි වස්සසතසහස්සානි එකන්තසුඛසංවෙදී විහරෙය්‍ය: සො ච ඛවස්ස සකදාගාමී වා අනාගාමී වා අපණ්ණකං වා සොතාපන්නො, තිට්ඨන්තු සක්ක්‍යා ඡ වස්සානි.

ඉධ මම සාවකො පඤ්ච වස්සානි අප්පමත්තො ආතාපී පනිතත්තො විහරන්තො යථා මයානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානො සතම්පි වස්සානි සතම්පි වස්සසතානි සතම්පි වසස්සහස්සානි සතම්පි වස්සසතසහස්සානි එකන්තසුඛසංවෙදී විහරෙය්‍ය: සො ච ඛවස්ස සකදාගාමී වා අනාගාමී වා අපණ්ණකං වා සොතාපන්නො, තිට්ඨන්තු සක්ක්‍යා පඤ්ච වස්සානි.

ඉධ මම සාවකො වත්තාරි වස්සානි අප්පමත්තො ආතාපී පහිතත්තො විහරන්තො යථා මයානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානො සතම්පි වස්සානි සතම්පි වස්සසතානි සතම්පි වසස්සහස්සානි සතම්පි වස්සසතසහස්සානි එකන්තසුඛසංවෙදී විහරෙය්‍ය: සො ච ඛවස්ස සකදාගාමී වා අනාගාමී වා අපණ්ණකං වා සොතාපන්තො, තිට්ඨන්තු සක්ක්‍යා වත්තාරි වස්සානි.

ඉධ මම සාවකො තීණි වස්සානි අප්පමත්තො ආතාපී පහිතත්තො විහරන්තො යථා මයානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානො සතම්පි වස්සානි සතම්පි වස්සසතානි සතම්පි වසස්සහස්සානි සතම්පි වස්සසතසහස්සානි එකන්තසුඛසංවෙදී විහරෙය්‍ය: සො ච ඛවස්ස සකදාගාමී වා අනාගාමී වා අපණ්ණකං වා සොතාපන්තො, තිට්ඨන්තු සක්ක්‍යා තීණි වස්සානි.

ඉධ මම සාවකො ද්වේ වස්සානි අප්පමත්තො ආතාපී පහිතත්තො විහරන්තො යථා මයානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානො සතම්පි වස්සානි සතම්පි වස්සසතානි සතම්පි වසස්සහස්සානි සතම්පි වස්සසතසහස්සානි එකන්තසුඛසංවෙදී විහරෙය්‍ය: සො ච ඛවස්ස සකදාගාමී වා අනාගාමී වා අපණ්ණකං වා සොතාපන්තො, තිට්ඨන්තු සක්ක්‍යා ද්වේ වස්සානි.

ඉධ මම සාවකො එකං වස්සං අප්පමත්තො ආතාපී පහිතත්තො විහරන්තො යථා මයානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානො සතම්පි වස්සානි සතම්පි වස්සසතානි සතම්පි වසස්සහස්සානි සතම්පි වස්සසතසහස්සානි එකන්තසුඛසංවෙදී විහරෙය්‍ය: සො ච ඛවස්ස සකදාගාමී වා අනාගාමී වා අපණ්ණකං වා සොතාපන්තො, තිට්ඨන්තු සක්ක්‍යා එකං වස්සං.

සාක්කයවරුනි; මා විසින් දෙසන ලද සදහමට යටත්ව (දසකුසල් දසඅකුසල්) හැසිරෙන ගිහිපිරිසෙහි යමෙක් ඒ පෙන්වා දෙනු ලැබූ උතුම් වූ අනුගමනය කළ යුතු පිළිපැදිය යුතු පිළිවෙත තුල වර්ෂ නවයක වර්ෂ අටක වර්ෂ හතක වර්ෂ හයක වර්ෂ පහක වර්ෂ හතරක වර්ෂ තුනක වර්ෂ දෙකක එක් වර්ෂයක කාලයක් පූර්ණවශයෙන් “කයෙන් වචනයෙන් මනසින්” ජීවිතය මූලිකම ඉලක්කය ධර්මයේ හැසිරීම ලෙස ගෙන එසේ කටයුතු කරයිද (දිවි දෙවෙනි කොට) ඒ තුලින් පංචනීවරණ ධර්මයන් තවනු ලබමින් හිත සංසිදුවා ගනීද ඒ

එක් අරමුණක සංසිද වූ මනස තුල පිහිටා තම ජීවිතය දිගින් දිගට ඒ සදහම් පිළිවෙත තුලම යොදවනු ලබයිද (දසකුසල් දහම් මත) ඒ ආකාරයෙන් හැසිරෙන්නාවූ තථාගත සාවකයා අවුරුදු සියයක් වූද අවුරුදු සියදහසක් වූද සියක් අවුරුදු සියදහසක් වූද නොවෙනස්ව පවතින සැපයෙන් පිරිගිය ඒකාන්ත සැප විදීමෙන් යුතු ජීවිත පැවැත්මකින් වාසය කරන්නේම වේ. එමෙන්ම ඔහු ගෙවියන වර්ෂ නවයක වර්ෂ අටක වර්ෂ හතක වර්ෂ හයක වර්ෂ පහක වර්ෂ හතරක වර්ෂ තුනක වර්ෂ දෙකක එක් වර්ෂයක කාලයක් අතර තුර සකෘදාගාමී ඵලය හෝ අනාගාමී ඵලය හෝ ලබනුයේ ස්ථිර වශයෙන්ම සෝතාපන්න ඵලය වෙත පැමිණ වාසය කරන්නේ වේ.

සාක්කයවරුනි; එක් අවුරුද්දක පරම වූ කාලය පසෙකින් තැබේවා!

ඉධ පන සාවකො දස මාසෙ අප්පමත්තො ආතාපි පහිතත්තො විහරත්තො යථා මයානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානො සතම්පි වස්සානි සතම්පි වස්සසතානි සතම්පි වසස්සහස්සානි සතම්පි වස්සසතසහස්සානි එකන්තසුඛසංවෙදී විහරෙය්‍ය: සො ච ඛවස්ස සකදාගාමී වා අනාගාමී වා අපණ්ණකං වා සොතාපන්නො. තිට්ඨන්තු සක්ක්‍යා දස මාසා.

ඉධ මම සාවකො නව මාසෙ අප්පමත්තො ආතාපි පහිතත්තො විහරත්තො යථා මයානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානො සතම්පි වස්සානි සතම්පි වස්සසතානි සතම්පි වසස්සහස්සානි සතම්පි වස්සසතසහස්සානි එකන්තසුඛසංවෙදී විහරෙය්‍ය: සො ච ඛවස්ස සකදාගාමී වා අනාගාමී වා අපණ්ණකං වා සොතාපන්නො. තිට්ඨන්තු සක්ක්‍යා නව මාසා.

ඉධ පන සාවකො අට්ඨ මාසෙ අප්පමත්තො ආතාපි පහිතත්තො විහරත්තො යථා මයානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානො සතම්පි වස්සානි සතම්පි වස්සසතානි සතම්පි වසස්සහස්සානි සතම්පි වස්සසතසහස්සානි එකන්තසුඛසංවෙදී විහරෙය්‍ය: සො ච ඛවස්ස සකදාගාමී වා අනාගාමී වා අපණ්ණකං වා සොතාපන්නො. තිට්ඨන්තු සක්ක්‍යා අට්ඨ මාසා.

සතම්පි වස්සසතානි සතම්පි වසස්සහස්සානි සතම්පි වස්සසතසහස්සානි එකන්තසුඛසංවෙදී විහරෙය්‍යා: සො ච ඛවස්ස සකදාගාමී චා අනාගාමී චා අපණ්ණකං චා සොතාපන්නො. තිට්ඨන්තු සක්ක්‍යා එකං මාසං.

සාක්කයවරුනි; මා විසින් දෙසන ලද සදහමට යටත්ව (දසකුසල් දසඅකුසල්) හැසිරෙන ගිහිපිරිසෙහි යමෙක් ඒ පෙන්වා දෙනු ලැබූ උතුම් වූ අනුගමනය කළ යුතු පිළිපැදිය යුතු පිළිවෙත තුළ මාස දහයක මාස නවයක මාස අටක මාස හතක මාස හයක මාස පහක මාස හතරක මාස තුනක මාස දෙකක එක් මාසයක කාලයක් පූර්ණවශයෙන් “කයෙන් වචනයෙන් මනසින්” ජීවිතය මූලිකම ඉලක්කය ධර්මයේ හැසිරීම ලෙස ගෙන එසේ කටයුතු කරයිද (දිවි දෙවෙනි කොට) ඒ තුලින් පංචනීවරණ ධර්මයන් තවනු ලබමින් හිත සංසිඳුවා ගනීද ඒ එක් අරමුණක සංසිද වූ මනස තුළ පිහිටා තම ජීවිතය දිගින් දිගට ඒ සදහම් පිළිවෙත තුළම යොදවනු ලබයිද (දසකුසල් දහම් මත) ඒ ආකාරයෙන් හැසිරෙන්නාවූ තථාගත සාවකයා අවුරුදු සියයක් වූද අවුරුදු සියදහසක් වූද සියක් අවුරුදු සියදහසක් වූද නොවෙනස්ව පවතින සැපයෙන්ම පිරිගිය ඒකාන්ත සැප විඳීමෙන් යුතු ජීවිත පැවැත්මකින් වාසය කරන්නේම වේ. එමෙන්ම ඔහු ගෙවියන මාස දහයක මාස නවයක මාස අටක මාස හතක මාස හයක මාස පහක මාස හතරක මාස තුනක මාස දෙකක එක් මාසයක කාලයක් අතර තුර සකාදාගාමී ඵලය හෝ අනාගාමී ඵලය හෝ ලබනුයේ ස්ථිර වශයෙන්ම සෝතාපන්න ඵලය වෙත පැමිණ වාසය කරන්නේ වේ.

සාක්කයවරුනි; එක් මාසයක් පරම වූ කාලය පසෙකින් තැබේවා.!

ඉධ පන සාවකො අද්ධමාසං අප්පමත්තො ආනාපී පහිතත්තො විහරන්තො යථා මයානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානො සතම්පි වස්සානි සතම්පි වස්සසතානි සතම්පි වසස්සහස්සානි සතම්පි වස්සසතසහස්සානි එකන්තසුඛසංවෙදී විහරෙය්‍යා: සො ච ඛවස්ස සකදාගාමී චා අනාගාමී චා අපණ්ණකං චා සොනාපන්තො. තිට්ඨන්තු සක්කා අද්ධමාසො.

සාක්කයවරුනි; මා විසින් දෙසන ලද සදහමට යටත්ව (දසකුසල් දසඅකුසල්) හැසිරෙන ගිහිපිරිසෙහි යමෙක් ඒ පෙන්වා දෙනු ලැබූ උතුම් වූ අනුගමනය කළ යුතු පිළිපැදිය යුතු පිළිවෙත තුල දින පහළොවක (අඩමසක්) කාලයක් පූර්ණවශයෙන් “කයෙන් වචනයෙන් මනසින්” ජීවිතය මූලිකම ඉලක්කය ධර්මයේ හැසිරීම ලෙස ගෙන එසේ කටයුතු කරයිද (දිවි දෙවෙනි කොට) ඒ තුලින් පංචනීවරණ ධර්මයන් තවනු ලබමින් හිත සංසිදුවා ගනීද ඒ එක් අරමුණක සංසිද වූ මනස තුල පිහිටා තම ජීවිතය දිගින් දිගට ඒ සදහම් පිළිවෙත තුලම යොදවනු ලබයිද (දසකුසල් දහම් මත) ඒ ආකාරයෙන් හැසිරෙන්නාවූ තථාගත සාවකයා අවුරුදු සියයක් වූද අවුරුදු සියදහසක් වූද සියක් අවුරුදු සියදහසක් වූද නොවෙනස්ව පවතින සැපයෙන්ම පිරිගිය ඒකාන්ත සැප විඳීමෙන් යුතු ජීවිත පැවැත්මකින් වාසය කරන්නේම වේ. එමෙන්ම ඔහු ගෙවියන දින පහළොවක (අඩමසක්) කාලයක් අතර තුර සකාදාගාමී ඵලය හෝ අනාගාමී ඵලය හෝ ලබනුයේ ස්ථිර වශයෙන්ම සෝතාපන්න ඵලය වෙත පැමිණ වාසය කරන්නේ වේ.

සාක්කයවරුනි; දින පහළොවක (අඩමසක්) පරම වූ කාලය පසෙකින් තැබේවා.!

ඉධ පන සාවකො දස රත්තින්දිවෙ අප්පමත්තො ආනාපී පහිතත්තො විහරන්තො යථා මයානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානො සතම්පි වස්සානි සතම්පි වස්සසතානි සතම්පි වසස්සහස්සානි සතම්පි වස්සසතසහස්සානි එකන්තසුඛසංවෙදී විහරෙය්‍යා: සො ච ඛවස්ස සකදාගාමී චා අනාගාමී චා අපණ්ණකං චා සොනාපන්තො. තිට්ඨන්තු සක්කා දස රත්තින්දිවා.

සතම්පි වස්සසතානි සතම්පි වසස්සහස්සානි සතම්පි වස්සසතසහස්සානි එකන්තසුඛසංවෙදී විහරෙය්‍යා: සො ච ඛවස්ස සකදාගාමී වා අනාගාමී වා අපණ්ණකං වා සොනාපන්නො. තිට්ඨන්තු සක්කායා තයො රත්තින්දිවා.

ඉධ පන සාවකො ද්වේ රත්තින්දිවෙ අප්පමත්තො ආතාපී පහිතත්තො විහරන්තො යථා මයානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානො සතම්පි වස්සානි සතම්පි වස්සසතානි සතම්පි වසස්සහස්සානි සතම්පි වස්සසතසහස්සානි එකන්තසුඛසංවෙදී විහරෙය්‍යා: සො ච ඛවස්ස සකදාගාමී වා අනාගාමී වා අපණ්ණකං වා සොනාපන්නො. තිට්ඨන්තු සක්කායා ද්වේ රත්තින්දිවා.

ඉධ පන සාවකො එකං රත්තින්දිවං අප්පමත්තො ආතාපී පහිතත්තො විහරන්තො යථා මයානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානො සතම්පි වස්සානි සතම්පි වස්සසතානි සතම්පි වසස්සහස්සානි සතම්පි වස්සසතසහස්සානි එකන්තසුඛසංවෙදී විහරෙය්‍යා: සො ච ඛවස්ස සකදාගාමී වා අනාගාමී වා අපණ්ණකං වා සොනාපන්නො.

සාක්කයවරුනි; මා විසින් දෙසන ලද සදහමට යටත්ව (දසකුසල් දසඅකුසල්) හැසිරෙන ගිහිපිරිසෙහි යමෙක් ඒ පෙන්වා දෙනු ලැබූ උතුම් වූ අනුගමනය කළ යුතු පිළිපැදිය යුතු පිළිවෙත තුල දින දහයක දින නවයක දින අටක දින හතක දින හයක දින පහක දින හතරක දින තුනක දින දෙකක එක් දිනක කාලයක් පූර්ණවශයෙන් “කයෙන් වචනයෙන් මනසින්” ජීවිතය මූලිකම ඉලක්කය ධර්මයේ හැසිරීම ලෙස ගෙන එසේ කටයුතු කරයිද (දිවි දෙවෙනි කොට) ඒ තුලින් පංචනීවරණ ධර්මයන් තවනු ලබමින් හිත සංසිදුවා ගනීද ඒ එක් අරමුණක සංසිද වූ මනස තුල පිහිටා තම ජීවිතය දිගින් දිගට ඒ සදහම් පිළිවෙත තුලම යොදවනු ලබයිද (දසකුසල් දහම් මත) ඒ ආකාරයෙන් හැසිරෙන්නාවූ තථාගත සාවකයා අවුරුදු සියයක් වූද අවුරුදු සියදහසක් වූද සියක් අවුරුදු සියදහසක් වූද නොවෙනස්ව පවතින සැපයෙන්ම පිරිගිය ඒකාන්ත සැප විඳීමෙන් යුතු ජීවිත පැවැත්මකින් වාසය කරන්නේම වේ. එමෙන්ම ඔහු ගෙවියන දින දහයක දින නවයක දින අටක දින හතක දින

භයක දින පහක දින හතරක දින තුනක දින දෙකක එක් දිනක කාලයක් අතර තුර සකෘදාගාමී ඵලය හෝ අනාගාමී ඵලය හෝ ලබනුයේ ස්ථිර වශයෙන්ම සෝතාපන්න ඵලය වෙත පැමිණ වාසය කරන්නේ වේ.

තෙසං වො සක්කායා අලාභා, තෙසං දුල්ලද්ධං, යෙ තුම්හෙ ඵවං සොකසහයෙ ජීවිතෙ මරණසහයෙ ජීවිතෙ අප්පෙකදා අවිධංග සමන්නාගතං උපොසථං උපවසථ, අප්පෙකදා න උපවසථාති.

සාක්කයවරුනි; ඒ වනාහි ඔබලාට යහපත් ලැබීමක් නම් නොවන්නේ වේ. මේ උතුම් වූ පහසුවෙන් නොලැබෙන (සම්බුදු සසුන මුණගැසී පවතින කලකදී මනුසත් දිවිය ලැබීම) අවස්ථාවකදී මෙහි ඔබලා ඒ ආකාරයෙන් කටයුතු කිරීමක් වන්නේ වේද යම් අභිමිච්චිමක් මත ඇතිවෙන පීඩාකාරී තත්වයෙන් බියට පත්වන මනසකින් යුතු ජීවිතයක් ආයුෂය අවසන් වීමෙන් වෙන්වනවිට ඇතිවන බියට පත් මනසකින් යුතු ජීවිතයක්ද ඇති කල්හි ඇතැම් දිනයක රහතුන්ගේ ජීවිතය බලය කොටගත් අංගඅටකින් යුතුව බැඳී පවතින වාසය කිරීමෙන් යුක්තව (උපෝසථය) ඒ වූ ධර්මයන්ට සමීපව වාසය කිරීමත් ඇතැම් දිනවල ඒ වූ ධර්මයන්ට සමීපව වාසය නොකිරීමත් යන මේ කරුණ වනාහි ඔබලාට යහපත් ලැබීමක් නම් නොවන්නේ වේ.

එතේ මයං හන්තෙ අප්පනග්ගෙ අවිධංගසමන්නාගතං උපොසථං උපවසිස්සාමාති.

ස්වාමීනි භාග්‍යවතුන්වහන්ස; රහතුන්ගේ ජීවිතය බලය කොටගත අංග අටකින් යුතුව බැඳී පවතින වාසය කිරීමෙන් යුක්තව (උපෝසථය) ඒ වූ ධර්මයන්ට සමීපව අපි අද පටන් වාසය කරන්නෙමු.

වෙළු දැනම, අං: හි: 06 - දැසක නිපාතය - අක්කෝස වර්ගය - සක්කාය සුත්‍රය- (බු: 2: 2), පි: 148
සර්ල සිංහල ජර්නලිස්තය සඳහා අං: හි: 06- දැසක නිපාතය-සක්කාය සුත්‍රය-(2: 2), පි: 103

* මෙහි සඳහන් වන අංග අටකින් යුතු උපෝසටයට අංග නවයකින් හා අංග දසයකින් වැනි තවත් ගිකභාපද එකකරගනිමින් ඔබගේ ජීවිතයේ නිත්‍ය හෝ එකදිනක කාලයක් තුල හෝ හික්මීම පිණිස තම ජීවිතයට පමුණුවා ගනු මැනව!

* එමෙන්ම මෙහි සඳහන්වන සීල සමාදානය සිදුකරන ලෙස තටාගනයන් වහන්සේ පෙන්වාදෙනු ලබන්නේ පිරිසිදුව “දසකුසලය-දසඅකුසලය” හා “කුසල මුල්-අකුසල මුල්” සඳහාම යටත්ව ගලපාගෙන නිසරණ සරණ වෙත පැමිණි තටාගන ආවකයාභටය. ඒ කරුණ මජ්ඣම නිකායෙහි “සම්මාදිට්ඨි සූත්‍රයෙහිල” පෙන්වාදෙනු ලබන්නේ වේ.

* එමෙන්ම වන්මන් සමාජයතුල පිනන් කුසලයන් යන වචනය භාවිතා කිරීම අර්ථයෙන් ගිලිහෙමින් පවතිනබව දකින්නට වේ. “පින” යන වදනතුලින් අර්ථවත් වන්නේ කායික හා මානසික ආයුෂය සැපය වර්ණය බලය හා වටභාගැනීමේ ගක්නීමත් බවයි. “කුසලය” යන වදනතුලින් අර්ථවත් වන්නේ මුලු මහත් සසර පැවැත්ම පුරාවට හැමදාමත් දකින්නට ලැබෙන පිනන්-පවත් අතර දෝලනය වන අකුසලය වශයෙන් සැලකෙන “දුක” යන ධර්මතාවයෙන් වෙන්වීම පිණිස පවතින ලොව දුර්ලභම වූ ලැබීම වන සම්මාසම්බුදු දහමක පමණක්ම මුණගැසෙන ආර්ය මාර්ගයෙහි හැසිරීම් රටාව “කුසල කර්මය” වශයෙන් සඳහන් වන්නේ වේ. ඒ කුසලය තුලින් සිදුවනුයේ පිනන්-පවත් බැහැර කරදමමින් කුසල කර්මය තුල පිහිටමින් සුගති දුගති තුල සසර සැරිසරායාමෙන් වෙන්වීම වේ. අං:නි: 04වන පොත් වහන්සේගේ ජක්කනිපානය මහාවර්ගයේ ජළභිජානි සූත්‍රය (බු:ජ:මු: පි: 164/ ම:මෙ:පු: පි: 133) පරිශීලනය කරමින් ඉහත සඳහන් වන කුසල අකුසලය ගලපාගෙන ඔබ සසර දුකින් මුලනොවී සූත්‍ර දේශනාව හිස මත්තෙහි තබා ගෙන සසර දුකින් වෙන්ව යනු මැනව!

~ආනාපි~

(දසකුසල්දහමුත් මත පිහිටමින් කෙළෙසුන් තවා දැමීම)

ඉහත විස්තරය තුළ යම් දැනුමකට පැමිණි ඔබ මේ උතුම් සූත්‍ර දේශනාවන් අධ්‍යයනය කිරීමේ දී අපගේ ජීවිතය තුළ පවතින අනේක වූ පාපී මිත්‍යා දෘෂ්ටීන් ද මිත්‍යා ධර්මයන් ද අකුසල් ද පවී ද නිවැරදි යයි ගලපා ගනිමින් වරදවා ගත් දෙය ද පවතින බව බුද්ධිමත් ඔබගේ මනසට ගෝචර වනු ඇත.

ඒ අයුරින් යම් යම් මට්ටමකින් ඒ වූ වරදවා ගත් ජීවිත පැවැත්මවල් හැසිරීම් රටාවන් (කායික, වාචසික, මානසික) දකින්නේ වෙයි ද ඔබට හැකි උපරිම අයුරින් එය සකසා ගනු මැනවි. එසේ නොවෙන්නේ නම් අනුත්තර වූ උත්තම සතර මාර්ගඵල ලබාගැනීම පිණිස යායුතු ගමනේ අනිවාර්යයෙන්ම ඇතිකර ගතයුතු සමාධිමත් මනසට පවතින්නා වූ ඒකාන්ත වූ අනතුර ද එයම බව වටහාගනු මැනවි! එනම් මිත්‍යා ආජීවය හෙවත් රාග ද්වේෂ මෝහ නොසංසිඳෙන දිවි පැවැත්මකින් යුක්ත වීමයි. දුක සංසිඳීමට එම ජීවිතය පවත්වන ආකාරය කිසිදු අයුරකින් උපකාර නොවන්නේ වේ.

යම් කෙනෙකුගේ මනස තුළ මේ පවසන ලද ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගයේ මුල් අංග පස ශක්තිමත් වන්නේ නම් ඔහුට හෝ ඇයට පවතින ඒකාන්ත වූ ලැබීම වනුයේ උතුම් සමාධිමත් මනසක් අත්දැකීමට හැකිවීමය. එනම් ‘ආනාපි’ හෙවත් තම දිවිය තුළ පංචනීවරණ ධර්මයන් දසකුසල්දහමුත් මත පිහිටමින් තවාදැමීම වේ. පංච කාමලෝකය තුළ සිරකර බැඳ තබන බෙහෙවින්ම පාපයටම නැමුණු ස්වල්ප වශයෙන් පින්කිරීම උදෙසා නැමීගිය පංචකාමලෝකය ගැනම සිත දූවන විසිරුණු

මානසිකත්වයෙන් සංසිද්ධෙන් භාවනාවට යොමු කරගත් මනස තුළ එකම එක අරමුණක් ලෙස සංසිද්ධෙන් තැන්පත් වීමක් ඔබ ජීවිතයෙහි අත්දැකීමක් ලෙසම ඔබම අවබෝධ කරගතයුතු බව සම්මා සම්බුදුරජුන්ගේ දෙසුමයි. එය ඔබම අත්දැක පිරිසිඳ අවබෝධ කරගනිත්වා! පසුව එම ඇතිකරගත් ශක්තිය තුළ නැවත නැවත යෙදෙමින් භාවිතා බහුලකෘත කිරීමෙන් ශක්තිමත්ව එක අරමුණක යෙදවීමෙන් පසු ඒ සංසිදුනු මනසේ අවධානය මත පිහිටා ආකාර සතරකින් තම ජීවිතය දෙස බැලීම හෙවත් සතර සතිපට්ඨානය වෙත පියමැනිය යුත්තේ. එසේ සංසිදුනු ධ්‍යානගත මනසක් නොමැතිව සතර සතිපට්ඨානය වෙත පියමැනීම සිදුනොකළයුතු බවත් එසේ සිදු කරන්නේ නම් එය සම්බුදු සසුනෙන් බැහැරව ගිය වරදවාගත් ධර්මයේ හැසිරීමක් බව සුගතයාණන් වහන්සේ විසින් උතුම් අයුරින් විස්තරාත්මකව පෙන්වා දේශනා කොට ඇත. මෙම ලිපිය තුලින් එය විස්තර නොකරනු ලබන අතර එයට අත්‍යාවශ්‍යම වූ මූලික පදනම විස්තරය පමණක් මෙහි සඳහන් වන්නේ වේ. (ම: හි: 03 - දුෂ්ඨාචාරී සූත්‍රය/ දීඝ: හි: 01 - කාමඤ්ඤවළ සූත්‍රය)

යො වෙ වස්සසතං ජීවෙ - දුස්සිලො අසමාහිතො
 එකාහං ජීවිතං සෙය්යො - සිලවන්තස්ස කුමාසිතො

ඉදින් යම් කෙනකු අයහපත් වූ චෑඨපිලිවෙලකින් යුක්තව භාවනා අරමුණක සංසිද්ධාගත මනසක් නැතිව අවුරුදු සියයක් ජීවත්වන්නේ වේද දුඝකුසල දහමුන්ට යටත් වූ යහපත් වූ චෑඨපිලිවෙලකින් යුක්තව භාවනා අරමුණක සංසිද්ධාගත මනසක් ද සහිතව එකම එක දවසක් ජීවත්වන්නේ ද ඒ උන්නමඟගේ ජීවිතය අනිගයින්ම උතුම්වන්නේ වේ.

ආපළ දහම, බු.හි. 01-ධම්ම චදය-සතකැවර්ගය (භාවාව: 110)-(බු. 2෦. ඉ.)පි. 50

~සංසිදෙන දිවි පැවැත්ම තුලින් සමාධිය කරා...~

අවසාන වශයෙන් ඔබට ගිහි දිවිය තුළ වැඩිදියුණු කරගත යුතුව පවතින ගිහි වත්පිළිවෙත් හෙවත් “අභිසමාවාරික වත” (යම් යම් ඝටාන ඝමාජයන් හා ඵකිනෙකා අතර පැවතිය යුතු චිශ්ඡිධ වූ ගෞරවනීය වූත් ඇවතුම් පැවතුම් ගතිගුණ රටාචන්) කෙටියෙන් පෙන්වා දෙමි.

ආ: හි: 04වන ජාත ව්‍යාජයෝ ජක්ක නිපාතයෙහි ජනාගාමී වර්ගයෙහි වින්ත සුත්‍රය තුළ පෙන්වා දෙනු ලබන,

“කල්‍යාණමිත්තෙ සේවමානො භජමානො පයිරුපාසමානො, තෙසඤ්ච දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජමානො, ආභිසමාවරිකං ධම්මං පරිපුරෙස්සතිති යානමේතං විජ්ජති. අභිසමාවාරිකං ධම්මං පරිපුරෙත්වා...”

යනාදි වශයෙන් වශයෙන් පෙන්වනු ලබනුයේ මේ ලෝකය තුළ තම අධ්‍යාත්මයෙහි පවතින්නා වූ පාපි වූත් අකුසල සහිත වූත් පැවැත්ම ගැන දැනගැනීමට උපකාරක ධර්මයන් වශයෙන් පෙන්වනුයේ තථාගත සම්මා සම්බුදුරජුන් හෝ ඒ උත්තම සද්ධර්මයට යටත්ව තම ජීවිතය හික්මවා ගත් සතර මග ඵල ලාභි ගිහි හෝ පැවිදි සාවකයා ගැන ය. ඒ ඇසුර සැබෑ කල්‍යාණ මිත්‍රයෙකු වන්නේ නම් ඔහු සම්බුදු වදනට අනුව වඩන ලද කය වඩන ලද චිත්තය වඩන ලද ප්‍රඥාව යන කරුණු තුනෙන් යුක්ත වියයුතු වන්නේම වේ. සම්බුදුවරුන්ගේ ධර්මයට යටත්ව කය වචනය මනස යම් මට්ටමකින් හෝ පරිපූර්ණ වශයෙන් හෝ හික්මවා ගත් සතර මගඵලලාභි උත්තමයෙකු තුළ ස්වභාවයෙන්ම පවතින්නේ සත්පුරුෂ භූමියට අයත්වන ගති පැවතුම් වත් පිළිවෙත් ය. ඒ පැවතුම් මත ක්‍රමයෙන් පිහිටමින් පූර්ණය කරමින් සියලු කෙළෙසුන්ගෙන් නිදහස් වීම සාක්ෂාත් කර ගැනීම සිදුවන්නේ වේ.

ඒ නිසාම තම ඇසුරට පැමිණෙන යම් වූ තථාගතයන් වහන්සේගේ ගිහි පැවිදි සාවකයන් හට ද ඒ පවතින්නා වූ උතුම් ධර්මයන් ගැන ගතිපැවතුම් ගැන පිළිපැදිය යුතු වත්පිළිවෙත් ගැන, සියලු දුකින් නිදහස් වීම කරවාදීම යන කරුණ මතම පිහිටමින් ඒ උදෙසාම පවතින්නා වූ ධර්ම කරුණු තුල අන්‍ය පුද්ගලයන්ගේ ජීවිතවලට ද ඒ උතුම් වූ සිරිත් විරිත් සමාදන් කිරීමට (හඳුන්වා දෙමින් තම ජීවිතයට පමුණුවා ගැනීමට) මග පෙන්වනු ලැබේ. මේ ධර්මයන් නො පුරා කිසිම කෙනෙකුට සම්මා වායාම සම්මා සති (සතර සතිපට්ඨාන) සම්මා සමාධිය පුරන්නේය යන කරුණ කිසිම විදියකින් දකින්නට නොලැබෙන්නේ වේ. මෙම අභිසමාවාරික ධර්ම හා සේඛ ධර්මයන් අයත් වනුයේ උතුම් නිවන් මගේ මුල් අංග පහ ශක්තිමත් කරමින් ඒ තුල පිහිටා සිටීමට වේ. එයින් සම්මා ආජීවය හෙවත් (සංසිදෙන දිවි පැවැත්ම) පූර්ණත්වයට පත්කරන්නේ වේ. ඒ ආකාරයෙන් සදහමට යටත්ව තම දිවිය හික්මවා ගැනීම තුලින් තම අධ්‍යාත්මික ජීවිතය සංසිදී යන්නේ වේ.

ගිහියෙකු පැවිද්දෙකු තම සමාජය හා තමන් සමග වාසය කරන්නවුන් පිළිබඳව පිළිපැදිය යුතු ආකාරයන් ගැන මෙම අභිසමාවාරික ධර්මයන්ගෙන් පෙන්වා දෙනු ලබන්නේ වේ. හික්සුවට විනය තුල නොයෙක් ආකාරයන් කුඩා අනු කුඩා ශික්ෂාපද මෙන්ම පිළිපැදීම පිණිස පනවනු ලැබූ වත් දාහතර ද මෙයටම යටත් වේ.

ඒ අයුරින්ම ගිහි විනය සේ සැලකෙන දීඝනිකාය 03වන ජොත්චනන්සේගේ ඤාණාලෝචාද යුත්‍රය වෙන්ව ඔද්දක නිකායට ජයන් යුත්ත නිපාතයේ; වසල, ජභානච, මංගල යුත්‍ර දේශනාවන් තුල ද

දක්වනුයේ ද එමෙන්ම නොයෙක් ආකාරයෙන් අංගුත්තර නිකාය තුළ දුදරු-දෙමාපිය ගුරු-සිසු ස්වාමි-භාර්යා නෑදෑ-හිතමිතුරු ස්වාමි-සේවක ගිහි-පැවිදි පක්ෂයේ එකිනෙකාගේ යුතුකම් වගකීම් සම්බන්ධතාවයන් ද මෙයටම අයත්වන්නේ වේ.

එසේ නම් ඔබට කෙටියෙන් විස්තර කරමි. පිළිගෙන මනසින් විමසා බලා කර්ම විපාක වශයෙන් ගලපා බලමින් තම ජීවිතය සුගත තථාගතයන් වහන්සේලා විසින් පමණක්ම දේශනාකරනු ලබන මෙම සූත්‍ර ධර්මයේ සඳහන් වන, *“අභිසමාචාරික භෙවත් යමි යමි ස්ථාන සමාජයන් හා එකිනෙකා අතර පැවතිය යුතු විශිෂ්ඨ වූ ගෞරවනීය වූත් ඇවතුම් පැවතුම් ගතිගුණ රටාවන්”* හැකි උපරිම අයුරකින් තම අධ්‍යාත්මික ජීවිතයට පමුණුවා ගනිත්වා! මේ අයුරින් දෛනික දිවිය හික්මෙනු මැනවි!

■ උතුම් වූ සිඟාලෝවාද සූත්‍ර දේශනාව තුළ දැක්වෙන ආකාරයමත කෙටි වූ හැඳින්වීමක් දීෂ් හිකායේ තුන්වන භෞත වහන්සේගේ *සඳහන් වන්නා වූ චක්කවත්ති ඝිහිතාද ඤාණය* තුළ දැකින්නට ලැබෙන උතුම් මිනිස් ගුණ වගාවත් ඒ තුළින් පැනවෙන මිනිස් මනසක දියුණු කළහැකි උපරිමත්වය තුළ ගොඩනැගෙන පුණ්‍ය විපාකයන් හා මිනිස් මනසක සිදුවන පරම වූ පරිහානිය තුළින් පැණවෙන අඳුරු වූ දුකට ඇද දමන මෙලොව පරලොව සැපය සුන්දරත්වය පිරිහී යන ධර්මතාවයන් ගැන ද වටහා ගනිමින් කුසලයට කැමති වන දුකින් වෙන්වීම සොයායන උත්තම පුරුෂයන් වන ගිහි-පැවිදි ස්ත්‍රී-පුරුෂ වේවා දිව්‍ය වේවා සියලු සාවකයන්ට පොදුවන මේ ගුණ සම්පත්තිය තම ජීවිත තුළට හැකි උපරිම වශයෙන් පිහිටුවා ගනු මැනව!

* දෛනික ජීවිතය තුළ දෙමව්පියන් තමන්ට කළ උපකාර ධර්මයට අනුව සිහි කරමින් දිනපතා උදේ සවස පසඟ පිහිටුවා දෙපා තම දැතින් ස්පර්ශ කොට වන්දනා කරනු මැනව!

* එමෙන්ම තම නිවස තුළ ජීවත්වන ආත්තම්මාට සීයාට අක්කා අයියාට සහ තවත් නෑ හිතමිතුරන් වෙත් නම් ඒ අයුරින්ම කුසලය කැමති ඔබ ගෞරව දක්වමින් පසඟ පිහිටුවා වන්දනා කළ මැනව!

* තමන් යම් සැමියෙකු යටතේ ආරක්ෂාව රැකවරණය ලබයි ද ඒ උතුම් වූ කළගුණයන් කළඋපකාරයන් සිහිකරමින් ගෞරව සත්කාර සහිතව සියලු යුතුකම් ඉටුකරමින් දිනපතා උදේ සවස තම සැමියාට වන්දනා කරනු මැනව!. (෪෧.හි. 05වන පොත් වහන්සේගේ අනුරුද්ධ චිත්තකායික හා විෂාඛා චිත්ත කායික සූත්‍ර කියවා ගන්න)

* එමෙන්ම යම් සැමියෙකු තම බිරිඳ තමන්ට කරනු ලබන උපස්ථාන උපකාර ගෞරව සත්කාර සිහිකරමින් ඇය ගැන පිළිපැදිය යුතු ධාර්මික වූ ආරක්ෂාව රැකවරණය සහ ඇය වෙත සිදුවියයුතු සියලු යුතුකම් කැපකිරීම් සදහම තුළ පිහිටා මැනවින් සිදුකරනු මැනව!.

* සෑම දිනකම උදේ රාත්‍රි කාලය තුළ තමන්ට ලෝකය තුළ කටයුතු කිරීමේ දී යම් ආකාරයකින් යහපත් වූ සිල්වත් වූ හෝ වැඩිහිටි ධාර්මික වූ ගිහි ලෝකය තුළ තම නෑදෑ හිතමිතුරන් වන්නේ වේ ද ඒ අය මුණගැසෙන විට වෙන්ව යනවිට තමන්ට කළ උපකාර සිහි කරමින්, තම ජීවිතයට උපකාර කරන දුක සැප තුළ දී තමන් හා සමච සිටින වැඩිහිටි උතුම් නෑදෑ හිතමිතුරන්ට පසඟ පිහිටුවා වන්දනා කරමින් සුන්දර වූ පුණ්‍ය විපාකයන් සකස් කරගනු මැනව!.

* තමන් යම් ආයතනයක ප්‍රධානීන් යටතේ වැඩ කරයි ද ඒ සැමට දුටු විට කළයුතු ගෞරව සත්කාර ධාර්මික අයුරෙන්ම ඒ ධාර්මික පදනම මතම පිහිටා කරනු මැනව.!

* එමෙන්ම තමා යටතේ වැඩ කරන නිවසක වේවා කටයුතු කර දෙන යම් යම් වූ සේවක පිරිස් වන්නේ වේ ද ඒ අයට ද ධාර්මික වූ ආරක්‍ෂාව රැකවරණය ගෞරවය සත්කාර ලබා දෙනු මැනව.!

* තමන්ට ලෝකය තුළ දක්‍ෂයෙකු වීමට උපකාර කළ තම ගුරුවරුන් නිතර සිහිකොට සිටින තැනක හෝ ළඟ නොමැති අවස්ථාවන්හී ද වන්දනා කරමින් හැකි සෑම විටකදීම ඒ ගුරුවරු වෙත යමින් හැකි සෑම අයුරින් උපකාර ගෞරව සත්කාර කරනු මැනව.!

* එමෙන්ම සත්‍ය වූ නිවන් මාර්ගය (දුක සංසිද්ධාලීමෙන් පැමිණී යුතු සැපය) කියාදෙමින් මෙලොව පරලොව යහපත ද පෙන්වා දෙන පවෙන් වළකන යම් වූ ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණ වූ ධාර්මික පැවිදි පාර්ශවයට ඔබගෙන් සිදුවිය යුතු වැඳුම් පිදුම් ද මෙක්‍රී සහගත කායික වාචසික මානසික ක්‍රියාවන් ද සිදුකළ මැනව.!

* එමෙන්ම තම දෙමව්පිය-දූදරුවන්ට ස්වාමි- භාර්යාවන්ට ගුරු-සිසුන්ට ස්වාමි-සේවකයන්ට නෑදෑ- හිතමිතුරන්ට ශ්‍රමණ-බ්‍රාහ්මණයන්ට උපකාර කළයුතු යම් වූ සිව් පිරිකරයන්ගෙන් එනම් ආහාරපාන ඇඳුම් පැළඳුම් නිවාස හා එයට යටත් වූ උපකරණ ගිලන් බෙහෙත් පිරිකර පරිත්‍යාග කරමින් මෙන්ම ශ්‍රමයෙන් තම කය වෙහෙසවමින් උපස්ථාන කිරීම මගින් හැකි උපරිම අයුරින් උදව් කරනු මැනව.!

* මේ අයුරින් ඔබ සූත්‍ර දේශනාවල සඳහන් වන දකින්නට ලැබෙන තවත් නොයෙක් ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ගුණ ධර්ම තම මිනිස් මනස තුලට පමුණුවා ගනිමින් මෙලොව ජීවත්වෙන දෙවියෙකු මෙන් දිව්‍යාංගනාවක් මෙන් හැසිරෙත් ද ඒ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ සැපය පිණිස පවතින ක්‍රියාවන් නිතර නිතර සතුටු සිතින්ම සිදුකරමින් එය පීඩාකාරී පළිබෝධයක් බවට පත්කර නොගෙන ඒ නොයෙක් ආකාර යුතුකම් ඉටු කරන්නේ ද එයින් ඔබගේ නිවන් මාර්ගය ද සුගතිග මාර්ගය ද (දිව්‍ය බ්‍රහ්ම) මෙලොව සැනසීම ද සැපය ද මෙහිදීම අත්දැකීම පිණිස ධර්මයට අනුවම හික්මෙමින් දිවාරාත්‍රි කාලයතුල ගෙවියන තම ආයුෂ්‍යය යොමුකළ යුතුය. වෙහෙසවිය යුතුය - කයත් මනසත් තම ජීවිතයත්. මේ දුර්ලභව ලද මිනිසක් බවින්ද පහසුවෙන් නොලැබෙන උතුම් ලැබීමවන සම්බුදු සසුනක ධර්මයේ හැසිරීමට ඒ යා යුතු මගනොමග නිවැරදිව ගලපා ගනිමින් ලොව අති දුර්ලභ වූ වාසනාවකට හිමිකම් කියන්නා වූ තථාගත සාවක වූ ඔබ මේ උතුම් සම්බුදු සසුන බබලවමින් තවදුරටත් සසුන් කෙත ජීවමාන කරමින් තමන්ගේ උතුම් සාස්තෘ වූ ඒ මහා මුණිවරයාණන්ගේ ගෞතම බුද්ධ රාජ්‍ය ඉදිරියට ගෙනයාම පිණිස ඒ උදෙසාම තම දිවිය කැප කළ යුතු වන්නේ වේ.

~ඉන්ද්‍රිය සංවරය පිණිස හික්මෙන්න~

එමෙන්ම ඇසින් දකින නොයෙක් රූපයන් ගැන කනිත් අසන නොයෙක් ආකාර වූ ශබ්දයන් ගැන නාසයෙන් දිවෙන් කයෙන් දූනගන්නා යම් වූ දැනීම් වන්නේ ද මනසින් දූනගන්නා ආකල්ප සංකල්ප සිතුවිලි නොයෙක් අරමුණු වේවා ඒ ලෝකයන් ඇසුරු කිරීම තුල අකුසල් නොවැඩෙන

පාපයක් සිදු නොවන අයුරින් (අභිජ්ඣා ව්‍යාපාද අධර්ම රාග විෂම ලෝභ මිත්‍යා ධර්ම...) ද තම මනස දැඩි කොටගෙන ඒ වූ අකුසල් වලට විරුද්ධව සටන්වදිමින් තම මනස තුළ අධ්‍යාත්මිකත්වය තුළ කුසලයම රැකෙන වැඩෙන පදනමකට යොමු කරගත් ඉන්ද්‍රිය සංවර පැවැත්ම ද ඒ අයුරින් තම මනස තුළ වැඩෙන එක අරමුණක පිහිටුවාගත් ශක්තිමත් මනස ද ඒ තුලින් දමනයට පත්වීමෙන් ඇතිවන ඉන්ද්‍රිය සංවරය ද අපිව ශ්‍රේෂ්ඨත්වය කරා ක්‍රමයෙන් නොවැරදීම ඉදිරියට නොනැවතී ගෙනයමින් ඒ උතුම් වූ සියලු අකුසලයන්ගේ සංසිදීම නම් වූ නිවන් ධාතුව කරාම ගමන් කරන්නේ වේ.

දෛනිකව රැකිරුණාවල යෙදෙන්නා වූ ගිහි පිරිස විසින් මූලිකවම ආරම්භයක් වශයෙන් විනාඩි විස්සක් බැගින් අවම වශයෙන් වාර තුනක් හතරක්වත් එක අරමුණක් තුළ මනස බැඳ තබමින් පහසු ඉරියව්වක වාඩිවී (පුටුවක හෝ) උඩුකද සෘජුකොට ගෙන හිස කෙළින් තබාගෙන නිශ්චල වූ ඉරියව්වකට පැමිණ බ්‍රහ්ම ලෝක උපත පිණිස තම දිවිපැවැත්ම පුහුණුකරමින් සම්මා සංකල්පය තුළ ශක්තිමත්ව තම අධ්‍යාත්මය පිහිටුවා ගැනීම පිණිස උත්සාහ කළයුතු වේ.

මේ උතුම් බුදු සසුන තුළ සීලයට මූලික වනුයේ සම්මා සංකල්පයයි. තම මනසතුළ ඒ සංසිදෙන ආකල්ප රටාව යම් අයුරකින් පවතින්නේ ද ඒ අයුරින්ම ඒ ජීවිතය තුළ සිල්වත් බව දැකගන්නට හැකි වන්නේම වේ.

එමෙන්ම, ඔ: හි: 03වන ජ්‍යෙෂ්ඨ චන්ද්‍රිකා සූත්‍රය ද බාලජන්මික සූත්‍රය ද ඔ: හි: 01වන ජ්‍යෙෂ්ඨ චන්ද්‍රිකා සූත්‍රය ද

සුත්‍රයන්හි ද දැක්වෙන පරිදි මෙලොව පරලොව දුගතීන් තුල පවතින බිය අඳුර විමසා ගැනීමට ද ඒ සතර අපායන් හි පවතින බිය නොසන්සුන් වූ අසහනකාරී ජීවිත කිසිම රැකවරණයක් නොමැති ජීවිත ගැන ද අනාගත සංසාර දුක ද ගෙවා පැමිණි අතීතය ද යංහි: 02වන 05වන භෞත ව්‍යාජ්‍යලාශ්‍ර නිභ්‍යාසවිධි, නබ්බකා ආදී... සුත්‍රයන්ට අනුව නැවත නැවත විමසන්නවා!

ඉධ තප්පති පෙච්ච තප්පති - පාපකාරී උභයන්ථ තප්පති
පාපං මෙ කතන්ති තප්පති - හිය්යො තප්පති දුග්ගතිං ගතො

කයෙන් චචනයෙන් මනසින් අයහපත් ක්‍රියාවන්හි යෙදෙන කෙනා මෙහිදීම තැවෙමින් පීඩාකාරීව යුතුම ජීවත් වේ. ඔහු පරලොව ද ඒ ආකාරයෙන්ම තැවෙමින් පීඩාකාරීව පැමිණෙන්නෙම වේ. ඒ අයුරින් ඔහු කයෙන් චචනයෙන් මනසින් ඒ කරන ලද හිංසාකාරී බියකරු දේවල් දැක තැවෙන්නෙ වේ. ඒ අයුරින් ඔහු කරන ලද අයහපත් වූ ක්‍රියාවන් දැක මරණින් මතු බියෙන් තැවෙමින් බොහෝ දුක්පීඩා සහිත සත්වයන් අතරට පැමිණෙන්නෙ වේ.

පෙළ දැහැ: බු.හි. 01-බව්ච පදය-යවකච්චග්ගය (ගාථාව: 17)-(බු. ජ්. මු.)පි. 28

අලංකතො චෙපි සමං චරෙස්ස - සන්තො දන්තො නියතො බ්‍රහ්මචාරී
සබ්බේසු භූතෙසු නිධාය දණ්ඩං - සො බ්‍රාහ්මණො සො සමණො ස හික්ඛු

නොයෙක් වස්තු ආභරණයන්ගෙන් සැරසිල හිටියත් දසකුසල් දහමුත්තට සමච තම ජීවිතය හසුරුවා ගනිද ඒ උතුම් පුද්ගලයා සංසිද්ධියේ ද දළනයට පත්වුනේ ද ඒකාන්ත වශයෙන්ම නිවන අවබෝධ කරන්නේ ද ආර්ය මාර්ගයෙහි හැසිරෙන්නේ ද සියලු සත්වයන් කෙරෙහි දඬු මුගුරු බැහැර දැමුවේ ද ඒ උත්තමයාට අකුසල් බහා තැබූ කෙනා වශයෙන් ද සංසිද්ධිය අකුසලයෙන් යුතු කෙනා යැයි ද පිඬුසිඟා යමින් හැසිරෙන කෙළෙස් බැහැර දැමූ කෙනා වශයෙන් ද හඳුන්වනු ලැබේ.

පෙළ දැහැ: බු.හි. 01-බව්ච පදය-දණ්ඩච්චග්ගය (ගාථාව: 142)-(බු. ජ්. මු.)පි. 58

~අධර්ම රාගය යනු~

(ධාර්මික පදනම බිඳදැමීමේ මානසිකව ඇතිවන කාමාශාවන්)

තම ජීවිතය හා බැඳුණු යම් ධාර්මික ගෞරවයක් සෙනෙහසක් තුලින් එකිනෙකාට විය යුතු යුතුකම් වගකීම් ඉෂ්ඨ සිද්ධ කිරීම පිණිස ලෝකය තුළ සැකසී පවතින ලෝක ධර්මතාවය ඉක්මවා යමින් ලෝකය තුළ පහත් වූ අයහපත් පැවැත්මකට යටත්ව පාපයම වැඩෙමින් සතර අපායටම නැඹුරු වෙන ආකාරයට තම ජීවිතය හා බැඳුණු නැදැ-හිතමිතුරු ගුරු-ගෝල මව්පිය-දූදරු ස්වාමි-භාර්යා ස්වාමි-සේවක ශ්‍රමණ-බ්‍රාහ්මණයන් වූ පැවිදි පිරිස හා ගිහි පක්‍ෂය (උපාසක-උපාසිකා) අතර පවතින ධාර්මික පදනමෙන් වෙන් වුණු ආකාරයට එකිනෙකා අතර කටයුතු සිදු කිරීමයි. (දී. නි: 03 - සිඟාලෝවාද සූත්‍රය)

දිසො දිසං යන්තං කයිරා - වෙරී වා පන වෙරින්තං
මිච්ඡාපණ්හිතං චිත්තං - පාපියො නං තතො කරෙ

භොරෙක තච්ඡ භොරෙකුට දරුණු විපතක් කරනවටත් වඩා පලිගන්න කෙනෙක් තච්ඡ පලිගන්න කෙනෙකුට විපතක් කරනවටත් වඩා ලෝක ධර්මයන් ගැන පවතින්නා වූ ඝනාස ස්වභාවයෙන් තොර වූ දැනීමකින් වැටහීමකින් දැකීමකින් යුක්ත වූ සිත විසින් තමාට වයටත් වඩා අනියයින්ම දුකට ඇද දමමින් විපතක් කරන්නේ වේ.

පෙළ දැනම; බු.නි. 01-ධම්ම පදය-චිත්තචර්ගය (භාවාව: 42)-(බු. ජ්. මු.)චි. 34

ධම්මො හි වාසෙට්ඨා සෙට්ඨො ජනේතස්මිං

දිට්ඨෙ චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායෙව

චාසෙට්ඨයෙනි: මෙලොචන් පරලොචන් ජනශා අනර ධර්මයම ශ්‍රේෂ්ඨ වේ. ඒ උත්තම සද්දහම මේ ජීවිතයෙහිම විශිෂ්ටත්වය කරාම ගෙනයන්නේ වේ.

පෙළ දැනම; දී.ඝ. 03 - අග්ගසද්ධක සූත්‍රය. (බු. ජ්. මු.), චි.140

~විෂම ලෝභය යනු~

(විකෘති වී ගිය මානසික ස්වරූපයයි)

එනම් විකෘති වී ගිය මානසික ස්වරූපයයි. ධාර්මික ගෞරවය මත පදනම් වන ලෝක ධර්මතාවයට යටත් වුණු ප්‍රකෘති වූ ස්වභාවික වූ යම් හික්මීමකට යටත් වෙන්නා වූ මිනිස්කම තුළ පවතින යම් ගුණධර්මයන් වෙත් ද මෙම පදනම බිඳ දමමින් කටයුතු කරමින් ඒ තුලින්ම සතුටු වීමට ඇති විකෘති වී ගිය කැමැත්තයි.

උදා:-

- සතුන් මැරීම, සොරකම් කිරීම වැනි පංච දුශ්චරිතය තුළ යෙදීමත්,
- අවශ්‍යතාවය ඉක්මවා යමින් ආහාරපාන ගැනීම, ඇඳුම් පැළඳුම්, යාන වාහන පරිහරණය කිරීම වැනි සියලු දේත්,
- පුරුෂයෙකුට පුරුෂයෙකු ගැනත්, ස්ත්‍රියකට ස්ත්‍රියක් ගැනත් ඇතිවන ලිංගික ආකර්ශනය (සමලිංගික සේවනය) වැනි දේත්,
- ස්ත්‍රී පුරුෂයන් තිරිසන් සතුන් සමග කරනු ලබන ලිංගික ඇසුර,
- නපුංසක ඇසුර, ස්වයං වින්දනය වැනි කරුණුද
- විකෘති වූ ලිංගික ඇසුර,
- සතුන් පණපිටින් ආහාරයට ගැනීම,
- නොයෙක් ආකාර පරිගණක ක්‍රීඩා, කාටුන්, අසභ්‍ය චිත්‍රපටි... වැනි මෙයට සමගාමී වූ තවත් දේවල්.

බුලත්විට කෑම ආදී වූ තවත් විකෘති මානසික ආශාවන්
-ධර්ම දානය උදෙසාම පමණි-

■ උට්ඨානවනො සතිමනො - සුවිකම්මස්ස නිසම්මකාරිනො
සඤ්ඤාතස්ස ච ධම්මජීවිනො - අප්පමත්තස්ස යසෝතිවධිඪති

යමෙකු තුළ පවතින්නේ ද උන්සාහයෙන් යුතුව දසකුසල් දහම තුළ නම ජීවිතය හික්මවා ගැනීමත් එමෙන්ම භාවනා අරමුණක පිහිටුවාගත් මනසේ අවධානයකින් යුතු විමන් ඒ අයුරින් පිරිසිදු ක්‍රියාවන්ගෙන් යුතුව සංසිද්ධියෙන් අයුරින් විමසා බලමින් දසකුසල් දහම තුළ හික්මමින් කටයුතු කරන ද ඒ ආකාරයෙන් සංසිද්ධිය ජීවිත පැවැත්මකින් යුතුව කයෙන් ච්චනයෙන් මනසින් යහපත් ක්‍රියාවන්හි යෙදෙන ඒ උතුම් ඝාතකයාගේ කීර්ති රාවය (දස දිසාවෙහි) බොහෝ පිරිස් අතරෙහි පැතිරයන්නේ වේ.

පෙළ දහම; බු.හි. 01-ධම්ම පදය-අප්පමාදව්භග්ග (ආචාර: 24)-(බු. 25. චූ.) 30

~මිත්‍යා ධර්ම යනු~

(සන්සිද්ධව උපකාර නොවන අසත්‍ය වූ ධර්මයන්)

ලොව පවතින සත්‍යවූම ධාර්මික පදනම ඉක්මවා ගිය මෙලොව පරලොව ධාර්මික වූ සැපය පිණිස මෙන්ම සුගතිගාමිත්වයට ද උපකාර නොවන නිවන් මගින් (දුක සංසිද්ධවීමෙන් පැමිණි යුතු සැපය) බැහැර වීමට හේතුවන පින් කුසල් නොවැඩෙන පාපයම වැඩෙමින් මූලාව තුළම සිරවෙන සතර අපායටම ඇද වැටෙන ක්‍රියාවන් වේ.

උදා:

නැකත්, සුභනිමිති, ග්‍රහ අපල, හඳහන්, සතුන්ගේ ශබ්ද නිමිති, භූත බලවේග මගින් කරනු ලබන ශාන්ති කර්ම, බිලි පූජා මගින් සෙත් පැතීම, ගස් ගල් සරණ යාම, ලෝක නිර්මාපක දේව ඇදහිලි, මරණින් මතු ඒකාන්ත සුගතිය පනවා ගත් ධර්මයන්, මරණින් මතු දෙවියන් හා එකතුවන ධර්ම තුළ පවතින නොයෙක් බිලි

පූජා, මස්මාංශ නොගැනීමෙන් පිරිසිදු බව ලබන බවට පවතින ඇදහිලි... වැනි නොයෙක් ආකාර වූ අසත්‍ය වූ (රාග ද්වේෂ මෝහ වැඩෙන කැළඹෙන) ධර්මයෙන් වේ.

තථාගත සම්මාසම්බුදුරජාණන් වහන්සේගේ උත්තම අවබෝධය තුලින් ලෝකයට විවර කරනලද මිනිසන් නියෝජනයක පවතින උතුම් ගුණ ධර්මයන් ගැන සඳහන් වන්නා වූ දෙසුමකි **දී.නි. 03වන භෞත ව්‍යාකර්මයේ වක්කවත්ති ඝීහානද ඡුත්‍ය.** ඒ තුල පෙන්වනු ලබනුයේ විස්තර වනුයේ ඒ උතුම් මිනිස් ගුණදහම්වල පරම පරිහානියෙ අවසාන අදියර කිහිපය මත මිනිස් මනසක සැකසෙන විකෘතිතාවය වේ.

අද සමස්ත ලොව පුරාවට සීඝ්‍රයෙන් ව්‍යාප්තවී යන කාමාශාව මුල්කොට සරාගිත්වයෙන්ම මත්වෙමින් ලිංගික සේවනය උදෙසාම යොමුවුණු සමාජයක බිහිවීම ගොඩනැගීම අප කාහටත් දැකගතහැකි සුලභ කරුණක් වන්නේ වේ. ඒ ගෙවියන සෑම දිනයකදීම මෙම මනුසතුන් ලෙස පැනවෙන උසස් බවට පමුණවා ගතහැකි මනස එයින් හාත්පස විරුද්ධ වූ පහත් යැයි සම්මත වන්නා වූ නිරය තිරිසන් ජේත අසුර වැනි සත්වයන්ගේ මනසක්ම උරුම කරගනිමින් සැකසෙන අයුරුද ඒ ගෙවියන සෑම මොහොතකම සුගතියැයි දෙවියන් විසින් ද කථාබස් කරන්නා වූ මෙම මනුෂ්‍ය පථය තුල කායික හා මානසික වූත් ආයුෂ්‍ය වර්ණය සැපය බලය වටහාගැනීමේ ශක්තිය යන ඒ සැප විපාකයන් ගෙවී යමින් දුකටම උරුමකම් කියන අසහනකාරී පීඩාකාරී අතෘප්තිමත්කර ජීවිත ස්වභාවයක් සැකසෙමින් අනාගත මතු පරම්පරාවල බිහිවෙන ලෝකයේ අනාගත පැවැත්මේ උරුමක්කාර පිරිසද සෑම මොහොතකම බුද්ධියෙන් පිරිහෙමින් කුසලයෙන් වෙන්වෙමින් තව දුරටත්

පුණ්‍යක්‍රියාවල යෙදීමද බැහැර කරමින් පාපයම වැඩෙන දුක පිණිසම උපකාරවන ගතිපැවතුම් ඇවතුම් වලින් යුතු ජීවන රටාවක් ඇසුරු කරනු දකින්නට ලැබීම මහත් වූ අවාසනාවන්ත සිදුවීමකි.

එසේ නම් බුද්ධිමත් වූ කුසල් සහිත උතුම් මිනිසුන් වශයෙන් යම් වූ පුද්ගලයෙකු මෙලොව බිහිවී සිටිද්ද මිනිසත්ඛව තුළ නියෝජනය ලබා සිටිද්ද ඒ වූ බුද්ධිමත් මනුසතුන් උදෙසාමය අපගේ මෙම සදහම් ඉගිය පණිවිඩය. එසේ නම් මනුසතුන් වශයෙන් සැලකෙන්නා වූ ඔබ අප මෙ උතුම් තථාගත භාෂිතය හිස මුදුනින් පිළිගෙන තම තමන්ට හැකි උපරිමයෙන් ඒ වූ උතුම් ගුණවගාව තම අධ්‍යාත්මක දිවිය තුළ ඒ උතුම් කුසල් දහමුත් වගාකරනු මැනව.! යළි යළිත් නිවැරදිවම ඒ දසකුසල් දහමුත් තමා තුළට පමුණුවා ගනිමින් ඒ උතුම් ධර්ම දැනීමට යටත්ව තම ජීවිතයේ අවසන් මොහොත තෙක්ම සම්බුදුරජාණන් වහන්සේ මුල්කොට ගෙනම ඒ සදහම් මතම රැඳෙනු සුරැකෙනු මැනවි.! එ උදෙසා ඔබගේ ජීවිතය තුළ දසකුසල් දහමුත්ට යටත්ව හික්මීම කළයුතු වන්නේ වේ.

නිහියති පුරිසො නිහිනසෙවි - න ව භායෙඨ කදාවි තුලාසෙවි,
සෙට්ඨමුපනමං උදෙති බිප්පං - තස්මා අත්තනො උත්තරිං භජෙඨාති.

තමන්හට චඩා පහන් ගුණයෙන් යුතු පුද්ගලයෙකු ඇසුරුකරන නම් තමා පිරිහෙන්නෙ වේ. තමන් හා ගුණයෙන් සමාන පුද්ගලයකු ඇසුරුකරන නම් කිසිකලෙකින් තමා නොපිරිහෙන්නෙ වේ. තමන්ට චඩා ගුණයෙන් ශ්‍රේෂ්ඨත්වයට පැමිණි උතුමන් ඇසුරුකරන නම් තමාත් චහා ඒ ගුණයෙන් වැඩෙන්නෙ වේ. එහෙයින් තමන්ට චඩා ගුණයෙන් වැඩුණු තැනැත්තකු ඇසුරු කිරීමට පැමිණිය යුතුවේ.

පෙළ දහම, ද. හි. 01- හිකනිපාතය - ජුගහලව්භාය - 7 යුතුය. (බු. 25. 2), 25. 236

~සංයෝගවිසංයෝග ධම්මපරියාය සුත්තං~

(සුරුස සත්ඵු ඝණඤ්ඤානක චක්ඛිමන් චයන් චෙන්චයාමන් ගැන චතුළ දෙසුම)

එකං සමයං භගවා සාවත්ථියං විහරති ජේතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමන්තෙසි භික්ඛිවොති. හදන්තෙති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

ඒ සමයෙහි සුගත වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ජනයාගෙන් වෙන්ව ගිය සුන්දර විවේකයකින් යුතු නිහඬ ගමට නුදුරුව පවතින්නා වූ ඒ අනාථපිණ්ඩික සිටුවරයා විසින් සකසා පූජා කරනු ලැබූ ජේතකුමරුගේ වන ආරාමයේ වැඩ වසන සේක. එහිදී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ (පිඬු සිගමින් දිවිගෙවන ගිහි ජීවිතය හැරදමා පැමිණියාවුණිසි) භික්ෂූන් අමතා වදාළ සේක. එකල්හි වැඩසිටි පැවිදි පිරිසත් ස්වාමීනි භාග්‍යවතුන් වහන්සේයැයි පිළිවදන් දුන් සේක. එකල්හි මේ දෙසුම වදාළ සේක.

සංයෝගවිසංයෝගං වො භික්ඛිවෙ, ධම්මපරියායං දෙසිස්සාමි. තං සුණාථ සාධුකං මනසිකරොථ භාසිස්සාමිති.

මෙම එක්වීම පිණිස පවතින හා වෙන්වීම පිණිස පවතින ධර්මයන්ගේ පිළිවෙත පිළිපැදීම ගැන දේශනා කරන්නෙමි. උතුම් අයුරින් මනසේ ක්‍රියාකාරිත්වය යොමුකොට ගෙන සවන්යොමා අසන්න.

කතමො ච සො භික්ඛිවෙ සංයෝගවිසංයෝගො ධම්මපරියායො:

පිඬු සිගමින් දිවිගෙවන පැවිද්දනි; මේ එක්වීම පිණිස පවතින හා වෙන්වීම පිණිස පවතින ධර්මයන්ගේ පිළිවෙත පිළිපැදීම කුමක් වන්නේ ද?

ඉන්වි භික්ඛිවෙ අජ්ඣන්තං ඉත්ථීන්ද්‍රියං මනසිකරොති ඉත්ථීකුත්තං ඉත්ථාකප්පං ඉත්ථිවිධං ඉත්ථිච්ඡන්දං ඉත්ථිස්සරං ඉත්ථාලංකාරං සා තත්ථ

රජ්ජති, තත්තාහිරමති. සා තත්ථ රත්තා තත්තාහිරතා බහිද්ධා පුරිසින්ද්‍රියං මනසිකරොති. පුරිසකුත්තං පුරිසාකප්පං පුරිසවිධං පුරිසවිජන්දං පුරිසස්සරං පුරිසාලංකාරං. සා තත්ථ රජ්ජති, තත්තාහිරමති. සා තත්ථ රත්තා තත්තාහිරතා බහිද්ධා සංයොගං ආකංඛති. යඤ්චස්සා සංයොගපච්චයා උපපජ්ජති සුඛං සොමනස්සං, තඤ්ච ආකංඛති. ඉත්ථත්තෙ භික්ඛවෙ, අහිරතා සත්තා පුරිසෙසු සංයොගං ගතා. එවං බො භික්ඛවෙ, ඉත්ථී ඉත්ථත්තං නාතිවත්තති.

ස්ත්‍රියක් වනාහි තමාගේ පවතින්නා වූ පිහිටි අවයව ගැන එහි ස්වරූපයන් ගැන මනස යොමුකර විමසා බලන්නේ වේ. ස්ත්‍රියක් ඒ ඒ කටයුතු වලදී හැසිරෙන අයුරු ද ස්ත්‍රියක් ඒ ඒ කටයුතු වලදී සිතන ආකාරයන් ද ස්ත්‍රියක් ඒ ඒ කටයුතු වලදී ලබාදෙන්නා වූ නියෝග පැනවීම් ගැන ද ස්ත්‍රියක් ඒ ඒ කටයුතු වලදී කැමතිවන්නා වූ ආකාරයන් ද ස්ත්‍රියක් ඒ ඒ කටයුතු වලදී කපාබස් කරන අයුරු ද ස්ත්‍රියක් ඒ ඒ තැන සුදුසු අයුරින් හැඳපැලඳ සැරසෙන ආකාරයන් ගැන ද විමසන විට ඇය එහිම ආශාවෙන් බැසගන්නී වේ. එහිම විශේෂකොට සතුටු වෙමින්ම පවතී. ඇය එහිම ඇලී ආශාවෙන් යුක්ත වන්නී එහිම විශේෂකොට ඇලී ආශාවෙන් යුක්ත වන්නී වේද එසේ හිඳිමින් තමා හා එකතුවීමට නොපැමිණියා වූ බාහිර පුරුෂයෙකුගේ පිහිටි එහි ස්වරූපයන් ගැන මනස යොමුකර විමසා බලන්නේ වේ.

පිරිමියෙකු ඒ ඒ කටයුතු වලදී හැසිරෙන අයුරු ද පිරිමියෙකු ඒ ඒ කටයුතු වලදී සිතන ආකාරයන් ද පිරිමියෙකු ඒ ඒ කටයුතු වලදී ලබාදෙන්නා වූ නියෝග පැනවීම් ගැන ද පිරිමියෙකු ඒ ඒ කටයුතු වලදී කැමතිවන්නා වූ ආකාරයන් ද පිරිමියෙකු ඒ ඒ කටයුතු වලදී කපාබස් කරන අයුරු ද පිරිමියෙකු ඒ ඒ තැන සුදුසු අයුරින් හැඳපැලඳ සැරසෙන ආකාරයන් ගැන ද විමසන විට ඇය එහිම ආශාවෙන් බැසගන්නී එහිම විශේෂකොට සතුටු වෙමින්ම පවතී. ඇය

එහිම ඇලී ආශාවෙන් යුක්ත වන්නී එහිම විශේෂකොට ඇලී ආශාවෙන් යුක්ත වන්නී වේද එසේ හිඳිමින් තමා හා එකතු වීමට බාහිර පිරිමියෙකුගේ ගැන කැමැත්ත ඇති වේ. යම් ආකාරයකින් ඇය පිරිමියෙකු හා කායිකව මානසිකව එක්වීම පසුබිම් කොටගෙන ඇයට ඒ එකතු වීම ගැන තම අධ්‍යාත්මයේ කායික හා මානසික සතුටක් සැපයක් ඇතිවේ ද ඇයට එසේ එක්වීම ගැන කැමැත්ත නැවත නැවත ඇතිවන්නී ද පිඬු සිඟමින් දිවිගෙවන පැවිද්දනි; ස්ත්‍රිය ස්ත්‍රී ආත්මය ලැබීම කෙරෙහි විශේෂකොට ආශාකරයි ද ඒ සත්වයෝ පිරිමියෙකු හා එකතු වීමට පැමිණෙන්නේ වේ. පිඬු සිඟමින් දිවිගෙවන පැවිද්දනි; මේ ආකාරයෙන් කටයුතු කරන ස්ත්‍රිය කිසිදා ස්ත්‍රී ආත්මය ඉක්මවා නොයන්නේ වේ.

පුරිසෝ භික්ඛවෙ අජ්ඣන්තං පුරිසින්දියං මනසිකරොති පුරිසකුන්තං පුරිසාකප්පං පුරිවිධං පුරිසච්ඡන්දං පුරිසස්සරං පුරිසාලංකාරං. සෝ තත්ථ රජ්ජති, තත්‍රාහිරමති. සෝ තත්ථ රත්තෝ තත්‍රාහිරතෝ බහිද්ධා ඉත්ථින්දියං මනසිකරොති ඉත්ථිකුන්තං ඉත්ථාකප්පං ඉත්ථිවිධං ඉත්ථිච්ඡන්දං ඉත්ථිස්සරං ඉත්ථාලංකාරං. සෝ තත්ථ රජ්ජති, තත්‍රාහිරමති. සෝ තත්ථ රත්තෝ තත්‍රාහිරතෝ බහිද්ධා සංයෝගං ආකංඛති. යඤ්චස්ස සංයෝගපච්චයා උපපජ්ජති සුඛං සෝමනස්සං, තඤ්ච ආකංඛති. පුරිසත්තෙ භික්ඛවෙ, අහිරතා සත්තා ඉත්ථිසු සංයෝගං ගතා. එවං බො භික්ඛවෙ, පුරිසෝ පුරිසත්තං නාතිවත්තති.

පිරිමියෙක් වනාහි තමාගේ පවතින්නා වූ පිහිටි අවයව ගැන එහි ස්වරූපයන් ගැන මනස යොමුකර විමසා බලන්නේ වේ. පිරිමියෙක් ඒ ඒ කටයුතු වලදී හැසිරෙන අයුරු ද පිරිමියෙක් ඒ ඒ කටයුතු වලදී සිතන ආකාරයන් ද පිරිමියෙක් ඒ ඒ කටයුතු වලදී ලබාදෙන්නා වූ නියෝග පැනවීම් ගැන ද පිරිමියෙක් ඒ ඒ කටයුතු වලදී කැමතිවන්නා වූ ආකාරයන් ද පිරිමියෙක් ඒ ඒ කටයුතු වලදී කථාබස් කරන අයුරු ද පිරිමියෙක් ඒ ඒ තැන සුදුසු

අයුරින් හැඳපැලඳ සැරසෙන ආකාරයන් ගැන ද විමසන විට ඔහු එහිම ආශාවෙන් බැසගන්නේ වේ. එහිම විශේෂකොට සතුටු වෙමින්ම පවතී. ඔහු එහිම ඇලී ආශාවෙන් යුක්ත වන්නේ එහිම විශේෂකොට ඇලී ආශාවෙන් යුක්ත වන්නේ වේද එසේ හිඳිමින් තමා හා එකතුවීමට නොපැමිණියා වූ බාහිර ස්ත්‍රියකගේ පිහිටි ස්වරූපයන් ගැන මනස යොමුකර විමසා බලන්නේ වේ.

ස්ත්‍රියක් ඒ ඒ කටයුතු වලදී හැසිරෙන අයුරු ද ස්ත්‍රියක් ඒ ඒ කටයුතු වලදී සිතන ආකාරයන් ද ස්ත්‍රියක් ඒ ඒ කටයුතු වලදී ලබාදෙන්නා වූ නියෝග පැනවීම් ගැන ද ස්ත්‍රියක් ඒ ඒ කටයුතු වලදී කැමතිවන්නා වූ ආකාරයන් ද ස්ත්‍රියක් ඒ ඒ කටයුතු වලදී කථාබස් කරන අයුරු ද ස්ත්‍රියක් ඒ ඒ තැන සුදුසු අයුරින් හැඳපැලඳ සැරසෙන ආකාරයන් ගැන ද විමසන විට ඔහු එහිම ආශාවෙන් බැසගන්නේ එහිම විශේෂකොට සතුටු වෙමින්ම පවතී. ඔහු එහිම ඇලී ආශාවෙන් යුක්ත වන්නේ එහිම විශේෂකොට ඇලී ආශාවෙන් යුක්ත වන්නේ වේද එසේ හිඳිමින් තමා හා එකතුවීමට බාහිර ස්ත්‍රියක් ගැන කැමැත්ත ඇති වේ. යම් ආකාරයකින් ඔහු ස්ත්‍රියක් හා කායිකව මානසිකව එක්වීම පසුබිම් කොටගෙන ඔහුට තම ඒ එකතුවීම ගැන අධ්‍යාත්මයේ කායික හා මානසික සතුටක් සැපයක් ඇතිවේ ද ඔහුට එසේ එක්වීම ගැන කැමැත්ත නැවත නැවත ඇතිවන්නේ ද පිඬු සිඟමින් දිවිගෙවන පැවිද්දැනි පිරිමියා පිරිමි ආත්මය ලැබීම කෙරෙහි විශේෂකොට ආශාකරයි ද ඒ සත්වයො ස්ත්‍රියක හා එකතුවීමට පැමිණෙන්නේ වේ. මේ ආකාරයට පිඬු සිඟමින් දිවිගෙවන පැවිද්දැනි; මේ ආකාරයෙන් කටයුතු කරන පිරිමියා පිරිමි ආත්මය කිසිදා ඉක්මවා නොයන්නේ වේ.

එවං බො භික්ඛවෙ, සංයොගො හොති.

මේ ආකාරයට පිඬු සිඟමින් දිවිගෙවන පැවිද්දනි; එක්වීම පිණිස පවතින ධර්මයන්ගේ පිලිවෙත පිලිපැදීම වන්නේ වේ.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ, විසංයොගො හොති:

පිඬු සිඟමින් දිවිගෙවන පැවිද්දනි; මේ වෙන්වීම පිණිස පවතින ධර්මයන්ගේ පිලිවෙත පිලිපැදීම කුමක් වන්නේ ද?

ඉන්ටී භික්ඛවෙ, අජ්ඣත්තං ඉන්ටීන්ද්‍රියං න මනසිකරොති ඉන්ටීකුත්තං ඉන්ටාකප්පං ඉන්ටීවිධං ඉන්ටීවිඡන්දං ඉන්ටීස්සරං ඉන්ටාලංකාරං. සා තත්ථ න රජ්ජති. තත්ථ නාභිරමති. සා තත්ථ අරත්තා තත්‍ර අනභිරතා ඛනිද්ධා පුරිසින්ද්‍රියං න මනසිකරොති පුරිසකුත්තං පුරිසාකප්පං පුරිවිධං පුරිසවඡන්දං පුරිසස්සරං පුරිසාලංකාරං. සා තත්ථ න රජ්ජති, තත්ථ නාභිරමති. සා තත්ථ අරත්තා තත්‍ර අනභිරතා ඛනිද්ධා සංයොගං නාකංඛති. යං චස්සා සංයොගපච්චයා උපපජ්ජති සුඛං සොමනස්සං, තඤ්ච නාකංඛති. ඉන්ථත්තෙ බො භික්ඛවෙ, අනභිරතා සත්තා පුරිසෙසු විසංයොගං ගතා. එවං බො භික්ඛවෙ, ඉන්ටී ඉන්ථත්තං අභිවත්තති.

ස්ත්‍රියක් වනාහි තමාගේ පවතින්නා වූ පිහිටි අවයව ගැන එහි ස්වරූපයන් ගැන මනස යොමුකර විමසා නොබලන්නේ වේ. ස්ත්‍රියක් ඒ ඒ කටයුතු වලදී හැසිරෙන අයුරු ද ස්ත්‍රියක් ඒ ඒ කටයුතු වලදී සිතන ආකාරයන් ද ස්ත්‍රියක් ඒ ඒ කටයුතු වලදී ලබාදෙන්නා වූ නියෝග පැනවීම් ගැන ද ස්ත්‍රියක් ඒ ඒ කටයුතු වලදී කැමතිවන්නා වූ ආකාරයන් ද ස්ත්‍රියක් ඒ ඒ කටයුතු වලදී කපාබස් කරන අයුරු ද ස්ත්‍රියක් ඒ ඒ තැන සුදුසු අයුරින් හැඳපැලඳ සැරසෙන ආකාරයන් ගැන ද විමසන විට ඇය එහිම ආශාවෙන් නොබැසගන්නී වේ. එහිම විශේෂකොට සතුටු වෙමින්ම නොපවතී. ඇය එහිම ඇලී ආශාවෙන් යුක්ත නොවන්නී එහිම විශේෂකොට ඇලී

ආශාවෙන් යුක්ත නොවන්නී වේද එසේ හිඳිමින් තමා හා එකතු වීමට නොපැමිණියා වූ බාහිර පුරුෂයෙකුගේ පිහිටි එහි ස්වරූපයන් ගැන මනස යොමුකර විමසා නොබලන්නේ වේ.

පිරිමියෙකු ඒ ඒ කටයුතු වලදී හැසිරෙන අයුරු ද පිරිමියෙකු ඒ ඒ කටයුතු වලදී සිතන ආකාරයන් ද පිරිමියෙකු ඒ ඒ කටයුතු වලදී ලබාදෙන්නා වූ නියෝග පැනවීම් ගැන ද පිරිමියෙකු ඒ ඒ කටයුතු වලදී කැමතිවන්නා වූ ආකාරයන් ද පිරිමියෙකු ඒ ඒ කටයුතු වලදී කපාබස් කරන අයුරු ද පිරිමියෙකු ඒ ඒ තැන සුදුසු අයුරින් හැඳපැලඳ සැරසෙන ආකාරයන් ගැන ද විමසන විට ඇය එහිම ආශාවෙන් නොබැසගන්නී එහිම විශේෂකොට සතුටු වෙමින්ම නොපවතී. ඇය එහිම ඇලී ආශාවෙන් යුක්ත නොවන්නී එහිම විශේෂකොට ඇලී ආශාවෙන් යුක්ත නොවන්නී වේද එසේ හිඳිමින් තමා හා එකතු වීමට බාහිර පිරිමියෙකුගේ ගැන කැමැත්ත ඇති නොවේ. යම් ආකාරයකින් ඇය පිරිමියෙකු හා කායිකව මානසිකව එක්වීම පසුබිම් කොටගෙන ඇයට තම ඒ එකතු වීම ගැන අධ්‍යාත්මයේ කායික හා මානසික සතුටක් සැපයක් ඇතිනොවේ ද ඇයට එසේ එක්වීම ගැන කැමැත්ත නැවත නැවත ඇතිනොවන්නේ ද පිඬු සිගමින් දිවිගෙවන පැවිද්දැති ස්ත්‍රිය ස්ත්‍රී ආත්මය ලැබීම කෙරෙහි විශේෂකොට ආශානොකරයි ද ඒ සත්වයෝ පිරිමියෙකු හා එකතු වීමට නොපැමිණෙන්නේ වේ. මේ ආකාරයට පිඬු සිගමින් දිවිගෙවන පැවිද්දැති; මේ ආකාරයෙන් කටයුතු කරන ස්ත්‍රිය ස්ත්‍රී ආත්මය ඉක්මවා යන්නේ වේ.

පූර්වසා භික්ඛවෙ අජ්ඣන්තං. පූර්වසන්ද්‍රියං. න මනසිකරොති පූර්වස කුක්තං. පූර්වසාකප්පං. පූර්විධං. පූර්වසව්ඡන්දං. පූර්වසස්සරං. පූර්වසාලංකාරං. සො තත්ථ න රජ්ජති, තත්‍ර නාහිරමති. සො තත්ථ අරත්තො තත්‍ර අනහිරතො බහිද්ධා ඉත්ථීන්ද්‍රියං. න මනසිකරොති ඉත්ථීකුක්තං. ඉත්ථාකප්පං. ඉත්ථීවිධං.

ඉන්ටීව්ෂන්දං ඉන්ටීස්සරං ඉන්ථාලංකාරං. සො තත්ථ න රජ්ජති, තත්‍ර නාහිරමති. සො තත්ථ අරත්තො තත්‍ර අනහිරතො ඛනිද්ධා සංයොගං නාකංඛති. යඤ්චස්ස සංයොගපච්චයා උපපජ්ජති සුඛං සොමනස්සං, තඤ්ච නාකංඛති. පුරිසත්තෙ භික්ඛවෙ, අනහිරතා සත්තා ඉන්ටීසු විසංයොගං ගතා. එවං ඛො භික්ඛවෙ, පුරිසො පුරිසත්තං අතිවත්තති.

පිරිමියෙක් වනාහි තමාගේ පවතින්නා වූ පිහිටි අවයව ගැන එහි ස්වරූපයන් ගැන මනස යොමුකර විමසා නොබලන්නේ වේ. පිරිමියෙක් ඒ ඒ කටයුතු වලදී හැසිරෙන අයුරු ද පිරිමියෙක් ඒ ඒ කටයුතු වලදී සිතන ආකාරයන් ද පිරිමියෙක් ඒ ඒ කටයුතු වලදී ලබාදෙන්නා වූ නියෝග පැනවීම් ගැන ද පිරිමියෙක් ඒ ඒ කටයුතු වලදී කැමතිවන්නා වූ ආකාරයන් ද පිරිමියෙක් ඒ ඒ කටයුතු වලදී කපාබස් කරන අයුරු ද පිරිමියෙක් ඒ ඒ තැන සුදුසු අයුරින් හැඳපැලඳ සැරසෙන ආකාරයන් ගැන ද විමසන විට ඔහු එහිම ආශාවෙන් නොබැසගන්නේ වේ. එහිම විශේෂකොට සතුටු වෙමින්ම නොපවතී. ඔහු එහිම ඇලී ආශාවෙන් යුක්ත නොවන්නේ එහිම විශේෂකොට ඇලී ආශාවෙන් යුක්ත නොවන්නේ වේද එසේ හිඳිමින් තමා හා එකතුවීමට නොපැමිණියා වූ බාහිර ස්ත්‍රියකගේ පිහිටි ස්වරූපයන් ගැන මනස යොමුකර විමසා නොබලන්නේ වේ.

ස්ත්‍රියක් ඒ ඒ කටයුතු වලදී හැසිරෙන අයුරු ද ස්ත්‍රියක් ඒ ඒ කටයුතු වලදී සිතන ආකාරයන් ද ස්ත්‍රියක් ඒ ඒ කටයුතු වලදී ලබාදෙන්නා වූ නියෝග පැනවීම් ගැන ද ස්ත්‍රියක් ඒ ඒ කටයුතු වලදී කැමතිවන්නා වූ ආකාරයන් ද ස්ත්‍රියක් ඒ ඒ කටයුතු වලදී කපාබස් කරන අයුරු ද ස්ත්‍රියක් ඒ ඒ තැන සුදුසු අයුරින් හැඳපැලඳ සැරසෙන ආකාරයන් ගැන ද විමසන විට ඔහු එහිම ආශාවෙන් නොබැසග

න්නේ එහිම විශේෂකොට සතුටු වෙමින්ම නොපවතී. ඔහු එහිම ඇලී ආශාවෙන් යුක්ත නොවන්නේ එහිම විශේෂකොට ඇලී ආශාවෙන් යුක්ත නොවන්නේ වේද එසේ හිඳිමින් තමා හා එකතුවීමට බාහිර ස්ත්‍රියක් ගැන කැමැත්ත ඇති නොවේ. යම් ආකාරයකින් ඔහු ස්ත්‍රියක් හා කායිකව මානසිකව එක්වීම පසුබිම් කොටගෙන ඔහුට තම ඒ එකතුවීම ගැන අධ්‍යාත්මයේ කායික හා මානසික සතුටක් සැපයක් ඇතිනොවේ ද ඔහුට එසේ එක්වීම ගැන කැමැත්ත නැවත නැවත ඇතිනොවන්නේ ද පිඬු සිඟමින් දිවිගෙවන පැවිද්දනි; පිරිමියා පිරිමි ආත්මය ලැබීම කෙරෙහි විශේෂකොට ආශානොකරයි ද ඒ සත්වයෝ ස්ත්‍රියක හා එකතුවීමට නොපැමිණෙන්නේ වේ. මේ ආකාරයට පිඬු සිඟමින් දිවිගෙවන පැවිද්දනි; මේ ආකාරයෙන් කටයුතු කරන පිරිමියා පිරිමි ආත්මය ඉක්මවා යන්නේ වේ.

එවං බො භික්ඛවෙ, විසංයොගො හොති.

මේ ආකාරයට පිඬු සිඟමින් දිවිගෙවන පැවිද්දනි; වෙන්වීම පිණිස පවතින ධර්මයන්ගේ පිළිවෙත පිළිපැදීම වන්නේ වේ.

අයං බො භික්ඛවෙ, සංයොග විසංයොගො ධම්මපරියායොති.

පිඬු සිඟමින් දිවිගෙවන පැවිද්දනි; මේ එක්වීම පිණිස පවතින හා වෙන්වීම පිණිස පවතින ධර්මයන්ගේ පිළිවෙත පිළිපැදීම වන්නේ වේ.

පෙළ දැවැල්,

අං: 04 - සත්තක නිපාතය - චතායඤ්ඤා චර්ගය-
සංයොගවිසංයොග ධර්මවර්ගාය යුත්‍රය- (බු:2:04), පි: 364

සරල ඩිව්‍යාල චර්චනාය සදහා

-අං: 04- සත්තක නිපාතය - චතායඤ්ඤා චර්ගය -
සංයොගවිසංයොග ධර්මවර්ගාය යුත්‍රය-(0:02:24), පි: 308

~නිමි වදන~

මෙම ධර්ම ග්‍රන්ථය තුළ සඳහන් වන යම් වූ වරද සහිත තැන් ඔබගේ උතුම් බුද්ධියට හසුවන්නේ ද ඒ සදොස් තැන් නිදොස් කරගනිමින් පරිහරණය කරන්නවා! මෙය නිවන (දුක සංසිද්ධාවාලිමෙන් පැමිණිය යුතු සැපයට පත්වීම) වෙත පමුණුවනු ලබන මාර්ගය ගැන මා විසින් කරනු ලැබූ කෙටි විග්‍රහයක් පමණි. මෙතුලින් මා අදහස් කරනු ලැබුවේ උතුම් සම්බුදු සසුන තුළ මූලිකවම ගත යුතු පියවර මෙන්ම යා යුතු දිශාව මග නොමග කුමක්ද යන්න ගැන කරන්නා වූ ලැබූ 'ඉඟියක් පණිවිඩයක්' ලබාදීම පමණි. මෙම ධර්ම ග්‍රන්ථය තුළ පවතින සියලු සඳහම් වැකි සියලු ධර්ම වැටහීම ගෞතම සම්බුදු පියාණන් වහන්සේ විසින් ඒ උතුම් වෙසක් පුන්පොහෝ දිනයක ඒ උතුම් රාත්‍රියෙහි තමන් වහන්සේ තුලින්ම උපදවා ගනුලැබූ ඒ උත්තම අවබෝධය තුලින් තම නැණ මඬලින් හෙළිකොට වදාළ උතුම් ධර්මස්කන්ධය වූ සූත්‍ර දේශනා තුලින්ම පමණක් උපුටා ගන්නා ලද්දක් වේ.

පින්-පව කුසලය-අකුසලය කුමක්ද යනුවෙන් වත් හඳුනාගැනීමට නොහැකිව මිනිසා තුලින් සියලු ගුණදහම් වැනසෙමින් යන මේ යුගය තුළ ඔබ අප හට තවමත් පවතින කුසල් බීජ පණ පොවා ගැනීම පිණිස උපකාර වන මහා සාගරයක් බඳු වූ සූත්‍ර විනය පොත් වහන්සේලාට අපගේ නමස්කාරය වෙන්නවා! මෙම සඳහම් පණිවිඩය තුළ අන්තර්ගතවන සියලු සඳහම් පණිවිඩයන් කුසලය-අකුසලය වටහා ගැනීමට සමත් වූ බුද්ධිමතුන්ට පමණකි. මෙයට ජාති හේද ආගම් හේද වර්ග කුල මළ හේදයක් නොමැත. ලොව තුළ යම් වූ තැනක උතුම්

බුද්ධිමතෙකු සිටිත් ද ඒ උත්තම උත්තමාවියන්ට මම ගෞරවයෙන් ආරාධනා කරමි. මේ උතුම් ශ්‍රී සද්ධර්මය කරා පැමිණෙනු මැනවි!. එසේ පැමිණ අති උතුම් වූ අති දුර්ලභ වූ ගෞතම බුදු සසුනේ උණුසුමට එක්ව තථාගත සුගත වූ අප සාස්තෘන් වහන්සේගේ ළය මඩලින් උපන් ධර්ම ධාතුචෙන් නිර්මිතව සුපෝෂිත වූ පුතණුවෙක්ව දියණියක්ව සසර කතරින් එතෙරවනු මැනවි.!

මෙහි සඳහන් වන ධර්මයන් අතිශයින්ම ලෝකය තුළ පවතින පොදු ජනතාවගේ දැක්මට අහසට පොළව සේ දුර වූවකි. අවබෝධ කරගැනීම පිණිස ගලපාගැනීම දුෂ්කර වූවකි. සම්මා සම්බුදුවරුන්ගේ උතුම් වූ සංසිදීම පිණිස පවතින දැක්ම ලොව කවදත් පවතින්නේ ස්වල්ප වූ කාලයක්ම පමණි. අනූඑක් කල්පයටම සත් වරක් වූ මෙම දැක්මට එකඟ වන්නේ පිළිපදින්නේ කුසල් මුල් සහිත ශ්‍රේෂ්ඨ වූ බුද්ධිමත් පුද්ගලයන් පමණක්ම බව සුගත තථාගතයාණන් වහන්සේ විසින් පෙන්වා දී ඇත. දැකීමට අතිශයින්ම දුෂ්කර වූද සාක්ෂාත් කිරීමට අතිශයින්ම දුෂ්කර වන්නා වූද මෙම මාර්ගය තුළ හැසිරීම සිදුකරනු ලබන්නේ, සංසාර ගමන එයට වඩා දුෂ්කර වූවක් බව දන්නා දකිනා සිතන්නා වූ උත්තම උත්තමාවියන් පමණක්ම බව සුගත තථාගතයාණන් වහන්සේ විසින් දේශනා කර ඇත්තේ වේ. ලෝකය තුළ එබඳු බුද්ධිමතුන් සිටින්නේ අල්පයකි. නොදන්නා බව තුළ බැසගත් අනවබෝධය තුළ ගිලීගිය සිත්ඇති ලොව පොදුජනයාට මෙය නොවැටහෙන දෙයක් වන බවත් කුසල් සහිත චතුරාර්ය සත්‍ය ධර්මයට දකෂ උතුමන් උත්තමාවියන් හට

මෙය මූලික පියවරක් ලෙස උතුම් අයුරින් මග පෙන්වන මාර්ගෝපදේශයක් වශයෙන් නිවන සොයා යන්නවුන්ට මග සලකුණු පෙන්වා දෙන අත්පොතක්ව කුසල් සහිත තථාගත සාවකයාහට මේ ග්‍රන්ථය මොහොතකට හෝ උපකාරයක් වෙත්වා! දුක සංසිද්ධාවලීමෙන් පැමිණිය යුතු සැපයට පත්ව නිවී සැනසෙත්වා!

අති දුර්ලභ වූ උතුම් ගෞතම සම්බුදු සසුන් කෙත තුල මේ ජීවිතය තුළදීම මගඵල සාක්ෂාත් කරගැනීම පිණිසම කුසල් බීජ සහිත වුවන්ගේ නෙත ගැටෙත්වා!

බුද්ධියේ උපත උදාවෙමින් කුසලය මතම පිහිටමින් ශ්‍රේෂ්ඨ වූ දුක් සංසිද්ධවන මාර්ගය තුළ ගමන් කිරීම පිණිසම මෙහි සඳහන් වන ශ්‍රී සද්ධර්මයේ පණිවිඩය නිවන සොයා යන්නවුන්ට පහසුවක්ම උපකාරයක්ම වෙත්වා!

සම්බුදු ධර්මයක හැසිරීමෙන්ම ලැබිය යුතු උතුම් වූ සංසිද්ධිම පිණිස පවතින දසකුසල් දහමුත් තුලම පිහිටමින් සැනසෙත්වා!

අප්පමාදේන හික්ඛවෙ සම්පාදේථ
දුල්ලහො බුද්ධුප්පාදො ලොකස්මිං
දුල්ලහො මනුස්සත්ත පටිලාහො
දුල්ලහා ඛණ සම්පත්ති
දුල්ලහා පබ්බජ්ජා
දුල්ලහං සද්ධම්ම සවණං
දුල්ලහො සප්පුරිස සංසේවොති.

නොයෙක් ස්වරූපයෙන් යුතු නෘපතිමත් වීමක් පදනම් කොටගෙන සුගති දුගති තුළ සසර දුකටම ඇද දමන ඈකසල් සහගත කායික චාලිකික මානසික ක්‍රියාවන්ගෙන් වෙන්වනු මැනවි!

පවතින්නා වූ සසර දුකින් නිදහස්වීම පිලිබඳව සංසිද්ධිමහිලා ඇතිකරගත් ඒ උතුම් අවබෝධය දෙව් මිනිස් ලෝකයාහට දේශනා කරන්නා වූ උත්තමයකුගේ යුගයක් ලෙව පහළවීම ද

වබදු යුගයක උසස් බවට පත්කර ගතහැකි මනසක් සහිත සත්වයකු වශයෙන් මිනිසන් බව ලැබීම ද

ඒ අයුරින් ඒ උතුම් සම්බුදු සසුනක දී මුණගැසෙන්නා වූ ධර්මය තුළ කුසලය ඈකුසලය තේරුම් ගතහැකි බුද්ධිමත් පුද්ගලයෙකු වශයෙන් උතුම් වූ මානසික චටහා ගැනීමේ ශක්තිමත් බවකින් යුතු වූ ලැබීමක් වේද

වමෙන්ම ඒ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ සංසිද්ධිම පිණිස පවතින ධර්ම විනයක් තුළ ගිහි දිවියෙන් වෙන්ව කසාවන් දරා ඒ ධර්ම විනයට කටයුතු කරන පිරිස හා එකව පිහිටා සිටීමක් වන්නේ වේද

වමෙන්ම දුක සංසිද්ධිවීමෙන් පැමිණි යුතු සැපයට පත්වීම අර්ථවත් කොටගත් තටාගත ධර්ම විනය යොමුකරගත් දෙසවනින් යුතුව අසන්නට ලැබීමක් වේද

ඒ උතුම් ධර්ම විනයට යටත්ව තම දිවිය හික්මවාගත් පුද්ගලයෙකු නැවත නැවත ඇසුරු කරන්නට ලැබීමක් වේද

යන මේ උත්තම වූ ලැබීම් සියල්ල නිමක් නැති සසර ගමන තුළ පහසුවෙන් ලැබිය නොහැකි අතිශයින්ම දුර්ලභ වූ මුණගැසීමක් වන්නේ වේ.

තුම්භේහි කිව්වං ආනප්පං - අක්ඛාතාරො තථාගතා
පටිපන්නා පමොක්ඛන්ති - ස්ඛායිනො මාරඛන්ධතා

පෙළ දහම, ශ්‍රී.හි: 01 - ධර්මව්‍යුත්තය - මහාචාර්ය - ආචාර්ය: 276 - (ශ්‍රී. 2෦. 2෭), 2෦: 94

කෙළෙසුන් තවමින් කුසලයට අනුවම කටයුතු කිරීමට පැමිණීම
නුඹලා සතුයි. නමා දමනයට පත්කරමින් සසර දුකින් වෙන්වියාම
පිණිස ඒ උතුම් සදහම් සියල්ල දකින්නාවූ සම්බුදුවරු කියාදෙනු
ලැබේ. ඒ ධර්මය ගලපාගෙන නිවන් මගට පැමිණ එක් අරමුණක්
තුළ මනස සංසිදුවා ගනිමින් අකුසල දුචාරයද එබඳු කුසල දහමින්
යුතු වූවෝ පමණක්ම දිනන්නට දුෂ්කර වූ දසමාර සෙනාවෙන්
සැකසුණු භාන්පස වෙලිගිය සසර කන්රින් නිදහස්වීම වන්නේම
වේ.

අත්තදීපා හික්ඛවෙ විහරට
අත්තසරණා අනඤ්ඤසරණා,
ධම්මදීපා ධම්මසරණා අනඤ්ඤසරණා.

දස කුසල දහමින් නිර්මිත දුපතක් නමාතුළ සකසා ගෙන
කෙළෙසු සැඩපහරින් වෙන්ව චාසය කරන්න. ඒ අයුරින් නමා
තමන්ට රැකවරණය සකසා ගන්න. දස මාරසෙනාවෙන් නිර්මිත
වී ගිය ලෝකයේ කිසිවක් රැකවරණයක් සේ නොසලකන්න. ඒ
උතුම් දසකුසල දහමින් සකසාගත් දහම් දිවියන්ට පැමිණ චාසය
කරන්න. එයම ආරක්ෂිත ස්ථානය කරගන්න. වෙන කිසිවෙකු
පුද්ගලයෙකු පිහිටකොට නොගනු මැනව්!

පෙළ දහම, දී.ස. 02 - මහාපරිනිකිඛාන යුතුය. (ශ්‍රී. 2෦. 2෭), 2෦: 158

පෙළ දහම, දී.ස. 03 - චක්කවත්තිකානාද යුතුය. (ශ්‍රී. 2෦. 2෭), 2෦: 96

~ගෞතම බුදු පියාණන් වහන්සේ~

අපගේ ආස්තෘ වූ
සුගත නටාගත ගෞතම සමීමා සමීබුදුරජාණන් වහන්සේට
අපගේ නමස්කාරය වෙන්වා!.

එ උතුම් අවබෝධය වූ
සියලු දුක් සංසිදුවමින් සැපය වෙත පමුණුවන
දුක තුලම අනරමංච සසර සැරිසරායාමෙන් වෙන් කරවන
උතුම් වූ අකාලික වූ ශ්‍රී සද්ධර්මයට
අපගේ නමස්කාරය වෙන්වා!.

ගෞතම බුදු පියාණන් වහන්සේගේ උය මඬලින් උපන්
සුන්දර වූ සදහමින් සුපෝෂිතව
සසුන් කෙන තුල නම දිවිය කැප කරමින්
උතුම් ආස්තෘන් වහන්සේගේ එ අවබෝධය
ලොව දසන ගෙන යමින්
එ උතුම් වූ ධර්ම චක්‍රය යළි යළි ප්‍රචරනය කරමින්
ගෞතම බුද්ධ රාජ්‍යය තුල නවදුරටත්
එ උතුම් වූ කුසල දහමුන්ගේ පණිවිඩය
ලොව දසනපුරා ගෙනයමින් සුරක්ෂිත කරනු වස්,
සිව්න පූජාවෙන් කටයුතු කරනු ලැබූ
කොණ්ඩකදකද මහා රහතන් වහන්සේගෙන් ආරම්භ වී වදාළ
එ සදහම තුල නවදුරටත් හික්මෙන්නා වූ
උතුම් දෙව් මිනිස් ආචකයන්ට
අපගේ නමස්කාරය වෙන්වා!.

සාදු! සාදු! සාදු!

නයිදං සිටීලමාරබ්භ නයිදං අප්පෙන ටාමසා,
නිබ්බානමධිගන්තබ්බං සබ්බගන්ථපමොචනං.

මේ කෙළෙස්වලින් නිදහස් වෙලා නිවන අවබෝධ කිරීම ඉඹුළු පටු විරියකින් කරන්න පුළුවන් දෙයක් නොවෙයි. ඉඹුළු උත්ඝාභයකින් කරනට පුළුවන් දෙයක් නොවෙයි.

අයං ච දහරො භික්ඛු අයමුත්තමපොරිසො,
ධාරෙති අන්තිමං දෙනං ජේත්වා මාරං සවාහිනිං.

නමුත් මේ තරුණ භික්ෂුව උදුර පුරුෂයෙක්, මාර ඝේනාව පරාජය කරල අන්තිම ඝිරුරක් දුරා සිටින්නට එයාට පුළුවන් වුණා.

~මහා මොග්ගල්ලාන මහ භ්‍රාතෘන් වහන්සේ~
පෙළ දහම, බුද්දකනිකාය-පේඟා (ගාථා: 1176/1177)- (ඉ: 2෪:29), 2෪: 266

හිකෙළෙස් මුහිවරුන්ගේ හද මඩලින් උපන් අමා දුහමි....

~අඤ්ඤාකොණ්ඩඤ්ඤ අරහත් මුනිදුන් වදාළ ගාථා~

- 01. ඒ සම්බුදු පියාණන් විසින් දේශනා කරනුලබන සද්ධර්මය තුල පවතින්නේ පුදුමාකාර රසයක්. මං ඒ ධර්මය අහල බොහෝ සේ පැහැදුනෙමි. ඒ සදහම සියලු ආකාරයෙන්ම ආශාවෙන් වෙන්කරන යම් කැමැත්තකට අනුව මමත්වයක් වේද එයින් වෙන්කරන්නා වූ ධර්මයක් වේ. (673)
- 02. මේ ලෝකයේ බොහෝ ආකාර වූ අරමුණු තිබෙනවා. මම හිතනවා මේ මුළු ලෝකයම කාමාශාවෙන් මත්කරවා දාන්නේ නොයෙක් ආකාර වූ ලස්සනට පෙනෙන ආශාව ඇතිකරන අරමුණු නිසා ඇතිවන සංකල්ප වලින් කියලයි. (674)
- 03. සුළඟට ඇවිස්සිලා ගහගෙන යන දූවිලි වැස්ස වහින කොට සංසිදෙනවා. අන්න ඒ වගේ ප්‍රඥාව උපදවා ගෙන සංසිදී ගිය සිතින් කාම සංකල්ප දිහා බලන කොට ඒවා සංසිදිලා යනවා. (675)

04. ප්‍රඥාව උපදවාගෙන, සියලු සැකසීම් වෙනස්වෙලා යන දෙයක් වශයෙන් දැක ගන්න කොට එයා අකුලසලය වූ දුක ගැන තියෙන අනවබෝධයෙන් වෙන්වෙනවා. කෙළෙසීගිය ජීවිතයක් පිරිසිදු වන්නේ ඒ ආකාරයෙන් සංසිදෙන මාර්ගයේම හැසිරීමෙනි. (676)

05. ප්‍රඥාව උපදවාගෙන, සියලු සැකසීම් අස්ථිර වූ ජීවිතයක් දෙයක් වශයෙන් දැක ගන්න කොට එයා අකුලසලය වූ දුක ගැන තියෙන අනවබෝධයෙන් වෙන්වෙනවා. කෙළෙසීගිය ජීවිතයක් පිරිසිදු වන්නේ ඒ ආකාරයෙන් සංසිදෙන මාර්ගයේම හැසිරීමෙනි. (677)

06. ප්‍රඥාව උපදවාගෙන, සියලු කුසලඅකුලසල ධර්මතාවයන් මගේ වසඟයේ පැවැත්විය නොහැකිබව දැක ගන්න කොට එයා අකුලසලය වූ දුක ගැන තියෙන අනවබෝධයෙන් වෙන්වෙනවා. කෙළෙසීගිය ජීවිතයක් පිරිසිදු වන්නේ ඒ ආකාරයෙන් සංසිදෙන මාර්ගයේම හැසිරීමෙනි. (678)

07. යම් භික්ෂුවක් අකුසල් සහිත තම මනස තුලම සිත විසිරී ගිය, හරසුන් වූ ක්‍රියාවන් තුලම යෙදෙන පාප මිත්‍රයන්ගේ ආශ්‍රයට වැටුණොත්, ඒ භික්ෂුව ක්‍රෝධ කිරීම නමැති සැඩදිය සුළියට අසුවෙලා සසර සැඩ පහරේම ගිලෙනවා. (681)

08. එයාගේ අත් පා කටුවැල් පුරුක් වගේ කෙටිටුයි. නහර වැල් ඉල්පිලා තියෙන්නේ. ආහාර ගැනීමෙහි අර්ථයක් ප්‍රමාණයක් ඒ භික්ෂුව හොඳට දන්නවා. එයා කුසල් දහමුත් කෙරෙහි දිවාඥ යෙදෙන කම්මැලිකම දුරින්ම දුරුකළ කෙනෙක්. (683)

09. මහ වනයට ගිහින් භාවනාවෙහි යෙදෙනවිට විද ලේ උරා බොන මැසි මදුරුවන්ගෙන් වේදනාකාරී පහර ලබද්දී අරමුණෙහි පිහිටුවාගත් අවධානයෙන් යුතුව නොසැලී විදදරා ගනිමින් සිටින්නේය යුධ බිමට පැමිණිවිච්ච හස්තියෙක් වගේ. (684)

10. යම් ආකාර වූ අර්ථයක් පිණිස මම ගිහි ජීවිතය අතහැරදමා පැවිද්දට පැමිණියෙහිද මගේ ඒ උතුම් අර්ථය සඵල වුණෙමි. දැන් ඉතින් මට උපකාර පිණිස තව කෙනෙකු මත මා කුමට නම් පිහිටන්න ද? (688)

පෙළ දැනම, බුද්දකභිකාය-පේඟා: (ගාථා: 673-688)-(ඛ: 25: 29), 25: 180

~මහා කස්සප අරහත් මුනිඳුන් වදාළ ගාථා~

01. පිරිස් පිරිවරා ගෙන ඉන්න හොඳ නෑ. පිරිස් පිරිවරා ගෙන ඉන්න පුරුදු වුණොත් හිතත් නොමග යනවා. සමාධිය ලබාගන්නටත් අපහසුයි. නොයෙක් ජනයාට සංග්‍රහ කරකර කල් ගෙවීම දුකක්. මේ ආදීනවය තේරුම් ගන්න ඕන. පිරිස් සමග එකතුවීම ගැන අකමැති වෙන්න ඕන. (1056)

02. මුනිවරයා හිතවත් දායකගෙවල් ගානේ ඇවිදින්න යන්නේ නෑ එහෙම ඇවිදින්න ගියොත් හිත නොමග යනවා. සමාධිය ලබාගන්නටත් අපහසුයි. ඒ ගොල්ලෝ පූජා කරන රසවත් කෑමබීම වලට ගිජුවෙලා ඒකටම උත්සාහ කරාවී. එතකොට සැපය සලසන ජීවිත අර්ථය අහිමිවෙලා යනවා. (1057)

03. දවසක් මම වනාන්තරයෙන් මාවතට ඇවිදිත් නගරයට පිණිඩපාතෙ වැඩියා. මම දැක්කා ආහාර අනුභව කරමින් ඉන්න කුෂ්ඨ රෝගියෙක්ව. ඉතා යහපත් සිතින්මයි මම එයා ළඟට ගියේ. (1059)

04. ඒ කුෂ්ඨ රෝගියා තමන්ගේ අතින් බත් පිඩක් අරගෙන මගේ පාත්‍රයට පූජා කළා. ඒ බත්පිඩ පාත්‍රයට දමනවත් එක්කම එයාගේ ඇඟිල්ලකුත් පාත්‍රයට වැටුණා. (1060)

05. මං ඒ දානේ පිළිගත්තා. අගුපිළක වාඩිවුණා. ඒ බත්පිඩ වැළඳුවා. ඒ දානේ වළඳන කොටත් වැළඳුවට පස්සෙන් මගේ හිතේ කිසි පිළිකුලක් ඇති වුණේ නෑ. (1061)

06. පවට ලැජ්ජාවත් පවට බියත් ඇතිව හැම තිස්සේම හොඳ සිතියෙන් හිටියොත් ඒ ගොල්ලන්ගේ බුන්මලාරී ජීවිතය දියුණු වෙනවා. එතකොට පුනර්භවය නැතිවෙලා යාවී. (1084)

07. මහා මුනිවරයානන් වූ බුදුසම්පූර්ණයන්ගේ සකලවිධ බුද්ධ ක්ෂේත්‍රය තුළ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හැරුණු කොට ඒ ධුතාංග දරාගන්න ඉන්නේ මම විතරයි. ඒ ධුතාංග තුළ මම ශ්‍රේෂ්ඨත්වයට පත්වුණා. (1092)

*පෙළ දහම; බුද්දකතිකාය-පේඟා: (ඟාචා: 1056-1095)-(බු: 2෦: 2), 2: 242
උපුටාගැනීම: ඒ අමා නිවන් දුටු රහතන් වහන්සේලා-පේර වේරී ඟාචා (ම: මෙ: පු:), 2: 198*

~අනුබුදු සාර්පුත්ත අරහත් මුනිදුන් වදාළ ගාථා~

01. යමෙක් සිතියෙන්, රාගය-දෝසය-මෝහය සංසිදී මෙහිලා වූ කල්පනාවෙන් යුතු ව, අප්‍රමාදයෙන්, තමා පදනම් කරගත් සුවයෙහි ඇල්මෙන්, සමාහිත සිතින් හා සතුටින් එකලාව හිඳ, අරි-අට මගෙහි හැසිරේ ද ඔහු හික්ෂුව නම් වේ. (981)

02. (ඔහු) තෙත් වූ හෝ වියළි වූ හෝ දෙයක්, කාමයෙන් සතුටුව පමණ ඉක්මවා නො වළඳන්නේ ය. කුස මඳක් හිස් ව තබාගෙන, පමණ දැන ඒ හික්ෂුව සිතියෙන් (ඒ අහර) පරිභෝජනය කරන්නේ ය. (982)

03. දිය වැළඳීම පිණිස, පිඬු සතර-පහකට පමණ කුසයෙහි ඉඩක් තබාගෙන, ලබන්නා වූ පහසු විහරණයෙන් යුතු ව, කෙළෙස් අතහැරීමෙහි ඒ හික්ෂුව යෙදෙන්නේ ය. (983)

04. ඉදින්, වැසිය යුතු තැන් වැසේ නම්, ඒ සඳහා කැප සිවුරෙන් ලබන්නා වූ පහසු විහරණයෙන් යුතු ව, කෙළෙස් අතහැරීමෙහි ඒ හික්ෂුව යෙදෙන්නේ ය. (984)

05. ඉදින්, පළඟක් බැඳ සිටින විට දෙදන නො තෙමෙන්නේ

නම්, ඒ කුටි-සෙනසුනින් ලබන්නා වූ පහසු විහරණයෙන් යුතුව, කෙළෙස් අතහැරීමෙහි ඒ හික්කුටිය යෙදෙන්නේ ය. (985)

06. යමෙක් සැප වේදනාව දුකක් ලෙස ද දුක වේදනාව හුලක් ලෙස ද දකිමින්, දුකත් නැති-සැපත් නැති වේදනාවෙහි ද බැස නොගනී නම්, ඒ කවරහු ලෝකයෙහි කෙසේ නම් පිහිටයි ද? (986)

07. පාපී අදහස් ඇත්තෙක්, කුසිත අයෙක්, හීන-විරිය ඇත්තෙක්, දහම් දැනුම නැති අයෙක් හෝ දහම කෙරෙහි ආදරයක් නැති අයෙක්, කිසිදා මට හමු නොවේවා! ඒ කවරහු ලෝකයෙහි කෙසේ නම් (මා හට අර්ථය පිණිස) වේ ද? (987)

08. (යමෙක්) දහම් දැනුමෙන් වැඩුණු අයෙක් නම්, ප්‍රඥාවන්තයෙක් නම්, සීලයෙහි මනාලෙස හික්මුණු අයෙක් නම්, සමාහිත සිතක් ඇත්තේ නම්, ඔහු මාගේ හිස් මුදුනෙහි හෝ සිටීවා. (988)

09. යමෙක් ප්‍රපංචයන්හි යෙදේ නම්, ප්‍රපංචයන්හි ඇලී සිටී නම්, තිරිසනෙක් වැනි වූ ඔහු අනුත්තර සංසිද්ධිම වූ නිවන ඉෂ්ඨ-සිද්ධි කරගැනීම වරදවා ගත්තේ ය. (989)

10. යමෙක් ප්‍රපංචයන්හි නොයෙදේ නම්, ප්‍රපංචයන්ගේ නිදහස් බවෙහි ඇලී සිටී නම්, ඒ ඔහු අනුත්තර සංසිද්ධිම වූ නිවන ඉෂ්ඨ-සිද්ධි කරගැනීම වරදවා නොගත්තේ ය. (990)

11. ඉදින්, ගමෙහි හෝ වනයෙහි හෝ වේවා, පහත් බිමක හෝ උස් බිමක හෝ වේවා, යම් වූ ඒ බිමක රහතුන් වහන්සේලා වේ නම්, ඒ බිම රමණීයමයි. (991)

12. ජනයාගේ මන නො රැඳෙන යම් වනයන් වේ ද, ඒ වනයෝ මනරම් ය. රාගයෙන් වෙන්වූවන්ගේ මන බැඳෙන මේ වනයෝ, කාමගවේසීන්ගේ මන නො බැඳෙන්නේ වේ. (992)

13. වරද දක්නා සුළු හා වරදෙහි නිගා කොට කියන සුළු ප්‍රඥාවන්තයෙක් වේ ද, එබඳු පණ්ඩිතයින් නිධන් කියන්නෙකු මෙන් දැක, ඇසුරු කරන්න. එබඳු අයෙකුගේ ඇසුර තමා උසස් බවක් කරා ගෙන යනවා මිස, පාපී බවක් කරා ගෙන නොයයි. (993)

14. 'අවවාද අනුසාසනා දුන මැනව, අකුසල් දහමුත්ගෙන් මා වළකනු මැනව'යි යමෙකු සිතයි නම්, ඒ ඔහු සන්පුරුෂයනට ප්‍රිය වන අතර අසන්පුරුෂයනට අප්‍රිය වේ. (994)

15. දහම් ඇස ඇති බුද්ධ වූ ඒ හඟවතූන් වහන්සේ අන්‍ය අයෙකු හට සදහම් දෙසන කල්හි, මම ඒ සදහම් හිස් මුදුනින් පිළිගෙන ශ්‍රවණය කළෙමි. ඒ ශ්‍රවණය මට හිස් දෙයක් නො වුනි. මම සියළු ආසුවයන්ගෙන් මිදුනෙමි. (995)

16. පෙර විසූ දිවි ගැන දැනගන්නට, දිවැසින් යමක් දකින්නට, අනුභවයේ සිත් දැනගන්නට, නොයෙක් සෘද්ධි පාත්තට, චුති-උප්පත්ති දැනගන්නට හෝ දිව-කනින් යමක් අසන්නට, මට ප්‍රාර්ථනයක් නො වුනි. (996)

17. හිස මුඩු කොට පාත්‍ර සිවුරු දරාගත්, ප්‍රඥාවෙන් උත්තම වූ ඒ උපතිස්ස ථෙර ද, රුක් මූලක් ඇසුරු කරගෙන ධ්‍යාන ගතව හිඳින්නේ ය. (997)

18. විතක්කයන්ගෙන් වෙන් වූ ඒ සම්බුදු සාවක තෙමේ, සැණෙකින් ආර්ය වූ නිහඬ බවට පැමිණ වෙසේ. (998)

19. පොළවෙහි මනා සේ පිහිටි පර්වතයක් නො සැලී සිටින්නේ යම් සේ ද, එලෙසින් ම, මෝහය දුරු කළ ඒ හික්කුච ද පර්වතයක් සේ නො සැලී සිටින්නේ ය. (999)

20. නිරතුරු පිරිසිදු බව සොයන සුළු, කෙළෙස්වලට යට නො වුණු පුරුෂයා හට, කෙස් ගසක අග පමණ වූ වරදක් ද, මහ වළාවක් මෙන පෙනේ. (1000)

21. මරණය කෙරෙහි ද සතුටු නො වෙමි. ජීවිතය කෙරෙහි ද සතුටු නො වෙමි. සිහියෙන් හා ප්‍රඥාවෙන් යුතු ව මෙම කය ඉවතලන්නෙමි. (1001)

22. මරණය කෙරෙහි ද සතුටු නො වෙමි. ජීවිතය කෙරෙහි ද සතුටු නො වෙමි. සේවකයෙකු තම චේතනය බලාපොරොත්තුව සේවය කරන්නේ යම් සේ ද, එලෙසින් මම ද පිරිනිවීම අපේක්ෂාවෙන් කල් ගෙවමි. (1002)

23. පෙර වූවත්, පසු වූවත් මරණය ම වේ. දෙපසින් ම නො මැරීමක් නම් නැත්තේම ය. එහෙයින් විනාස නො වන්න. ලැබූවා වූ මෙම ක්ෂණ සම්පත අහිමි නො කරගෙන, ආර්ය ප්‍රතිපදාවෙහි හැසිරෙන්න. (1003)

24. ඇතුලත ද පිටත ද මනා සේ ආරක්‍ෂාව යෙදූ නගරයක් සේ, ලැබූවා වූ මෙම ක්ෂණ සම්පත අහිමි නො කරගෙන, තමා ආරක්‍ෂා කරගන්න. ක්ෂණ සම්පත අහිමි කරගත්තාවූත් නිරයෙහි පතිත ව ශෝක කරන්නේ ය. (1004)

25. සංසිදුණා වූ, සංවර වූ, අල්ප කථා ඇත්තා වූ හා උඩඟු නොවූ (යමෙක් වේ ද), මහ සුළඟක් වියපත් ශාක පත්‍රයන් සොලවා ලන්නා සේ පාපී දහමුත් ඔහු කෙරෙන් සෙලවී යන්නේ ය. (1005)

26. සංසිදුණා වූ, සංවර වූ, අල්ප කථා ඇත්තා වූ හා උඩඟු නොවූ (යමෙක් වේ ද), මහ සුළඟක් වියපත් ශාක පත්‍රයන් ගසකින් ගලවා ලන්නා සේ පාපී දහමුත් ද ඔහු කෙරෙන් ගලවා ලන්නේ ය. (1006)

27. සංසිදුණා වූ, ආයාස රහිත වූ, පිරිසිදු බවින් ප්‍රසන්න වූ, නො කැළඹෙන්නා වූ, පවිත්‍ර සිල් ඇත්තා වූ, ප්‍රඥාවන්තයා දුක කෙළවර කරන්නේ වේ. (1007)

28. ගිහි වුව ද පැවිදි වුව ද ඇතමුත් කෙරෙහි විශ්වාසය තැබිය නො හැකි ය. ඒ ඔවුන් යහපත් ව හිඳ අයහපත් වන බැවින් ය. අයහපත් ව හිඳ නැවතත් යහපත් වන බැවින් ය. (1008)

29. කාමයෙහි ඇලුනු සිත, ව්‍යාපාදයෙහි පිහිටි සිත, නිදිමත-
අලස බව, විසිරුණු සිත හා සැකයට බඳුන් වූ සිත ද යන මෙම
දහමුත් පහ, භික්ෂුව ගේ සිත කිලිටි කරන්නෝ ය. (1009)

30. අප්‍රමාදී ව වෙසෙන්නාහු ගේ සමාධි සිතක් වේ නම්, බාහිර
සත්කාරයන්ගෙන් හෝ අසත්කාරයන්ගෙන්, එහි කැළඹීමක්
නො වන්නේ ය. (1010)

31. ධ්‍යානයන්හි යෙදී හිඳින ඒ සියුම් විචක්ෂණ දැක්ම ඇති
උපාදානයන් ක්ෂය කිරීමෙහි ඇලුනා වූ ඔහුට, සත්පුරුෂයා යැයි
කියයි. (1011)

32. මහ සමුදුර, පෘතුවි තලය, පර්වතයක් හෝ සුළඟ
උපමාකොට කිව නො හැකිය සාස්තෘන් වහන්සේ විසින්
පෙන්වාදෙන ලද ඒ උතුම් විමුක්තිය. (1012)

33. (ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ප්‍රවර්තනය කරන ලද) දහම්
සක අනුව යමින් මහා ප්‍රඥාවෙන් සමන්විත වූ ද, පෘතුවිය ජලය
හා ගින්න මෙන් වූ ද, ඒ ථේර භික්ෂුව, කිලිටි නොවේ,
දූෂ්‍ය නොවේ. (1013)

34. මහ නුවණින් යුතු, මහ බුද්ධියකින් ද වූ, ප්‍රඥාවෙන්
පරතෙරට පැමිණ නිවනින් නිවුනු ඒ ථේර භික්ෂුව, අඥානයෙකු
නොවී නමුත් අඥානයෙකු සේ නිති වෙසේ. (1014)

35. සම්බුදු හිමියන්ගේ අනුසාසනය කරන ලදු ව, මා විසින්
සාස්තෘන් වහන්සේ පුදන ලදී. මහත් වූ බරක් බිම තැබූ මා
භවයක් පිණිස ඇති සියල්ල උදුරා දැමුවේ වේ.(1015)

36. අප්‍රමාදයෙන් ප්‍රතිපදාවෙහි හැසිරෙන්න, මෙයයි මාගේ
අනුසාසනාව. සියලු භවයන්ගෙන් නිදහස් වූවෙක් ව, ඉදින් මම
පිරිනිවෙන්නෙමි. (1016)

පෙළ දහම; බුද්දකතිකාය-පේඟා: (ඟාථා: 981-1016)-(බු: 25: ඉ:), 28

~මහාමොග්ගල්ලාන අරහත් මුනිඳුන් වදාළ ගාථා~

01. අපි ඉන්නේ මහ වනාන්තරයේ. පිණ්ඩපාතෙනුයි ජීවත් වන්නේ. පාත්තරේට ලැබෙන දෙයකින් අපි සතුටු වෙනවා. අභ්‍යන්තර ජීවිතය තුළ සිත සමාහිත කරගෙන ඉන්නේ. අපි තමයි මාර සේනාව වනසලා දාන්නේ. (1151)

02. ඒයි ඇටසැකිල්ලකින් කරපු කුටියක් ඇති තැනැත්තිය, මසින්, නහරින් මහල දාපු ඇඟක් ඇති තැනැත්තිය, අශුවී පුරවාගෙන දුගඳ හමන ඇඟක් ඇති තැනැත්තිය, ඒ විදියට ඉඳගෙන අනුන්ගේ ශරීර ගැන මගේ මගේ කියා හිතන තිට නින්දා වේවා! (1155)

03. ඒයි! අශුවී පුරවා ගත් මල්ලක් වැනි තැනැත්තී, හමකින් වැසීගිය ඇඟක් ඇති තැනැත්තිය, පපුවේ ගෙඩි හදාගත් තැනැත්තිය, ප්‍රේතියක් වැනි තැනැත්තිය, තිගේ සිරුරේ හැම තිස්සේම අශුවී වැගිරෙන තැන් නවයක් තිබෙනවා. (1156)

04. තිගේ සිරුරේ නව තැනකින් අශුවී වැගිරෙනවා. මේ සිරුර ඉතා දුගඳයි. තිගේ සිරුර නිවන් මගට ඇති ලොකුම බාධාවයි. පිරිසිදු ජීවිතයක් කැමැති හික්ෂුව විසින් ඒ අශුවී වළ දුරින්ම දුරු කළ යුතුයි. (1157)

05. ඉඳින්, මේ අශුවී පිරුණ ශරීරය ගැන මං දන්නා දේවල් තව කෙනෙක් දන්නවා නම්, ඒ කෙනා මේ ස්ත්‍රිය දුරින්ම දුරු කරන්නේ වැස්ස කාලේට උතුරන අශුවී වළක් දුරු කරනව වගේ. (1158)

06. (ස්ත්‍රිය) පින්වත් ශ්‍රමණයන් වහන්ස, ඔබ විසින් ඔය පැවසූ දේවල්, මහා වීර ශ්‍රමණයන් වහන්ස, ඔය පැවසූවේ ඇත්තක්මයි. ඒ වුණත් සමහර මිනිස්සු මේ ස්ත්‍රී ශරීරයට ඇලෙන්නෙ මඩ වගුරක් දැක්කම ඒකෙ බැහැල ගිලෙන නාකි හරක් වගේ. (1159)

07. මේ ශරීරය ඇටවලින් ගලපලා හිටවලා තියෙන්නේ. රෝග පීඩා වැලඳෙන මේ ශරීරය ගැන මෝඩ ජනයා හිතන්නේ වෙන විදියකට. ඒ ගොල්ල මේ ශරීරය විසිතුරු විදියට සරසනවා. නමුත් බැලිය යුත්තේ මේ ශරීරයේ සැබෑ තත්වය ගැනයි. ස්ථිර කිසි සෙයක් මේ ශරීරයේ නෑ. (1162)

08. මේ පංචඋපාදානස්කන්ධය දිහා බැලිය යුත්තේ අනුන්ගේ දෙයක් දිහා බලනවා වගේ. තමන්ගේ දෙයක් වගේ බැලිය යුතු නෑ. අන්න ඒ උදවියට අස් ලෝමයකින් අස් ලෝමයකට විදින දක්ෂ දුනුවායන් වාගේ මේ ඉතා සියුම් ධර්මය අවබෝධ කර ගන්ට පුළුවන්. (1171)

09. නමුත්, මේ තරුණ භික්ෂුව උදාර පුරුෂයෙක්, මාර සේනාව පරාජය කරල අන්තිම සිරුරක් දරා සිටින්නට එයාට පුළුවන් වුණා. (1177)

10. යම් භික්ෂුවක් උදේ වරුවේ අෂ්ට විමෝක්ෂයට සමවැදී යළිත් අනුලෝම ප්‍රතිලෝම වශයෙනුත් සමවැදී ඊට පස්සේ තමයි ඒ භික්ෂුව පිණ්ඩපාතේ වඩින්නේ. (1183)

11. පින්වත් බ්‍රාහ්මණය, එවැනි භික්ෂුවකට කරදර කරන්නට එපා. තමන්ව වනසා ගන්න එපා. අරහත් වූ අකම්පිත සිත් ඇති මුනිවරයා කෙරෙහි සිත පහදා ගන්න. වහා දැන් එක් කොට වන්දනා කරන්න. ඔබේ හිස පළාගන්ට එපා.! (1184)

12. එහෙත් අර වඩින සැරියුත් සම්ඳුන් දෙස බලන්න. කොයිතරම් සුන්දර කෙනෙක් ද. සැරියුත් තෙරුන් වහන්සේ සමත-විපස්සනා දෙකම කෙළවර දක්වා දියුණු කරල දෙපැත්තෙන්ම නිදහස් වෙලයි ඉන්නේ. (1187)

13. බොහෝ දෙව්වරු දහ දාහක් වගේ පිරිසක් මෙතැනට ඇවිත් ඉන්නේ, ඒ ගොල්ල ඔක්කොම සෘදීමත්. කීර්තිමත්.

බ්‍රහ්ම පුරෝහිත ලෝකයේ ඉන්න ඔක්කොම දෙව්වරු ඇවිදින් ඉන්නේ. ඒ ගොල්ල ඔක්කොම දැන් බැඳ ගෙන මුගලන් තෙරුන්ව වන්දනා කරමින් ඉන්නේ. (1189)

14. ශ්‍රේෂ්ඨ පුරුෂය ඔබට නමස්කාර වේවා! පුරුෂෝත්තමය ඔබට නමස්කාර වේවා! ඔබ තුල ආසුවයන් නෑ. දුක් රහිත මුනිඳුනි, ඇත්තෙන්ම ඔබ ලෝකයාගේ දන් පැන් පිළිගැනීමට සුදුස්සෙක්. (1190)

15. දෙවියොත් මිනිස්සුන් ඒ හික්ෂුවට ගෞරව කරනවා. එයා ඉපදුනේ මේ ජරා මරණ ලෝකයේ. අන්තිමේ දී ඒ ජරා මරණ ලෝකයෙන් නිදහස් වෙලා දැන් වාසය කරන්නේ. මඩ වගුරක හැදිල මඩ නොතැවරී පිපිල තියෙන සුදු නෙළුම් මලක් වගෙයි. කිසිවක් සමගවත් නොතැවරී ඉන්නේ. (1191)

16. ඒ හික්ෂුවට නිමේෂයකින් දහසක් ලෝක ධාතුව දැන ගන්ට පුළුවන්. මහා බ්‍රහ්මයා හා සමාන කෙනෙක් සාර්ධි බලයෙනුත් යුක්තයි. චූතුපපාත ඥානයෙනුත් යුක්තයි. ඒ හික්ෂුව සුදුසුකල දෙවියන්වත් දකිනවා. (1192)

17. මට නිමේෂයකින් කෝටි ලක්ෂයක් ආත්ම භාවයන් මවන්ට පුළුවනි. මට ඕන ඕන පිළිවෙළට සාර්ධි බලය හසුරුවන්ට පුළුවනි. මා විසින් මේ සාර්ධි බලය වශී කරගෙනයි තියෙන්නේ. (1194)

18. ඒයි මාරය, ‘දුසී’ නමින් මාරයෙක් හිටිය. ඉතින් ඒ මාරයා, කකුසඳ බුදු රජාණන් වහන්සේටත්, ‘විධුර’ නමින් සිටි අග්‍ර සාවකයන් වහන්සේටත් පීඩා කළා, අන්තිමේ දී ඒ මාරයා නිරයේ ඉපදිලා අනන්ත දුක් වින්දේ මෙහෙමයි. (1198)

19. කකුසඳ බුදු සම්ඳුන්වත් විධුර නම් සාවක මුනිඳුන්වත් පීඩාවට පත්කරපු ඒ ‘දුසී’ මාරයා නිරයේ ඉපදිලා අනන්ත දුක් වින්දේ මෙහෙමයි. ඒ නිරිසතා හැම තිස්සෙම යකඩ හුල් සියයකින් පහර කනවා. ඒ හුල් සියෙන්ම ලැබෙන්නේ වෙන වෙනම වේදනාවල්. (1199)

20. මුහුද මැද තියෙනවා කල්පයක් පවතින අතිශයින්ම ලස්සන දිව්‍ය විමාන. ඒවා බබලන මැණික් වගෙයි. ඒ විමානවල නොයෙක් පාවිත් බබලමින් දිව්‍ය අප්සරාවෝ නටනවා. (1201)

21. බුදු සමිඳුන් තමයි මට වදාලේ. ඊට පස්සෙ මං හික්ෂු සංඝයා බලා සිටිද්දීම මගේ මේ මහපට ඇඟිල්ලෙන් පූර්වාරාම විහාරය කම්පා කළා. (1203)

22. සක්දෙව් රජුගේ වෛෂයන්ත ප්‍රාසාදයත් තමන්ගේ සාර්ධි බලයෙන් මහපට ඇඟිල්ලෙන් කම්පා කරවල ඒ දෙව් පිරිසත් තැනි ගැන්නුවා. ඒ වැඩේ කළ හික්ෂුවත් මමයි. (1205)

23. සුධර්මා නමින් දිව්‍ය සභාවක් තිබෙනවා. ඒ සභාවට මහා බ්‍රහ්මයාත් ඇවිත් හිටියා. ඒ හික්ෂුව මහා බ්‍රහ්මයාගෙන් මෙහෙම ඇහැව්වා. පින්වත් දෙවිය, ඔබ තුල ඉස්සර මිථ්‍යා දෘෂ්ටියක් තිබුණා. ඒ දෘෂ්ටිය ඔබ තුල තාමත් තියෙනවා ද? සාවක පිරිස පිරිවරාගෙන බඹලොව සැරිසරන බුදු සමිඳුන්ගේ ආලෝකය දෙස බලන්නැයි පැවසූ ඒ හික්ෂුව මම තමයි. (1209)

24. ධ්‍යාන විමෝක්ෂ බලයෙන් මහා මේරු පර්වත මුදුන ස්පර්ශ කෙළෙත් හික්ෂුවක්. දඹදිව පූර්ව විදේහ කියන රටේ මිනිසුන් නිදන භූමිය ස්පර්ශ කෙළේත් හික්ෂුවක්. මම තමයි ඒ හික්ෂුව. (1213)

25. ඒයි මාරය, එදා දුසි මාරයාත් තථාගතයන් වහන්සේ නමකට පීඩා කොට පව් රැස් කරගත්තා. තමන්ට පව් විපාක දෙන්නෙ නෑ කියල ද නුඹ හිතන්නේ? (1217)

26. ඒයි මාරය, නුඹගේ ඔය වැඩ නිසා බොහෝ කලක් විපාක දෙන පව් තමයි රැස් වෙන්නෙ. ඒයි මාරය, ඒ නිසා බුදු සමිඳුන් ගැනත් හික්ෂුන් ගැනත් කලකිරිලා පව් කරන්ට ආශා කරන්ට එපා! (1218)

27. හේසකලා වනයේදී මොග්ගල්ලාන භික්ෂුව ඔය විදියට මාරයාට තර්ජනය කළේ. එතකොට මාරයගේ සිත දුකට පත්වුණා. එතනම අතුරුදහන් වෙලා නොපෙනී ගියා. (1219)

පෙළ දැනම, බුද්දකනිකාය-වේගා: (ගාථා: 1151-1219)-(ඉ: 28:29), පි: 262
පුටාගැනීම: ඒ අමා හිමන් දුටු රහතන් වහන්සේලා-වේර වේරී ගාථා (ම:මෙ:පු:),පි: 212

~ආනන්ද අරහත් මුනිඳුන් වදාළ ගාථා~

01. කේලාමි කියාගෙන ක්‍රෝධ කරගෙන මසුරුකම් කරකර විනාස වෙලා යන්න කැමති උදවිය ඉන්නවා. ඒ ගොල්ලන් එක්ක මිත්‍ර වෙන්න බුද්ධිමතෙක් කැමති නෑ. පහත් පුද්ගලයන් එක්ක ඇසුරු කිරීම පහත් දෙයක්. (1017)

02. සද්ධාවන්ත, සීලවන්ත ප්‍රඥාවන්ත උදවිය ඉන්නවා. ඒ ගොල්ල ධර්මයත් හොඳට දන්නවා. බුද්ධිමත් කෙනා මිත්‍රත්වය ගොඩනගා ගන්නේ ඒ උදවියත් එක්කයි. සත්පුරුසයන් සමග ඇසුරු කිරීමත් සුන්දර දෙයක්. (1018)

03. ඔලුවට නොයෙක් කොණ්ඩා මොස්තර දානවා. ඇස්වල අඳුන් ගානවා. මෝඩ ජනතාවගේ නොදන්නා බවට විතරයි ඒක ගැලපෙන්නෙ. නමුත් නිවනක් සොයායන කෙනෙකුට එයින් කිසි පලක් නෑ. (1022)

04. ධර්ම දැනීමක් නැති කෙනා හැදෙන්නෙ හරකෙක් වගේ. ඔහුගේ මස් විතරයි වැඩෙන්නෙ. ඔහුට ප්‍රඥාව වැඩෙන්නේ නෑ. (1030)

05. ඇසුරු කරන්න ඕන බහුස්සුන කෙනෙක්වමයි. එතකොට තමන් අහල තියෙන ධර්මය අමතක වෙන්නෙ නෑ. මේ බ්‍රහ්මචාරී ජීවිතයට ඒක මුල් වෙනවා. ඒ නිසා ධර්මය දරාගන්න කෙනෙක් වෙන්න ඕන. (1032)

06. ජීවිතයට ධර්මය ගලපා බලන විටයි ධර්මයේ හැසිරෙන්න කැමැත්තක් ඇතිවෙන්න. එතකොටයි උත්සාහයෙන් ධර්මයේ හැසිරෙන්න. ඒ කෙනා භාවනාවට උත්සාහ කරමින් තමන්ගේ සිත ද සමාධිමත් කරගනී. (1034)

07. මහා ඉසිවර බුදුසම්පූර්ණයේ ධර්ම භාණ්ඩාගාරික වූ බහුස්සුත වූ ධර්මය දරා ගත්තා වූ ආනන්දයන් වහන්සේ මුළු ලෝකයටම ඇසක් වගේ අඳුර දුරලනවා. (1053)

*පෙළ දැනම, බුද්දකනිකාය-පේභා: (ගාථා: 1017-1055)-(ආ: 28: 29), 28: 294
උපුටාගැනීම: ඒ අමා හිමන් දුටු රහතන් විහත්තෙලා-පේච් පේච් ගථා (2: 28: 29), 28: 193*

~අනුරුද්ධ අරහත් මුනිඳුන් වදාළ ගාථා~

01. මව්-පියන්, සොහොයුරියන්, සොහොයුරන් හා ඥාතීහු ද පංච කාම-ගුණයන් කෙරෙහි ද බැඳුණු සිත අතහැර දමා, අනුරුද්ධයන් මෙන් තම සිත සංසිඳුවා ගනු ලබන්නවා ! (892)

02. නැටුම්-ගැයුම් ඇසුරෙහි විසුවෙමි. වාදනයන් ද ඇසුර අගය කලෙමි. මාරයාගේ විෂය වූ ඒ පංච කාමයෙහි ඇලී වෙසීමෙන් කිසිදු පිරිසිදු වීමක් නො ලැබුවෙමි. (893)

03. ඒ ආකාර වූ පංච කාමය ඉක්මවා සම්බුදුන් වහන්සේගේ වදනෙහි ඇලුනාහු; සියළු (අකුසල්) ප්‍රවාහයන් ඉක්මවා අනුරුද්ධයන් මෙන් තම සිත සංසිඳුවා ගනී. (894)

04. රූප ශබ්ද හා රසයන් ද ගඳ-සුවඳ හා පහසයන් ද යන මේවා සිත් ඇදගන්නා සුලු මය. ඒවා ද ඉක්මවා අනුරුද්ධයන් මෙන් තම සිත සංසිඳුවා ගනී. (895)

05. අනුරුද්ධ නම් ආසුවයන් නැති ඒ මුනිවරයා, පිණ්ඩපාතයෙන් පෙරළා පැමිණ තණ්හාව නම් වූ දෙවැන්නා රහිත ව තනිවම වෙසේ. පාංසකුල සිවුරු ම සොයයි. (896)

06. අනුරුද්ධ නම් ආසුවයන් නැති ප්‍රඥාවන්ත ඒ මුනිවරයා, පාංසකුල සිවුරුම තෝරා ගනී, ප්‍රමාණයට සකස් කර ගනී, සෝදා ගනී, පඬු ගසා ගනී, පොරවා ගනියි. (897)

07. ඉදින්, යමෙකුගේ සිත මහත් ආශාවන්ගෙන් පෙළේ ද (ලදදෙයින්) නො සතුටුව වෙසෙයි ද (බාල වූ ගිහි-පැවිදි) පිරිස් ඇසුර ප්‍රිය කරයි ද විසිරුනු සිත් ඇත්තේ වේ ද, ඔහුට මෙම දහමුත් පාපය පිණිස, සිත කෙළෙසීම පිණිස වේ. (898)

08. ඉදින්, යමෙක් (සතරසතිපට්ඨානයෙහි පිහිට වූ) සිහිය ඇතිව වෙසේ ද අල්ප ආශාවන්ගෙන් යුක්ත වේ ද (ලදදෙයින්) සතුටුව වෙසෙයි ද (කාමයෙන්) පීඩිත මනසකින් යුතු නොවේ ද (නීවරණයන්ගෙන් බැහැර) විවේකයෙහි ඇලුණු සිත් ඇත්තේ වේ ද අරඹන ලද විරිය නිරතුරු පවත්වන්නේත් වේ ද; (899)

09. ඒ ඔහුට මෙම දහමුත් නිවන පිණිස නැඹුරු වූ කුසලයෝ වෙත්. හෙතෙම ආසුව දුරු කරන්නේ යැයි (ඒ කෙළෙස් දුරු කළ) මහ ඉසිවරුන් පවසන ලද්දාහ. (900)

10. මාගේ සංකල්පයන් දැන, ලෝකයෙහි අනුත්තර වූ ඒ සාස්තෘන් වහන්සේ මනෝමය කයකින් යුතුව, ඉර්දියෙන් මා වෙත පැමිණියාහ. (901)

11. මා හට යම් වූ කලෙක සංකල්පයක් වූනි ද එයින් උසස් වූ සංකල්පයක් ඒ සාස්තෘන් වහන්සේ දේශනා කළහ. ප්‍රපංච කෙරෙහි නො ඇලුණු ඒ සම්බුදු හිමියන්, ප්‍රපංච කෙරෙහි නො ඇලීම පිණිසම දහම් දෙසන්නාහ. (902)

12. උන්වහන්සේගේ සදහම් දැන, මම (මෙම) සාසනයෙහි ඇලී වෙසෙමි. ත්‍රි-විද්‍යාව වෙත පැමිණ, මා විසින් බුද්ධ සාසනය පරිපූර්ණ කරන ලදී. (903)

13. මා මෙම පැවිද්ද තුල ගත කල යම් කාලයක් වෙත් නම්,

එය පනස්පස් වසරකි. මා විසින් නිදි වරමින් ගත කල යම් කාලයක් වෙත් නම්, එය විසිපස් වසරකි. (904)

14. නැවතී ගිය සිතැති ඒ උතුමාගේ ආශ්වාස-ප්‍රස්වාසය සිඳි යන ලදී. තණ්හාවෙහි මිදීම ඇරඹූ ප්‍රඥා ඇස් ඇති ඒ බුදු සම්ඤ්ඤන් පිරිනිව්‍යේ ය. (905)

15. බියෙන් නො හැකුළුණු සිතින් යම් වූ ඒ වේදනාව ඉවසී ය. පහන් සිලක් නිවී යන්නා සේ සිතක නිදහස් වීම සිදු වුනි. (906)

16. දැන් මෙය ඒ මුනිවරයන් වහන්සේගේ (දහම් දැක්වීමෙහි) අවසානයයි. සම්බුද්ධන් වහන්සේගේ පිරිනිවීමෙන් පසු අන්‍ය වූ දහමුත් (ඇති වීමක්) නොවේ. (907)

17. තණ්හාවිය; දේවකායක හෝ මින් මතු මාගේ වාසයක් නැත්තේය. තේක ආකාර උපත් කරා ගෙනයන මේ සසර ගමන ක්‍ෂය කරන ලදී. නැවත ඉපදීමක් මින් මතු වට නැත්තේය. (908)

18. යම් මොහොතක ඉද්ධිවිධ ඥානයෙහි ද වූකුපපාත ඥානයෙහි ද සිත වසගයට පත් ව බඹලොව ද ඇතුළුව දහසක් වූ ලෝක ධාතූන් පිළිබඳ දැනගැනීමට පැමිණෙන්නේ ද, ඒ හික්‍ෂුච කැමති කල්හි දෙවියන් දකින්නේ ය. (909)

19. පෙර දිවියෙක දිළිඳු වූ මා ඉඳුල් ආහාර රැගෙන යන ලද්දෙන් 'අන්තභාර' නම් විය. (එනමුදු) 'උපරිට්ඨ' නම් වූ සංසිඳුණු ඉඳුරන් ඇති පසේබුද්ධන් වහන්සේට දන්-පැන් පිළිගැන්වීම්. (910)

20. ඒ මම සාක්‍ය කුලයෙහි උපන්නෙමි. 'අනුරුද්ධ' යැයි මා දැන-හැඳින ගැනීම විය. නැටුමෙන්, ගැයුමෙන් හා වාදනයෙන් ප්‍රබෝධ වෙමින් ඊටම යටවී වෙසුවෙමි. (911)

21. සියළු බියෙන් නිදහස් වූ මහා කාරුණික වූ සම්බුද්ධ වූ සාස්තෘන් වහන්සේ දැක, උන්වහන්සේ කෙරෙහි සිත පහදවාගෙන ගිහිගෙය අතහැර පැවිදි වීමි. (912)

22. යම් තැනක මා පෙර ජීවිතයන්හි විසූවේ ද ඒ පෙර ජීවිතයන්හි විසූ අයුරු ද දනිමි. ජීවිත සියයක් තවතිසා දෙවියන් අතර සිටියෙමි. (913)

23. දඹදිවි තලය විජිතය කරගනිමින් සිවු දිසාවට ම අණසක පවත්වමින් ද මිනිසුනට අධිපති ව දඬු-මුගුරු අවි-ආයුධ ආදියෙන් තොරව, දහමින් අනුසාසනා කරමින් ද, ජීවිත සතක් රාජ්‍යය කලෙමි. (914)

24. ජීවිත සතක් මේ මිනිස් ලොව ද ජීවිත සතක් ඒ දෙවිලොව ද සැරිසරමින් ජීවිත දාහතරක් කලින් කල ගෙවූ බව ද දනිමි. (915)

25. සතරවැනි ධ්‍යාන සමාධියෙහි එකඟ වූ ශාන්ත සිත, සංසිඳුණු කල්හි ඒ දිවැස් සුපිරිසිදුව ලැබුවෙමි. (916)

26. ඒ සතරවැනි ධ්‍යාන සමාධියෙහි සිටි කල්හි ම, සත්වයින්ගේ ඉපදෙන ස්වභාවයත්, ඒ ස්වභාවයෙන් අන්‍ය වූ ස්වභාවයකට පත් වෙන ආකාරයත්, පිළිබඳ වන චුක්‍රපපාත ඥානය ද දනිමි. (917)

27. මාගේ සාස්තෘන් වූ සම්බුදුන් වහන්සේගේ වදන සෑම අතින්ම පරිපූර්ණ කරන ලදී. භවයන් කරා යාම උගුළුවා දමමින්, මහත් වූ බරක් බිම තබන ලදී. (918)

27. (මගේ) ජීවිත කාලය අවසන් බැවින්, වජ්ජී නුවර 'වේළව' ගමෙහි උණ ගස් යට මම ආසුව රහිතව පිරිනිවෙන්නෙමි. (919)

පෙළ දැමීම: මුද්දකතිකාය-පෝභා: (භාටා: 892-919)-(බු: 25: මු: 25: 214

~කාලපුට අරහත් මුනිඳුන් වදාළ ගාථා~

01. සමාධියක් ඇතිකරගත් මම හරි කැමතියි. ඉතින් ඒ සමාධිමත් සිතින් ඒ අප්‍රමාණ රූප ශබ්ද ගන්ධ රස පහස අරමුණු ඔක්කොම ඇවිලුන ගින්නක් වගේ ප්‍රඥාවෙන් දකින්නේ කවදද? මගේ මේ අදහස මම ඉෂ්ඨ කරගන්නේ කවදාද? (1104)

02. ඇත් රැලෙන් වෙන්වෙව්ව හස්ථී රාජයෙක් වගේ මේ පංචකාමයන් තුල තියෙන සුන්දර විදියට පෙනෙන මේ සියලු අරමුණු වලට ඇති ආශාවෙන් වෙන්වෙලා මං භාවනා කරන්නේ කවදාද? මගේ මේ අදහස මම ඉෂ්ඨ කරගන්නේ කවදාද? (1110)

03. දැන් භාවනා කරන්න ඕන. සද්ධා ආදී ඉන්ද්‍රිය ධර්මයන් දියුණු කරන්න ඕන. බල ධර්මයන් දියුණු කරන්න ඕන. බොජ්ඣංග ධර්මයන්, සමාධි භාවනා දියුණු කරන්න ඕන. ත්‍රිවිද්‍යාව මේ බුදුසසුනේ දී ලබාගන්න ඕන කියලා ඉස්සර මාව මහණ ජීවිතයට යොමුකළේ ඒයි සිත; නුඹ නොවෙයිද? (1119)

04. ඒයි සිත; එක් කාලෙක නුඹ නිසා මම බමුණෙක් වුණා. නුඹ නිසා මම සිටුවරයෙක් වුණා. නුඹ නිසාම මම රජවුණා. නුඹ නිසා මම වෙළෙන්දෙක් වුණා. නුඹ නිසා මම දාසයෙක් වුණා. නුඹ නිසා මම දෙවියෙක් වුණා. (1132)

05. නුඹ නිසා මම අසුර ලෝකයට ගියා. නුඹ නිසා මම නිරයටත් ගියා. නුඹ නිසා මම තිරිසන් ලෝකයටත් ගියා. නුඹ නිසා මම ප්‍රේත ලෝකයටත් ගියා. (1133)

06. ඒයි සිත; යම් ස්ත්‍රියක් හෝ යම් පුරුෂයෙක් නුඹේ කැමැත්තට හසුවෙලා ගියොත් වසඟ වුණොත් කාම සැපය අනුභව කරන්නට ගියොත් ඒ ගොල්ලෝ ඔක්කොම අවිද්‍යාව තුලටම ඇතුල් වෙනවා. ඒ ගොල්ලෝ ඔක්කොම මාරයාගේ වසඟයට යනවා. යළි යළි උපදින්නට කැමති හැම දෙනෙක්ම නුඹගේ ගෝලයෝ තමයි. (1150)

පෙළ දැනම, බුද්දකතිකාය-පේඟා: (ගාථා: 1096-1150)-(බු: 26: 29), 28: 250

~චූස්ස අරහත් මුනිඳුන් වදාළ ගාථා~

01. වඩන ලද සිත් ඇති හා සන්සුන් ඉඳුරන් ඇති බොහෝ භික්ෂූන් දැක ප්‍රසන්න සිත් පහළ වූ 'පණ්ඩර ගොත්ත' තවුස් තෙමේ 'චූස්ස' තෙරුන් වහන්සේගෙන් විමසන්නේ (949)

02. පවසනු මැන චූස්ස හිමියනි මාගේ මේ පැනයනට පිළිතුරු. අනාගත කල්හි මේ භික්ෂූහු, කුමක් කැමති ව වෙසෙත් ද? කුමන අරමුණු ඇති ව වෙසෙත් ද? කුමන ආකල්ප ඇති ව වෙසෙත් ද? (950)

03. පණ්ඩර තවුසාණෙනි, මාගේ මෙම වචනය අසන්න. ගෞරවයෙන් දරාගන්න. අනාගතය ගැන ප්‍රකාශ කරන්නෙමි. (951)

04. කීපෙන-සුළු අය ද, බද්ධ-වෙර ඇත්තෝ ද, ගුණ-මකුචෝ ද, දැඩි බව ඇත්තෝ ද, සට-කපටියෝ ද, ඉරිසියා ඇත්තෝ ද, නොයෙක් දෘෂ්ටි වාද ඇත්තෝ ද, අනාගතයෙහි වන්නා හ. (952)

05. (මහසයුර සේ) ගම්හීර වූ මෙම දහමෙහි වෙරළ පමණක් දැන, දැනී යන මානය ඇති ව, සදහම් කෙරෙහි ගෞරව නැත්තේ, දහම සැහැල්ලු කොට ද ගෙන, එකිනෙකා කෙරෙහි ද අගෞරව ඇත්තෝ වන්නා හ. (953)

06. මතු අනාගත ලෝකයෙහි බොහෝ අනතුරු උපදින්නා හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මනාකොට දෙසන ලද මෙම සදහම්, ඒ අදහම් මත දරන (පැවිද්දන්) විසින් කෙළෙසා දමන්නා හ. (954)

07. මනා ලෙස ඇසූ දහමක් හෝ නැති ගුණ හීන ඒ පැවිද්දන්, සඟ පිරිස මැද විශ්වාස වන්නනීය ලෙස ශබ්ද නගා කථා කරන විට එය බලවත් වන්නා හ. (955)

08. ගුණවත් පැවිද්දන්, පිරිස් මැද යථාර්ථය කථා කරන විට, එය දුර්වල, ලජ්ජිත, පලක් නැත්තක් වන්නා හ. (956)

09. දුස්-ප්‍රාඥ පැවිද්දන් අනාගතයෙහි රන්-රිදි-මිල-මුදල් ද කෙත්-වතු ද එළ-බැටළුවන් ද දැසි-දස්සන් ද පිළිගන්නා හ. (957)

10. අනුනට දොස් කිමෙහි රැවි ව, සීලයෙන් දුර්වල ව, සමාහිත සිත් නැති ව, අහංකාර බව ඇති ව, නො හික්මුණු හැසිරීම් ඇති ව, තිරිසනුන් මෙන් කලහකාරී හැසිරීම් ඇති ව හැසිරෙන්නාහු ය. (958)

11. තද-පැහැ සිවුරු දරමින් උඩඟු ව හැසිරෙමින්, කුහක හා දැඩි සිත් ඇතිව ලාභ-සත්කාරය පිණිස කථා කරමින්, කාමුක සිතින් වෙසෙමින් නමුත් ආර්යයන් මෙන් හැසිරෙන්නාහු ද වෙත්. (959)

12. තෙල් ගා සකසන ලද කෙස් ඇති ව, වපල සිතින් යුතු ව, අඳුන් ගා පිරියම් කළ නුවන් ඇති ව, ළා-කහ පැහැ සිවුරු දරමින්, රථයන්හි නැග ගම්-මැද යන්නා හ. (960)

13. විමුක්තිය කෙරෙහි අපරාජිත, මනා ලෙස පැහැ ගන්වන ලද, පිළිකුල් කොට යුතු වූ 'අරහත් ධජය' නම් වූ කහට සිවුර පිළිකුල් කොට, බැසගත් සිත් ඇති ව සුදු-පැහැ වස්ත්‍රය පරිහරණය කරන්නා හ. (961)

14. ලාභ-සත්කාරයෙහි බැඳුණු සිතින් යුතු ව කුසිත ව හීන-විරියෙන් යුතු ව දුර වන සෙනසුන් දුෂ්කර යැයි කියා, ගම්බඳ සෙනසුන් හි වසන්නා හ. (962)

15. බොහෝ කල් මිථ්‍යාච්චයෙහි ඇලුනා වූ කෙනෙක් යම් යම්ලාභ ලබන් ද, ඒ ඒ අය අනුකරණය කරන්නාහු ද, (එලෙසින්ම) අසංවර ලෙස හැසිරෙන්නා හ. (963)

16. යම් යම් කෙනෙක් ලාභ-සත්කාර නොලබන් නම්, ඔහු පූජ්‍ය ද නොවන්නා හ. එකල ඔවුන් සිල්වතුන් වුව ද ප්‍රඥා වන්තයින් වුව ද, ඔවුන් සේවනය නො කරන්නා හ. (964)

17. අයෙක්, කළුනුග කහටින් පැහැ ගන්වන ලද ස්වකීය ධජය නම් වූ කහට සිවුරට ගරහමින්, අන්‍යාගමිකයන්ගේ ධජය වූ සුදු-පැහැ වස්ත්‍රය දරන්නා හ. (965)

18. කහට සිවුර කෙරෙහි ඵ්දින ගෞරවයක් ද නැත්තේ, හිඤ්ඤන්ගේ සිවුරු-ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂාව ද ඵ්දිනට සිදු නො වන්නේ ය. (966)

19. හී පහරින් විදුම් ලද්දේ, පැමිණි පීඩාකාරී කයින් යුතුව මහත් දුකෙන් පෙළෙන ඡද්දන්ත ඇත් රජු හට, හිඤ්ඤන්ගේ සිවුරු-ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂාව පිළිබඳ ව සිතන්න නො හැකි වුව ද...(967)

20. ඵ්දින ඒ ඡද්දන්ත ඇත් රජ, මනා ලෙස පැහැ ගන්වන ලද 'අරහත් ධජය' නම් වූ කහට සිවුර දැක, ගාථාවන් ගෙන් එහි ගැබ් වූ අරුත් කියේ (968)

21. "කෙළෙස් සිතින් නො නිදහස් ව යමෙක් කහට සිවුර දරයි නම්, ආර්ය-සත්‍යයන් ගෙන් දමනය නො වූ ඔහු ඒ කහට සිවුර දරන්නට සුදුසු නොවේ." (969)

22. "සීලයෙහි හික්මුණු යමෙක් කෙළෙස් සිතින් නිදහස් ව කහට සිවුර දරයි නම්, ආර්ය-සත්‍යයන් ගෙන් දමනය වූ ඔහු ඒ කහට සිවුර දරන්නට සුදුසු වේ." (970)

23. "සීලයෙන් තොර වූ යමෙක් ක්‍රියාවෙන් දුස්-ප්‍රාඥ බව ප්‍රකට කෙරේ ද, කෙළෙස් බහාලන සිතක් නැති අපිරිසිදු සිතින් යුතු නම්, ඔහු ඒ කහට සිවුර දරන්නට සුදුසු නොවේ." (971)

24. "සීලයෙන් යුතු වූ යමෙක් රාගයෙන් වෙන් වූ සමාහිත සිතක් ඇත්තේ ද, පිරිසිදු ආකල්පයන්ගෙන් යුතු ඔහු ඒ කහට සිවුර දරන්නට සුදුසු වේ." (972)

25. යමෙක් උඩඟු නම්, අහංකාර නම්, අඥාන නම්, ඔහුගේ සීලයක් නො පෙනේ නම්, සුදු-පැහැ වස්ත්‍රය ම ඔහුට සුදුසු ය. කහට සිවුර කුමක් නම් ඔහු හට කරන්න ද? (973)

26. දුෂ්ඨ සිතැති, අගෞරව-අවිනීත ගති ඇති, හික්කුන් ද හික්කුනීන් ද අනාගතයෙහි මෙන් ආදී ගුණ ඇති උතුමන් හට නිග්‍රහ කරන්නා හ. (974)

27. දුස්-ප්‍රාඥ බව ප්‍රකට කරන, ස්ව-කැමැත්තෙහි කටයුතු කරන බාල පැවිද්දන්, ථේර හික්කුන් විසින් සික පදයන්හි හික්මවනු ලබන්නාහු ද, එය නො අසන්නා හ. (975)

28. ඒ බාලයන් එසේ හික්මවනු ලැබුවේ ද, එකිනෙකා කෙරෙහි ආදර-ගෞරව නැතතා හ. රිය-ඇදුරු නොතකන කුළු-අශ්වයෙකු මෙන්, තම උපාධ්‍යයන් කෙරෙහි ද ආදර-ගෞරව නො කරන්නා හ. (976)

29. හික්කු-හික්කුණින් ගේ පැවැත්මෙහි අවසානය පැමිණි කල්හි, අනාගතයෙහි මෙබඳු පිළිවෙත් පැනවෙන්නේ වේ. (977)

30. අනාගතයෙහි පැනවෙන ඒ මහ බිය පැමිණෙන්නට පෙර, (නුඹලා) එකිනෙකා කෙරෙහි ගුණ-ගරුක වවු. මුදු වචන ඇතිව ගෞරවනීය වවු. (978)

31. (නුඹලා) මෙන් සිතැති ව කාරුණික වවු. සීලයෙහි සංවර වෙමින් නිරතුරු නො සැලෙන විරියෙන් යුතු ව දැඩි ලෙස උත්සාහවන්න වවු. (979)

32. ප්‍රමාදය හය වශයෙන් ද අප්‍රමාදය කෙණ්ම භූමියක් ලෙස ද දැක, ඒ අමත-පදය නම් වූ නිවන ස්පර්ශ කරන තුරු ම, මෙම ආර්ය-අෂ්ඨාංගික මාර්ගයම වඩවු. (980)

පොළ දැවම; බුද්දකනිකාය-ථේගා; (ආචාර: 949-980)-(බු: 26: 2); 2: 224

~පාරාසරිය අරහත් මුනිඳුන් වදාළ ගාථා~

01. සල්මල් පිපි මහ වනයක, වඩන ලද ධ්‍යාන ඇති ව, හුදෙකලා ව හිඳින ශ්‍රමණයෙකු හට මෙසේ සිතේ. (920)

02. ලෝක නාථ වූ උත්තම පුරුෂයන් වහන්සේ වැඩ වෙසෙන කල්හි, වැඩ සිටි භික්ෂූන්ගේ ගති පැවතුමෙහි යම් වූ ස්වභාවයක් වී ද, ඊට වෙනස් වූ ස්වභාවයක් ම, දැන් සිටින භික්ෂූන්ගේ ගති පැවතුමෙහි දක්නට ලැබේ. (921)

03. (එදා භික්ෂූහු) සිසිලසින් වෙන්වීම හා විලි-රැකුම පමණක් සිහියට ගෙන, ලැබෙන කුමක් වූ හෝ සිවුරකින් සතුටු ව, එම සිවුරු දැරූ හ. (922)

04. (එදා භික්ෂූහු) ප්‍රණීත හෝ රළු වූ ද, මද හෝ බොහෝ වූ ද, ලැබෙන කුමක් වූ හෝ ආහාරය, යැපීම පිණිස පමණක් අරමුණු කොට, ඒ කෙරෙහි ගිජු නො වී වැළඳූ හ. (923)

05. (එදා භික්ෂූහු) දිවි පැවැත්ම පමණක් පදනම් කොටගෙන, ලැබෙන කුමක් වූ හෝ බෙහෙතක් ඇසුරු කොට ආසුව දුරු කිරීමෙහිලා ම උත්සාහවන්ත වූහ. (924)

06. (එදා භික්ෂූහු) සසරින් එතෙරවීම අරමුණු කොටගෙන මහවන, ගස්මුල්, කටුකැලෑ හා ගල්ගුහා ඇසුරෙහි විවේකය බහුල ව විසූ හ. (925)

07. (එදා භික්ෂූහු) නිරහංකාර ව, සන්සුන් ව, පහසුවෙන් පෝෂණය කළ හැකි අයෙක් ව, මුදු බව ඇති ව, සාසන අර්ථය ණුවනින් ගෙන, සැහැල්ලු බව ඇති ව හා මුඛරි බව නැති ව, සාසන අර්ථය පමණක් සිතමින් කටයුතු කළාහු ය. (926)

08. එබැවින් ඒ භික්ෂූන්ගේ ගමන-බිමන, ආහාර ගැනීම හා ඇසුර ප්‍රසන්න වූයේම ය. ඒ ඔවුන්ගේ සියලු ඉරියවු පැවැත්ම සිනිඳු තෙල් දහරාවක් මෙන් විය. (927)

09. සියළු ආසුවයන් ප්‍රහීණ කළ, මහත්සේ වැඩු සිත් ඇති, මහා කාරුණික වූ ඒ ථේර හික්කුන් දැන් පිරිනිවී ගොසින් ය. ඒ අයුරින් කටයුතු කරන අය ද දැන් ස්වල්පම ය. (928)

10. කුසලයන්ගෙන් ද දහමුන්ගෙන් ද ප්‍රඥාවෙන් ද (හික්කුව) පිරිහීමෙන්, උත්තම ජීන සාසනය සියලු ආකාරයෙන් ම හා සියලු ස්වරූපයෙන් ම විනාස වේ. (929)

11. පාප දහමුන්ට ද කෙළෙසුන්ට ද මෙය කාලය යි. එම පාප දහමුන්ගෙන් හා කෙළෙසුන්ගෙන් වෙන්වීමට (විවේකයට) පැමිණ සිටින යමෙක් වේ ද, ඒ ඔහු සද්දහමෙහි රැඳෙන්නේ ය / රැකෙන්නේ ය. (930)

12. බාල උම්මත්තකයින් තම යටතට ගෙන ක්‍රීඩා කරන්නට සිතන රකුසන් සේ, බහුජනයා ද ඒ කෙළෙස් වඩන්නෝ, තමන් යටතට ගන්නාහු ය. (931)

13. යුධ පිටියක අණ ලද්දන් මෙන්, කෙළෙසුන් කෙරෙහි බැසගත් ඔවුන්, (ඒ බහුජනයාගේ අණ ලැබ) ඒ ඒ කෙළෙසුන් කෙරෙහි දිව යත්. (932)

14. සද්ධර්මය බැහැර දමමින් එකිනෙකා කෙරෙහි කළහ කර ගනිත් ඔවුන්, නොයෙක් දෘෂ්ඨීන් තුල බැසගනිමින් එය ම ශ්‍රේෂ්ඨ යැයි හඟිමින්. (933)

15. අඹු-දරුවන් හා ධනය ද හැර දමා විත් පැවිද්දට, ලුණු-කැඳක් නිසාවෙන් ද කරත් නො කටයුතු නො පනත් කම්. (934)

16. කුස පුරවාගෙන ආහාරයෙන් උඩුකුරු ව සයනය කරත්. සාස්තෘන් වහන්සේ විසින් ගරහන ලද යම් කතාවක් වේ ද, අවදි වූ පසු එය ම කරත්. (935)

17. අධ්‍යාත්මයෙහි සංසිද්ධික නැති තැන; සියලු ශිල්ප කටයුතු සිත් අලවා හැදැරීම, ශ්‍රමණ අර්ථය ලෙස ගෙන වෙසේ. (936)

18. පෙරළා බොහෝ කොට ලාභ ලබනා අදහසින්; තෙල්, මැටි, සුණු, දිය-අසුන් හා බොජුන් ද ගිහියනට පිරිනමන්. (937)

19. පෙරළා බොහෝ කොට ලාභ ලබනා අදහසින්; දැහැටි ද, මල් හා කැවිලි ආදිය ද, බත් හා සුපයන් ද, අඹ දිවුල් හා ඇඹුල් එල ද, ගිහියනට පිරිනමන්. (938)

20. වෙදෙකු මෙන් වෙදකම් ද කරන්. ගිහියකු මෙන් කුඳු-මහන් කටයුත්තෙහි ද යෙදෙත්. ගණිකාවක් මෙන් සිරුර සැරසීම ද කරන්. ඤාත්‍රියෙකු මෙන් ඉසුරෙහි ස්වාමිත්වය ද දරන්. (939)

21. සට-කපටි හා වංචනික බවෙන් ද, බොරුවෙන් හා වංක බවෙන් ද, නියැලෙමින් බොහෝ වූ අපිරිසිදු ආජීවයෙන් යුතු ව කාමභෝගය පරිහරණය කරන්. (940)

22. අල්ප වූ කැප දෙය කෙරෙහි ජීවිත අර්ථය පිහිටුවා, ඒ අනුව යමින්, උපායෙන් බොහෝ ධනය රැස් කරන්. (941)

23. පිරිස ලවා උපස්ථාන කරවා ගනින්, ක්‍රියාවක් ලෙස මිස ධර්මානුකූල ව නොවේ. අනුනට සදහම් ද දෙසන් ආමිස ලාභයක් පිණිස මිස අර්ථානුකූල ව නො වේ. (942)

24. සඟ බව ද කෙළෙසා ගනිමින්, සංස ලාභයට කළහ කරන්. අනුනගෙන් ලැබෙන දෙයින් ජීවත් වන මේ ලජ්ජා නැත්තවුන් (කිසිදා) ලජ්ජා ද නො වෙත්. (943)

25. එමෙන් ම, හිස මුඩු කර සිවුරු පොරවා ගත් සහ ශ්‍රමණ ධර්මයන්හි නො යෙදුණු ඇතැම් කෙනෙක් ලාභ සත්කාරයෙහි මුසපත් ව ගෞරව සම්මාන ම අපේක්ෂා කරන්. (944)

26. මෙසේ වූ නානා-ප්‍රකාරය ඇති කල්හි, ස්පර්ශ නො කළ දහමුත් ස්පර්ශ කරන්නට හෝ ස්පර්ශ කළ දහමුත් රැකගැනීම හෝ ඒදිනට පහසු නො වේ. (945)

27. පාවහන් නොමැති ව යමෙක් කටු සහිත බිමක හැසිරෙන්නේ යම්සේ ද, එපරිද්දෙන් ඒ මුනි උතුමා පිහිටුවා ගත් සිහි ඇති ව ගමෙහි හැසිරෙන්නේ ය. (946)

28. අතීතයෙහි බඹසර හැසිරුණු උතුමන් සිහි කොට, ඔවුනගේ වත්-පිළිවෙත් අනුගමනය කරන්නේ නම්; ඉදින් අනාගතයෙහි වුව ද ඒ අමත පදය වූ නිවනට පිවිසීම, සිදු විය යුතු වේ. (947)

29. භාවිත ඉඳුරන් ඇති, ඤාය කළ පුනර්භවය ඇති, බ්‍රාහ්මණ වූ, සෘෂි වූ ඒ (පාරාසරිය) ශ්‍රමණයන් වහන්සේ මෙසේ වදාරා පිරිනිවිසේ. (948)

පෙළ දැනම, බුද්දකතිකාය-පේඟා: (භාෂා: 920-948)-(බු: 2෦: 2෧), 218

~අංගුලිමාල අරහත් මුනිඳුන් වදාළ ගාථා~

01. 'ශ්‍රමණය, නුඹ යමින් සිටිමින් ම නැවතී සිටිමි යැයි කියයි. ඒ නැවතී සිටින මට යන්නේ යැයි කියයි. ශ්‍රමණය, එහිලා මම නුඹ විමසමි. කෙසේ නම් නුඹ නැවතී සිටියෙමි ද? කෙසේ නම් මම නො නැවතී සිටිමි ද? (866)

02. අංගුලිමාලය, සියළු කල්හි සියළු සත්වයින් කෙරෙහි හිංසා-පීඩා කිරීමෙන් මම නැවතුනෙකමි. නුඹ තවම ප්‍රාණීන් කෙරෙහි (එකරුණෙහිලා) නො හික්මුණු අයෙක් ය. එහෙයින් මම නැවතී සිටිමි, නුඹ නො නැවතී සිටින්නේ ය. (867)

03. අහෝ; අවසානයේ දී මට හිතසුව පිණිස, ඒ මහා ඉසි වූ ශ්‍රමණයන් වහන්සේ දෙපයින්ම මහ වනයට වැඩියහ. (නුඹ වහන්සේගේ) සදහමින් යුතු වූ ගාථාවන් අසා, මම දහසක් හෝ පාපයන් හැර දමන්නෙමි'. (868)

04. මෙසේ (පැවසූ) ඒ සොරා අසිපත හා අන් අවි, දිය වලෙහි හෝ ප්‍රපාතයෙහි හෝ පොළෝ සිදුරෙහි හෝ (මිනිසෙකු හට ගත

නො හැකි) අන් තැනක හෝ හෙලිය. සුගතයන් වහන්සේගේ පාද වන්දනා කල ඒ සොරා, එහිදීම බුදුන් වහන්සේගෙන් පැවිද්ද අයැදී ය. (869)

05. යම් ඒ දෙවියන් සහිත ලෝකයා හට ශාස්තෘ වූ මහා ඉසි වූ කාරුණික වූ බුදුන් වහන්සේ, 'එව භික්ෂුව' යැයි ඇමතුව හෙයින්, එයම ඔහුට භික්ෂු බව විය. (870)

06. ඉදින්, යමෙක් පෙර (කුසලයෙහි) ප්‍රමාදව සිටියේ ද, පසුව ඔහු (කුසලයෙහි) අප්‍රමාදී වේ ද, ඔහු මෙම ලෝකය ආලෝකමත් කරන්නේය අඳුරු වළාවෙන් මිදී එන සුපුන් සඳ සේ. (871)

07. ඉදින්, යමෙක් තමා විසින් කරන ලද පාපී ක්‍රියාවන්, කුසලය කරන කොට ගෙන වැළකී සිටින්නේ වේ ද, ඔහු මෙම ලෝකය ආලෝකමත් කරන්නේය අඳුරු වළාවෙන් මිදී එන සුපුන් සඳ සේ. (872)

08. ඉදින්, තරුණයෙකු මෙන් (සිත) ශක්තිමත් භික්ෂුවක් ඒකාන්තයෙන්ම ඒ බුදුන් වහන්සේගේ අනුසාසනාවෙහි යෙදේ නම්, ඔහු මෙම ලෝකය ආලෝකමත් කරන්නේය අඳුරු වළාවෙන් මිදී එන සුපුන් සඳ සේ. (873)

09. මට ද්වේෂ කරන්නෝ ද මෙසේ මෙම දහම් කථාව අසන්වා! මට ද්වේෂ කරන්නෝ ද මෙසේ ඒ බුදුන් වහන්සේගේ අනුසාසනාවෙහි යෙදෙත්වා! දහමින් සංසිදුණු සන්පුරුසයෙක් ඒ සන්දහමින් අනුග්‍රහ කරයි ද, මට ද්වේෂ කරන්නෝ ද මෙසේ එබඳු මිනිසුන් ඇසුරු කරත්වා! (874)

10. මට ද්වේෂ කරන්නෝ ද ඒ ඉවසීම ගැන කියන්නන්ගේ සහ අවිරෝධය (මෙත්සිත) පසසන්නාවූන්ගේ දහම සුදුසු කල්හි අසනු ලබත්වා, එය සුවසේ අනුගමනය කරත්වා!. (875)

11. ඔහු තමාගේ යැයි සලකන කිසිවෙකුට ද හිංසා නොකරන්නේමය. අනුන් යැයි සලකන කිසිවෙකුට ද හිංසා නො කරන්නේමය. (ඒ ඔහු) උත්තම සංසිද්ධිමට පැමිණ තැනිගන්නා වූ හා තැනිනොගන්නා වූ සියල්ලෝම ආරක්ෂා කරන්නේය. (876)

12. ජල-සම්පාදකයෝ (වාරිමාර්ග සකසමින්) අවැසි තැන් කරා ජලය යොමු කරත්, හී වඩුවෝ හී දඬු සෘජු කරත්, දැව වඩුවෝ (අවැසි පරිදි) දැව නමත්, ප්‍රඥාවන්තයෝ තම සිත් දමනය කරත්. (877)

13. (ඇතැමෙක්) දණ්ඩෙන් ද, හෙණ්ඩුවෙන් ද, කසයෙන් ද, දමනය කරන්නේ වේ. ඒ (එබඳු ලෙසින් තම සිත දමනය කළ) බුදුන් වහන්සේ විසින්, එයාකාර වූ දඬු හෝ අවි නොමැතිව ම, මම දමනය කරන ලද්දේ වෙමි. (878)

14. එදා, හිංසාවෙන් යුතු වූ මට 'අහිංසක' යැයි නමක් තිබුණි. ඒ නමෙහි අරුතට අනුව සත්‍ය වශයෙන්ම, අද මම කිසිවෙකුටත් හිංසා නො කරමි. (879)

15. පෙර, සොරෙක් වූ මම අංගුලිමාල නමින් ප්‍රසිද්ධව සිටියෙමි. (අකුසල්) ප්‍රවාහයෙහි ගිලෙමින් සිටි මම ඒ බුදුන් වහන්සේ සරණ ගියෙමි. (880)

16. පෙර, ලේ තැවුරුණු අත් ඇතිව සිටි මම අංගුලිමාල නමින් ප්‍රසිද්ධව සිටියෙමි. ඒ සරණ යාමෙහි අනුභව් බලන්න, හවයන් කරා යාම උගුළුවා දමන ලදී. (881)

17. (හවයන් කරා යන) එබඳු වූ කර්ම කොට, එහි කර්ම විපාකය කරන කොට ගෙන බොහෝ වූ මිනිසුන් දුගතිය කරා යත්. (එනමුත්) මම ණයක් නොමැතිව බොජුන් වළඳමි. (882)

18. බාල වූ දුස්ප්‍රාඥ ජනයා ප්‍රමාදයෙහි යෙදී කටයුතු කරත්. එනමුත්, නුවණ ඇති අය ශ්‍රේෂ්ඨ ධනයක් සේ අප්‍රමාදයම රකිත්. (883)

19. ප්‍රමාදයෙහි යෙදී කටයුතු නො කරන්න. කාමයෙහි ඇලී වාසය නො කරන්න. අප්‍රමාදයෙන් යුතුව තම සිත සංසිදුවා ගනු ලබන්නා පරම වූ (ඒ නිවන්) සුවය ලබන්නේ වේ. (884)

20. (මෙම දහම වෙත) යහපත් වූ පැමිණීමකි. (මෙම පැමිණීම) අපතේ යාමක් නො වූනි. (මෙම පැමිණීම) මගේ පහත් වූ අන්තගාමී වීමක් ද නොවේ. මෙම දහම තුල යම් ශ්‍රේෂ්ඨ තැනක් පැනවෙයි ද, එතැනට පැමිණියෙමි. (885)

21. (මෙම දහම වෙත) යහපත් වූ පැමිණීමකි. (එම පැමිණීම) නිෂ්පල වීමක් නො වූනි. (එම පැමිණීම) මගේ පහත් වූ අන්තගාමී වීමක් ද නොවේ. ත්‍රි-විද්‍යාව ලබාග-නිමින් ඒ සම්බුදු වදන පරිපූර්ණ කරන ලදී. (886)

22. එදා, වනයෙහි, වනගස් මුලෙහි,ගල් තලාවෙහි හෝ ගල් ගුහාවෙහි, ඒ ඒ තැන ව්‍යාකූල වූ මනසින් යුතුව සිටියෙමි. (887)

23. (අද) සුවසේ නිදියමි. සුවසේ හිඳිමි. (පැවිද්දාට) සුදුසු ලෙස, සුවසේ දිවි ගෙවමි. මාරයාගේ ග්‍රහණයෙන් මිදුනෙමි. පුදුමයි, ඒ සාස්තෘන් වහන්සේගේ අනුකම්පාව. (888)

24. පෙර, (මා-පිය) දෙපසින් ම පිරිසිදු වූ බ්‍රාහ්මණ ජාතිකයෙක් වූනෙමි. අද, සුගත වූ දහම රජ වූ ඒ සාස්තෘන් වහන්සේගේ පුතා වෙමි. (889)

25. තණ්හාවෙන් මිදුනෙමි. උපාදානයන්ගෙන් ද මිදුනෙමි. හික්මුණු ඉඳුරන් ඇතියෙක්මි. සංවර වූයෙක්මි. අකුසල් මුල් නසාලමින් මා විසින් ආසුව ක්‍ෂය කරන ලදී. (890)

26. ඒ සම්බුදුන් වහන්සේගේ වදන සෑම අතින්ම පරිපූර්ණ කරන ලදී. භවයන් කරා යාම උගුළුවා දමමින්, මහත් වූ බරක් බිම තබන ලදී. (891)

පෙළ දහම, බුද්දකතිකාය-වේගා: (1117: 866-891)-(බු: 25: 29), 25: 210

~වංගීස අරහත් මුනිදුන් වදාළ ගාථා~

01. කුසල් දහමුන් වැඩීමට ඇති අකැමැත්ත දුරු කරනවා නම්, පංචකාම ලෝකය ගැන දුවන සිත දුරු කරනවා නම්, ගිහිදිවිය හා බැඳුණු සියලු විතර්කත් දුරු කරනවා නම්, නිවන පිණිස කළයුතු දේ ම සිදු කරමින් නොකළයුතු අකුසල් සහිත දේ කොහෙත්ම කරන්නේ නැත් නම්, එයා සියලු අකුසලයෙන් වෙන්වුණු උත්තම බවට පැමිණි භික්ෂුව කියන්නේ වේ. (1225)

02. යමෙක් යම් වචන කථාබහක් තුළ තම අධ්‍යාත්මය තැවීමක් සිදුනොකරන්නේ ද අන් අයට ද කිසිදු ආකාරයකින් හිරිහැරයක් පීඩාවක් නොවන්නේ වේද ඒ ආකාර වූ වචන කථාබහ කරන්නේ ද ඒ වචන වලටයි උත්තම වූ වචන කියන්නේ. (1239)

03. හිතට සතුට ගෙන දෙන වචනමයි කථා කරන්නට ඕනෑ. ඒ ආකාර වූ වචන තමයි කවුරුත් සතුටින් පිළිගන්නේ. එබඳු අයහපත් වූ අප්‍රිය වචන බැහැරකරල කාටත් සතුට උපදවන වචනමයි කථාබහ කරන්න ඕනෑ. (1240)

04. සත්‍ය වනාහි මරණයෙන් වෙන්කිරීම පිණිස පවතිනු ලබන වචන කථාබහයි. එය කිසිවෙකුට කිසිදා වෙනස් කළ නොහැකි ධර්මතාවයක්. ඒ සංසිදීමෙහි පිහිටා සිටින උතුමන් වචන කථා කරද්දී සත්‍යය තුළ ඉන්නවා. අර්ථය තුළ ඉන්නවා. ධර්මය තුළ ඉන්නවා. (1241)

05. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෙස බලනු මැනවි. මාරයා සත්වයාව කෙළෙසුන් තුළ ගමන් කරවන රහස් මාර්ගයන් අවබෝධ කරගෙන ඒ සියල්ල ඉක්මවා ගියා. කෙළෙස් හුල් සිඳිබිඳ දමා නිදහසේ හැසිරෙන්නේ වේ. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අවබෝධ කරගත් දහම මාරයාගේ බන්ධනයන් දැක ගනිමින් නිදහස්වීම පිණිස උතුම් සදහමෙහි විස්තර විග්‍රහ කරමින් කියලා දෙනවා. (1254)

පෙළ දැමූ, බුද්දකභිකාය-චෝගා: (ගාථා: 1220-1291)-(ඛ: 26: මු:), පි: 274

නිකෙලෙස් මුනිවරියන්ගේ හද මඩලින් උපන් අමා දහමි...

~මහා ප්‍රජාපතී ගෝතමී අරහත් මුනිවරිය වදාළ ගාථා~

01. සියලු සත්වයන්ට වඩා උතුම් වූ බුද්ධ වීරයන් වහන්ස, ඔබ වහන්සේට මාගේ නමස්කාරය වේවා! මාවත් මේ අනෙක් බොහෝ ජනතාවත් එතෙර කොට වදාළේ ඔබ වහන්සේමයි. (157)

02. මං මේ දුක පිරිසිදු දැකගත්තා. දුක හදන හේතුව වන තණ්හාව නැති කරල දැම්මා. ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය සම්පූර්ණ කර ගත්තා. දුක් නැති වීම වන නිවනත් සාක්ෂාත් කළා. (158)

03. ජීවිතයේ යථාර්ථය නො දැක, පිහිටක් නැති ව සංසාරෙ ඇවිද ගෙන යද්දී, මං අම්මා වුණා. තව වාරෙක මං පුතා වුණා. තව වාරෙක මං තාත්තා වුණා. තව වාරෙක මං සහෝදරයා වුණා. තවත් වාරෙක මං ආච්චි වුණා. (159)

04. මං ධර්මය තුලින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ව දැක ගත්ත. මං මේ දරා ගෙන ඉන්නේ අන්තිම සිරුරයි. ඉපදෙන සංසාරෙ ගෙවිල ගියා. ආයෙත් නම් මට පුනර්භවයක් නෑ. (160)

05. පටන් ගත්ත වීරියෙන් ම සිටින, දිවි දෙවෙනි කොට ධර්මයේ හැසුරුන, නිතර ම දැඩි වීර්ය පරාක්‍රමයෙන් යුක්ත, සමගි සම්පන්න සාවක සංඝයා ව දැකගන්න. බුද්ධ වන්දනාව කියන්නේ ඒක. (161)

06. මහාමායා බිසොවුන් වහන්සේ ගෞතම බුදු සම්පූන්ව මේ ලෝකෙට බිහි කෙරුවේ බොහෝ දෙනා ගේ යහපත පිණිසමයි. ඒ නිසාමයි රෝග - මරණවලින් පෙළෙන මේ සත්වයන් ගේ දුක් දුරු වෙලා ගියේ. (162)

පෙළ දැමූ: බුද්දකනිකාය-පේඪගා: (ගාථා: 157-162)-(බු: 25: 09), 25: 40
උපුටාගැනීම: ඒ අමා නිවන් දුටු රහතන් වහන්සේලා-පේඪ පේඪ ගාථා (මං.මො: 25), 25: 253

~බ්බිමා අරහත් මුනිවරිය වදාළ ගාථා~

01. ප්‍රිය බ්බිමා, ඔයා තවමත් තරුණයි. ලස්සනයි. මාත් යොවුන් තරුණයෙක්. එන්න, මියුරු සංගීත රසය ලබමින් කාම සැපයේ ඇලී වාසය කරමු. (139)

02. ඒයි මාරය, නිතර රෝග හටගන්න, වහා බිඳිල යන, මේ කුණු ශරීරය ගැන මං පිළිකුළෙන් ඉන්නෙ. ලැජ්ජාවෙන් ඉන්නෙ. කාම තණ්හාවේ මුල් පවා නැති කරලයි මං ඉන්නෙ. (140)

03. කාමයන් කියන්නේ විස පොවපු ආයුධ වගේ. පංචඋපාදානස්කන්ධය කියන්නේ කුණුවී ගිය මස් වැදිලි වගේ. ඔබ ඔය කාමරතිය කියන දේ මට දැන් අරතියක්. (141)

04. මෝඩ ජනතාව නැකත් වලට වැඳ වැඳ වනාන්තරයේ ගිනි දෙවියන්ව පුදා ගෙන සත්‍යතත්වය නොදැක පිරිසිදු බව සොයමින් ඉන්නවා. නමුත් මම වන්දනා කරන්නෙ පුරුෂෝත්තම බුදුසම්බුදුන්ටයි. මම සාස්තෘ සාසනය අනුගමනය කරන සියලු දුකින් නිදහස් වුණු කෙනෙක්. (142-143)

*පෙළ දහම, බුද්දකනිකාය-වේර්ගා: (ගාථා: 139-144)-(බු: 2෦: 2෭), 2෮: 38
උපුටාගැනීම: ඒ අමා නිවන් දුටු රහතන් වහන්සේලා-වේර් වේර් ගාථා (මංගල: 2෦), 2෮: 251*

~උප්පලවණ්ණා අරහත් මුනිවරිය වදාළ ගාථා~

01. අපි දෙන්න අම්මයි, දුවයි. එකම ස්වාමියා ගේ භාර්යාවන් වෙලා හිටියා. මේ සිදුවීම මගේ ජීවිතේ අද්භූත වූත් ලොමු දැහැගැන්වෙන සිදුවීමක් වුණා. (224)

02. මේ කාමයන්ට නින්දා වේවා. මේ කාමයන් ඇත්තෙන්ම අපිරිසිදු යි. ගඳයි. ගොඩක් කරදර ඇති කරනවා. මේ කාමයන් නිසාමයි අම්මට යි, දුට යි එකම ස්වාමියාගේ භාර්යාවන් වෙන්ට සිදු වුණේ. (225)

03. මං මේ කාමයේ ආදීනව දැක්කා. කාමයන්ගෙන් නිදහස් වීම කෙමි බිමක් වශයෙනුත් දැක්ක. ඊට පස්සේ ඇ රජගහනුවර දී මහණ වුණා. (226)

*පෙළ දැනම; බුද්දකභිකාය-පේඪාගා: (ගාථා: 224-235)-(බු: 2෦: 2෧), 2෦: 54
උපුටාගැනීම: ඒ දමා හිවන් දුටු රහතන් වහන්සේලා-පේඪ පේඪී ගථා (2: 2෧: 2෦), 2෦: 261*

~විජයා අරහත් මුනිවරිය වදාළ ගාථා~

01. මට විත්ත සමාධියක් තිබුනෙම නෑ. සිතේ දමනයක් තිබුනෙම නෑ. මං හතර පස් වතාවක් ආරාමයෙන් නික්මීලා ගියා. (169)

02. අන්තිමේ දී මං බේමා හික්ෂුණිය ළඟට ගියා. මං හොඳට ධර්මය කරුණු විමසා දැන ගත්තා. ඇය මට ධාතු-ආයතන ගැන ධර්මය දේශනා කළා. (170)

03. උතුම් නිවන කරා යන, ඒ චතුරාර්ය සත්‍ය ධර්මය, පංච ඉන්ද්‍රිය, පංච බල, සප්ත බොජ්ඣංග, ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගයත් දේශනා කළා. (171)

04. එතුමියගෙන් බුද්ධ වචනය අහගත්ත මං ඒ අනුසාසනාවේ විදියට ම කටයුතු කළා. ඊ පළමු සමයේ දී පුබ්බේනිවාසඤාණය ලබා ගත්තා. (172)

05. ඊ මධ්‍යම යාමයේ දී දිවැස් නුවණ පිරිසිදු කරගත්තා. ඊය පහන් වෙන කොට අවිද්‍යාව නම් වූ අන්ධකාරය කෙළෙස් කඳ බිඳල දැමීමා. (173)

06. මං එතකොට ප්‍රීතියත් සැපයත් කය පුරාම පතුරුවා ගෙනයි හිටියේ. අවිද්‍යා අන්ධකාරය බිඳල දාපු මං හත්වෙනි දවසේ තමයි කකුල් දිග හැරියේ. (174)

*පෙළ දැනම; බුද්දකභිකාය-පේඪාගා: (ගාථා: 169-174)-(බු: 2෦: 2෧), 2෦: 42
උපුටාගැනීම: ඒ දමා හිවන් දුටු රහතන් වහන්සේලා-පේඪ පේඪී ගථා (2: 2෧: 2෦), 2෦: 254*

~කිසාගෝතමී අරහත් මුනිවරිය වදාළ ගාථා~

01. අප ගේ මුණිදුන් කළාණ මිත්‍ර සේවනය වර්ණනා කළේ ලෝකයේ යහපත පිණිසමයි. කළාණ මිත්‍රයන් ඇසුරු කරන මෝඩ තැනැත්තා පවා නුවණැත්තෙක් වෙනවා. (213)

02. ආශ්‍රය කරනට ඔන සත්පුරුෂයන්වමයි. සත්පුරුෂ ආශ්‍රයෙන්මයි ප්‍රඥාව වැඩෙන්නේ. සත්පුරුෂයන් ආශ්‍රය කරන කෙනා සියළු දුකින් නිදහස් වෙනවා. (214)

03. සත්පුරුෂ ආශ්‍රය තියෙන කෙනා දුක අවබෝධ කරනවා. දුකේ හට ගැනීම ප්‍රභාණය කරනවා. දුකේ නැතිවීම සාක්ෂාත් කරනවා. ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය දියුණු කරනවා. චතුරාර්ය සත්‍යය අවබෝධ කරනවා. (215)

04. පුරිසදම්මසාරථී වූ බුදු සමිදුන් වදාළේ ගැහැණියක ගේ ජීවිතය දුක් සහිතයි කියල. ඒක ස්වාමියෙකු යටතේ සමාන බිරිඳන් වශයෙන් සිටීමත් දුකක්. ඇතැම් කාන්තාවන් එක වතාවයි දරුවන් හදන්නේ. (216)

05. වේදනාව ඉවසාගනට බැරිව බෙල්ල කපා ගන්නවා. ඒ සියුමැලි කාන්තාවන් වහ කාලා මැරෙනවා. සමහර විට මව්කුසේ දරුවා හිරවෙලා දෙන්නම මැරෙනවා. (217)

පෙළ දැනම, බුද්දකතිකාය-පේළිගා: (ගාථා: 213-223)-(ඉ: 2෪: ෫), 25: 52
උදාවාගැනීම: ඒ අමා නිවන් දුටු භාග්‍යන් වහන්සැලා-පේළි පේළි ගාථා (2: 26-2෭), 25: 260

~පුණ්ණා අරහත් මුනිවරිය වදාළ ගාථා~

01. ඔබ කරපු පව් හෝදන්නට මේ ගංගාවලට පුළුවන් නම්, ඔබ කරපු පිනුත් මේ ගංගාවල් විසින් හෝදලා දමාවී. එතකොට ඔබ දැන් පින්වලින් ද බැහැර වුණ කෙනෙක්. (243)

02. බ්‍රහ්මණ, ඔබ පව්වලට ඇති බිය නිසානේ හැමදාම මේ

චතුරට බහින්නේ. බ්‍රහ්මණ, ඔබ පව් නොකර ඉන්න. මේ සීතල චතුර ඔබේ සමට පීඩා දෙන්න එපා! (244)

03. පින්වතී, ඇත්තෙන්ම මං හිටියේ නො මගට වැටිලා. මේ චතුර නෑමෙන් මාව නිදහස් කරගෙන ආර්ය මාර්ගයට පැමිණෙව්වේ ඔබයි. මං ඔබට මේ සඵපට දෙනවා. (245)

04. බ්‍රහ්මණය, සඵපට ඔබ තියාගන්න. මං සඵපටක් ගන්ට කැමති නෑ. ඉදින් ඔබ දුකට බිය නම්, දුක අකමැති නම්, (246)

05. රහසේ හෝ එළිපිට හෝ පව් කරන්ට එපා ! ඉදින් ඔබ අනාගතේ පව් කරනවා නම්, දැන් පව් කරනවා නම්, (247)

06. කොයිතරම් දැන ගෙන පැනලා යන්ට හැදුවත් ඒ දුක් විපාක වලින් නිදහස් වෙන්ට බෑ. ඉදින් ඔබ දුකට භය නම් දුකට අකමැති නම්, (247)

07. අකම්පිත සිත් ඇති බුදු සම්පූන්වත්, සද්ධර්මයත්, ආර්ය සංසරත්තයත් සරණ යන්න. සිල් සමාදන් වෙන්න. ඔබට ඒක ගොඩක් යහපත පිණිස පවතීවි. (249)

*පෙළ දැනම, බුද්දකහිකාය-පේළිගා: (ගාථා: 236-251)-(ශ්‍රී ජ්.මු), පි: 56
උපුටාගැනීම: ඒ අමා හිවන් දුටු භහාත් වහන්සේලා-පේළි පේළි ගාථා (මං.මෙ.පු), පි: 263*

~අම්බපාලි අරහත් මුනිවරිය වදාළ ගාථා~

01. ඉස්සර මගේ කොණ්ඩේ කළු පාට යි. බඹරුන් ගෙ පාට වගේ. කැරලි ගැහිලා උඩට හැරිලා තිබුණා. ඒ වුණාට දැන් ජරාවට පත් වෙලා ගිහින් හණ වැහැරි වගෙයි. සත්‍යවාදී වූ බුදු සම්පූන් ගේ වචනය නම් වෙනස් වෙන්නේ නෑ. (252)

02. ඉස්සර මගේ ඇහි බැම හරිම ලස්සනයි. දක්ෂ චිත්‍ර ශිල්පියෙක් ලස්සනට ඇඳපු රේඛාවක් වගෙයි. නමුත් දැන් ජරාවට පත් වෙලා රැලි දෙකක් වගේ නලලේ එල්ලා වැටෙනවා. සත්‍යවාදී වූ බුදු සම්පූන් ගේ වචනය නම් වෙනස් වෙන්නේ නෑ. (257)

03. ඉස්සර මගේ කන්පෙනි හරිම ලස්සනයි. ලස්සනට හදාපු රත්තරන් වළලු වගේ. නමුත් දැන් ජරාවට පත් වෙලා රැලි ගැහිලා ඵල්ලා වැටෙනවා. සත්‍යවාදී වූ බුදු සම්ඳුන් ගේ වචනය නම් වෙනස් වෙන්නේ නෑ. (259)

04. ඉස්සර මගේ දත් සුදට සුදේ කොඳ කැකුළු වගේ ලස්සනට තිබුණා. නමුත් දැන් ජරාවට පත් වෙලා කැඩිලා ගිහිල්ලා කහ පාට වෙලා තියෙනනේ. සත්‍යවාදී වූ බුදු සම්ඳුන් ගේ වචනය නම් වෙනස් වෙන්නේ නෑ. (260)

05. ඉස්සර මගේ කටහඬ හරිම මිහිරියි. වනාන්තරේ රුක් ගොමු අතරින් මිහිරට නාද කරන කෝකිලාවක් වගෙයි. නමුත් දැන් ජරාවට පත් වෙලා දැන් මගේ කටහඬ තැනින් තැන පැකිලෙනවා. සත්‍යවාදී වූ බුදු සම්ඳුන් ගේ වචනය නම් වෙනස් වෙන්නේ නෑ. (261)

06. ඉස්සර මගේ ඇඟිලි, රත්තරන්වලින් කරපු රූපයක් වගෙයි. රන් වළලු දාල ලස්සන වැඩිවෙලා තිබුණා. නමුත් දැන් ඒ ඇඟිලි ජරාවට පත් වෙලා ජේන්නේ. මුල් ගොඩක් වගෙයි. සත්‍යවාදී වූ බුදු සම්ඳුන් ගේ වචනය නම් වෙනස් වෙන්නේ නෑ. (264)

07. ඉස්සර මගේ දෙපා තිබුණේ සිනිඳු පුළුන් පුරවලා තියෙනවා වගෙයි. රත්තරන්වලින් කරපු රූපයක් වගෙයි. නමුත් දැන් ජරාවට පත් වෙලා. යටිපතුල් පැලිල රැලි ගැහිලා තියෙන්නේ. සත්‍යවාදී වූ බුදු සම්ඳුන් ගේ වචනය නම් වෙනස් වෙන්නේ නෑ. (269)

08. ඕනෑන ඕක තමයි මේ ශරීරයේ ඇත්ත තත්වේ. ජරාවෙන් දෙදරලා යනවා. බොහෝ දුකටවාසස්ථානයයි. දැන් මේ ශරීරය පිළිසකර කර ගන්ට බැරි තරමට කඩා වැටෙන්නට ළං වුනා දිරාපු ගෙයක් වගෙයි. සත්‍යවාදී වූ බුදු සම්ඳුන් ගේ වචනය නම් වෙනස් වෙන්නේ නෑ. (270)

පෙළ දැවැන්, බුද්දකතිකාය-වේදිගා: (ගාථා: 252-270)-(බු: 25: 29), 25: 60
උපුටාගැනීම: ඒ අමා නිවන් දුටු හඟහන් වහන්සේලා-වේර වේදි ගථා (20: 20: 25), 25: 265

~රෝහිණී අරහත් මුනිවරිය වදාළ ගාථා~

01. තාත්තේ, ඔයා ශ්‍රමණයන් ගැන මගෙන් ඇහුවුවේ ගොඩක් කාලෙකින්. මං දැන් ඔයාට කියන්නම් ඒ ශ්‍රමණයන් ගේ ප්‍රඥාවත් සීලයත් විරියත් ගැන. (274)

02. ඒ ශ්‍රමණයන් හරිම කැමතියි නිවන් අවබෝධ කරගන්නට. කම්මැලි නෑ. ලෝකෙ තියෙන ශ්‍රේෂ්ඨම වැඩේ තමයි කරන්නේ. ඒ තමයි රාග ද්වේෂ මෝහ දුරු කරන එක. අන්න ඒ නිසයි මං ශ්‍රමණයන්ට කැමති. (275)

03. පිරිසිදු ජීවිත ගතකරනවා. ඒ ශ්‍රමණයින්, ලෝභ, ද්වේෂ, මෝහ දුරු කරනවා. ඒ ගොල්ල අරහත්වයම ලබාගෙන හැම පවක්ම නැති කරල දානවා. අන්න ඒ නිසයි මං ශ්‍රමණයන්ට කැමති. (276)

04. පිරිසිදු දේවල් මයි උන්වහන්සේලා කරන්නේ. පිරිසිදු වචනමයි කථා කරන්නේ. පිරිසිදු දේවල් මයි සිතන්නේ. අන්න ඒ නිසයි මං ශ්‍රමණයන්ට කැමති. (277)

05. ඒ ශ්‍රමණයන් ආධ්‍යාත්මික වශයෙනුත් පිරිසිදුයි. බාහිර වශයෙනුත් පිරිසිදු යි. නිර්මල සක්මුතු වගේ. කුසල් දහම් වලින් පිරිල ඉන්නේ. අන්න ඒ නිසයි මං ශ්‍රමණයන්ට කැමති. (278)

06. ඒ ශ්‍රමණයන් මිල මුදල් පිළිගන්නේ නෑ. රන් රිදී පිළිගන්නේ නෑ. ඒ වෙලාවට ලැබෙන දේකින් ජීවත් වෙනවා. අන්න ඒ නිසයි මං ශ්‍රමණයන්ට කැමති. (284)

පෙළ දහම, බුද්දකනිකාය-පේරිගා: (ගාථා: 271-290)-(බු: 25: ඉ: 25: 64
උපුටාගැනීම: ඒ 4මා නිවන් දුටු භහුතන් වහන්සේලා-පේරි පේරි ගාථා (මං.මො: 25: 267

~රන් කරුවකුගේ දියණියක් වූ
සුභා අරහත් මුනිවරිය වදාළ ගාථා~

01. රන් රිදී බඩු අත් හැරියට පස්සේ, එයා ආයේමත් ඒවා
අරගත්තොත් ඒක එයාට වන ලොකු අත්වැරද්දක්. ආර්ය
සත්‍යාවබෝධයට රන් රිදී උපකාර වෙන්තේ නෑ. සැනසීමට
හේතු වන්නේ නෑ. අනික, ඒදෙය ශ්‍රමණයන්ට ගැලපෙන්නේත්
නෑ. ඒක ආර්ය ධනයකුත් නොවෙයි. (341)

02. එයින් කර දෙන්නේ ලෝභකම ඉපදීම විතරයි. අභංකාර
කම ඉපදීම විතරයි. ඊට පස්සේ මූළා වෙනවා. කෙළෙස්
වැඩෙනවා. සැක සංකා වැඩෙනවා. ගොඩක් කරදර ඇති
වෙනවා. ස්ථිරසාර දෙයක් එතන ඇත්තේ නෑ. (342)

03. මිනිස්සු ඕවට ඇලෙනවා. ප්‍රමාද වෙනවා. සිත් කිලුටු
කරගන්නවා. එකිනෙකාට විරුද්ධ ව නැගී සිටිනවා. බොහෝ
කෝලාහල ඇති කරගන්නවා. (343)

04. ඔය කාමයන්ට බැහැරගෙන ඉන්න උදවිය ළඟ දකින්නට
තියෙන්නේ, නොයෙක් වද බන්ධන විතරයි. නොයෙක් කෙළෙස්,
හැඩිම් වැලපීම් විතරයි. නොයෙක් කරදර විතරයි. (344)

05. රන් කහවණුවලින් ආසුවයන් ක්‍ෂය වෙන්නේ නෑ. කාමයන්
තමයි සැනසීමට විරුද්ධ හතුරෝ, වධකයෝ. මිතුරෝ නම් නොවෙයි.
ශෝක හුල් හිත්වලට බඳින්නේ මේ කාමයන් තමයි. (346)

06. කාමයන් සමග මගේ කිසිම ගණුදෙනුවක් නෑ. මට ඔය
කාමයන් තුල කිසිම ආරක්‍ෂාවක් පෙනෙන්නේ නෑ. කාමයන්
කියන්නේ මිතුරන් පිරිසක් නොවේ. වධකයෝ. ගිනි කඳු වගේ
දුක් තියෙන්නේ. (350)

07. මේ කාමයන් කියන්නේ බියක්මයි. කරදරයක් මයි.
පීඩාවක්මයි. මහා වධයක්මයි. අපිරිසිදු දෙයක්මයි. විෂම

දෙයක්මයි. මුළා කරවන දෙයක්මයි. ජනතාව රවට්ටන ලොකුම දොරටුවයි. (351)

08. මේ කාමයන් කියන්නේ භයානක උවදුරක්. භයානක සර්පයකු ගේ ඔළුව පැත්ත වගේ. අන්ධබාල පෘථග්ජන සත්වයන් මේ කාමයන් පිළිගන්නේ හරිම ආසාවෙන්. (352)

09. කාම මඩ ගොහොරුවේ ඇලිල ඉන්න මේ බොහෝ සත්වයන් අවිද්‍යා සහගතවයි ඉන්නේ. මේ ඉපදෙන මැරෙන ලෝකේ අවසානයක් ඔවුන්ට කවදාවත් දැක ගන්ට ලැබෙන්නේ නෑ. (353)

10. මිනිස්සු ඔය කාමයන් නිසා බැසගෙන ඉන්නේ දුගතියට වැටෙන පාරවල්වල. තම තමන්ට බොහෝ රෝග උපදවා දෙන කාමයන් තුලමයි ඔවුන් බැස ගෙන ඉන්නේ. (354)

11. මේ කාමයන් විසින් බිහිකරන්නේ හතුරන්ව යි. දුක් තැවුල් ඇති කරවනවා. ලෝකයා පිනවන එකම අරමුණ බවට පත් කරවනවා. සිත කිලිටු කරවනවා. ලෝකයා පිනවන එකම අරමුණ බවට පත් කරවනවා. කෙළෙසුන්ට බන්ධනවා. මරණයටත් බැඳෙනවා. (355)

12. මේ කාමයන් විසින් පිස්සු හදවනවා. උමතුවෙන් දොඩවන්ට සලස්වනවා. සිත් කළඹවා දමනවා. සත්වයන් කෙළෙසා දමනවා. මාරයා විසින් අටවපු උගුලක වගෙයි.(356)

13. මේ කාමයන් තුල අනන්ත ආදීනව තියෙනවා. බොහෝ දුක් තියෙනවා. ආශ්වාදයක් හැටියට තියෙන්නේ වුවටයි. නමුත් ගොඩක් රාගය ඇති කරවනවා. කුසල් දහම් වියලවා දානවා. (357)

14. මේ කාමයන් නිසා හටගන්නේ මහා දුක් ගොඩ ජේනකොට කාමයන් ගෙ පැත්තට නම් ආපසු හැරිල යන්නේ නෑ. මං හැමදාම නිවනේ ම ඇලිලයි වාසය කරන්නේ. (358)

පොළ දහම; බුද්දකතිකාය-පේරිගා; (භාවා: 337-364)-(බු: 2෦: 2෭), 2෮: 74
උපුටාගැනීම: ඒ දමා තිවන් දුටු භගවත් විහාරස්ථලා-පේරි පේරි භාවා (ම:මො:පු:), 2෮: 275

~ජීවක අඹ වනයේ වාසය කළ
සුභා අරහත් මුනිවරිය වදාළ ගාථා~

01. කුණු ගොඩවල් පිරිල තියෙන මේ ශරීරය ගැන, අමු සොහොන ම පුරවන මේ ශරීරය ගැන, ඔබ ඔය විදියට සාර වශයෙන් දකින්නෙ කොහොම ද? බිදියන ස්වභාවයෙන් යුක්ත මේ ශරීරය ගැන දකින කොට මට නම් ඇති වෙන්නෙ කළ කිරීමමයි. (379)

02. මං තුල රාගය ඇති කරවන්ට පුළුවන් කිසිම අරමුණක් මේ දෙවියන් සහිත ලෝකයේ නෑ. රාගය කියන්නෙ මොන වගෙ දෙයක් ද කියලවත් මං දන්නෙ නෑ. නිවන් මාර්ගයේ ගමන් කරපු මං රාගය මුලින් ම නැති කරල දැම්මා. (384)

03. ගිනි අඟුරු වලක සුළඟින් නිවිල යනව වගේ, විෂ භාජනයක් වනසල දමනව වගෙ, රාගය නැති කරපු මං දැන් ඒ රාගය මොන වගේ දෙයක් ද, කියලවත් දන්නෙ නෑ. නිවන් මාර්ගයේ ගමන් කරපු මං රාගය මුලින්ම නැති කරල දැම්මා. (385)

04. නුවණින් කල්පනා නොකරන ගැහැණියක්ව නම්, අන්න එබඳු ගැහැණියක්ව නම් පොළොඹවා ගන්ට පුළුවන් වේවි. නමුත් ජීවිතය අවබෝධ කරපු මාවයි ඔබ වෙහෙසවන්නේ. (386)

05. මට නින්දා අපහාස කළත්, මට වන්දනා කළත්, ඒ සැප දුක් දෙක අභියස මං අසුභ වශයෙන් අවබෝධ කරගෙනයි ඉන්නෙ. ඔය කිසි තැනක මගේ සිත ඇලෙන්නෙ නෑ. (387)

06. මං සුගතයන් වහන්සේ ගේ සාවිකාවක්. මං ගමන් කරන්නෙ ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය නැමති යානයෙන්. මං රාග හුල් උදුරල දැම්මා. ආසුව නැති කරල දැම්මා. මගේ හිත ඇලෙන්නෙ හිස් අවකාශය ඇති කුටියෙ විතරයි. (388)

වෙළු දහම; බුද්දකනිකාය-වේදිගා: (ආචාර්ය: 365-398)-(බු: 25: 2), 2: 80
උපුටාගැනීම: ඒ 4වන හිටත් දුටු උභයන් වහන්සේලා-වේදි වේදි ආචාර්ය (2: 20: 2), 2: 278

~ඉසිදාසී අරහත් මුනිවරිය වදාළ ගාථා~

01. මට අතීත ජීවිතේ ආත්මභාව හතක් සිහිකරන්ට පුළුවන්. මං මේ ජීවිතේ විපාක වින්දේ ඒ කාලේ කරපු පවක්. මං ඔයාට ඒක කියන්නම්. හොඳට අහගෙන ඉන්න. (433)

02. මීට ආත්මභාව හතකට කලින් ඒරකවිඡ නගරයේ ගොඩක් ධනය තියෙන රන්කරුවෙක් වෙලා මං හිටියෙ. මං තරුණකමින් මත් වෙලා හිටිය. මං නොයෙක් කාන්තාවන් පස්සෙ ගියා. (434)

03. මනුස්ස ලෝකෙන් චූත වෙලා මං කෙළින්ම ඉපදුනේ නිරයේ. මං ගොඩක් කල් නිරයේ දුක් වින්දා. නිරයෙන් චූත වුණාට පස්සෙ උපන්නෙ වැඳිරියක ගේ කුසේ. (435)

04. එතකොට මං ඉපදිලා දවස් හතයි. ඒ වදුරු රැළේ නායක වදුරා මගේ පුරුෂ ලිංගය හුරල දැම්මා. පරස්ත්‍රීන් සේවනය කරපු කර්ම විපාක තමයි මං ඒ වින්දේ. (436)

05. මං එතනින් චූත වුණා. සින්ධව වනයේ හිටියා එක ඇහැක් අන්ධ වෙච්ච කුදු ගැහිච්ච බුරු දෙනෙක්. ඒ ගමන මං උපන්නෙ ඇගේ කුසේ. (437)

06. මං කුඩා කාලේ කරඅඹවල මගේ රහසගේ ඇට තැලුව. දොළොස් අවුරුද්දක් දරුවන් පිටේ තියාගෙන ඇවිද්දා. නමුත් අර ඇට තලපු තැන තුවාල වෙලා තිබුනෙ. ඒ තුවාලට පණුවො ගහල මං ලෙඩ වුණා. පරස්ත්‍රීන් සේවනය කරපු එකේ විපාක තමයි. (438)

07. මං එතනින් චූත වුණා. හරක් වෙළෙන්දෙක් ළඟ හිටපු ගව දෙනෙක් ගේ කුසේ ඉපදුනා. මං රතුපාට වහු පැටියෙක්. දොළොස් වෙනි මාසෙ දී අර විදියටම මගේ ලිංගේ ඇට තැලුවා. (439)

08. මං නගුල් උස්සගෙන ගියා. ගැල් බර කර තියාගෙන ගියා. අන්ධයෙක් වගේ මං පරස්ත්‍රීන් සේවනය කළ නිසා මං අන්ධ වෙලා, ලෙඩ වෙලා ගියා. (440)

09. මං එතනින් වුන වුණා. නගරෙ විදියේ දාසියක ගේ කුලයේ තමයි ඊළඟ උපන්නේ. පරස්තීන් සේවනය කිරීමේ විපාක බලන්න. ඒ වතාවෙ මං ගැහැණියෙකුත් නොවේ. පිරිමියෙකුත් නොවේ. නපුංසකයෙක්. (441)

10. මං අවුරුදු තිහේ දී මැරුණා. මං ගොඩක් දුක් වින්දා. ණය බරින් මිරිකිලා ගිය ගැල් බර ගෙනියන පවුලකයි මං ඊළඟට ඉපදුනේ. ඒ ගමන මං ස්ත්‍රියක්. (442)

11. අපේ ගෙදරට ණය ගෙවා ගන්ට බැරි වුණා. ගැල් නායකයා අපේ ගෙදරට ඇවිදින් මං හඬද්දීම බලහත්කාරයෙන් මාව අරගෙන ගියා. (443)

12. එතකොට මට වයස දහසයයි. මං තරුණයි. ඒ ගැල් නායකයා ගේ පුතෙක් හිටියා ගිරිදාස කියල. එයා මාව තමන් ගෙ ගෙදරට කැඳව ගත්තා. (444)

13. එයාට හිටියා හොඳ සිල්වත්, ගුණවත්, ස්වාමිභක්තිය තියෙන බිරිඳක්. මට ඇ ගැන ඉරිසියා හිතුනා. ඉතින් මං කළේ ඒ බිරිඳ ගැන කිපෙන විදියට එයාට කටයුතු කිරීමයි. (445)

14. මං දාසියක් වගේ ස්වාමියාට උපස්ථාන කරද්දී, ස්වාමියා මාව අත හැරලා යන්නේ, ඒ අකුසල කර්මයේ විපාක වශයෙන්. මං දැන් ඒ කර්මයත් අවසන් කලා. (446)

*පෙළ දහම, ඔද්දකහිකාය-චේෂ්ඨා: (ගාථා: 399-446)-(ඔ: 2: 2: 2), 2: 86
උපුටාගැනීම: ඒ අලා හිවන් දුටු භාෂාත් වහන්සේලා-චේඪ චේෂ් ගාථා (2: 2: 2), 2: 283*

~සුමේධා අරහත් මුනිවරිය වදාළ ගාථා~

01. මෝඩ ජනතාව කාමයෙන් මුසපත් වෙලා හිටියත්, කාමයත් හරිම කටුකයි. භයානක සර්ප විෂ වගෙයි. මෝඩ ජනතාව කාමයන් පස්සෙ ගිහින් අන්තිමේ දී නිරයෙ වැටිල අනන්ත දුක් විදිනවා. (450)

02. පාප බුද්ධි ඇති කර ගෙන පවී කරල සිත, කය, වචන යන තුන් දොරින් ම පවී කරල නිරයේ ඉපදිලා ශෝක කරනවා. (451)

03. ප්‍රඥාවක් නැති, සිතීමේ හැකියාවක් නැති ඒ මෝඩ ජනතාව දුක්ඛ සමුදයේ බැස ගෙන සංසාරට අහුවෙලා ඉන්නවා. ආර්ය සත්‍ය ධර්මයක් දේශනා කරල තිබෙද්දීත් ඒව තේරුම් ගන්න නෑ. අවබෝධ කරගන්න නෑ. (452)

04. සතර අපායකින් යුක්ත මේ ලෝකෙ දෙව්-මිනිස් ලෝකවල ඉපදීමත් දුකසේමයි ලැබිය යුත්තේ. අපායේ, නිරයේ ඉපදුන කෙනෙකුට එහිදී මේ වගේ උතුම් පැවිද්දක් නෑ. (455)

05. ඉතින් ඔයාල දෙන්නම මට අවසර දෙන්ට, දසබල ඇති බුදු සම්පූර්ණ සසුනේ මහණ වෙන්ට. මේ ඉපදෙන මැරෙන සංසාර නැති කරන්ට මං ගොඩක් මහන්සි ගන්නම්. (456)

06. මේ ශරීරය කියන්නෙ අසාර දෙයක්. මේ භවය පිළිගැනීමෙන් සිද්ධවෙන යහපත මොකක් ද? භව තෘෂ්ණාව නිරැද්ධ කිරීමටමයි මං මහණ වෙන්නෙ. ඉතින් ඒකට මට අවසර දෙන්න. (457)

07. දැන් මේ තියෙන්නේ බුද්ධෝත්පාද කාලයක්. ධර්මය අවබෝධ කරගන්ට බැරි අවස්ථාවන්ගෙන් මං මිදිල ඉන්නෙ. උතුම් අවස්ථාවක් උදාවෙලා තියෙන්නෙ. සිල්වත් බවත්, බ්‍රහ්මචාරී ජීවිතයත් දිවි තිබෙන තුරාම ආරක්‍ෂා කරගන්නම්. (458)

08. මේ කුණු ශරීරය අපවිත්‍රයි. ගඳ ගහනවා. බිය ජනකයි. කුණු ගොඩක්. නිතරම අසුවී වැක්කෙරෙනවා. අසුවී පුරවපු භාජනයක් වගෙයි. ඉතින් මං කොහොම ද මේ වගේ කුණු කයක් එක්ක එකතු වෙන්නෙ? (465)

09. මස් ලේ තැවරුන මේ ශරීරය මට අතිශයින් ම පිළිකුල්. මං මේ ශරීරය අවබෝධ කර ගෙන ඉන්නෙ. පණුවන්ට වාස

භූමියක්. ගිජු ලිහිණියන් ට ආහාරයක්. ඉතින් මේ ශරීරය කාට නම් පාවා දෙන්නට ද? (466)

10. ඇට නහරින් බැඳිල තියෙන්නෙ. කෙළ, කඳුළු, මළ, මුත්තා පිරිල තියෙන්නෙ. ඒ වුණාට මෝඩ ජනතාව මේ ශරීරයට හරි ආසයි. (469)

11. ස්කන්ධ, ධාතු, ආයතන යන මේවා හේතූන් නිසා හට ගත් බවත්, ඉපදීමෙන් ඇති වුණ දුකක් බවත් මම අවබෝධ කරගෙන ඉන්නේ. (471)

12. දවස ගානෙ යකඩ පොලු පහරවල් තුන්සියක් කාල, අවුරුදු සියයක් තිස්සෙ ඒ විදියට පොලු පහරවල් කාල ඉවර වුණාම මේ සංසාර දුක ගෙවිල යනව නම්, මට ඒකක් උතුම්. (472)

13. සාස්තෘන් වහන්සේ ඔන්න ඔය විදියට යි පෙන්නල දීල තියෙන්නෙ. ඒ උතුම් වචන දැන දැනත්, මේ ජරා මරණ වධය පිළිගන්නොත්, ආයෙ ආයෙමත් ඉපදෙන්නට සිදු වෙනකොට සංසාරෙ දික් වෙන්නෙ ඒ ගොල්ලන්ටමයි. (473)

14. දිව්‍ය ලෝකෙ, මිනිස් ලෝකෙ, තිරිසන් යෝනිය, අසුර නිකාය, ප්‍රේත ලෝකෙ, නිරය කියන මේ කොහෙත් නිමක් නැති පීඩා තියෙන්නෙ. (474)

15. නිරය, තිරිසන් ලෝකෙ වගේ අපායක වැටුණොත් ගොඩක් දුක් විදින්නට සිද්ධ වෙනවා. දෙවියන් අතර උපන්නන් ආරක්‍ෂාවක් නෑ. ඒ නිසා මේ ලෝකෙ නිවනට වඩා උතුම් වෙන සැපක් නම් නෑ. (475)

16. සත් රුවන් වැස්සක් ඇඳ හැලුනත්, කාමයන් ගැන තෘප්තිමත් නැති මිනිස්සු මැරිල යන්නෙත් අතෘප්තිමත්ව මයි. (486)

17. කාමයන් කියන්නෙ කඩුවයි, මස් වැදැල්ලයි වගේ දෙයක්. භයානක සර්පයෙකු ගේ හිස පැත්ත වගේ දෙයක්. ගිනි කන්දක් වගේ දෙයක්. ඇට සැකිල්ලක් වගේ දෙයක්. (487)

18. මේ කාමයන් විෂ පොවාපු ආයුධ වගේ. වේදනා ඇති කරනවා. තුවාලයක් වගේ දුකමයි හදන්නේ. මරණය කරා රැගෙන යනවා. ගිනි අගුරු වළක් වගේ බියජනකයි. වධකයෙක් වගේ. (490)

19. තමන් ගෙ හිස ගිනි ගත්ත වෙලාවට වෙන හිතන්න දෙයක් ගැන සිතන්නට වෙලාවක් නෑ. ජරා මරණ දෙක ලුහු බැඳ එනකොට ඒකෙන් නිදහස් වෙන්නයි විරිය කළ යුත්තේ. (492)

20. මේ සංසාරෙ කෙළවරක් නැතිව යන ගමනේ දී හැඬු කඳුළු, බීපු කිරි, ගලා ගිය ලේ කොයිතරම් ද කියල සිහි කරන්න. සත්වයන් ගේ එකතු වෙන ඇටසැකිලි කන්දරාව සිහි කරන්න. (495)

21. මේ කඳුළු සතර මහා සාගරයට උපමා කරන්න කියලයි බුදු සම්බුද්ධන් වදාලේ. බීපු කිරිත් ඒ විදියටම හිතන්න කියලා තියෙන්නෙ. ඇට ගොඩ ගැන සිහි කරන්නට කියල තියෙන්නේ වේපුල්ල පර්වතේට සමාන කරලා. (496)

22. අවුරුදු සියකට වරක් කණ කැස්බෑවා මුහුදින් උඩට එනවා. මුහුදේ වැටුණ වියගහක් පාවෙවී තියෙද්දී ඒ වියගහේ සිදුරෙන් කණ කැස්බෑවගේ හිස ඇතුළු වෙලා අහස පේනවා වගේ, මනුස්ස ජීවිතයක් ලැබීම ඊටත් වඩා දුෂ්කරයි. (499)

23. අමා නිවන තියෙන කාලෙ, මේ කාමයන්ට බැඳිලා, වධ බන්ධන පීඩා විඳින්නෙ මොකටද? ඔයාලට මේ කාමයෙන් ඇති ප්‍රයෝජනය මොකක්ද? මේ කාමයන් ලාමක නිසාමයි මේ තරම් දුක් කරදර ඇති වෙන්නේ. (505)

24. මේ අල්ප වූ කාම සැපයක් නිසා මහත් වූ ලෝකෝත්තර සැපය අහිමි කරගන්නට එපා! (507)

25. මේ නිවන ජරා රහිතයි. මරණ රහිතයි. අජරාමර වීමට මූල නිවනමයි. මේ නිවන සෝක රහිතයි. වැලපීම් රහිතයි. කෙළෙස් සම්බාධ රහිතයි. දුසිරිත් කිලුටු රහිතයි. බිය රහිතයි. තැවුල් රහිතයි. (511)

පෙළ දැවම, බුද්දකනිකාය-පේරිගා: (ගාථා: 447-521)-(බු: 2෦: 2෭), 2෪: 96
උපුටාගැනීම: ඒ 2෧7 නිවන් දුටු භහුතන් වහන්සේලා-පේරි පේරි ගාථා (ම: 2෧: 2෭), 2෪: 288

~ සංසිද්ධිම පිණිස දෙසා වදාල සදහම් ඔසු ~

කිවිණො මනුස්සපටිලාහො - කිවිණං මච්ඡාන ජිවිතං
කිවිණං සද්ධම්මසවනං - කිවිණො බුද්ධානං උප්පාදො

මනුෂ්‍ය ජීවිතයක් ලබාගැනීම ඉතාම දුෂ්කරයි. ඒ මනුෂ්‍යයන්ට ජීවත්වීමේදී දුෂ්කරතා ඇතිවෙනවා. පිරිසිදු සද්ධර්මය අසන්ට ලැබීමත් ඉතා දුර්ලභයි. බුදුරජාණන් වහන්සේලාගේ ඉසවීම ඒ හැමටම වඩා දුර්ලභයි.

පොළ දහම; ධර්ම ජය ජන්තොත - බුද්ධවර්ණය (ගාථාව: 182) - (ම: මෙ: 25)

කො නු භාසො කිමානන්දො - නිව්චං පජ්ජලිතේ සති
අන්ධකාරෙන ඔනද්ධා - පදීපං න ගවෙස්සට

මේ ජීවිතය ආශාවෙන්, තරහින්, මෝඩකමින් වයසට යෑමෙන්, රෝගවලින්, මරණයෙන්, ගෝකයෙන්, චැළිපීමෙන්, කායික දුකින්, මානසික දුකින්, සුඤ්චි හෙළීමෙන් හැම නිස්සෙම ගිනි ඇවිලෙද්දී මොන හිතා ද? මොන සතුටක් ද? අනවබෝධය නැමැති සන අදුරේ ගිලී සිටින ඔබ, පහනක් නො කොයන්නෙ ඇයි?

පොළ දහම; ධර්ම ජය ජන්තොත-ජරාවර්ණය (ගාථාව: 146) - (ම: මෙ: 25)

යො ව බුද්ධං ව ධම්මං ව - සංසං ව සරණං ගතො
වත්තාරි අරියසව්වානි - සම්මප්පඤ්ඤාය පස්සති

යම් කෙනෙක් අවබෝධයෙන් යුක්තව බුදු සම්මුත්ත සරණ ගියා නම්, ශ්‍රී සද්ධර්මයන්, ආර්ය සංඝරත්නයන් සරණ ගියා නම්, ඔහු ප්‍රඥාන දියුණු කරගෙන, චතුරාර්ය සත්‍යය අවබෝධ කරනවා.

පොළ දහම; ධර්ම ජය ජන්තොත-බුද්ධවර්ණය (ගාථාව: 190) - (ම: මෙ: 25)

මග්ගානට්ඨංගිකො සෙට්ඨො - සව්වානං චතුරො පදා
විරාගො සෙට්ඨො ධම්මානං - ද්විපදානං ව වක්ඛුමා

අනුගමනය කළ යුතු වැඩ පිළිවෙලවල් අතරේ පරම ශ්‍රේෂ්ඨ වන්නේ ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගයයි. ඝනයෙන් අතුරින් පරම ශ්‍රේෂ්ඨ වන්නේ චතුරාර්ය ඝනයයි. ධර්මයන් අතුරින් පරම ශ්‍රේෂ්ඨ වන්නේ චිරාගී නිවනයයි. බද්දා ඇති මිනිසුන් අතුරින් පරම ශ්‍රේෂ්ඨ වන්නේ සදහම් ඇස් ඇති බුදු සම්මුඛය.

පෙළ දැනම; ධර්ම පද්‍යය දත්තෝන-වග්ගවර්ගය (ගාථාව: 273)-(ම: මෙ: 2෦)

සබ්බදානං ධම්මදානං ජිනාති - සබ්බං රසං ධම්මරසො ජිනාති
සබ්බං රතිං ධම්මරතී ජිනාති - තණ්හක්ඛයො සබ්බදුක්ඛං ජිනාති

හැම දුන් පරදවා ධර්ම දානයයි ජයගන්නේ. හැම රස පරදවා ජය ගන්නේ දහම් රසයයි. හැම ඇල්ම පරදවා දහමට ඇළුම් කිරීමමයි ජයගන්නේ. සියළු දුක් පරදවා තණ්හාව නැති කිරීමමයි ජයගන්නේ.

පෙළ දැනම; ධර්ම පද්‍යය දත්තෝන-තණ්හාවර්ගය (ගාථාව: 354)-(ම: මෙ: 2෦)

කාසාවකණ්ඨා බහවො - පාපධම්මා අසඤ්ඤතා
පාපා පාපෙහි කම්මේහි - නිරයං තේ උපපජ්ජරෙ

ගෙලෙහි කසාවත පමණක් දරාගෙන සිටින වනමුත් බහුල වගයෙන්ම තම දිවිය අයහපත් දහමුත් මනම පවත්වන කිසිදු ආකාරයක කුසල් දහමුත් මන හික්මීමට කැමත්තක් නැත්තා වූ දුක මතම පිහිටි දුකම උපදවාලන දසකුසලයෙන් වෙන්වුණු ඒ තෙමේ මරණින් මතු අකුසල් සහගත ක්‍රියාවන්ගෙන් යුක්තවුණු නිසාම ඒකාන්තයෙන් නිරයේම උපදින්නේ වේ.

පෙළ දැනම; ධර්ම පද්‍යය දත්තෝන-නිර්වර්ගය (ගාථාව: 307)-(ම: මෙ: 2෦)

සෙය්‍යො අයොගුලො භුත්තො - තත්තො අග්ගිසිඛුපමො
යඤ්චෙ භුඤ්ජේය්‍යෙ දුස්සීලො - රට්ඨපිණ්ඩං අසඤ්ඤතො

දුස්සීලව ඉදගෙන අසංවරව ජීවත් වෙමින් සැදැහැවතත් සුභ කරන දන්පැන් වළදනවනම් වයට වඩා හොඳයි ගිනිදුල් විහිදෙන රන්වුණු යකඩගුල් ගිලින එක.

පෙළ දැනම; ධර්ම පද්‍යය දත්තෝන-නිර්වර්ගය (ගාථාව: 308)-(ම: මෙ: 2෦)

වත්තාරි ධානානි නරො පමත්තො - ආපජ්ජති පරදාරූපසෙවී
අපුඤ්ඤලාභං න නිකාමසෙය්‍යං - නින්දං තතියං නිරයං චතුත්ථං

පරි සක්ඛිත්තේ සෙවනය කරන පුමාදී පුද්ගලයා කරදර හතරකට ගොදුරු වෙතලා. බොහෝ පව් රැස් වීමත්, හිතේ චිකිත්සා නිසා සතුටක් විඳින්නේ නැතිකමත්, තුන්වැන්න නින්දාවත්, හතරවැන්න නිරයේ ඉපදීමත්ය.

පෙළ දැනම; ධර්ම පදය අත්පොත-නිර්ගව්භග්‍ය (ආචාර්‍ය: 309)-(ම: මෙ: 2෪)

අපුඤ්ඤලාභො ච ගතී ච පාපිකා - භීතස්ස භීතාය රතී ච ටොකිකා
රාජා ච දණ්ඩං ගරුකං පණෙනි - තස්මා නරො පරදාරං න සෙවෙවී

පව් රැස්කරගන්නා කෙනෙකුගේ උපන්න පාපිමයි. බියේ ගැහි ගැහි තවත් බියට පත් කාන්තාවක් එක්ක ඇතිකරගන්න ඔය කාම සෙවනයෙන් ඇතිවන ආශ්වාදය හරිම මුට්ටයි. ආණ්ඩුවට අහුච්ඡෝගත් බරපතල දඬුවම් විඳින්න සිදුවී වෙනවා. ඒ නිසා බුද්ධිමත් මනුෂ්‍යයා පරිසක්ඛි සෙවනය නොකළ යුතුයි.

පෙළ දැනම; ධර්ම පදය අත්පොත-නිර්ගව්භග්‍ය (ආචාර්‍ය: 310)-(ම: මෙ: 2෪)

අකතං දුකකතං සෙය්‍යො - පච්ඡා තපති දුක්කතං
කතං ච සුකතං සෙය්‍යො - යං කත්වා නානුතප්පති

පාපී අකුසල් නොකරන එකමයි හොඳ නැතිනම් පස්සේ දුක් විඳින්න සිදුවෙනවා. යමක් කලාට පස්සේ පසුතැවිල්ලක් නැතිනම් අන්ත එබඳු කුසල් දහම් කිරීම තමයි හොඳ.

පෙළ දැනම; ධර්ම පදය අත්පොත-නිර්ගව්භග්‍ය (ආචාර්‍ය: 314)-(ම: මෙ: 2෪)

ඉදං පුරෙ විත්තමචාරි වාරිකං - යෙනිච්ඡකං යත්ථකාමං යථාසුඛං
තදජ්ජනං නිග්ගහෙස්සාමි යොනිසො - හත්ථිපමභිත්තං විය අංකුසග්ගහො

ඉස්සර මේ හිත හිතුවනාපෙට (පංචකාම) අරමුණුවල කර්කි කර්කි ගියා. කැමති පරිද්දෙන් සැප සේ ඇවිද ඇවිද ගියා. නමුත් අද මං යොනිසෝ මනසිකාරය නැමති හෙත්තුව අතට අරගෙන මදකිපුණු හසට්ඨාපයෙකව දමනය කරනවා වගේ මේ සිත පවත් වළක්වනවා.

පෙළ දැනම; ධර්ම පදය අත්පොත-නාගව්භග්‍ය (ආචාර්‍ය: 326)-(ම: මෙ: 2෪)

අහං නාගො ච සංගාමේ - වාපාතො පතීතං සරං
අතිවාකයං තිතිකධිස්සං - දුස්සීලො හි බහුජ්ජතො

යුධ බිමට බැසගත් භක්විරාජයෙකුට තමන්ට චදිත ඊතල පහරවල
හොඳට ඉවසගෙන ඉන්න පුළුවනි. මමත් අන්න ඒ වගේ කෙනෙක්.
අනුන්ගෙන් ලැබෙන කර්කශ වචන මං ඉවසනවා. මේ ලෝකෙ බොහෝ
දෙනෙක් දුස්සීලයි.

පෙළ දැනම, ධර්ම ජද්‍යය දැන්වෙන-නාගව්භය (ගාථාව: 320)-(ම: මෙ: 2෫)

එකස්ස වරිතං සෙය්යො - නත්ථී ඛාලෙ සභායතා
ඒකො වරෙ න ච පාපානි කයිරා - අප්පොස්සුක්කො මාතංගරුක්ඛේව නාගො

තනියම ඉන්න එකමයි ශ්‍රේෂ්ඨ. පින්-පව් විස්වාසයක් නැති
අශුදානයිත් සමග ආශ්‍රයක් ඕනනෑ. තනියම ඉන්නකෙනාට පව්කෙරන්නේ
නෑ. රැලෙන් වෙන් වෙව්ව මාතාංග භක්වියා රැලෙන් සමග ඉන්න
උත්සාහයක් නැතිව වනාන්තරයෙ තනියම ඉන්නවා වගේ ඉන්න ඕන.

පෙළ දැනම, ධර්ම ජද්‍යය දැන්වෙන-නාගව්භය (ගාථාව: 330)-(ම: මෙ: 2෫)

අත්ථමිහි ජාතමිහි සුඛා සභායා - තුට්ඨී සුඛා යා ඉතරිතරෙත
පුඤ්ඤං සුඛං ජීවිතසංඛයමිහි - සබ්බස්ස දුක්ඛස්ස සුඛං පභාණං

උපකාරයක් ඕන වෙලාවට ඉදිරිපත්වන යාළුවෝ ඉන්නඑක
සැපයක්. ලද දෙයින් සතුටුවීමත් සැපයක්. ජීවිතය අවසන් වනවිට පින්
තමයි සැපයට තියෙනනෙ. සියලු සංසාර දුක් නැති කර දැමීමත් සැපයක්.

පෙළ දැනම, ධර්ම ජද්‍යය දැන්වෙන- නාගව්භය (ගාථාව: 331)-(ම: මෙ: 2෫)

මිද්ධී යදා හොති මහග්ගසො ච නිද්දායිතා සම්පරිවත්තසායී
මභාවාරාහො ච නිවාපපුට්ඨො පුනප්පුතං ගබ්භමුපෙති මන්දො

යම් කෙනෙක් හොඳට කාලා බිලා නින්දටම ඇලී ඉන්නවා නම් ඒ මේ
අත පෙරලි පෙරලි නිදනවා නම් ඔහු පුරුබත් කාලා තරවෙව්ව මහ පුරෙක්
වගේ. ඒ අශුදාන නෑනෑන්තා ආයෙ ආයෙමත් ගර්භාසයකට එනවා.

පෙළ දැනම, ධර්ම ජද්‍යය දැන්වෙන- නාගව්භය (ගාථාව: 325)-(ම: මෙ: 2෫)

සුඛා මත්තේය්‍යතා ලොකෙ අපො පෙත්තේය්‍යතා සුඛා
සුඛා සාමඤ්ඤතා ලොකෙ අපො බ්‍රහ්මඤ්ඤතා සුඛා

මේ ලෝකයේ මවට සැලකීමත් සැපයකි. පියාට සැලකීමත්
සැපයකි. ශ්‍රමණයන්ගේ සැලකීමත් සැපයකි. රහතුන්ට සැලකීමත්
සැපයකි.

වෙළු දැනම; ධර්ම වදාය අත්පොත- නාගවර්ගය (ගාථාව: 332)-(ම: මෙ: 25)

න තං දල්හං බන්ධනමාහු ධිරා - යදායසං දාරුජං බබ්බජ්ඤ්ච
සාරත්තරත්තා මණිකුණ්ඩලෙසු - පුත්තෙසු දාරෙසු ච යා අපෙඛා

යම් කෙනකව යකඩ දම්වැල් වලින් බැඳුලා තිබ්බත් දඹුකඳේ
ගහලා තිබ්බත් බුබුසුන් වලින් කරපු ලණු වලින් බැඳුලා තිබ්බත්
ප්‍රඥාවන්තයෝ බලවත් බන්ධනය කියලා කියන්නේ එවට නෙවෙයි.
කනකර ආභරණ වලට අඹු දරුවන්ට බැඳීමයි සිතීන් යුක්තව ඔවුන්ගේ
යම් අපේක්ෂාවක් ඇත්ද

වෙළු දැනම; ධර්ම වදාය අත්පොත- තණ්හාවර්ගය (ගාථාව: 345)-(ම: මෙ: 25)

එතං දල්හං බන්ධනමාහු ධිරා - ඔහාරිතං සිටීලං දුප්පමුඤ්චං
එතම්පි ඡෙත්වාන පරිබ්බජන්ති - අනපෙක්ඛිතො කාමසුඛං පභාය

ප්‍රඥාවන්තයෝ අන්ත එකට තමයි බලවත් බන්ධනය කියලා
කියන්නේ. එක හරි ලිහිල්ව පෙනුනට අපායට ඇදගෙන යන්න පුළුවන්
වුන් මිඳෙන දුප්කරවුන් බන්ධනය එකමයි. කාම සැපය සිතීන්
අන්හැරලා ඒ කෙරෙහි අපේක්ෂාවක් නැතිව බුද්ධිමත් උදවිය නිවන
අපේක්ෂාවෙන් පැවිදි වෙනවා.

වෙළු දැනම; ධර්ම වදාය අත්පොත- තණ්හාවර්ගය (ගාථාව: 346)-(ම: මෙ: 25)

චිතක්කපසමෙ ච යො රතො අසුභං භාවයති සදා සතො
එස ඛො වයන්තිකාහිති එස ඡෙව්ජති මාරබන්ධනං

රාග සිතිවිලි සංසිදුවගෙන අසුභ භාවනාවේ සිත අලුවගෙන
හැම විටම සිහි ඇතිව අසුභ භාවනාව වඩනව නම් අන්ත ඒ තැනැත්තා
මේ තණ්හාව ප්‍රභාතය කරනවා. මාර බන්ධනය සිඳුලා ආනවා.

වෙළු දැනම; ධර්ම වදාය අත්පොත- තණ්හාවර්ගය (ගාථාව: 350)-(ම: මෙ: 25)

සබ්බදානං ධම්මදානං ජ්‍යාති - සබ්බං රසං ධම්මරසො ජ්‍යාති
සබ්බං රතිං ධම්මරතී ජ්‍යාති - තණ්හක්ඛයො සබ්බදුක්ඛං ජ්‍යාති

හැම දන් පරදවා ධර්ම දානයයි ජයගන්නෙ. හැම රස පරදවා
ජයගන්නෙ දහම් රසයයි. හැම ඇල්ම පරදවා දහමට ඇලුම් කිරීමමයි
ජයගන්නෙ. සියලු දුක් පරදවා තණ්හාව නැති කිරීමමයි ජයගන්නෙ.

පෙළ දැමූ; ධම්ම උදෙසා දන්දෙනා- තණ්හාවර්ගය (ආචාර්ය: 354)-(2: 22: 25)

~මිනිස් ලොව සිටියදී කයින් වචනයෙන් මනසින් අධර්මයේ නැසීරි
මරණින් මතු ලෝකයේ දුක් විඳින සත්වයින් ගැන...~

~ධනපාල ප්‍රේම වස්තුව~

නග්ගො දුබ්බණ්ණරූපොසි කිසො ධමනි සන්ථතො
උප්ඵාසුලිකො කිසිකො කො නු ත්වමසි මාරිස.

ඔබේ ඇගේ නූල් පොටක් නෑ හරිම විරූපියි. කෙට්ටුයි. නහරවැල්
පෑදිලා තියෙනවා. ඉලඳුට ඉලිප්පිලා තියෙනවා. කෙට්ටු සිරුරක්.
නිදුකාණෙනි, මෙතැන ඉන්න ඔබ කවුද?

අහං හදන්තෙ පෙනොමිහි දුග්ගතො යමලොකිකො
පාපකම්මං කරිත්ථාන පෙනලොකම්මො ගතො.

අනේ පින්වත්නි, මං දුකේ වැටිලා ඉන්නෙ. මං යමලෝකෙ උපන්
පෙරේතයෙක්! මගේ අතින් පවිකම් කෙරිලා තමයි මනුස්ස
ලෝකෙන් පෙරේත ලෝකෙට ගියේ.

කින්නු කායෙන වාචාය මනසා දුක්ඛං කතං,
කිස්ස කම්මවිපාකෙන පෙනලොකම්මො ගතො.

ඔබ විසින් කයෙන් වචනයෙන් මනසින් මොන වගේ පවක් ද
කරගත්තේ? මොන වගේ කර්මයක විපාකයක් නිසා ද මිනිස්
ලෝකයෙන් පෙරේත ලෝකෙට ආවේ?

නගරං අත්ථී දසන්නානං ඵරකච්ඡන්තිවිස්සුතං
තත්ථ සෙට්ඨී පුරෙ ආසිං ධනපාලොති මං විදුං.

දසන්ත රටවැසියන්ගේ ඵරකච්ඡ කියලා ප්‍රසිද්ධ නගරයක් තියෙනවා. මං කලින් ජීවිතයේදී ඔය නගරයේ සිටුවරයෙක් වෙලා හිටියා. මාව කවුරුත් දැනගත්තේ ධනපාල සිටුවරයා කියලයි.

අසීති සකටවාහානං හිරඤ්ඤස්ස අහොසි මේ,
පහුතං මෙ ජාතරූපං මුත්තා වෙඵරියා ඛහු.

මට අමු රන් විතරක් කරත්ත අසුවක් පුරවලා තිබුනා. රන්, රිදී, තව සෑහෙන තරම් තිබුනා. වෛරෝචි මැණික් මුතු ආදියත් හරියට තිබුණා.

තාව මහද්ධනස්සාපි න මෙ දාතුං පියං අහු,
පිදහිත්වා ද්වාරං භුඤ්ජාමි මා මං යාවනකාද්දසුං.

ඉතින් ඔය වගේ මහා ධනස්කන්ධයක් තිබුණු මට දන් දෙන්නට කැමැත්තක් ඇති වුනේ ම නෑ නෙව. මං ආහාර අනුභව කළේ දොරවල් වහගෙන, යාවකයින්ට මාව දකින්නටවත් ලැබෙන්නට එපා කියලා.

අස්සද්ධො මච්ඡරී වාසිං කදරියො පරිභාසකො,
දදන්තානං කරොන්තානං වාරයිස්සං ඛහුජ්ජනං.

මට ශ්‍රද්ධාවක් තිබුණේ නෑ. මං මසුරුයි. කෑදරයි. අනුන්ට හරියට අපහාස කළා. දන් දෙන උදවියට, පින් කරන උදවියට මං කරුණු කියල බොහෝ දෙනෙක්ව එයින් වළක්වලා තියෙනවා.

විපාකො නත්ථී දානස්ස සඤ්ඤමස්ස කුතො ඵලං,
පොක්ඛරඤ්ඤදපානා ආරාමනි ච රොපිතෙ.

දන් දීමෙහි කිසි විපාකයක් නෑ, සිල් රැකලා සංවර වෙලා ඇති පලේ මොකක්ද? පැන් පොකුණු, ලිං වගේම පොඳු යහපතට වගා කරවපු උයන් වතු තිබුණා.

පපායො ව විනාසෙසිං දුග්ගෙ සංකමනානි ව,
ස්වාහං අකතකල්යාණො කතපාපො තතො වුතො.

පාපී සිතින් යුතුව මං ඒවා වනසලා දැමීමා. දුර්ගවල තිබුණු ඒදඬුත් වැනසුවා. ඒ මං පින්දහම් කරගත්තේ නෑ. පවිම රැස් කරගෙන මනුස්ස ලෝකෙන් වුත වුනා.

උපපන්තො පෙත්තිවිසයං බුජ්ජිපාසාසමජ්ජිතො,
පඤ්ච පණ්ණාසවස්සානි යතො කාලකතො අහං.

ඉතිං මං පෙරේත ලෝකෙ උපන්නා. බඩගින්නෙන් පිපාසයෙන් පුදුම දුකක් විඳින්නේ. දැනට මං මිය පරලොව ගිහින් අවුරුදු පනස් පහක් වෙනවා.

නාහිජානාමි භුත්තං වා ජිතං වා පන පානියං,
යො සංයමො සො විනාසො යො විනාසො සො සංයමො.

මං මේ දක්වා ම කාපු කෑමක් ගැන, බීපු බීමක් ගැන දන්නේවත් නෑ. යම් දන් නොදී වැළකී සිටීමක් ඇද්ද ඒකම යි විනාසය. යම් විනාසයක් ඇද්ද ඒකමයි දන් නොදී වැළකී සිටීම.

පෙනා හි කිර ජානන්ති යො සංයමො සො විනාසො
අහං පුරේ සංයමීස්සං නාදාසිං බහුකෙ ධනෙ.

යම් දන් නොදී වැළකී සිටීමක් ඇද්ද ඒකම යි විනාසය කියන ඔය කාරණය පෙරේතයො දන්නවා. මං ඉස්සර හොඳට දේපල වස්තු තිබේද්දීත් දීමෙන් වැළකිලා හිටියා. දුන්නේම නෑ.

සන්තෙසු දෙස්සධම්මේසු දීපං නාකාසිමන්තනො,
සොහං පවිජානුතප්පාමි අත්තකම්මඵලූපගො.

දන් පැන් පූජා කරගන්නට ඕන කරන දේවල් මං ළඟ තිබේද්දී තමන්ට පිහිටක් සලසාගත්තේ නෑ. තමන් විසින් ම කරගත්තු පව්වල විපාක විඳවමින් දැන් මං පසුතැවී තැවී ඉන්නවා.

225 කුසලස්ස උපසම්පදා

උද්ධං චතුහි මාසෙහි කාලකිරියා භවිස්සති,
-ධර්ම දානය උදෙසාම පමණි-

එකන්තං කටුකං සොරං නිරයං පපතිස්සනං.

තව භාරමාසයකින් පස්සේ මං මෙහෙන් වුන වෙනවා. එතකොට භයානක වූ, කටුක, සෝර අවිච්චි මහා නිරයේ තමයි මාව වැටෙන්නේ.

වතුක්කණ්ණං වතුද්වාරං විහන්තං භාසගො මිතං,
අයොපාකාරපරියන්තං අයසා පටිකුජ්ජිතං.

ඒ නිරයේ කොන් හතරක් තියෙනවා. දොරවලුත් හතරක් තියෙනවා. ඒව කොටස් වශයෙන් බෙදලයි තියෙන්නේ. වට්ටම තියෙන්නේ යකඩ පවුරක්. වහල තියෙන්නේ යකඩ පියනකින්.

තස්ස අයොමයා භූමිං ජලිතා තේජසා යුතා,
සමන්තා යොජනසනං ඵරිත්වා තිට්ඨති සබ්බදා.

ඒ අවිච්චි මහා නරකාදියේ ඇවිලෙන ගිනිදැල් හරිම සැරයි. ඒ යකඩ භූමියේ හැම තිස්සේම යොදුන් සියයක් පුරාවට ගිනිදැල් පැතිරිලා තියෙනවා.

තත්ථාහං දීඝමද්ධානං දුක්ඛං වෙදිස්සං වෙදනං,
එලං පාපස්ස කම්මස්ස තස්මා සොවාමහං භුසං.

මට එහේ ඉපදිලා දීර්ඝ කාලයක් දුක් විඳින්නට වෙනවා. කරපු පව්වල විපාක තමයි. ඒ නිසා මං ගොඩක් සෝකයෙන් ඉන්නේ.

තං වො වදාමී හද්දං වො යාවන්තෙත්ථ සමාගතා,
මාකත්ථ පාපකං කම්මං ආචී වා යදී වා රහො.

පින්වත්නි, දැන් මෙතැන රැස්වූ ඔබසි යලු දෙනාට මං කියන්නේ, ඔබට යහපතක් වේවා! හොර රහසේවත් එළිපිටවත් පව් කියන ජාතිය නම් කරන්ට එපා.

සවෙ තං පාපකං කම්මං කරිස්සථ කරොථ වා,
න වො දුක්ඛා පමුත්තයත්ථී උප්පච්චාපි පලායතං.

යම් හෙයකින් ඔබ ඉදිරියේදීත් පවි කරනවා නම්, දැනුත් පවි කරනවා නම් ඔබට ගැලවෙන්න නම් ලැබෙන්නෙ නෑ. අහසට නැගිලා පලාගියත් විපාකවලින් ගැලවෙන්නට බෑ.

මත්තෙය්යා හොඵ පෙත්තෙය්යා කුලෙ ජෙට්ඨාපවායකා,
සාමඤ්ඤ හොඵ බ්‍රහ්මඤ්ඤ එවං සග්ගං ගම්ඝ්ඝවා'ති.

අම්මට හොඳට සලකන්න. පියාටත් හොඳට සලකන්න. කුලදෙටුවන්ට හොඳට සලකන්න. ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණවරුන්ට හොඳට සලකන්න. එහෙම කරල ඔබ සුගතියේ උපදින්න.

පෙළ දහම, (බු.නි.) ප්‍රේ.වි.පා - ධනපාල ප්‍රේත වෘක්ඛව (බු. ජ. මු.) ටි. 46
සිංහල ජර්වච්චනාය, (බු.නි.) ප්‍රේ.වි.පා - ධනපාල ප්‍රේත වෘක්ඛව (ම. මෙ. පු.) ටි. 174

~රේවතී ප්‍රේත වස්තුව~

උටියෙහි රෙවතෙ සුපාපධම්මෙ - අපාරුතං ද්වාරං අදානසීලෙ,
නෙස්සාම තං යත්ථ ථුනන්ති දුග්ගතා - සමජ්ජිතා තෙරයිකා දුබෙන.

එම්බා රේවතී, නුඹ පාපී කෙනෙක්. දන් නොදෙන කෙනෙක්. තිට අපායෙහි දොර විවෘත වුනා. දැන් ඉතින් නැගිටපන්. දුගතියෙහි ඉපදුනාම නිරා දුකින් පෙළී නිරි සතුන් තීව ඇදගෙන යන්නෙ යම් තැනකට ද එතැනට අපි තීව අරගෙන යනවා.

ඉව්වෙව වන්වාන යමස්ස දුකා-නෙ ද්වේ යක්ඛා ලොහිතක්ඛා බ්‍රහන්තා,
පව්චේකඛාභාසු ගහෙත්වාන රෙවතිං-පක්කාමයුං දෙවගණස්ස සන්තිකේ.
ඒ යක්ෂයෝ දෙන්නාම යමදුතයෝ. ලොකු ඇස්ගෙඩි ලේ පාටයි. ඔවුන් රේවතීට එහෙම කියල වෙන වෙනම රේවතීගේ අත්වලින් අල්ලගත්තා. තවතිසා දිව්‍ය ලෝකයේ දිව්‍ය පිරිස ළඟට ගියා.

ආදිවච්චණ්ණං රුවිරං පහස්සරං - ඛස්මහං සුභං කඤ්චනජාලජන්තං,
කස්සේතමාකිණ්ණජනං විමානං - සුරියස්ස රංසිරිව ජොතමානං.

හිරුරැස් වගේ සිත්කළයි. ප්‍රභාස්වරයි. සුන්දරයි. රත්තරන් දැලෙන් නිර්මිතයි. සුරිය රැස් වගේ බබළන දිව්‍ය ජනයා පිරුණු මේ විමානය කාගේද?

නාරිගණා වන්දනසාරලිත්තා - උභතො විමානං උපසොභයන්ති,
තං දිස්සති සුරියසමානවණ්ණං - කො මොදති සග්ගප්පත්තො විමානෙ.
සුවද සඳුන් තැවරු සිරුරු ඇති දිව්‍ය අප්සරාවන් නිසා ඒ
විමානයේ ඇතුලත් පිටතත් ලස්සන වෙනවා. හිරු මඬලේ
එළියට ඒ විමානෙන් විහිදෙනවා. දෙවිලොව ඉපදිලා මේ
විමානයට ඇවිදින් සතුටු වෙන කෙනා කවුද?

බාරාණසියං නන්දියො නාමුපාසකො - අමච්ඡරී දානපති වදඤ්ඤා,
තස්සෙතමාකිණ්ණජනං විමානං - සුරියස්ස රංසිරිව ජොතමානං.

බරණැස් නුවර උපාසකයෙක් හිටියා. එයාගේ නම නන්දිය.
ලෝභකමක් නෑ. දානපති කෙනෙක්. ඉල්ලන්න සුදුසු කෙනෙක්.
මේ දිව්‍ය ජනයා පිරුණු, හිරු රැස් වගේ බබලන විමානය අන්න
එයාගේ.

නාරිගණා වන්දනසාරලිත්තා - උභතො විමානං උපසොභයන්ති,
තං දිස්සති සුරියසමානවණ්ණං - කො මොදති සග්ගප්පත්තො විමානෙ.
සුවද සඳුන් තැවරු සිරුරු ඇති දිව්‍ය අප්සරාවන් නිසා ඒ
විමානයේ ඇතුලත් පිටතත් ලස්සන වෙනවා. හිරු මඬලේ එළියට
සමාන එළියක් ඒ විමානෙන් විහිදෙනවා. දෙවිලොව ඉපදිලා මේ
විමානයට ඇවිදින් සතුටු වෙන කෙනා එයා තමයි.

නන්දියස්සාභං හරියා - අගාරිනී සබ්බකුසලස්ස ඉස්සරා,
භත්තුවිධානෙ රමිස්සාමී දානනං - න පත්ථයෙ නිරයං දස්සනාය.

හා! මං තමයි ඒ නන්දියගේ බිරිඳ. ඒ සියලු පවුල්වලටම ඉසුරුමත්
ගෘහණිය වුනේ මමයි. මං දැන් ඒ මගේ ස්වාමියාගේ විමානයේ
තමයි ඉන්න කැමති. නිරය නම් මං දකින්නවත් පතන්නෙ නෑ.

එසො තෙ නිරයො සුපාපධම්මෙ - පුඤ්ඤං තයා අකතං ජීවලොකෙ,
න හි මච්ඡරී රොසකො පාපධම්මො - සග්ගුපගානං ලභති සභවයනං.

එම්බා පාපී තැනැත්තිය, අර තියෙන්නෙ තිගේ නිරයයි. තී
මනුස්ස ලෝකෙදී කිසි පිනක් කළේ නෑ. මසුරු අය, අනුන්ව
කුපිත කරවන අය, පවිටු ජීවිත ඇති අය දෙවියන් එක්ක එකතු
වෙලා ඉන්ට වාසනාව ලබන්නෙ නෑ.

කින්නු ගුප්ඤ්ච මුත්තඤ්ච අසුචි පතිදිස්සති,
දුග්ගන්ධං කිමිදං මිලිභං කිමෙනං උපවායති.

මොනවද මේ? අසුචි, මුත්තා, මහා ජරාව නේ පෙනෙන්නේ.
මොකක්ද මේ ගද? මේ හමාගෙන එන අසුචි ගද මොකක්ද?

එස සංසවකො නාම ගම්භිරො සතපොරිසො,
යත්ථ වස්සසහස්සානි තුවං පච්චසි රෙවතෙ.

එම්බා රේවතී, මේක තමයි සංසවක කියන නිරය. මේක හරි
ජූරයි. මිනිසුන් සියයකට වඩා ජූරයි. යම් තැනක අවුරුදු
දාහක් තී පැහෙනවා ද, මේ එතැන තමයි.

කින්නු කායෙන වාචාය මනසා දුක්කටං කතං,
කෙන සංසවකො ලද්ධො ගම්භිරො සතපොරිසො.

ඇයි? මං කයෙන් වචනයෙන් මනසින් නරක දේවල් කරල
තියෙනවා ද? සියයක් පුරුෂයන්ගේ ජූර ඇති සංසවක නිරයේ
පැහෙන්නට මං කළ වරද මොකක්ද?

සමණෙ බ්‍රාහ්මණෙ වාපි අඤ්ඤෙ වාපි වණ්ඛිබ්බකෙ,
මුසාවාදෙන වඤ්චෙසි තං පාපං පකතං තයා.

ශ්‍රමණයන් වහන්සේලා, බ්‍රාහ්මණයන්, තව අනෙකුත් යාවකයන්
වගේ උදවියට තී බොරුවෙන් වංචා කළා. ඒ පාපය රැස්කළේ
තී නෙව.

තෙන සංසවකො ලද්ධො ගම්භිරො සතපොරිසො,
තත්ථ වස්සසහස්සානි තුවං පච්චසි රෙවතෙ.

එම්බා රේවතී, ඒ නිසයි තිට මේ සියක් පුරුෂයන් ගැඹුරු ඇති
සංසවක නිරය ලැබුණේ. දැන් ඉතින් දහසක් අවුරුදු තී මෙහි පැහේවි.

හත්පේසි ඡන්දන්ති අපොපි පාදෙ-කණ්ණෙපි ඡන්දන්ති අපොපි නාසං,
අපොපි කාකොළගණා සමෙච්ච-සංගම්ම ඛාදන්ති විචන්දමානං.

එහෙ අත් කපලා දානවා. පාදත් කපලා දනවා. කනුත් කපලා
දානවා. නාසාත් කපලා දානවා. ඒ වගේම කපුටන් රංචු ගැහිලා
තුඩෙන් විද විද මස් කනවා.

සාධු ඛො මං පටිනේඨ කාහාමි කුසලං ඛහුං
දානෙන සමවරියා සඤ්ඤමෙන දමෙන ච,
යං කත්වා සුඛිතා හොන්ති න ච පච්ඡානුනප්පරෙ.

අනේ මාවත් ආපසු මනුස්ස ලෝකයට අරගෙන යන්න. මං වැඩි වැඩියෙන් පින් කරනවා. දන් දෙනවා. වරින්වත් වෙනවා. සිල් රකිනවා. ඉඳුරන් දමනය කරගන්නවා. යමක් කරල සැපවත් වෙනවා නම් පසුතැවෙන්නේ නැත්නම්, අන්න ඒ පින් කරනවා.

පුරෙ කුචං පමජ්ජත්වා ඉදානි පරිදෙවසි,
සයං කතානං කම්මානං විපාකං අනුභොස්සසි.

තී ඉස්සර ප්‍රමාද වුනා. දැන් ඉතින් වැලපියං. තමන් කරපු දේවල්වලට අනුව තමයි විපාක විඳින්න ලැබෙන්නේ.

කො දෙවලොකතො මනුස්සලොකං- ගන්නවාන පුටියො මෙ එවං වදෙය්‍ය,
නික්ඛිත්තදණ්ඨෙසු දදාඨ දානං-අච්ඡාදනං සයන මථන්තපානං
න හි මච්ඡරී රොසකො පාපධම්මො-සග්ගුපගානං ලහති සහවය්‍යතං.

දිව්‍ය ලෝකයෙන් මනුස්ස ලෝකයට ගිහින් මං ඔය කරුණ ගැන අසද්දී කවුරු නම් උත්තර දේවී ද? දඬු මුඟුරු අත්හල සිල්වතුන්ට දන් දෙන්නට ඕන. වස්තු පූජා කරන්ට ඕන. සෙනසුන් දෙන්නට ඕන. දන් පැන් පූජා කරන්ට ඕන. ඔය මසුරු උදවිය, කිපෙන උදවිය, පව්ටු ගති ඇති උදවිය දෙවිලොව යන්නේ නෑ කියල කවුරු නම් කියවී ද?

සාහං නූන ඉතො ගන්ත්වා යොනිං ලද්ධාන මානුසිං,
වදඤ්ඤ සීලසම්පන්නා කාහාමි කුසලං ඛහුං;
දානෙන සමවරියා සඤ්ඤමෙන දමෙන ච.

ඒකාන්තයෙන්ම මං මේ ලෝකයෙන් වුතවෙලා මනුස්ස ලෝකෙ උපදිනවා. එතකොට මං අනුන් විසින් ඉල්ලන්නට සුදුසු කෙනෙක් වෙනවා. සිල්වත් වෙනවා. දන් දෙනවා. වරින්වත් වෙනවා. සිල්වත්ව ඉන්ද්‍රිය දමනයෙන් යුක්ත වෙනවා. වැඩියෙන් පින් කරනවා.

ආරාමානි ව රොපිස්සං දුග්ගෙ සංකමනානි ව,
පපඤ්ච උදපානඤ්ච විප්පසන්තෙන වෙනසා.

දුෂ්කර මං මාවත්වල ඒදඬු පාලම් හදනවා. ගස්වැල් රෝපණය කරනවා. පිංතාලි හදනවා. පැන් පොකුණු හදනවා. සතුටු සිතින්මයි මං ඒවා කරන්නෙ.

වාතුද්දසිං පඤ්චදසිං යා ව පක්ඛස්ස අට්ඨමිං,
පාටිහාරියපක්ඛඤ්ච අට්ඨංගසුසමාගතං.

එතකොට මං තුදුස්වක, පසළොස්වක, අටවක, පාටිහරිය පක්ෂයේ පෝයවල්වල අටසිල් සමාදන් වෙනවා.

උපොසථං උපවසිස්සං සදා සීලෙසු සංවුතා,
න ව දානෙ පමජ්ජස්සං සාමං දිට්ඨමිදං මයා.

මං හොඳට උපෝසථය රකිනවා. හැමදාම සිල්වත්ව සංවර වෙනවා. දන් දෙන්නට පමා වෙන්නෙ නෑ. දැන් මං පින්වල විපාක ඇස් දෙකෙන්ම දැක්කා.

ඉච්චේව විප්පලපන්තිං එන්දමානං තතො තතො,
බ්බිංසු නිරයෙ සොරෙ උද්ධපාදං අවංසිරං.

ඔය විදියට රේවතී නන් දෙඩවන්න පටන්ගත්තා. හොඳටම තැනි අරගෙන බියෙන් සැලෙන්න වුනා. එතකොට යම්පල්ලන් රේවතීගේ දෙපයින් අල්ලා යටිකුරු කළා. සෝර වූ සංසවක නිරයට හෙළුවා. දන් දෙනවා.

අහං පුරෙ මච්ඡරිනී අහොසිං - පරිහාසිකා සමණබ්බාන්මණානං,
විතථෙන ව සාමිකං වඤ්චයිත්තං - පච්චාමහං නිරයෙ සොරරුපේති.

මං ඉස්සර හරිම මසුරුයි. ශ්‍රමණ බ්බාන්මණයින්ට මං හරියට බැණවදිනවා. බොරු කිය කියා ස්වාමියාව රවටනවා. දැන් මං මේ හයානක වූ සංසවක නිරයට වැටිලා පැහෙනවා.

පෙළ දැමූ, (බු.නි.) ජ්‍ය.ව.භ - චේවතී ජ්‍යෙත වෘත්තව (බු. 2෦. ඩු.) 2෦. 142
සිංහල පරිවර්ථනය, (බු.නි.) ජ්‍ය.ව.භ - චේවතී ජ්‍යෙත වෘත්තව (ම. මෙ. පු.) 2෦. 230

~සෙට්ඨිපුත්ත ප්‍රේත වස්තුව~

සට්ඨිවස්සසහස්සති පරිපුණ්ණානි සබ්බසො,
නිරයෙ පච්චමානානං කදා අන්තො භවිස්සති.

නිරයේ පැහෙන්න අරගෙන දැන් මුළුමනින්ම අවුරුදු හැටදාහක් සම්පූර්ණ වුනා. කවදා නම් මේ දුක් අවසන් වෙවි ද?

නක්ථී අන්තො කුතො අන්තො න අන්තො පතිදිස්සති,
තථා හි පකතං පාපං මම කුශ්භං ච මාරිසි .

නිදුකාණනි, මේ දුකේ ඉවරයක් නෑනේ. අවසානයක් කොහෙන් ද ලැබෙන්නේ? ජේනතෙක් මානේ මේ දුකේ ඉවරයක් නෑ. මාත් ඔබත් ඔය විදියට තමයි පව් රැස්කරගෙන තියෙන්නේ.

දුජ්ජිවිතං අජ්ජිමිහ යෙ සන්තෙ න දදම්භසෙ,
සන්තෙසු දෙය්යධම්මෙසු දීපං නාකම්භ අත්තනො.

භෝග සම්පත් තිබෙද්දී අපි දුන්නේ නෑ. අපි ගතකළේ පිරිහුණු ජිවිතයක්. දානමානවලට ඕනතරම් වස්තු තිබෙද්දීත් තමන්ට පිහිට පිණිස පින් කරගත්තේ නෑ.

සො හි නුන ඉතො ගන්ත්වා යොනිං ලද්ධාන මානුසිං,
වදඤ්ඤා සීලසම්පන්නො කාහාමි කුසලං බහුන්ති.

ඒ ම. මේ පෙරේත ලෝකෙන් වුන වෙලා ආයේමත් මනුස්ස ජිවිතයක් ලැබුවට පස්සේ සම්මාදම් ඉල්ලන අයගේ අදහස් තේරුම් ගන්නවා. සිල්වත් වෙනවා. බොහෝ කුසල් රැස්කරගන්නවා.

පෙළ දහම, (බු.හි.) ප්‍රේ.ව.27 - සෙට්ඨිපුත්ත ප්‍රේත වස්තුව (බු. ජ. මු.) ඡී. 158
සිංහල පරිවර්ථනය, (බු.හි.) ප්‍රේ.ව.27 - සෙට්ඨිපුත්ත ප්‍රේත වස්තුව (ම. මෙ. පු.) ඡී. 24

~මහා ජේසකාර ප්‍රේත වස්තුව~

ගුරුඤ්ච මුත්තං රුහිරඤ්ච පුබ්බං - පරිභුඤ්ජනි කිස්ස අහං විපාකො,
අයන්තූ කිං කම්මමකාසි නාරී - යා සබ්බදා ලොභිතපුබ්බභක්ඛා.

මේ කාන්තාව අසුවියි, මුත්‍රායි, ලේයි, සැරවයි කකා ඉන්නවා.
මේ මොන වගේ කර්මයක විපාකයක් ද? මේ තැනැත්ති මොන
වගේ කර්මයක් ද කරගෙන තියෙන්නේ? මෑ හැම තිස්සේම
අනුභව කරන්නේ ලේයි සැරවයි නෙව.

නවානි වන්ථානි සුභානි වෙව - මුද්දනි සුද්ධානි ච ලොමසානි,
දින්නානි මිස්සා කිතකා භවන්ති - අයන්තූ කිං කම්මමකාසි නරීති.

අළුත් වස්ත්‍ර දෙකක් තියෙනවා. හරි ලස්සනයි. මෘදුයි. පිරිසිදුයි.
සනීපයි. නමුත් මෑට දුන්නහම ඒව යකඩෙන් කරපු වස්ත්‍ර වගේ
වෙනවා. මේ ස්ත්‍රිය කරගෙන තිබෙන්නේ මොන වගේ කර්මයක් ද?

හරියා මමෙසා අහු හදන්නේ - අදායිකා මච්ජරිණී කදරියා,
සා මං දදන්නං සමණබ්‍රාහ්මණානං - අක්කොසනී පරිභාසනී ච.

ස්වාමීන් වහන්ස, මෙයා මගේ බිරිඳ වෙලා හිටියේ. දානේ ටිකක්
පූජා කරගත්තේ නෑ. මසුරුකමින්ම සිටියා. කෑදරුකමින්ම සිටියා.
මං ශ්‍රමණබ්‍රාහ්මණයින්ට දන් පැන් පූජා කරනකොට ඇ කළේ
මටත් බණින එක. නින්දා අපහාස කරපු එක.

ගුරුඤ්ච මුත්තං රුහිරඤ්ච පුබ්බං - පරිභුඤ්ජ ත්වං අසුවිං සබ්බකාලං,
එතඤ්ච තෙ පරලොකස්මිං හොතු - වන්ථා ච තෙ කිතකසමා භවන්තු
එතාදිසං දුවචරිතං වරිත්වා - ඉධාගතා චිරරත්තාය ඛාදතීති.

“උඹ දන් දෙනවා. ඔය දානයේ විපාක වශයෙන් පරලොවදී උඹට
අසුවි, මුත්‍රා, ලේ, සැරව තමයි ලැබෙන්නට ඕන. හැම තිස්සේම උඹ
අසුවි කාපන්. ඔය පූජා කරන වස්ත්‍ර යකඩෙන් කරපු වස්ත්‍ර වෙයන්.”
ඔන්න ඔය විදියට දුශ්චරිතයෙන්මයි හැසිරුනේ. දැන් ඉතින් පෙරේත
ලෝකයට ඇවිල්ලා කාලයක් තිස්සේ ඒවා කකා ඉන්නවා.

පෙළ දැවැ, (බු.නි.) ප්‍රේ.ව.27 - චෛත්‍යකාර ප්‍රේත වස්තුව (බු. ජ. මු.) පි. 123-124 ජර්ව්ච්චනාය,
(බු.නි.) ප්‍රේ.ව.27 - චෛත්‍යකාර ප්‍රේත වස්තුව (ම. මෙ. පු.) පි. 156

මිනිස් ලොව සිටියදී කයින් වචනයෙන් මනසින් ධර්මයෙහි හැසිරී මරණින් මතු සුගතියෙහි සැප විඳින සන්වයින් ගැන...

~දෙවෙනි පතිබ්බතා (පතිවුතා) විමානය~

වෙළුරියත්ඵමිහං රුචිරං පහස්සරං - විමානමාරුය්හ අනෙකචිත්තං
තත්ඵච්ඡසි දෙවි මහානුභාවෙ - උච්චාවචා ඉද්ධිවිකුබ්බමානා
ඉමා ච තෙ අච්ඡරායො සමන්තතො - නච්චන්ති ගායන්ති පමොදයන්ති.

මහානුභාව ඇති පින්වත් දෙව්දුව, ඔබේ දිව්‍ය විමානයේ වෛරෝධි මාණිකාවලින් කරපු ලස්සන කැටයම් තියෙනවා. හරිම සිත්කළුයි. ප්‍රභාස්වරයි. ඒ විමානයට නැගගත් ඔබ සිතූ සිතූ පරිද්දෙන් එක එක විදිහේ ඉර්ධි ප්‍රාතිහාර්යයන් දක්වනවා. ඔබව වටකරගෙන සිටින මේ දිව්‍ය අප්සරාවන් නටනවා. සිංදු කියනවා. සතුටු කරවනවා.

දෙව්ද්ධිපත්තාසි හමානුභාවෙ - මනුස්සභූතා කිමකාසි පුඤ්ඤං
කෙනාසි එවං ජලිතානුභාවා - වණ්ණො ච තෙ සබ්බදීසා පභාසතීති.

මහානුභාව ඇති පින්වත් දෙව්දුව, ඔබ ඉර්ධිමත් කෙනෙක්. මිනිස් ලෝකෙ ඉන්න කාලෙදි මොන වගේ පිනක් ද ඔබ කළේ? ආනුභාව සම්පන්නව ඔය බැබලි බැබලි ඉන්න පින මොකක්ද? ඔබේ සිරුරෙන් විහිදෙන එළියෙන් හැම දිශාවම බබලනවා.

සා දෙවතා අත්තමනා මොග්ගල්ලානෙන පුච්ඡතා,
පඤ්ඤං පුට්ඨා වියාකාසි යස්ස කම්මස්සිදං එලං.

මොග්ගල්ලාන මහරහතන් වහන්සේ තමයි මේ ප්‍රශ්න ඇහුවේ. ඒ ගැන ඒ දෙව්දුව ගොඩක් සතුටු වුනා. මොන වගේ පින්කම්වලින් ද මේ සැප ලැබුණේ කියන ප්‍රශ්නයට ඇය මෙහෙමයි පිළිතුරු දුන්නේ.

අහං මනුස්සෙසු මනුස්සභූතා - උපාසිකා චක්ඛුමතො අහොසිං
පාණාතිපාතා විරතා ආහොසිං - ලොකෙ අදින්නං පරිච්ඡ්ඡස්සිං.

මං අතීත ජීවිතයේදී මනුස්ස ලෝකෙ මනුස්ස දුවක් වෙලා හිටියා.
මං ඒ සදහම් ඇස් ඇති බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවිකාවක්
වූ උපාසිකාවක් වෙලා හිටියා. මං සතුන් මැරීමෙන් වැළකුනා.
ලෝකයෙහි සොරකම කියන දේ මං දුරු කළා.

අමජ්ජපා නො ව මුසා අහාසිං - සකේන සාමිනාව අහොසිං කුට්ඨා
අන්තඤ්ච පානඤ්ච පසන්නචිත්තා - සක්කච්ච දානං විපුලං අදාසිං.

මං මත්වෙන දේවල් පාවිච්චි කරපු කෙනෙක් නොවෙයි. බොරු
කියපු කෙනෙකුත් නොවෙයි. මං සතුටු වූනේ මගේ ස්වාමියන්
එක්ක විතරයි. මං දන් පැන් පූජා කරගත්තේ පහන් සිතින්මයි.
පිළිවෙළකට මහා දාන මං දීලා තියෙනවා.

තෙන මෙ තාදිසො වණණො තෙන මෙ ඉධමිජ්ඣකිති,
උප්පජ්ජන්ති ච මෙ භොගා යෙ කේචි මනසා පියා.

ඒ පිනෙන් තමයි මෙවැනි ලස්සනක් මට ලැබුනේ. ඒ පිනෙන්මයි
මේ සම්පත් ලැබුණේ. සිතට ප්‍රීතිය උපදවන මේ සැප සම්පත්
ඔක්කෝම ලැබුනේ ඒ නිසාමයි.

අක්ඛාමි තෙ හික්ඛු මහානුභාව - මනුස්සභූතා යමකාසි පුඤ්ඤං
තෙනමිති එවං ජලිතානුභාවා - වණණො ච මෙ සබ්බදිසා පහාසතිති.

මහානුභාව සම්පන්න වූ ස්වාමීන් වහන්ස, මිනිස් ලෝකෙදී ඔය
පින තමයි මං කරගත්තේ. ආනුභාව සම්පන්නව බැබලි බැබලි
ඉන්න පින ඕක තමයි. මගේ සිරුරෙන් විහිදෙන එළියෙන් හැම
දිසාවම බබලනවා.

පෙළ දැනම; (බු.හි.) වී.ව.27 - දෙවෙනි පතිඛිඛතා (පතිවුතා) විමාණය (බු. ර්. මු.) ර්. 22
සිංහල පරිවර්ථනය; (බු.හි.) වී.ව.27 - දෙවෙනි පතිඛිඛතා (පතිවුතා) විමාණය (ම. මෙ. පු.) ර්. 30

~ලබ්ධමා විමානය~

අභික්කන්තෙන වණ්ණෙන යා ත්වං තිට්ඨසි දෙවතෙ,
ඔහාසෙන්ති දිසා සබ්බා ඔසධි විය තාරකා.

පින්වත් දෙවිඳුව, ඔබ ඔය ඉන්නෙ සුන්දර රූපයෙන් බැබලෙමින්
ඉන්නෙ හැම දිසාවක්ම බබුලුවන ඔසධි තාරුකාවක් වගෙයි.

කේන තෙ තාදිසො වණ්ණො කෙන තෙ ඉධමිජ්ඣති,
උප්පජ්ජන්ති ච තෙ භොගා යෙ කෙචි මනසො පියා.

ඇත්තෙන්ම ඔබට මෙවැනි ලස්සනක් ලැබුනේ කොහොමද?
මොන වගේ පින්කින් ද ඔබට මේවා ලැබුනේ? සිතට ප්‍රිය
උපදවන මේ සැප සම්පත් ලැබුනේ මොන වගේ පින්කින් ද?

පුවඡාමි තං දෙවි මහානුභාවෙ - මනුස්සභුතා කිමකාසි පුඤ්ඤං
කෙනාසි එවං ජලිතානුභාවා - වණ්ණො ච තෙ සබ්බදිසා පහාසතීති.

මහානුභාව ඇති පින්වත් දෙවිඳුව, මිනිස් ලෝකෙ ඉන්න කාලෙදි
මොන වගේ පින්කින් ද ඔබ කළේ? ආනුභාව සම්පන්නව ඔය
බැබලි බැබලී ඉන්න පින් මොකක්ද? ඔබේ සිරුරෙන් විහිදෙන
එළියෙන් හැම දිශාව ම බබලනවා.

සා දෙවතා අත්තමනා මොග්ගල්ලානෙන පුවඡිතා,
පඤ්ඤං පුට්ඨා වියාකාසි යස්ස කම්මස්සිදං එලං.

මොග්ගල්ලාන මහරහතන් වහන්සේ තමයි මේ ප්‍රශ්න ඇහුවේ. ඒ
ගැන ඒ දෙවිඳුව ගොඩක් සතුටු වුනා. මොන වගේ පින්කම්වලින්
ද මේ සැප ලැබුනේ කියන ප්‍රශ්නයට ඇය මෙහෙමයි පිළිතුරු
දුන්නෙ.

කෙවට්ටද්වාරා නික්ඛම්ම අහු මය්හං නිවෙසනං,
තත්ථ සඤ්චරමානානං සාවකානං මහේසිනං.

මගේ නි වස ති බු නේ මාළු අල් ලන මිනි සු න් ගම්දොරින්
නික්මෙන තැන. ඒ පැත්තට මහා ඉසිවර බුදුරජුන්ගේ සාවකයන්
වහන්සේලා පිණිඳිපාතේ වඩිනවා.

ඔදනං කුම්මාසං සාකං ලොණසෝවීරකඤ්චනං,
අදාසිං උජ්ඣුතෙසු විජ්ජසන්තෙන චෙනසා.

ඉතින් මං උන්වහන්සේලාට බත් වැරදන, පැණිපිට්ටු, පලාකොළ, ලෝණසෝවීකර පූජා කරනවා. නිවන් මගෙහි සිත සෘජු කරගෙන සිටින උන්වහන්සේලාට මං ඒවා පූජා කරන්නේ බලවත් පැහැදීමෙන් යුක්ත සිතින්මයි.

වාතුද්දසිං පඤ්චදසිං යා ච පක්ඛස්ස අට්ඨමී,
පාටිහරියපක්ඛඤ්ච අට්ඨංගසුසමාගතං.

වාතුද්දසී දවසට, පුන් පොහෝ දවසට, අටවක පොහොයට, පාටිහරිය පක්ෂයේ පොහොය දවස්වලට මං අටසිල් සමාදන් වෙලා හොඳින් ආරක්ෂා කළා.

උපොසථං උපවසිස්සං සදා සීලෙසු සංවුතා,
සඤ්ඤමා සංවිභාගා ච විමානං ආවසාමහං.

මං හොඳට උපෝසථ සිල් රැකගත්තා. හැමදාම සිල්පදවල සංවර වුනා. ඉඳුරන් සංවර කරගත්තා. කාටත් දන්පැන් බෙදා දුන්නා. මං ඒවිඳිහටයි ගෙදර ජීවත් වුනේ.

පාණාතිපාතා විරතා මුසාවාදා ච සඤ්ඤතා,
ථෙය්සා ච අතිචාරා ච මජ්ජිපාතා ච ආරකා.

සතුන් මැරීමෙන් වැළකුනා. බොරු කීමෙනුත් වැළකිලා වචනය සංවර කරගත්තා. හොරකම් කළේ නෑ. ස්වාමියා ඉක්මවා දුරාවාරයේ හැසිරුනේ නෑ. මත්පැන් පානය කළේ නෑ.

පඤ්චසික්ඛාපදෙ රතා අරියසච්චාන කොච්චදා,
උපාසිකා චක්ඛුමතො ගොතමස්ස යසස්සිනො.

සිල්පද පහ රැකගත්තේ කැමැත්තෙන්මයි. චතුරාර්ය සත්‍ය ධර්මය තේරුම්ගන්න තරම් මා තුළ දක්ෂකමක් තිබුනා. ඒ නිසාමයි පැතුරුණු යශෝරාවය ඇති, සදහම් ඇස් ඇති ගෞතම බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවිකාවක් වුනේ.

තෙන මෙ තාදිසො වණණො තෙන මෙ ඉධම්ඡ්ඤති,
උප්පජ්ජන්ති ච මෙ භොගා යෙ කෙච්ච මනසො පියා.

ඒ පිනෙන් තමයි මෙවැනි ලස්සනක් මට ලැබුනේ. ඒ පිනෙන්මයි මේ සම්පත් ලැබුනේ. සිතට ප්‍රීතිය උපදවන මේ සෑප සම්පත් ඔක්කොම ලැබුනේ ඒ නිසාමයි.

අක්කාමී තෙ භික්ඛු මහානුභාව - මනුස්සභූතා යමහං අකාසිං
තෙනමිති එවං ජලිතානුභාවා - වණණො ච මෙ සබ්බදිසා පහාසතීති.

මහානුභාව සම්පන්න වූ ස්වාමීන් වහන්ස, මිනිස් ලෝකෙදී ඔය පින තමයි මං කරගත්තේ. ආනුභාව සම්පන්නව බැබලි බැබලි ඉන්න පින ඕක තමයි. මගේ සිරුරෙන් විහිදෙන එළියෙන් හැම දිසාවම බබලනවා.

මම ච භන්තෙ වචනේන භගවතො පාදෙ සිරසං වන්දෙය්‍යාසී, ලබ්බමා නාම භන්තෙ උපාසිකා භගවතො පාදෙ සිරසං වන්දතීති. අනච්ඡරියං බො පනෙතං භන්තෙ යං මං භගවා අඤ්ඤතරස්මිං සාමඤ්ඤඵලෙ වෙයාකරෙය්‍ය තං භගවා සකදාමිඵලෙ වෙයාකාසිති.

පින්වත් ස්වාමීන් වහන්ස, මාගේ වචනයෙනුත් ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වන්දනා කළ මැනව. ස්වාමීනී, ලබ්බමා නම් වූ උපාසිකාව භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ උතුම් සිරිපා කමල් වන්දනා කරන්නී කියා. ස්වාමීනී, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මා පිළිබඳව යම්කිසි මාර්ගඵලයක් වදාරන සේක් නම් ඒ ගැන මම පුදුම වෙන්තෙ නෑ. ස්වාමීනී, මං සකදාගාමී ඵලයට පත් වූ බව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට වදාළ සේක.

පෙළ දැනම; (ඔ.නී.) වි.ව.පා - ලබ්බමා විමානය (ඔ. ර්. මු.) රි. 38
බොහෝ ජෛව්විතාය; (ඔ.නී.) වි.ව.පා - ලබ්බමා විමානය (ම. මෙ. පු.) රි. 40

~අගාරිය විමානය~

යථා වනං චිත්තලතා පහාසන්ති - උය්යානසෙට්ඨං තිදසානමුත්තමං
නඤ්ඤමං කුය්ය්ඤං විමානං - ඔහාසයං තිට්ඨති අන්තලික්ඛෙ.

උයන් අතුරින් ශ්‍රේෂ්ඨ වූ චිත්‍රලතා වනය තියෙන්නේ උතුම් තවතිසා
දෙවියන් අතරයි. ඔබේ මේ විමානයත් අන්න ඒ චිත්‍රලතා වනය
වගේ බබලනවා. ඔබේ ඒ විමානය අහසෙහි බබලමින් තියෙනවා.

දෙවිදධිපත්තොසි මහානුභාවො - මනුස්සභුතො කිමකාසි පුඤ්ඤං
කෙනාසි ඵවං ජලිතානුභාවො - වණණො ච තෙ සබ්බදිසා පහාසතිති.

මහානුභාව ඇති පින්වත් දිව්‍යපුත්‍රය, දිව්‍ය අධිපති බවටයි දැන්
ඔබ පත්වෙලා ඉන්නේ. මිනිස් ලෝකේ ඉන්න කාලෙදී මොන
වගේ පිනක් ද ඔබ කළේ? ආනුභාව සම්පන්නව ඔය බැබලි
බැබලි ඉන්න පින මොකක්ද? ඔබේ සිරුරෙන් විහිදෙන ඵලියෙන්
හැම දිසාවම බබලනවා.

සො දෙවපුත්තො අත්තමනො මොග්ගල්ලානෙන පුව්ඡිතො,
පඤ්ඤං පුට්ඨො විසාකාසි යස්ස කම්මස්සිදං ඵලන්ති.

මොග්ගල්ලාන මහරහතන් වහන්සේ තමයි මේ ප්‍රශ්න ඇහුවේ. ඒ
ගැන දිව්‍යපුත්‍රයා ගොඩක් සතුටු වුනා. මොන වගේ පින්කම්වලින්
ද මේ සැප ලැබුනේ කියන ප්‍රශ්නයට ඔහු මෙහෙමයි පිළිතුරු
දුන්නේ.

අහඤ්ඤ භරියා ච මසුස්සලොකෙ - ඔපානභුතා සරමාවසිම්භ
අන්තඤ්ඤ ජානඤ්ඤ පසන්නචිත්තා - සක්කච්ච දානං විපුලං අදම්භ.

ස්වාමීනි, මමත් බිරිඳත් මනුස්ස ලෝකෙදී ගිහි ජීවිතය ගත කළේ
පැන් පොකුණක් තියෙනවා වගේ. ආර්ය සංඝයා විෂයෙහි සිත
පහදවාගෙන බොහොම පිළිවෙළට අපි මහා දන් පූජා කළා.

තෙන මෙ තාදිසො වණණො තෙන මෙ ඉධම්ඡ්ඤති,
උප්පජ්ජන්ති ච මෙ භොගා යෙ කෙචි මනසො පියා.

ඒ පිනෙන් තමයි මෙවැනි ලස්සනක් මට ලැබුනේ. ඒ පිනෙන්මයි මේ සම්පත් ලැබුනේ. සිතට ප්‍රීතිය උපදවන මේ සැප සම්පත් ඔක්කොම ලැබුනේ ඒ නිසාමයි.

අක්කාමී තෙ හික්ඛු මහානුභාව - මනුස්සභූතො යමකාසි පුඤ්ඤං තෙනමහි එවං ජලිතානුභාවො - වණණො ව මෙ සබ්බදිසා පහාසතිති.

මහානුභාව සම්පන්න වූ ස්වාමීන් වහන්ස, මිනිස් ලෝකෙදී ඔය පින තමයි මං කරගත්තේ. ආනුභාව සම්පන්නව බැබලි බැබලී ඉන්න පින ඕක තමයි. මගේ සිරුරෙන් විහිදෙන එළියෙන් හැම දිසාවම බබලනවා.

පෙළ දැනම, (බු.නි.) වි.ව.පා - අගාරිය විචාරය (බු. ජ. මු.) ටි. 164
සිංහල පරිවර්ථනය, (බු.නි.) වි.ව.පා - අගාරිය විචාරය (ම. මෙ. පු.) ටි. 118

බුද්ධං සරණං ගච්ඡාමි

ධම්මං සරණං ගච්ඡාමි

සංඝං සරණං ගච්ඡාමි

මාගේ ජීවිතය පවතිනනාකම සියලු ඝනවයන්ට උන්නම වූ මාගේ ඝාස්තෘ වූ ගෞතම ඝමීබුදු රජාණන් වහන්සේ මම ආරක්ෂිත ස්ථානය ද පිහිට ද පිළිසරණ ද කර ගනිමි.

මාගේ ජීවිතය පවතිනනාකම සියලු ධර්මයන්ට උන්නම වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ අවබෝධය වූ ශ්‍රේෂ්ඨත්වය කරා ගෙනයන ඒ ධර්මය මම ආරක්ෂිත ස්ථානය ද පිහිට ද පිළිසරණ ද කර ගනිමි.

මාගේ ජීවිතය පවතිනනාකම ලොව සියලු පිරිස අතර උන්නම පිරිසවන ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ අවබෝධයට යටත්ව තම ජීවිතය හික්මවා ගනු ලබන ඒ ශ්‍රේෂ්ඨත්වය කරා පැමිණි ඒ උන්නම නටාගත ඝාචකයා මම ආරක්ෂිත ස්ථානය ද පිහිට ද පිළිසරණ ද කර ගනිමි.

ඝාදු! ඝාදු! ඝාදු!

-ධර්ම දානය උදෙසාම පමණි-